

Arrel

Revista editada per la Diputació de Barcelona

Número 3, extraordinari, abril-setembre 1982

Les ràdios municipals

Ràdios privades a Catalunya. Emissores ràdio-televisives locals a Europa

Cens, Mapa, Estadística i Anàlisi de la Comunicació Local a Catalunya

L'Institut d'Estudis Catalans torna a casa seva

La donació de Frederic Marés a la Biblioteca de Catalunya

Un Joc pensat a casa nostra: el Joc de l'Aigua

Presentació

Consell de Redacció:

Joan Busquet (Cap del Servei de Premsa de la Diputació), Xavier Febrés, Josep Maria Huertas, Ernest Udina.

Director: Ernest Udina.

Col·laboradors en aquest tercer número, extraordinari:

Antoni Esteve, Emili Prado, Giuseppe Richeri, Eugeni Giral, EMUC (òrgan permanent de les Emissores Municipals de Catalunya), Martí Ribas, Ernest Udina, Patrícia Gabancho, August Puncernau, Françoise Breton, Joan Argemí (Ciència).

Fotografia: Pere Monés, Antonio Espejo.

Llengua: Enric Vives

Confecció: Jaume Ribé

Disseny: Ferran Cartes/i3, «Imatge i Comunicació S.A.»

Secretariat: Maria Jesús Parellada, Rosa Jaumandreu, Isabel Moreno, Montserrat Nicolàs, Montserrat Vidal.

Documentació: Manuel Creix, Antoni Casino, Xavier Galeote, Juan Dominguez, Mercè i Montserrat Creix, Joaquina Cordero, Valeriano Iglesias.

Portada: Estudis de la ràdio municipal de Badalona.

Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona
Plaça Sant Jaume, 2
Barcelona-2

tels. 317 58 58
301 36 90

Imprès a «Índice S.L.»

Casp 116, baixos

Barcelona-13

Dipòsit legal B: 16.299/1981

ISBN 0211-562X

Dos importants fets tenen lloc aquest mes de setembre –data de sortida del número 3 d'Arrel, amb caràcter extraordinari– directament relacionats amb la Diputació de Barcelona: s'acompleix el tercer aniversari de la creació de les ràdios municipals de Catalunya i, pels voltants de la Merçè, s'inaugura la seu històrica, renovada per la Diputació de Barcelona, de l'Institut d'Estudis Catalans, a la Casa de Convalescència. Des de la seva elecció com a President de la Diputació de Barcelona el mes de maig de 1980, el president Francesc Martí, els diputats i l'equip de govern de la Diputació, i el director del Gabinet de la Presidència Romà Planas, han donat una gran importància a la premsa comarcal, a la qual la revista Arrel dedicà el seu primer número, així com a les ràdios municipals i a altres realitats de la comunicació local a Catalunya, com a factor decisiu per a la democratització i catalanització del país. Sota el títol de La Comunicació Local a Catalunya (presentació a la pàgina 2), aquest número d'Arrel presenta en la primera secció, Informe, un estudi sobre les ràdios municipals, acompanyat d'articles sobre la ràdio privada a Catalunya i les emissores locals a Europa, completats amb el Cens, Mapa (encartat en la revista), Quadres estadístics, i Anàlisi, de la comunicació local a Catalunya, que inclou la premsa d'informació general local i comarcal, els butlletins municipals, la premsa comarcal cultural, la premsa de barris, les ràdios municipals, les ràdios privades i les ràdios lliures. Es tracta de les primeres conclusions dels treballs realitzats, en el marc de la política de la comunicació de la Diputació de Barcelona, pel Servei de Premsa de la Diputació en els darrers dos anys i mig. En tot l'estudi les dades es refereixen als mitjans de comunicació local a Catalunya tal com estaven el passat mes d'abril. Des d'aleshores hi ha hagut variacions, tractant-se d'un fenomen de continua mobilitat. En concret, ja no són 42 les ràdios municipals sinó 52, com s'indica a les pàgines 28 i 48. La revista Arrel seguirà publicant estudis sobre comunicació local a Catalunya, actualitzant així les dades que s'hagin de corregir.

La segona secció habitual d'Arrel, Cultura, és fonamentalment dedicada (presentació a les pàgines 117 i 118) a l'Institut d'Estudis Catalans, amb textos sobre la seva història, l'actualitat i el futur, junt amb un reportatge fotogràfic de la seu renovada de l'IEC, les obres de la qual i la infraestructura han estat i seran assegurades per la Diputació de Barcelona, fidel al principi que li fixà Enric Prat de la Riba. Volen ser també aquestes pàgines un homenatge a Jordi Rubió i Balaguer, forjador de Catalunya i un dels màxims representants de la cultura catalana del nostre segle, mort el passat 25 de juliol. La secció Cultural es completa amb la donació de Frederic Marés a la Biblioteca de Catalunya, de la qual fou primer director Jordi Rubió. Finalment, la secció Diputació inclou una explicació del reeixit Joc de l'Aigua, una important experiència pedagògica mediambiental duta a terme pel Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona (pàgines 149 i ss.).

Arrel

Revista editada per la Diputació de Barcelona

Número 3, extraordinari, abril-setembre 1982

Informe:

La Comunicació Local a Catalunya	Presentació	pàg. 2
Les ràdios municipals de Catalunya	Antoni Esteve	pàg. 3
Annexos: la ràdio «robot; les ràdios que vénen; quatre models de programació; les ràdios locals i la llei; les ràdios lliures-privades-estatals; i Quadre Estadístic de les Ràdios Municipals de Catalunya.		pàg. 27
Bases de funcionament i autoregulació de les emissores municipals de Catalunya	EMUC (òrgan permanent de les emissores municipals de Catalunya)	pàg. 44
La ràdio privada a Catalunya	Emili Prado	pàg. 49
Les emissores locals a Europa	Giuseppe Richeri	pàg. 54
Annex: Bibliografia europea sobre emissores locals.		pàg. 69
Cens i Mapa de la Comunicació Local a Catalunya	Realització: Martí Ribas	pàg. 70
Anàlisi i Estadística de la Comunicació Local a Catalunya	Ernest Udina	pàg. 93
Cultura:		
L'Institut d'Estudis Catalans	Presentació	pàg. 117
Institut d'Estudis Catalans: L'Acadèmia torna a casa	Patricia Gabancho	pàg. 119
Què és l'Institut d'Estudis Catalans	Redacció d'«Arrel»	pàg. 125
Reconeixement oficial de l'Institut d'Estudis Catalans	Reial Decret	pàg. 136
Reportatge fotogràfic sobre la seu històrica, renovada, de l'Institut d'Estudis Catalans	Pere Monés i Antonio Espejo	pàg. 120 i ss
Frederic Marés dona la seva col·lecció d'incunables a la Biblioteca de Catalunya	August Puncernau	pàg. 143
Reportatge fotogràfic de la donació	Pere Monés	pàg. 147
Diputació:		
El Joc de l'Aigua	Presentació	pàg. 149
La campanya «l'aigua, què en fem?»	Françoise Breton	pàg. 150
Un Joc pensat a casa nostra	Joan Argemi (revista Ciència)	pàg. 156

La Comunicació Local a Catalunya

«La premsa local o comarcal i les emissores municipals, per esmentar només els mitjans més coneguts, són un fenomen típic de Catalunya, molt arrelat i actualment en plena creixença, però el més original d'aquest fenomen és que aquests mitjans no solament són expressió de la vitalitat de Catalunya sinó que s'avancen al seu temps per esdevenir motor de l'autonomia, de la catalanització, i de la participació dels ciutadans en la vida local», ha escrit el President de la Diputació de Barcelona Francesc Martí i Jusmet. L'atenció prestada per la Diputació de Barcelona a aquest fenomen ja es palesà amb motiu del Primer Congrés de la Premsa Comarcal de Catalunya, el mes de maig de 1981, amb motiu del qual sortí el primer número de la revista «Arrel». En aquest tercer número, les Ràdios Municipals en concret i la Comunicació Local a Catalunya globalment, formen les dues parts de la primera secció, Informe.

«Les ràdios municipals de Catalunya» és el títol del primer article, del periodista i fundador de la primera ràdio municipal a Arenys de Mar el setembre de 1979, Antoni Esteve. Al seu ampli estudi, hi afegeix una sèrie de requadres annexos i un llarg quadre que ho diu tot sobre les ràdios municipals de Catalunya en funcionament a l'abril de 1982, que és per a tota la secció Informe la data de referència de tots els censos que es presenten. Després de l'article i annexos d'Antoni Esteve, es reproduïx el document de «Bases de funcionament i autoregulació de les emissores municipals de Catalunya», aprovat enguany per l'Assemblea de l'EMUC (Emissores Municipals de Catalunya). Aquest conjunt es completa amb un doble punt de referència: «La ràdio privada a Catalunya», article d'Emili Prado, professor a la

Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona, i «Les emissores locals a Europa», article de Giuseppe Richeri, italià, considerat un dels millors especialistes europeus en temes de comunicació local i de noves tecnologies de la televisió.

La segona part de la secció Informe conté dos treballs: el primer, l'elaboració del Cens de tots els mitjans de comunicació local de Catalunya (exceptuant Barcelona ciutat i tots els diaris) per comarques, i en base als set suports o mitjans existents (premsa local i comarcal d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri, ràdios municipals, ràdios lliures, i ràdios privades, incloent en aquestes darreres les poques «estatsals» que es troben fora de Barcelona).

L'elaboració del Cens, a partir dels materials acumulats durant tres anys pel Servei de Premsa de la Diputació, amb la col·laboració dels mitjans de comunicació local i de moltes entitats, es completa amb un Mapa de la Comunicació Local a Catalunya encartat en les pàgines centrals d'aquest número 3 d'«Arrel».

Tant la codificació del Cens com el Mapa han estat realitzats per Martí Ribas, periodista i membre de la Junta directiva de l'Associació de la Premsa Comarcal de Catalunya. Finalment, una sèrie de quadres estadístics a partir de les dades del Cens i una anàlisi descriptiva de la Comunicació Local a Catalunya, és l'article d'Ernest Udina, periodista, que tanca aquesta secció Informe. En propers números, «Arrel» seguirà publicant articles i estudis desenvolupant la recerca sobre la Comunicació Local a Catalunya.

Les ràdios municipals de Catalunya

Antoni Esteve*

Dun passat que té la seva arrel en els temps de la Generalitat republicana, passant per un present iniciat l'any 1979, i un futur ple d'esculls però també d'esperances, aquest és un estudi, des de tots els punts de vista, de l'extraordinari fenomen de les ràdios municipals de Catalunya.

1. La nova màgia de la ràdio

Vivim la renaixença de la ràdio. La televisió semblava que la deixava arraconada, però els transistors i la freqüència modulada han estat un factor important del revifament.

Ja ningú no es veurà amb cor de negar a la ràdio que és el mitjà més ràpid per informar, el més barat, que ocupa poc espai, que no és gens complicat de fer funcionar i que es pot escoltar mentre es fa una altra cosa.

Però d'altres elements han contribuït a fer de la ràdio «el mitjà»: Els continguts s'han acostat a l'oient. Les emissores mateixes s'han fet més accessibles.

Quaranta-dues emissores municipals porten mil dies intentant fer una ràdio directa, intentant servir les seves respectives comunitats.

Més de cent mil hores d'emissió avalen ja el treball que han fet un miler i mig de persones.

Han acabat amb la tradicional màgia de la ràdio. La «caixa dels trons» sempre havia estat un misteri. La gent es feia creus de com cabia tanta gent, tantes situacions i tanta música en tan pocs centímetres. Ara la ràdio es pot tocar. Les veus ja no tan sols semblen familiars, sinó que són de la família.

Les emissores municipals s'han convertit en un nou element de l'estètica ciutadana, com pot ser-ho una farmàcia o una biblioteca. La gent sap que a la botiga de la cantonada pot trobar aspirines, i que a la porta del davant «despatxen» comunicació. Només pitjant un botonet s'entra en sintonia. Si teniu alguna urgència podeu trucar per telèfon, i si en voleu fer-ne ús directament no heu de fer més que travessar el carrer.

A més, es tracta d'un fenomen comunicatiu ben curiós. No té antecedents ni situacions pariones en altres indrets, Ebre i Pirineus enllà. És una alternativa típicament catalana. Un «invent» exportable.

* Periodista, fundador de la primera emissora municipal de Catalunya, al setembre de 1979 a Arenys de Mar (Maresme).

No hi ha cap motiu tècnic que impedeixi que tots els municipis de Catalunya tinguin ràdio.

Els teòrics de la «cosa» comunicativa van de bòlit. Obsedits per l'ordre, no veuen com cal analitzar i esquematitzar quaranta-dos bolets, cadascun dels quals s'ha desenvolupat segons l'ambient que ha respirat. Es tracta d'un moviment divers, desordenat i inclassificable. Intentar definir-lo és como voler agafar aigua amb les mans: s'escorre entre els dits, es defineix dia a dia.

D'entrebancs, no n'ha faltat. La tècnica, la maleïda tècnica, ha servit perquè molts que no gosarien pas limitar la llibertat d'expressió o impedir l'aparició d'una nova publicació, s'agafin a presumptes arguments tècnics per fer la traveta a la possibilitat d'emetre.

Acostumats al gegantisme informatiu, es menysprea tot allò que no té vocació de menjar-se el món, i que en té prou sense sortir del seu àmbit.

No hi ha cap motiu tècnic, si es planifica bé, que impedeixi que tots els municipis de Catalunya puguin tenir la seva ràdio.

A més, quan sembla que els mitjans públics de comunicació han passat de moda, apareixen aquestes ràdios vinculades als ajuntaments democràtics.

I els qui mai no han fet fàstics perquè una persona, pel fet de tenir molts diners, pugui disposar de mitjans de comunicació, s'esgarripen i s'estiren els cabells quan els representants dels ciutadans en una zona territorial creen mitjans de comunicació al servei d'aquests mateixos ciutadans.

La nova màgia d'aquesta ràdio és que contribueix a fer més humans els pobles i les ciutats. Que pot arribar a aquests tres-cents mil catalans analfabets totals que mai no

podran llegir aquesta revista ni cap altra. Una xifra que es multiplica per deu si comptem els qui no llegeixen en català: tres milions d'analfabets en la seva llengua. La ràdio trenca les barreres. Una ràdio que ha aconseguit engrescar gent que feia temps que ja no s'engrescava amb res.

Potser el to és d'excessiu triomfalisme. També hi ha problemes a les ràdios municipals. Però, passi el que passi, del tema, tot just ara s'en comença a parlar, i cal que quedi reflectida la profunda dosi d'optimisme amb què ha nascut aquest moviment.

Difícilment arguments legals o tècnics aconseguiran emmudir i ensorrar el que ha nascut com l'expressió d'una necessitat de comunicació d'abast local.

2. Un model de comunicació català

Els darrers anys, s'ha anat prefigurant a Catalunya un model comunicatiu descentralitzat, sorgit a partir de grups de base, sense interès de lucre econòmic i amb voluntat d'oferir un servei a tota la societat. Per fugir de la centralització, s'han fet mitjans de comunicació adreçats a comunitats reduïdes. Es tracta d'un àmbit en el qual és més senzill esquivar les pressions polítiques i econòmiques.

La premsa comarcal i les ràdios municipals, fins ara, i la televisió descentralitzada, potser ben aviat, dibuixen una alternativa diferenciada de la que es dona a d'altres zones de l'Estat, a conseqüència d'un diferent grau de desenvolupament econòmic, cultural i polític.

Abans de la fi de 1982 ja hi haurà a Catalunya més de 50 emissores municipals.

Centralisme. Catalunya, que durant segles ha estat víctima de centralismes exteriors, ha vist com des de dins sorgien altres formes de centralització. Els mitjans de comunicació no són aliens a aquest fenomen.

La majoria de mitjans informatius es fan des de Barcelona i amb una òptica barcelonina. Premsa, ràdio i televisió valoren més del compte el paper d'aquesta ciutat, que aplega un trenta per cent de la població catalana, en detriment de la informació i la participació d'altres zones.

Però es tracta d'un centralisme congènit en l'actual estructura social. Així, Girona o Lleida xuclen de les seves zones d'incidència, Tortosa o Figueres respecte a les seves comarques, qualsevol poble gran, dels petits, i els centres de les ciutats, dels barris. Això sembla fer bona l'afirmació que el peix gran es menja el petit.

Des de baix de tot. Davant d'aquesta situació, una alternativa que facilita el respecte a totes les realitats és que els mitjans sorgeixin des de baix de tot, des de nuclis petits, on realment puguin arribar a tota la ciutadania. Sense complexos d'inferioritat. Després, si volen anar més lluny, sempre són a temps de federar-se amb altres com ells. Però d'igual a igual.

En una època amb tendència a la monopolització del món de la comunicació, els mitjans locals vénen a ser la barricada de resistència a l'embrutiment, enfront dels qui busquen treure els màxims beneficis econòmics i polítics i consideren la informació com una mercaderia que s'ha de vendre, i que es regula per lleis de l'oferta i la demanda.

I es configuren clarament com a mitjans públics, perquè és l'única manera d'evitar que uns ciutadans tinguin més possibilitats d'expressió que uns altres pel fet que tenen més diners.

La llibertat d'expressió no s'ha de limitar als qui tenen els milions suficients per comprar la redacció i tallers d'un diari, o uns estudis de ràdio o televisió.

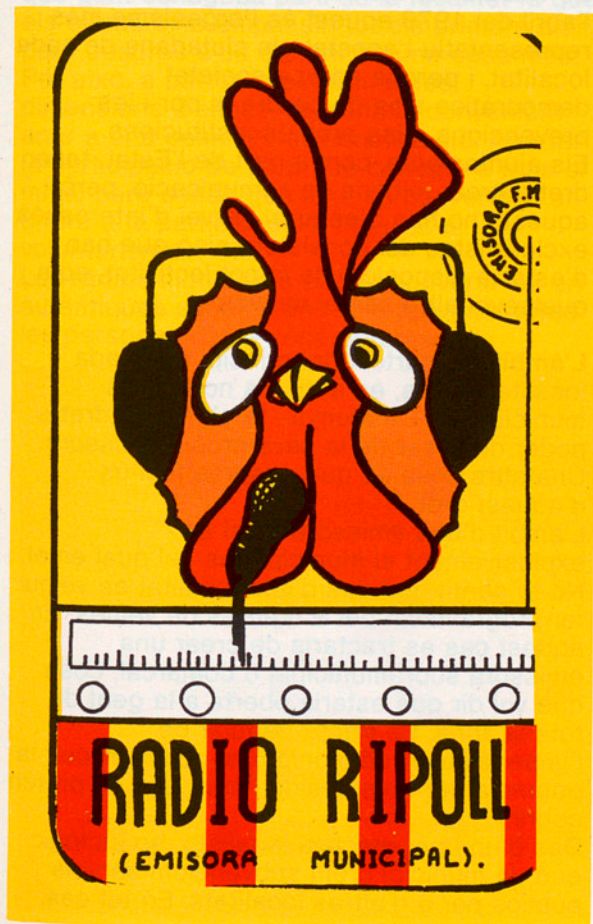
Aquests mitjans locals són sotmesos al control social més ferotge i directe, perquè quan deixen de tenir el suport de la comunitat no poden sobreviure, moren. Premsa comarcal, ràdios municipals i el projecte de televisions descentralitzades es mouen sobre aquestes bases.

Premsa comarcal. La premsa comarcal catalana enfonsa les seves arrels en les publicacions que en el darrer terç del segle XIX i en l'etapa de la Segona República van proliferar a la majoria de poblacions del Principat.

Com a conseqüència de la pseudo-liberalització que va comportar la llei de premsa de 1966, apareix un reguitzell d'iniciatives periodístiques, la majoria aixoplugades sota el mantell protector de l'Església.

Apareixen i desapareixen moltes publicacions, les multes, expedients i censures són a l'ordre del dia, però des d'aquests mitjans es farà una tasca fonamental en els darrers anys del franquisme.

L'arribada de la democràcia provoca una

Ràdio «municipal» vol dir que és una emissora de tota la comunitat del municipi.

forta crisi d'identitat. El revifament arriba a partir del 1979, en què comença a consolidar-se un nou model de premsa comarcal, amb el mateix sentiment de servei públic però professionalitzant el seu funcionament. A hores d'ara, pràcticament totes les comarques disposen de més d'una publicació.

Ràdio municipal. Un segon esglaó d'aquesta alternativa comunicacional són les ràdios municipals, emissores públiques descentralitzades.

Aprenent la lliçó de moltes experiències periodístiques fracassades, després de les eleccions municipals de 1979, ara sota l'aixopluc dels ajuntaments democràtics, neixen les ràdios municipals. L'experiència ha quallat ja a quaranta-dos municipis catalans.

Televisions descentralitzades. La lògica hauria de fer, si la legislació no hi posa gaires entrebancs, que a la premsa comarcal i a la ràdio municipal les seguis la televisió descentralitzada.

Televisions d'abast comarcal o supra-comarcal, lligades a les institucions representatives de la zona, que n'exercirien el control social, i sense cap voluntat de lucre. Televisions públiques de base. Amb la possibilitat de federar-se entre si com a xarxa bàsica del tercer canal autònom.

3. Ràdio pública de base

Es fa difícil definir què és una ràdio municipal, perquè a cada lloc ha arrelat a la seva manera, d'acord amb les condicions que s'hi donaven, i precisament aquí, lluny dels uniformismes, és on està la seva gràcia. S'entén per emissora municipal aquella que ha estat creada o reconeguda per acord del ple de l'Ajuntament corresponent, o les d'àmbit supramunicipal o comarcal que han estat reconegudes d'igual forma pels ajuntaments de la seva àrea.

Com a objectiu d'aquesta ràdio es planteja el fet de promoure la comunicació a tots els nivells, informar, contribuir a l'esplai comunitari, estimular la vida sòcio-cultural i ser una eina d'expressió creativa. Inserida en la realitat en la qual neix i, per tant, catalana i catalanitzadora.

Sense interessos privats, ni ànim de lucre, invertint tots els possibles beneficis en la millora de la pròpia emissora o en activitats culturals d'aquesta.

Entesa com un servei públic, com ara una guarderia o una biblioteca. Un equipament comunitari a l'abast de tothom, sense distinció d'ideologies o procedències socials.

Els Ajuntaments. Una ràdio lligada als ajuntaments, com a organismes plenament representatius dels ciutadans, però no pas com a vehicle de propaganda d'aquests. Amb plena autonomia dels equips que la fan. El qualificatiu de «municipal» li ve del fet que es tracta d'emissores que pretenen ser de tota una comunitat. Que no neixen d'un grup d'amiguets, o de persones amb afinitats polítiques o econòmiques, ans pretenen que, d'entrada, ningú no se'n senti al marge. Es vincula als ajuntaments perquè des de l'abril del 1979 aquest és l'organisme més representatiu i acostat als ciutadans de cada localitat, i perquè en una societat democràtica s'ha de perdre la por i les prevencions a les pròpies institucions. Els ajuntaments, com a part de l'Estat, tenen dret a crear mitjans de comunicació, però aquests no han d'estar al servei d'interessos exclusivistes del consistori, sinó que han d'estar a disposició de la col·lectivitat, com qualsevol altre servei municipal.

L'àmbit. Es parteix del principi que cada localitat –totes, és a dir els nou-cents municipis de Catalunya– té el mateix dret a poder disposar de la seva pròpia emissora. Una altra cosa és que després faci ús d'aquest dret.

L'àmbit d'una emissora local és exclusivament el municipi des del qual emet. No té sentit que des d'una localitat es vulgui fer programació per a d'altres de veïnes. En aquest cas es tractaria de crear una emissora supramunicipal o comarcal, cosa que vol dir que estaria oberta a la gent de tota la zona. Es tracta de fugir de l'imperialisme radiofònic, i, si convé, reduir la potència per no sortir de l'àrea que es pretén cobrir.

Des d'una perspectiva legalista, no és lògic que un municipi creï i subvencioni serveis públics per a d'altres localitats. En tot cas,

L'EMUC és l'òrgan de coordinació de les Emissores Municipals de Catalunya.

això haurà de ser fruit d'un acord de mancomunar-se.

Professionalisme i voluntarisme. La pretensió de la majoria d'emissores és conjuminar la participació de professionals que coneguin el mitjà, com a punta de llança, amb un nodrit planter de col·laboradors. Qui més, qui menys, tothom pot fer ràdio. Amb una mica de pràctica gairebé tothom pot arribar a comunicar-se per l'èter. La mística de les veus radiofòniques no és més que una barrera per limitar l'accés.

Això no vol dir pas que s'hagi de fer una ràdio de juguina. S'ha d'oferir qualitat. Sense una mínima dignitat en el contingut, l'audiència –la mare dels ous– es perdria en molt pocs dies.

S'ha d'aprendre a vocalitzar, s'ha d'oferir uns mínims tècnics que permetin una audició agradable, la programació ha d'atraure. El fet que gent coneguda parli de la localitat fa que els oients s'ho empassin tot els primers dies, però després s'ha d'oferir alguna cosa més. Per això, a partir de determinades dimensions d'emissora, sembla convenient anar a una semi-professionalització. Aportar la participació de gent que conegui a fons el mitjà, però sense que això es converteixi en un fre a la participació i fins i tot al voluntarisme.

Les ràdios municipals poden convertir-se en autèntiques escoles de ràdio aplegant totes les persones d'una zona determinada

interessades en la informació, especialment els estudiants de Ciències de la Informació.

La coordinació. Amb la creació de l'EMUC –Emissores Municipals de Catalunya– s'ha posat en marxa un òrgan de coordinació de totes les ràdios locals, per fer front a l'ambigua situació legal en què es troben i per unificar criteris en tot allò que no representi una pèrdua de les característiques locals de cadascuna, a més de facilitar els serveis comuns que contribueixin a millorar-ne la part tècnica i la programació i que siguin un fòrum d'intercanvi d'experiències.

Les emissores s'han dotat d'unes normes d'autoregulació en les quals es defineix el que s'entén per ràdio municipal, el seu àmbit, les limitacions de potència i les freqüències a ocupar, les característiques tècniques mínimes, la regulació dels patrocinis, del dret de rèplica i la participació de les forces polítiques locals en els períodes electorals.

4. Mil dies d'història

No és pas per casualitat que ha sorgit la ràdio municipal. Ve empeltada de les alternatives comunitàries dels darrers temps, especialment de la premsa comarcal, i d'experiències estrangeres.

Repasant alguns antecedents, veiem que Catalunya ja va ser la capdavantera de la

Plaça de l'Ajuntament, 1
Telèfon 777 18 76
Esparreguera (Baix Llobregat)

ràdio esparreguera 102,5 MHz en FM

EMUC

**Sisena
Trobada
RIPOLL**

Fa tres anys, setembre 1979, començà a emetre la primera ràdio municipal, a Arenys de Mar, Maresme.

radiodifusió a l'Estat espanyol, amb la posada en marxa de Ràdio Barcelona, l'any 1923.

Durant els anys de la República, el moviment cooperativista de Ràdio Associació de Catalunya, que també aplegava Ràdio Lleida i Ràdio Girona, es va convertir en l'emissora oficiosa de la Generalitat. Una emissora reconeguda el 14 d'abril de 1931 pel president Macià, el dia en què es proclamà la República Catalana. L'any 1939, els franquistes arrabassaren totes les pertinences de Ràdio Associació, que es va convertir en Radio España.

Entre 1950 i 1955 es va engegar a tot l'Estat un moviment d'emissores locals d'ona mitjana. La majoria conegudes com «ràdios parroquials» i moltes potenciades per la Falange Española. Ràdio Taradell, el 1953, oferí el primer programa de ràdio en català des de 1939: «La veu de la parròquia», tots els diumenges a la una del migdia.

Però l'any 1964 va venir la clatellada. Es va tancar 537 emissores, moltes d'elles a Catalunya. Un gran nombre de professionals de les ràdios actuals provenen d'aquestes emissores, que acostumaven a tenir els estudis a la rectoria i l'antena al campanar. Molts projectes municipals d'ara neixen on abans hi va haver ràdios parroquials.

Ja més recentment, l'any 1978, Ona Lliure va ser la primera emissora que va desafiar la legislació i va començar a emetre, sense amoïnar-se per res. Malgrat els successius precintaments, noves ràdios «lliures» han anat apareixent, especialment concentrades en els grans nuclis del cinturó barceloní.

Les primeres. La primera emissora municipal va començar a emetre pel setembre de 1979 a Arenys de Mar. Va néixer sense pressupost, amb aparells de fabricació casolana i emetia des d'un àtic.

Dos mesos abans, l'Ajuntament d'Arenys havia aprovat en ple una moció demanant al Ministeri de Cultura la concessió d'una ràdio de freqüència modulada.

Del 7 al 10 de juliol, amb motiu de la Festa Major, va funcionar de manera experimental Ràdio Festa, que emetia des del local de Convergència Democràtica, i que durant les seves emissions va entrevistar, a l'estudi, Jordi Pujol, llavors només secretari general de CDC.

Des del 8 de setembre de 1979, Ràdio Arenys no ha deixat d'emetre de manera continuada. Va néixer impulsada per la Conselleria d'Informació, i va dedicar les seves primeres emissions a un programa especial «Onze de Setembre».

També aquell mateix estiu començaren les emissions de Ràdio Cardedeu, inicialment sense cap vinculació municipal, amb un funcionament d'emissora «lliure».

Paral·lelament, a Rubí, el ple municipal aprovà una proposta de la Comissió d'Acció Cultural d'instal·lar l'emissora municipal. Al mes de setembre es decidí destinar-hi un milió de pessetes. I fou a mitjan novembre que hi començaren les emissions de proves. Els estudis es van instal·lar al mateix edifici on es troba la Guàrdia Urbana.

El 9 de febrer de 1980 arribà la quarta: Ràdio Canet. Totes aquestes iniciatives havien nascut quasi espontàniament, sense cap connexió entre elles. Només un element era comú a totes: el mateix tècnic —un arenyenc— havia construït els quatre emissors, i va ser l'autor dels aparells de quasi totes les emissores que es crearen l'any 1980.

Després de Canet vindrien Camprodon, Esparreguera, Sant Boi de Llobregat, Vilassar de Mar, Ripoll i Paret.

Fins ara, en tres anys, no hi ha hagut problemes legals pel funcionament de les ràdios municipals.

En aquests tres anys, pràcticament no s'han produït problemes legals a les emissores. Només a Sant Boi, per juliol de 1980, el governador va cursar-hi una ordre de tancament. Després d'un mes de «vacances tècniques», va tornar a emetre sense cap problema. Els estudis continuen instal·lats damunt de les dependències de la Policia Nacional.

En aquest temps, els governadors de Tarragona i Girona han fet advertiments a les emissores d'Ampostà, el Vendrell, Ripoll, Anglès i Castelló d'Empúries, però mai no han passat d'això.

Un primer contacte a Galícia. El primer contacte entre emissores es va establir al mes de maig de 1980. Representants de les ràdios d'Arenys, Rubí i Esparreguera, que encara no funcionava, es van entrevistar amb Josep Fauli (31-5-80), aleshores responsable de Mitjans de Comunicació de la Generalitat, per informar-lo de l'incipient moviment radiofònic municipalista.

Però, encara que pugui resultar paradoxal, on realment es va iniciar la coordinació de les emissores catalanes va ésser a Galícia. Concretament a Oleiros, municipi veí de la Corunya, on per l'agost es van trobar la majoria de les emissores que en aquell moment funcionaven, per participar a les I Xornades de Comunicació nos Axuntamentos, organitzades com a conseqüència de la clausura, per part del Govern Civil, de l'emissora que havien intentat posar en marxa.

Sis trobades. El primer contacte gallec va portar a la denominada «Trobada Zero»: Representants de quinze localitats es van aplegar cap a finals de setembre a Arenys de Mar i acordaren iniciar la coordinació i establir contactes amb la nova Conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació. Però la fita bàsica per engegar el moviment d'emissores municipals, i on es van fixar els principis generals en els quals s'ha fonamentat després l'actuació de totes elles, va ser la I Trobada celebrada a Rubí el 4 d'octubre de 1980.

La presència del conseller de Cultura, Max Canher, va representar un suport important al moviment. Es van aplegar 150 representants de 37 municipis, així com

delegacions de Galícia, País Basc, Múrcia i País Valencià.

En el període entre la primera i la segona trobada es van realitzar noves entrevistes amb el conseller de Cultura i amb el nou director general de Mitjans de Comunicació, Agustí Farré, i des de llavors s'han anat repetint amb regularitat.

El 15 de novembre, Sant Boi de Llobregat acollia la segona trobada, que bàsicament va estudiar la situació legal i va coordinar el lliurament de la paperassa per legalitzar les emissores, d'acord amb els decrets que acabava de publicar la Generalitat. Així, el 5 de desembre de 1980, trenta-tres ajuntaments van presentar conjuntament la seva sol·licitud d'emissora al Registre General de la Generalitat.

Aquest mateix dia es mantenia la primera de les tres reunions que s'ha fet amb la Comissió de Cultura del Parlament.

A l'acabament del termini, hi havia hagut noranta-dues sol·licituds d'emissores municipals de freqüència modulada, d'un total de 252 peticions d'emissores de tota mena.

Les bases organitzatives. A la Trobada del Vendrell es va posar les bases organitzatives de l'Òrgan Permanent de les

PER LES RÀDIOS CATALANES, ARA MATEIX !

Quan l'any passat en una impressionant demostració popular cent cinquanta mil persones, 150 Ajuntaments i 500 entitats civico-culturals signàrem una crida afirmant: "Volem la ràdio i la televisió catalanes ... ARA!"

ho fèiem convençuts de que no podríem gaudir mai de la normalització socio-cultural del nostre país, sense uns mitjans de comunicació propis. Els plecs amb totes aquestes signatures foren dipositats al nostre Parlament de Catalunya el dia 22 d'abril del 1981.

No n'hi ha prou amb permetre que sobrevisquin algunes emissores de poc abast i que algunes publicacions maldin per sortir al carrer, ni tan sols que al circuit català de televisió hi hagi unes poques hores de baixa audiència en la nostra llengua. Es tracta que la quarta part dels ciutadans de l'Estat espanyol tinguin **realment**, els seus mitjans de comunicació, perquè hi tenim dret, perquè ho hem **demanat i reclamat**.

La nostra llengua pot quedar reclosa solament per a converses familiars i utilitzada per una migrada poesia lírica, però si no sobreviu com a element de comunicació, haurem perdut la columna vertebral de la nostra cultura i la nostra llengua risca d'esdevenir una llengua de museu.

I això inexorablement succeirà si no tenim la nostra ràdio i la nostra televisió.

- ARA tenim 45 emissores municipals de ràdio que poden ser la base d'una XARXA catalana.
- ARA l'heroica Ràdio Associació de Catalunya pot reneixer, encara que mai no va morir legalment.
- ARA que sembla que les concessions d'emissores de FM afectarà Catalunya, hem d'aconseguir que siguin per les nostres ràdios, fetes amb la nostra llengua i per la nostra gent.
- ARA que podem valorar la tasca i esforços de tants professionals del món de l'anomenada "Ràdio Convencional".

Acudim el dilluns 8 de març, a dos quarts d'onze de la nit al Teatre Tivoli de Barcelona, on tindrà lloc un acte extraordinari perquè aquesta campanya sigui el clam de TOTS. Et necessitem a TU. Volem la TEVA adhesió. Necessitem el TEU suport. I ho volem ARA, ARA MATEIX ! Demà ja serà tard !

TEATRE TIVOLI
8 de març
10,30 nit

COMISSIO CÍVICA D'ENTITATS
per la ràdio i la televisió catalanes.

Miquel Quintana

ACTE EXTRAORDINARI PER LES RÀDIOS CATALANES ARA MATEIX !

Amb la participació i adhesió de:

MARIA DEL MAR BONET
COMPANYIA ELECTRICA DHARMA
NÚRIA FELIU • CELDONI FONOLL
JOAN ISAAC • LLUÍS LLACH • OVIDI MONTLLOR
GUILLERMINA MOTTA • RAIMÓN
MARINA ROSSELL • JOAN MANUEL SERRAT
PERE TÀPIES • LA TRINCA

Presenten:

SALVADOR ESCAMILLA
amb

NÚRIA ESPERT • ENRIC MAJÓ • ROSA MARIA SARDÀ

Organitzen:

COMISSIO CÍVICA D'ENTITATS
PER LA RÀDIO I LA TELEVISIÓ CATALANES
EMISSORES MUNICIPALS DE CATALUNYA
RÀDIO ASSOCIACIÓ DE CATALUNYA

LOCALITATS: Venda anticipada a les taquilles del TIVOLI

EMISSORES MUNICIPALS
DE CATALUNYA

Jordi Margarit

RÀDIO ASSOCIACIÓ DE CATALUNYA

Teodor Garriga

L'11 de setembre de 1981 es realitzà la primera emissió conjunta de les aleshores prop de 40 ràdios municipals.

emissores municipals i es va impulsar les activitats a tots els nivells per aconseguir la legalització de les emissores.

Era el 14 de març de 1981. Quaranta localitats van assistir a la Trobada. Quinze ja tenien les emissores en funcionament.

Parlamentaris de CiU, PSC, PSUC i CC-UCD eren presents a les sessions. Representants de la Diputació de Barcelona van donar a conèixer el seu total suport a les ràdios i anunciaren ajudes tècniques i econòmiques al moviment.

Un mes després –el 9 d'abril–, al Parlament de Catalunya, el conseller Max Canher contestava una pregunta que el diputat socialista Felip Lorda li havia fet sobre les emissores municipals. El conseller deia que la Generalitat no podia donar concessions perquè l'Estat no havia donat les freqüències. Es manifestava coneixedor de la Coordinadora d'Emissores Municipals, el consell de la qual –va afirmar– podia ser molt valuós a l'hora de prendre decisions sobre el tema.

Al llarg de 1981, pràcticament cada quinze dies va anar apareixent una nova emissora. Davant del recurs d'inconstitucionalitat que el Govern de l'Estat va presentar contra dos dels decrets de la Generalitat regulant la concessió d'emissores de freqüència modulada, la quarta Trobada, celebrada a Granollers l'11 de juliol, va refermar el dret de la institució autonòmica catalana a ordenar la radiodifusió en el seu àmbit, d'acord amb el que es preveu a la Constitució i a l'Estatut.

Tot i així, la quarta trobada va representar un tomb respecte a les anteriors: es va parlar menys de legalització i es va aprofundir més en la coordinació de les 26 emissores ja en funcionament, mitjançant intercanvi de programes, emissions conjuntes i tendint a la futura Xarxa d'Emissores Municipals de Catalunya. Es va acordar també començar a definir uns criteris d'autoregulació de les ràdios locals, així com l'adhesió de tots els presents a la Comissió de Defensa de la Ràdio i la Televisió Catalanes.

Campanya de consolidació. Per fer front als rumors que periòdicament parlaven del tancament de les emissores, a l'estiu de l'any passat es va engegar una campanya de

consolidació d'aquest model de ràdio, amb xerrades, intervencions a la premsa, ràdio i televisió, i participant a la Universitat Catalana de Prada. A més, es van recollir milers de signatures per al manifest en favor de la ràdio municipal.

També, a Ràdio Tres de Ràdio Nacional, es va mantenir un llarg debat amb Jesús Santaella, aleshores secretari del règim jurídic del Govern, el qual es va manifestar disposat a discutir amb els representants de les emissores municipals, però al cap de pocs dies va ser canviat en el càrrec. Des de l'Onze de Setembre passat, en que 29 emissores retransmeteren conjuntament, l'EMUC disposa de logotip, sintonia i un local a Barcelona.

A començaments d'octubre, una comissió d'alcaldes i del Secretariat de l'EMUC van anar a Madrid per entrevistar-se amb el substitut de Jesús Santaella, Joaquin Tena, que manifestà desconèixer totalment el moviment radiofònic municipalista.

Arribem, en aquest repàs cronològic, al novembre de 1981. El dia 21 ja són 34 les emissores en marxa. La Trobada de Mollet, seguint la línia de la de Granollers, s'endinsa en la situació interna, totes les emissores fan un compromís públic de millorar els seus continguts i s'aproven uns criteris provisionals d'autoregulació i un

Una quarta part de la població de Catalunya, prop del milió i mig d'habitants, té ràdio municipal en el seu territori.

pronunciament explícit a favor de la llibertat d'expressió.

Ofensiva de contactes. L'any 1982 comença amb una ofensiva de contactes per part del Secretariat de l'EMUC. Es parla amb el president del Parlament de Catalunya, amb representants de tots els partits parlamentaris, amb l'alcalde de Barcelona i amb el delegat del Govern de l'Estat a Catalunya.

A mitjan març, comença a Ripoll la sisena trobada, la més discutida. Les normes d'autoregulació i una proposta de pla de freqüències van generar un ampli debat que va provocar que s'hagués d'obrir un termini d'esmenes de tres setmanes i realitzar la segona part de la trobada a Sant Feliu de Llobregat. Finalment, quasi per unanimitat, amb un sol vot en contra, s'aproven les bases de funcionament i autoregulació de les emissores municipals de Catalunya, així com els criteris que han d'inspirar el Pla de Freqüències.

Quan s'estan redactant aquestes ratlles -abril de 1982- són 42 les emissores municipals que emeten amb continuïtat. Catorze comarques catalanes disposen ja d'aquest mitjà; el Bages, el Vallès Oriental i el Baix Llobregat en són les més poblades. Sumats els habitants de totes les poblacions que compten amb aquest vehicle de comunicació, donen la xifra de 1.253.000 persones. Això ve a dir que una quarta part de la població catalana té accés a aquestes emissores.

Vint-i-set nous projectes es troben ja en una fase molt avançada, però pot dir-se que el sostre de ràdios locals, almenys en una primera etapa, pot situar-se entre les 70 o 80 emissores.

5. Els continguts: cent mil hores anuals de programació

L'objectiu de les emissores municipals no és fer grans muntatges o programes brillants, sinó ser útils als ciutadans. No es tracta de tenir audiències milionàries, ni de competir amb ningú. És suficient que els qui viuen a la zona l'escoltin i obtinguin de la ràdio la informació dels fets que els són més propers, informació que mitjans més grans difícilment podran oferir. Tot això trenca amb

els plantejaments tradicionals.

Les quaranta-dues emissores actualment en funcionament emeten 1.866 hores de programació a la setmana, és a dir que superen les cent mil anuals, però, generalitzant, la qualitat de la programació encara no és gaire bona. Malgrat els esforços que en aquest terreny s'estan realitzant, moltes vegades l'obsessió per la legalització ha fet que els continguts quedin en un segon pla.

Mentre que unes emissores han estat preses d'un mimetisme respecte a la manera de fer de les ràdios comercials, d'altres s'han deixat influir per tics resistencialistes. A algunes trobades s'ha plantejat la necessitat de fer una ràdio alternativa, amb un llenguatge nou, bo i assumint tot el que de positiu ha comportat la història de la ràdio, però la pràctica demostra que, salvat honroses excepcions, el resultat encara és lluny dels objectius.

A la primera de les trobades, a Rubí, ja es va definir, com a objectius de la programació, la comunicació, la informació, l'esbarjo, l'aprenentatge i la creació. I també fomentar la bidireccionalitat, tant per la participació en els programes, com amb les sortides al carrer, el telèfon i les cartes. Una ràdio accessible a tots els ciutadans. I privilegiar sempre tots els continguts relacionats amb la localitat des de la qual s'emet.

En directe. Una de les característiques d'aquestes ràdios és que més del 95 per cent de la seva programació és totalment en directe. L'enregistrament, pràcticament no s'hi utilitza. Aquest fet, que potser ha estat forçat per les limitacions tècniques, ha contribuït a marcar un dels aspectes que fan més vives aquestes emissores.

El directe permet que la comunicació telefònica o la participació directa es pugui produir en qualsevol moment. És norma quasi generalitzada que les trucades puguin entrar sempre.

Només set, de les quaranta-dues emissores en funcionament, encara no disposen de telèfon a l'estudi.

Unitats mòbils. El directe, a nivell de participació, es complementa amb la presència de la ràdio al carrer. Disset emissores disposen d'unitat mòbil. La resta,

La mitjana de programació és de 30 hores setmanals d'emissió, amb un 60 % de música

per dificultats tècniques o econòmiques, encara no en tenen, però tothom ha fet ús dels sistemes més enginyosos per fer connexions amb l'exterior.

Tret de Badalona, on disposen d'una furgoneta des de la qual es pot emetre, als altres llocs els sistemes són bastant rudimentaris, quasi paleolítics en alguns llocs.

A Arenys de Mar s'acostuma a utilitzar el jeep i els transmissors de la guàrdia urbana com a unitat mòbil per retransmetre en directe les activitats ciutadanes i esportives.

Horaris. La mitjana de programació pot establir-se en unes trenta hores setmanals, però aquest és un dels aspectes en què s'ha produït un desajustament més gran. Moltes emissores han considerat que fent més hores complien millor la seva funció. Ràdios amb poques possibilitats han volgut emetre tot el dia i el resultat ha estat una programació inflada, amb molta música i amb poca qualitat.

Actualment, el contrast més gran es dona entre emissores com les de l'Hospitalet o Santa Coloma de Gramanet, que emeten 126 hores setmanals, o d'altres com la de Santpedor que només en fa cinc al mes. Algunes poblacions han començat ja a reduir els seus horaris. El més usual, fent un recompte de les emissores, és que es faci una programació curta de tres o quatre hores diàries, a partir de les set o les vuit del vespre, tots els dies de la setmana. Respecte a aquest tema, l'experiència aconsellaria la modificació del decret de la Generalitat que exigeix a les emissores institucionals un mínim de vuit hores diàries de programació.

Música. La música omple entre el seixanta i el setanta per cent de les programacions. Tots els estils musicals hi són presents, però especialment els dedicats al jovent. És el tipus de programa que acostuma a tenir més oferiments de col·laboració.

Una de les mancances en aquest camp és l'escassa provisió de discos. Algunes cases discogràfiques han aportat materials, però es tracta de novetats en fase de promoció, la majoria en llengua anglesa. Això provoca importants llacunes a l'hora d'intentar fer

programes amb cara i ulls. Els musicals es converteixen en espais de farciment. Aquesta penúria ha provocat també un fet positiu: la recuperació de les actuacions en directe. Sovint les emissores organitzen recitals de grups, músics o cantants de la localitat, a l'estudi o en locals més amplis. És quasi una norma la retransmissió i l'enregistrament de les actuacions o concerts de caire local, amb la qual cosa s'aconsegueix acumular material que pot utilitzar-se en qualsevol moment.

Informació. La matèria informativa bàsica és la informació de la localitat, que generalment ha d'obrir els informatius i constituir-ne el gruix. Tot i així, a voltes s'acostuma a menysvalorar l'element local.

Tret de Rubí, que disposa dels serveis de teletipus de l'agència Europa Press, la resta d'emissores han de buscar la informació per altres camins, encara que, malauradament, s'acostuma a afusellar-la descaradament dels diaris.

Moltes emissores solen fer resums amplis, i fins i tot la retransmissió en directe dels

La millars de programació de 30 hores
Una quarta part de la programació
Catalunya, prop de la meitat de la millars
La ràdio municipal en el seu territori.

Les ràdios municipals, instrument privilegiat de catalanització del país

plens municipals, encara que, tret de casos especials, acostumen a ser un pèl farragossos.

De tot una mica. La modalitat de programes és amplíssima. Però hi ha espais que no falten enlloc: infantils, culturals, cinema, parapsicologia, guia sardanista, classes de català, entrevista a fons, taules rodones, ecologisme i naturisme, històries i personatges de la localitat, temes juvenils, informació laboral, ràdio-teatre, programes humorístics i especialment «magazines», amb informació, música, connexions, i entreteniment.

Ràdio Ripoll fa un programa sobre ornitologia de la comarca; Esparreguera un dedicat a la vida dels animals; Ràdio Arenys disposa d'un meteoròleg que dona les seves prediccions a cadascun dels informatius.

Català. Tretze emissores fan tota la seva programació en català, i unes altres vint l'utilitzen en més de tres quartes parts de la seva programació. Només en una emissora -Ràdio Sant Boi- el castellà supera el temps ocupat pel català.

A zones d'alta immigració com el Baix Llobregat i el Vallès, s'ha comprovat que el català parlat és entès per més del 85 o 90 per cent de la població.

En algunes de les trobades s'ha manifestat, respecte a aquest tema, que «convé anar una mica més endavant en la utilització del català del que les fredes estadístiques aconsellarien, tendir a augmentar els percentatges de forma progressiva».

Moltes emissores tenen com a norma que cada col·laborador parli, als programes, en l'idioma que utilitza normalment; intentant, però, progressivament, que els castellanoparlants facin el salt de començar a parlar en català.

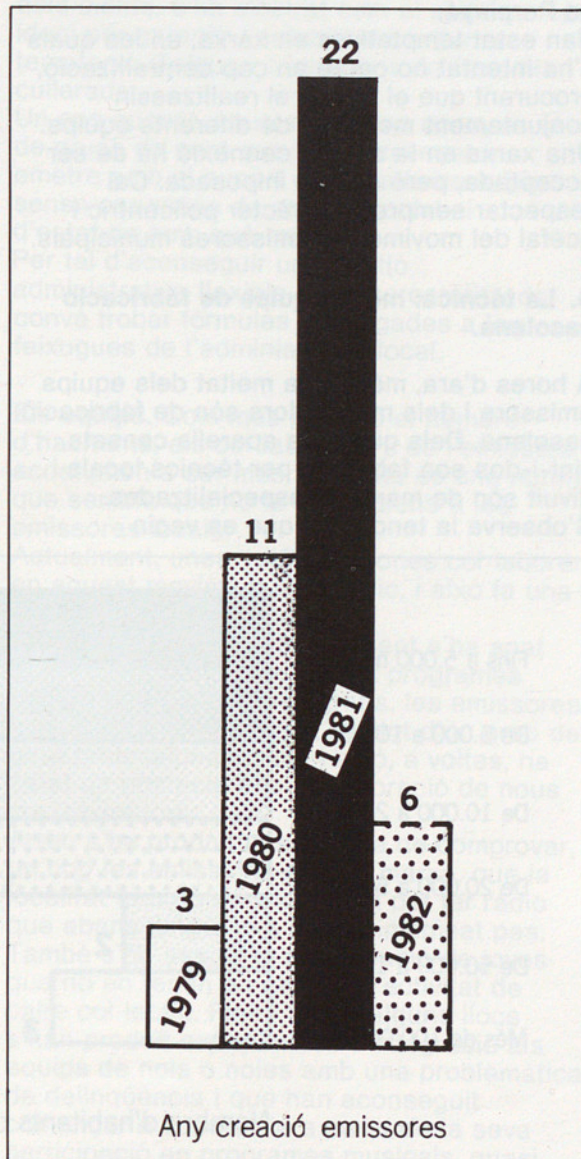
Programació conjunta. Fer programes conjunts entre emissores municipals, ara per ara, no és un objectiu prioritari. L'important és que cadascuna cobreixi bé el seu àmbit local. Tot i així, ja hi ha hagut força experiències en aquest terreny.

Al Vallès Oriental i al Baix Llobregat ja han fet programes comuns, i tenen en projecte fer-ne d'informatius, històrics i culturals,

d'emissió setmanal i que començarien ben aviat.

Durant força temps, Ràdio Rubí i Ràdio Molins van fer conjuntament un informatiu diari. El programa «Bon dia Catalunya», que realitza Salvador Escamilla des de Rubí, es retransmet per les emissores de Ripoll i Mollet.

Davant de fets puntuals, també s'han fet connexions. Les ràdios del Baix Llobregat i Rubí han retransmès festivals de cançó i actes informativament importants.

Les ràdios municipals s'han donat unes normes d'autoregulació on es fixa que la publicitat no pot excedir el 5 % del temps d'emissió

L'any 1981, les emissores es van coordinar per emetre conjuntament l'acte d'afirmació nacional al Camp del Barça, per Sant Joan, l'assalt al Banc Central i el recital de Joan Manuel Serrat al Teatre Grec de Barcelona. Però quan realment va funcionar la Xarxa va ser el darrer 11 de Setembre. Durant vuit hores, 29 emissores municipals van fer el mateix programa. Amb aportacions de totes les ràdios, emetent des de Rubí s'arribava a tots els racons del Principat i fins i tot a la Catalunya Nord, en connectar-hi Ràdio Arrels de Perpinyà.

Han estat temptatives en xarxa, en les quals s'ha intentat no caure en cap centralització, procurant que el treball el realitzessin conjuntament membres de diferents equips. Una xarxa en la qual la connexió ha de ser acceptada, però no pas imposada. Cal respectar sempre el caràcter policèntric i acéfal del moviment d'emissores municipals.

6. La tècnica: molts equips de fabricació casolana.

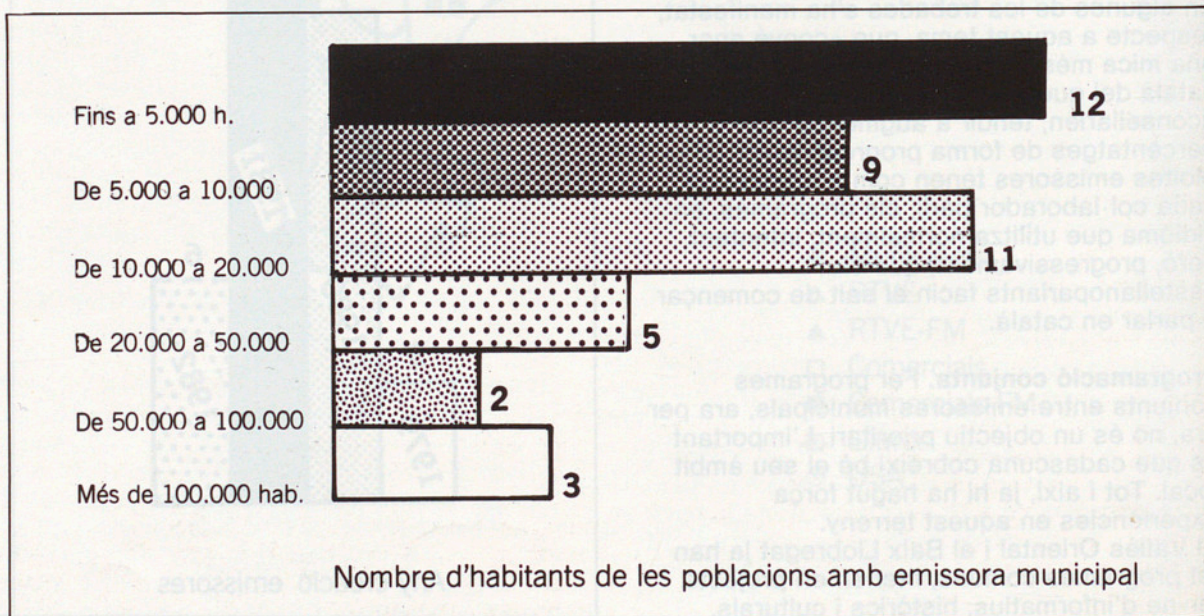
A hores d'ara, més de la meitat dels equips emissors i dels mescladors són de fabricació casolana. Dels quaranta aparells censats, vint-i-dos són fabricats per tècnics locals i divuit són de marques especialitzades. S'observa la tendència que es vagin

renovant de mica a mica els equips casolans amb altres de tipus professional.

La diferència d'equips és substancial segons el volum de l'emissora. Mentre que se n'ha instal·lat alguna amb menys de cinquanta mil pessetes, d'altres han disposat de més de dos milions per a la seva posada en marxa. La funció social de les emissores està estretament lligada a la seva generalització, que sigui possible instal·lar-les allí on hi hagi voluntat de fer-ho, i no segons les condicions demogràfiques o econòmiques. La tècnica ha d'utilitzar-se en funció d'aquest objectiu.

És precisament aquest un dels temes tractats més a fons en les normes d'autoregulació de les ràdios municipals. Es tracta d'unes normes fetes amb uns criteris de flexibilitat, per donar-hi cabuda als diferents models de ràdio, contemplant la possibilitat, almenys teòrica, que cada municipi pugui arribar a tenir la seva pròpia estació radiofònica. Cal compartir canals d'emissió i limitar la potència emesa. S'han de controlar certs paràmetres d'emissió, especialment la freqüència i la potència, per no interferir altres ràdios legalment establertes.

Cal evitar possibles interferències en receptors propers a l'emissora, ja que quasi totes tenen l'antena i l'emissor en el casc

El patronat municipal és la fórmula més utilitzada per a la gestió de la ràdio sense partidismes

urbà. Convé que els aparells tinguin una limitació voluntària del seu potencial tecnològic per no entrar en el terreny propi de les emissores comercials.

Potència. Sumada la potència de 40 de les ràdios que hi ha en funcionament, s'arriba als 2.159 vats, la qual cosa dona una mitjana de 50 vats per emissora. A les normes d'autoregulació es planteja que la potència no podrà ser més gran de 50 vats, però es procurarà que es mantingui al voltant dels 10, si la cobertura és suficient. En tot cas, la potència aparent radiada, en qualsevol direcció, no podrà ser mai superior als 250 vats.

Freqüència. L'EMUC ha aprovat un Pla de Freqüències pel qual, abans de l'1 de juny de 1982, totes les emissores municipals concentraran les seves freqüències en només cinc canals, els situats entre els 101,7 megacicles i els 102,9, canals que, a hores d'ara, resten buits en una de les zones menys saturades del dial.

El 102,3 s'ha escollit com a canal preferent, pel qual emetran totes aquelles emissores que no puguin tenir problemes d'interferència entre si.

Estereofonia. Les normes d'autoregulació no tracten de l'estereofonia, ja que la legislació actual preveu que per utilitzar-la cal una autorització especial.

A hores d'ara, la seva utilització no fa més que introduir un element distorcedor.

L'estereofonia provoca una disminució del senyal emès i l'augment real de l'amplada de banda, amb la qual cosa augmenten les possibilitats d'interferència.

Les normes tècniques fixades per a totes les emissores no tindrien cap sentit si després no s'apliquessin. Per això caldrà que es trobin les formes que facin possible un cert control sobre la seva utilització.

7. La gestió, els patronats municipals

Quasi totes les emissores han nascut o bé de l'impuls del consistori o per la iniciativa d'un grup de persones amb voluntat de fer ràdio i que han aconseguit engrescar l'ajuntament. Generalment han començat a

emetre després que un ple ha legitimat el seu funcionament.

La meitat de les emissores es gestionen per un Patronat municipal i a catorze localitats encara s'aplica un sistema de gestió directa, és a dir, que l'alcalde o un regidor porten directament el funcionament de l'emissora. Però la creació de patronats mixtos, amb una representació proporcional de les forces del consistori i amb participació de l'equip que fa els programes, de les entitats ciutadanes i dels oients, s'ha mostrat com el sistema més idoni per garantir l'estabilitat i evitar la temptació d'alguns consistoris de ficar-hi cullerada.

Un cas oposat, i que encara es dona, és el de grups de gent que han començat a emetre amb el suport de l'Ajuntament, però sense cap mena de control social ni d'estatuts amb què regir-se.

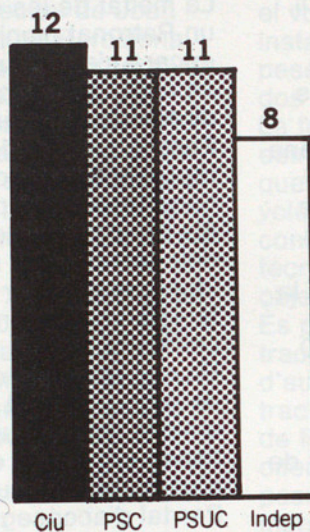
Per tal d'aconseguir una gestió administrativa flexible i poc burocratitzada, convé trobar fórmules poc lligades a les feixugues de l'administració local.

Els equips. Com més petit és el nombre d'habitants, els col·laboradors de l'emissora acostumen a ser més. Aquesta és una norma que sembla que no té excepcions a les emissores locals.

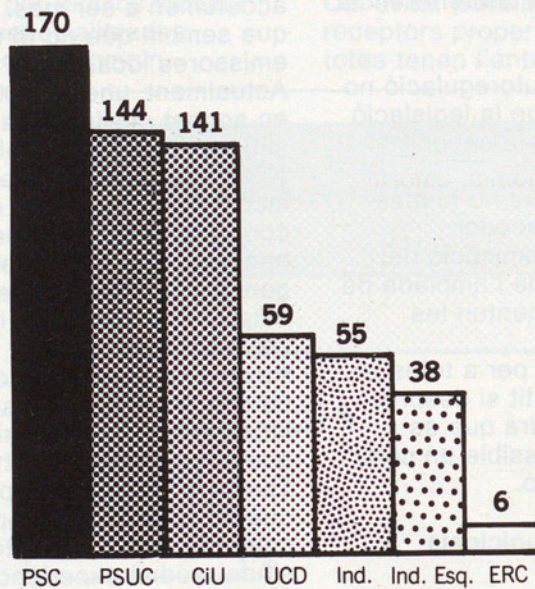
Actualment, unes 1.400 persones col·laboren en aquest moviment radiofònic, i això fa una mitjana de 33 per localitat.

A les poblacions petites, la gent s'ha anat incorporant de mica a mica a programes concrets. A ciutats més grans, les emissores han nascut ja més fetes, partint d'un grup de gent professionalitzada, i això, a voltes, ha estat un obstacle a la incorporació de nous col·laboradors.

Arreu s'ha produït la sorpresa de comprovar, un cop les emissions són en marxa, que la localitat té un potencial humà per fer ràdio que abans ningú no s'hauria imaginat pas. També s'ha assolit la participació de joves que no en tenen en cap altra activitat de caire col·lectiu. Fins i tot en alguns llocs s'han produït experiències d'integració als equips de nois o noies amb una problemàtica de delinqüència i que han aconseguit començar a superar-la a partir de la seva participació en programes musicals, quasi sempre de rock dur.

Força política a la qual pertany l'alcalde en les poblacions on hi ha emissora municipal.

Suma dels regidors dels consistoris de les localitats on hi ha emissora municipal.

Es més car el manteniment de la ràdio municipal que no pas la seva fàcil instal·lació

Tenir una sala gran és una de les necessitats de totes aquestes emissores, per disposar d'espai on la gent pugui anar a fer petar la xerrada. Cal fugir dels porters automàtics i dels «prohibit parlar». Convertir l'antesala de l'estudi en un petit ateneu, on es discuteixin els programes i on neixin les propostes per fer-ne de nous. És d'aquí d'on sorgiran els nous col·laboradors i on s'acumularan els ànims suficients per seguir endavant.

No es pot fer ràdio de clausura. Encara que formalment es treballi més a gust sense gent mirant al control, entorpint pels passadisos o fent renou al locutori, més val això que tancar-se a la participació.

Consell d'emissió. L'autonomia dels equips que realitzen la programació ha d'ésser un dels objectius prioritaris de les emissores. A partir de les pautes generals que, en la majoria dels casos, marquen els patronats, els equips organitzen de maneres diverses el funcionament de la seva ràdio.

Un dels sistemes que s'està generalitzant és el Consell d'Emissió, escollit per tots els col·laboradors, on es discuteixen els temes de funcionament i programació i s'elaboren les propostes per trametre-les als patronats. Quasi totes les emissores disposen de director, encara que algunes localitats disposen d'un o més coordinadors que dirigeixen l'emissora en uns horaris determinats.

A fi de garantir aquesta autonomia, caldrà arribar a establir unes mínimes incompatibilitats entre els càrrecs polítics locals i els qui han de dirigir les emissores o han de fer-ne els programes.

8. El finançament: barat però costós

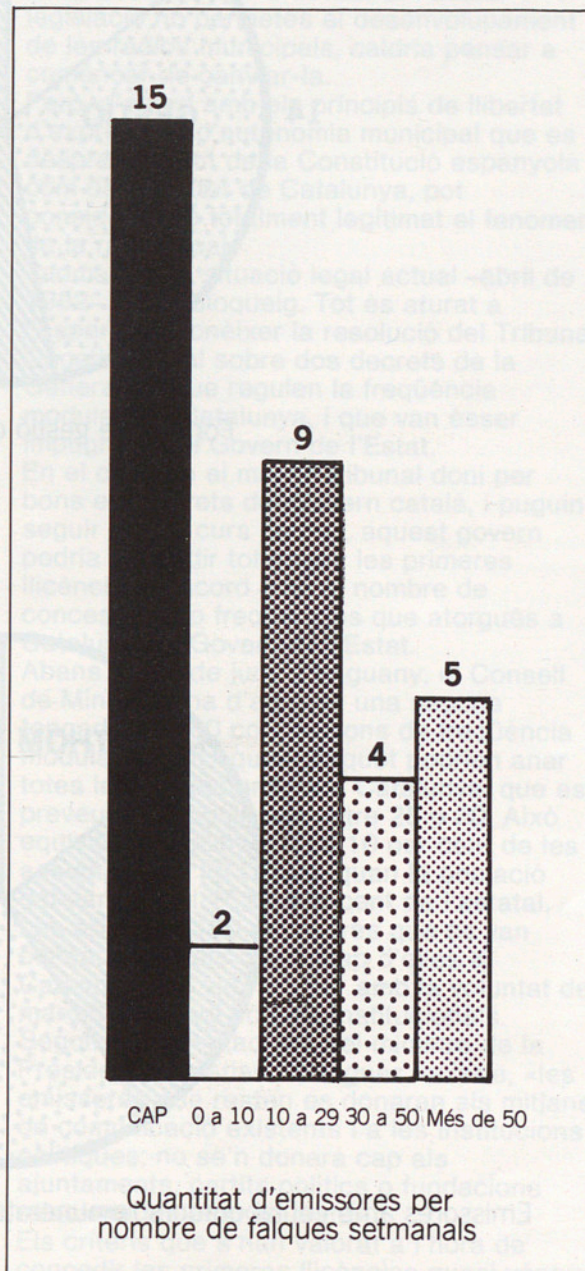
La ràdio, comparant-la amb d'altres mitjans de comunicació, és barata, però això no vol dir que no costi diners. Cal tenir present que és més car el manteniment que la instal·lació.

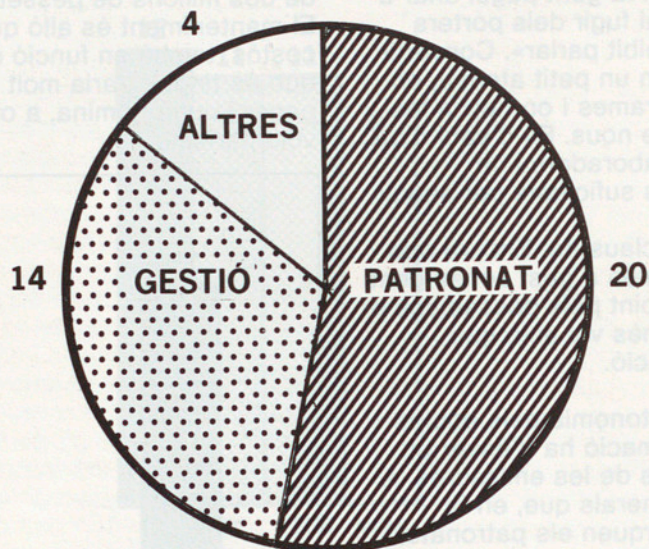
Una instal·lació digna, per a una població petita, pot vorejar les tres-centes mil pessetes de cost, tot i que amb aparells casolans es pot funcionar amb menys de cinquanta mil pessetes.

Logicament, el cost s'encareix a mesura que

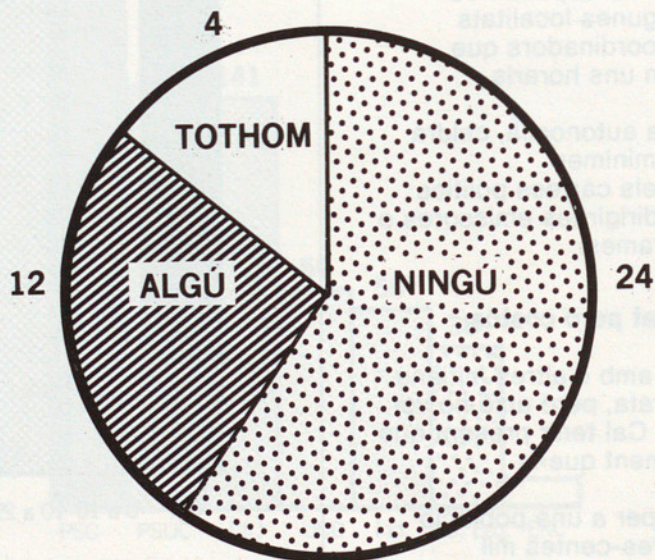
se sofisticuen els aparells, però una instal·lació molt bona no ha de costar més de dos milions de pessetes.

El manteniment és allò que resulta més costós, també en funció de les aspiracions que es tingui. Varia molt d'un lloc on s'ha de pagar ja una nòmina, a on tot es fa amb voluntarisme.

Formes de gestió de les emissores

Emissores amb col·laboradors remunerats, no remunerats o alguns de remunerats

Cal que les lleis s'acomodin a la realitat de la societat i no al revés, i s'han de legalitzar per tant les emissores municipals

Per fer front a les despeses que ocasiona el funcionament, les emissores s'han nodrit de dues fonts d'ingressos principals: les subvencions dels ajuntaments o la promoció comercial.

Subvencions. Hom sap que l'economia de la majoria dels ajuntaments és deficitària. Això fa que aconseguir diners per a les activitats radiofòniques es converteixi en un autèntic via crucis. L'estretor econòmica ha presidit el naixement del setanta per cent de les emissores que ara són en marxa.

Els pressupostos municipals consideren un luxe les partides dedicades a la informació. A nivell europeu, és quasi una norma dedicar un dos per cent a la informació municipal. A Catalunya, aquest percentatge, fins ara, no ha sobrepassat el 0,25.

Un cinquanta per cent de les emissores viuen exclusivament del pressupost municipal. L'altra meitat complementa aquesta font amb d'altres ingressos, especialment derivats del voluntarisme dels seus col·laboradors.

Els diners invertits pels ajuntaments en les emissores en aquests tres anys poden calcular-se en uns cent-vint-i-cinc milions de pessetes.

Patrocini. Per mantenir-se, especialment les emissores petites, es veuen en la necessitat de buscar ingressos a partir de la promoció o patrocini comercials. Falques de comerços, empreses o productes que siguin de la localitat, per les quals es percep unes quantitats que ajuden a sortir del pas.

La meitat de les emissores no fan cap mena de promoció. Només en dos casos es fan més de setanta-cinc falques setmanals -3 minuts diaris-, i només nou emissores fan més de trenta falques setmanals.

La legislació és molt restrictiva amb les possibilitats publicitàries de les emissores institucionals, potser excessivament. Però també convé que les emissores no es plantegin només pensant en els possibles ingressos per aquest concepte, ja que això pot endur-se-les per l'espiral de la comercialització.

Hi ha altres sistemes, que s'empren en moltes localitats, que ajuden a engrossir els comptes radiofònics: fer socis amb quotes

mensuals, rifes, festivals musicals o altres formes que requereixen la participació militant dels col·laboradors.

9. Una legislació estreta

Convé que les lleis s'acomodin a la realitat de la societat i no al revés. Si l'actual legislació no permetés el desenvolupament de les ràdios municipals, caldria pensar a començar de canviar-la.

Però, d'acord amb els principis de llibertat d'expressió i d'autonomia municipal que es desprenen tant de la Constitució espanyola com de l'Estatut de Catalunya, pot considerar-se totalment legitimat el fenomen de la ràdio local.

Tanmateix, la situació legal actual -abril de 1982- és de bloqueig. Tot és aturat a l'espera de conèixer la resolució del Tribunal Constitucional sobre dos decrets de la Generalitat que regulen la freqüència modulada a Catalunya, i que van ésser impugnats pel Govern de l'Estat.

En el cas que el màxim tribunal doni per bons els decrets del Govern català, i puguin seguir el seu curs normal, aquest govern podria concedir tot seguit les primeres llicències, d'acord amb el nombre de concessions o freqüències que atorgués a Catalunya el Govern de l'Estat.

Abans de l'1 de juny d'enguany, el Consell de Ministres ha d'aprovar una segona tongada de 180 concessions de freqüència modulada, i en aquest paquet podrien anar totes les corresponents a Catalunya, que es preveu que puguin ser entre 25 o 30. Això equivaldria a menys d'un 10 per cent de les assignades a tot l'Estat, quan la població catalana és el 15,81 per cent de l'estatal.

Les primeres 120 emissores que es van concedir a finals d'any, cap d'elles a Catalunya, es van atorgar amb la voluntat de marginar les sol·licituds institucionals.

Segons manifestacions del ministre de la Presidència, Matias Rodríguez Inciarte, «les emissores que resten es donaran als mitjans de comunicació existents i a les institucions polítiques; no se'n donarà cap als ajuntaments, partits polítics o fundacions relacionades amb aquests».

Els criteris que s'han valorat a l'hora de concedir les primeres llicències quasi vénen

A Espanya, no hi ha cap ràdio municipal fora de Catalunya, la zona europea que té més emissores d'aquest tipus

a ser l'antitesi de la filosofia mantinguda pel moviment radiofònic municipalista: es valorava les poblacions més grans, el fet que se'n demanés més d'una, que fos un projecte totalment comercial i que les sol·licitessin grups que ja tenen altres mitjans informatius. És per això que de la decisió del Tribunal Constitucional depèn el model de radiodifusió que s'instaurarà a Catalunya, ja que si és el Govern de la Generalitat que ha de concedir les freqüències o llicències, tots els indicis apunten a creure que ho farà amb uns criteris ben diferents que el Consell de Ministres de l'Estat.

Per superar els obstacles legals que poden comportar les ràdios municipals, especialment pel seu gran nombre, es pensa en la possibilitat que totes elles siguin la xarxa descentralitzada d'una o unes emissores «dida» de la Generalitat o de les mateixes emissores municipals. O que, en estar totes elles concentrades en sis o set canals contigus del dial, es concedeixen freqüències d'ús compartit, o la utilització lliure d'un segment de la banda de freqüència.

Sembla evident que les lleis que desenvolupen els principis constitucionals o estatutaris, a la curta o a la llarga, hauran de reformar-se i modificar la seva tendència a tallar les ales als mitjans audiovisuals.

Caldrà reconèixer el que ha s'ha fet a la premsa i no legislar en funció d'unes dificultats tècniques que no existeixen.

10. Espanya: ni una ràdio municipal fora de Catalunya

A hores d'ara, ni una sola ràdio municipal funciona a altres zones de l'Estat espanyol, i no és pas perquè no s'hagi intentat.

A Galícia, el moviment va néixer amb molta força, però el va estroncar el Govern Civil; l'experiència només va durar uns minuts.

El 24 de juliol de 1980, revetlla de la Diada de la «Patria Galega», quan l'emissora municipal d'Oleiros —construïda per un tècnic català— no portava encara una hora funcionant, forces de la Guàrdia Civil, complint un manament del governador civil de la Corunya, van rodejar i ocupar

l'Ajuntament, amb un gran desplegament de forces, van interrompre la programació i, precintant el senzill emissor, van acabar amb Radio As Mariñas.

Aquesta actuació va fer que altres projectes a localitats gallegues, com Fene, la Corunya o Bergondo, no arribessin a reeixir.

A d'altres racons de l'Estat també s'ha despertat interès pel tema, però, en no donar-se els mateixos nivells de tolerància, o en trobar-se amb una correlació de forces diferent, no han gosat posar-se a emetre sense una autorització definitiva.

Al País Valencià, Vinaròs i Silla ja tenien els projectes preparats, en una situació similar a la de dos municipis murcians: Molina de Segura i Alhama de Murcia. A Euskadi, l'Ajuntament d'Ermua es va engrescar pel tema, però finalment no es va veure amb prou força per tirar-lo endavant. A Andalusia i Extremadura també hi ha hagut temptatives.

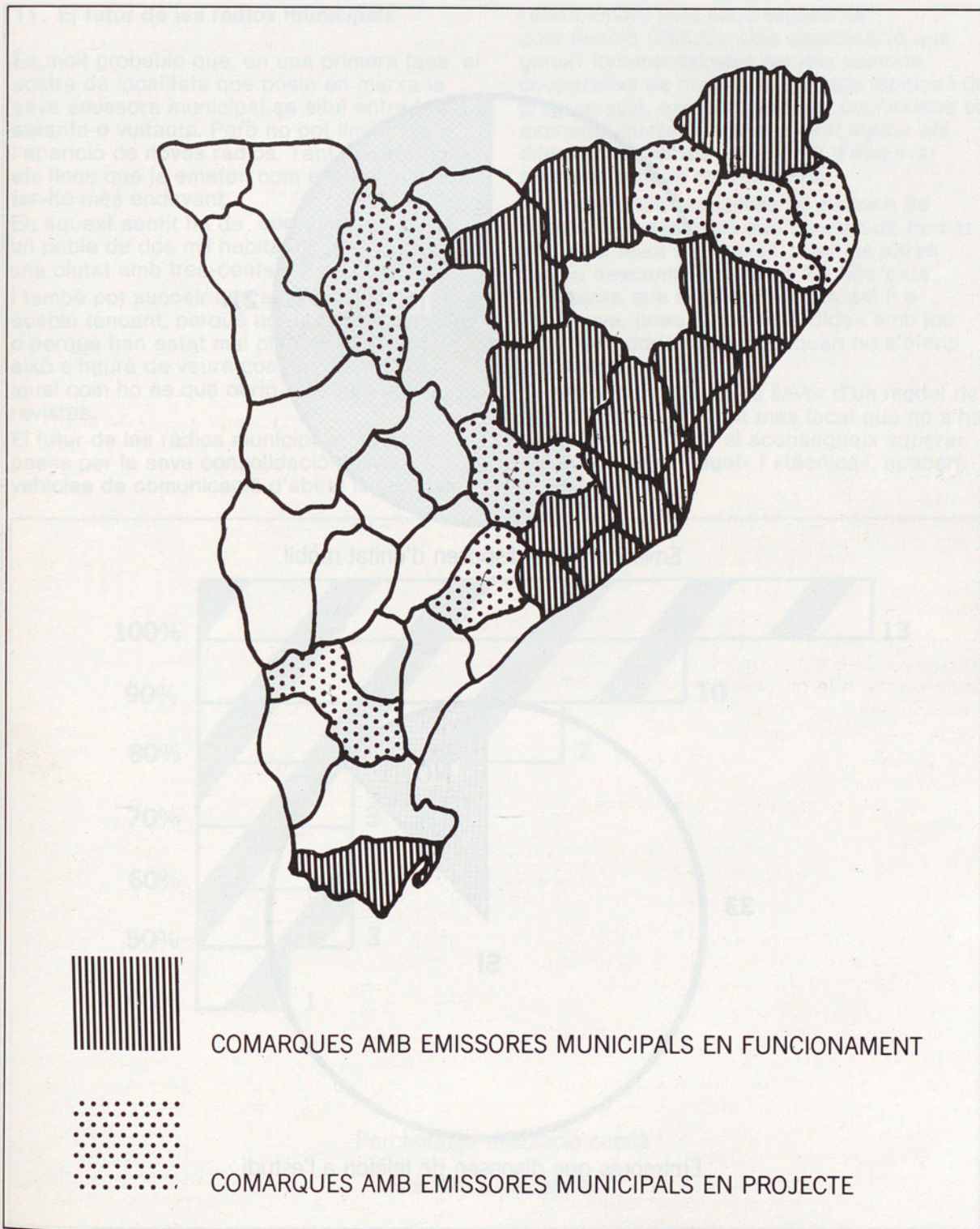
Alguns ajuntaments del cinturó industrial de Madrid, com Móstoles, ja tenien el pressupost aprovat i els estudis a punt, però mai no van arribar a emetre. Fins i tot l'Ajuntament de Madrid, la capital, va demanar autorització per disposar de la seva emissora, sol·licitud que, de moment, ha estat denegada.

Representants dels ajuntaments d'Alcalá de Henares, Alcobendas, Getafe i Leganés han fet diversos viatges a Catalunya per estudiar el funcionament de les ràdios i recollir material a fi de presentar els seus projectes. A Torrejón de Ardoz, l'alcalde va manifestar que confiava que els concedirien l'emissora «perquè els americans de la base ja en tenen una i, si no ens la donen a nosaltres...».

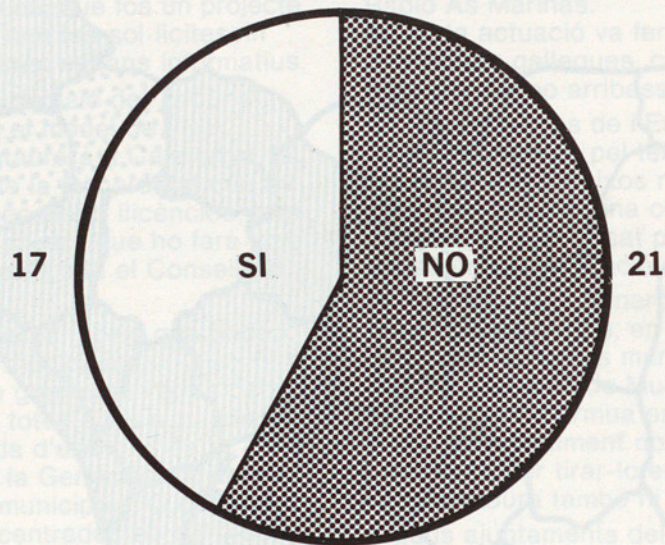
De les tres mil sol·licituds d'emissores que s'han fet a tot l'Estat, un 10 per cent corresponen a ajuntaments. El PSOE va fer públic que s'havia demanat emissora a cent municipis on els socialistes són majoritaris.

És totalment injust que les altres zones de l'Estat no hagin pogut fer funcionar ràdios d'abast local, però igualment seria injust intentar acabar amb l'experiència catalana amb l'excusa de tractar tothom d'igual manera. S'ha de reconèixer a tothom el mateix dret que aquí s'ha assolit amb la pràctica.

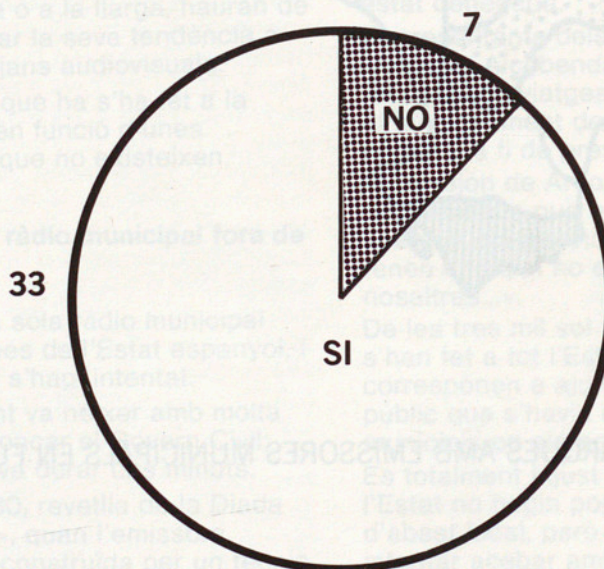
La nostra missió és la d'elaborar un model de comunicació local i servir de formador dels agents d'informació i comunicació de la Generalitat.

A Espanya, no hi ha cap ràdio municipal fora de Catalunya, la zona europea que té més emissores d'aquest tipus.

Emissores que disposen d'unitat mòbil

Emissores que disposen de telèfon a l'estudi

La ràdio municipal és la llavor d'un model de radiodifusió local i hauria de formar part de la xarxa d'emissores descentralitzades de la Generalitat

11. El futur de les ràdios municipals

És molt probable que, en una primera fase, el sostre de localitats que posin en marxa la seva emissora municipal se situï entre les setanta o vuitanta. Però no pot limitar-se l'aparició de noves ràdios. Tant de dret tenen els llocs que ja emeten com els que vulguin fer-ho més endavant.

En aquest sentit ha de ser igual un poble de dos mil habitants que una ciutat amb tres-cents mil.

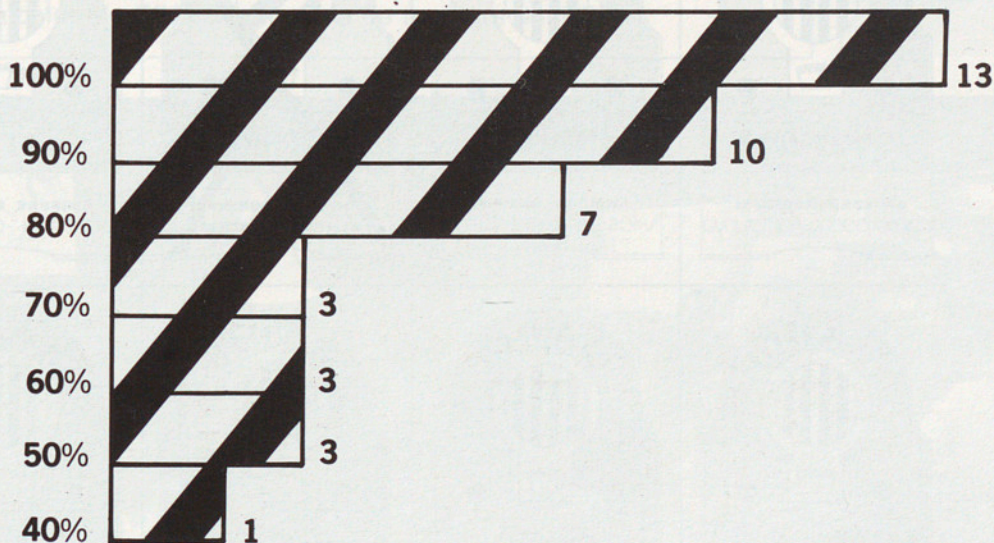
I també pot succeir que algunes emissores acabin tancant, perquè no es poden mantenir o perquè han estat mal plantejades, però això s'haurà de veure com un fet normal, igual com ho és que obrin i tanquin diaris i revistes.

El futur de les ràdios municipals catalanes passa per la seva consolidació com a vehicles de comunicació d'abast local, i per

l'afermament dels seus òrgans de coordinació (EMUC). Una coordinació que generi fonamentalment serveis comuns, cooperativa de materials, cursets tècnics i de programació, enregistraments, connexions en moments puntuals, però evitant xuclar els diferents projectes locals, a fi d'esquivar anar cap a nous centralismes.

Però aquestes emissores no haurien de quedar isolades, sinó que haurien de formar part d'un teixit més ampli, a tall de xarxa bàsica descentralitzada de les diferents emissores que la Generalitat instal·li a Catalunya, unes estacions «dida» amb les quals es podria connectar quan no s'oferís programació local.

La ràdio municipal és la llavor d'un model de radiodifusió local, molt més local que no s'ha entès fins ara, que, si aconsegueix superar les escomeses «legal» i «tècnica», acabarà imposant-se.

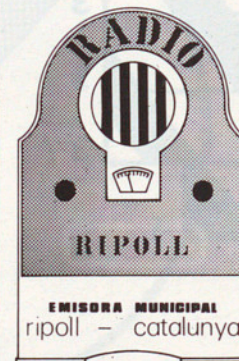
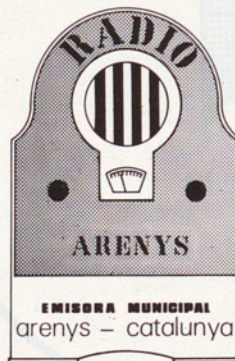
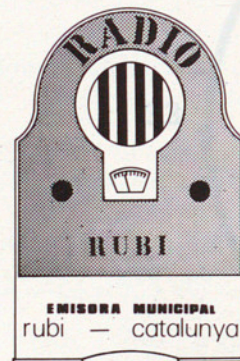
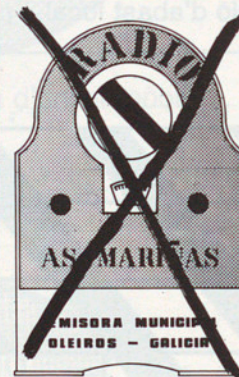

Percentatge utilització català

Nombre d'emissores

I XORNADA DE COMUNICACION DOS AXUNTAMENTOS

OLEIROS 14-15 AGOSTO 1.980

ORGANIZA: EXCMO. AXUNTAMENTO DE OLEIROS

LA RÀDIO-ROBOT O MITJANA, SÍNTESI DE TOTES

Fent la mitjana de les dades de les quaranta-dues emissores municipals en funcionament ens surt aquesta «ràdio-robot»:

Situada en una població del Vallès Occidental.

Amb 29.846 habitants.

44,4 hores de programació setmanal.

Emetent els 7 dies de la setmana.

53 vats de potència.

A 99,9 Mghz. FM.

Sense unitat mòbil.

Amb telèfon a l'estudi.

Aparells emissors casolans.

Situada en un local municipal.

El 90 per cent de la programació és en català.

Trenta-tres col·laboradors.

Cap d'ells no és remunerat.

Funcionant mitjançant un patronat.

Amb director.

La inversió inicial de 1.197.459,- pts.

La subvenció prevista per a 1982 de 1.645.006,- pts.

Deu falques de promoció setmanal.

Amb alcalde de CiU i una majoria de regidors del PSC.

LES RÀDIOS QUE VÉVEN

Diverses poblacions s'estan preparant per emetre en dates no llunyanes. A l'abril de 1982, eren aquestes:

1. Arenys de Munt (Maresme)
2. Bagà (Berguedà)
3. Barcelona - barris - (Barcelonès)
4. Blanes (la Selva)
5. Caça de la Selva (Gironès)
6. Caldes d'Estrac (Maresme)
7. Castelldefels (Baix Llobregat)
8. El Bruc (Anoia)
9. Flix (Ribera d'Ebre)
10. Gavà (Baix Llobregat)
11. Girona (Gironès)
12. Gironella (Berguedà)
13. Llanvaneres (Maresme)
14. Moià (Bages)
15. Monistrol (Bages)
16. Montcada i Reixac (Vallès Occidental)
17. Palafrugell (Baix Empordà)
18. Pineda de Mar (Maresme)
19. Premià de Mar (Maresme)
20. Les Planes (Garrotxa)
21. Ripollet (Vallès Occidental)
22. Sant Just Desvern (Baix Llobregat)
23. Sant Fruitós (Bages)
24. Sant Privat de Bas (La Garrotxa)
25. La Sénia (Montsià)
26. La Seu d'Urgell (Alt Urgell)
27. Ulldecona (Montsià)
28. Valls (Alt Camp)
29. Vilafranca del Penedès (Alt Penedès)
30. Vilanova del Camí (Anoia)

D'aquestes «ràdios que vénen», que «venien» el passat mes d'abril, ja n'hi ha deu en funcionament el mes d'agost de 1982. Són doncs 52 les ràdios municipals de Catalunya i és previsible que a la fi de 1982 siguin ja més de 60. De les trenta anteriors, les deu que han entrat en funcionament d'abril a agost són les de Bagà, Castelldefels, El Bruc, Flix, Gavà, Monistrol, Sant Fruitós, Palafrugell, Sant Privat de Bas, i Vilafranca del Penedès. Aquests 10 municipis totalitzen 115.307 habitants. En conseqüència, les ràdios municipals arriben ja a 1.354.688 habitants en 52 municipis -sense tenir en compte que hi ha algunes ràdios municipals escoltades en altres municipis que no en tenen- o al 32'22 % d'habitants de Catalunya sense comptar Barcelona ciutat.

QUATRE MODELS DE PROGRAMACIÓ ARENYS DE MAR, RUBÍ, ESPARREGUERA, RIPOLL

Ràdio Rubí

De dilluns a divendres

- 8,00 «Matinal Vallès».
- 10,00 «Bon dia Catalunya». Salvador Escamilla.
- 13,00 «Cançons a l'aire».
- 13,30 «Primera Antena Informativa».
- 14,00 «A 120 estèreo».
- 16,00 «Hits R2N».
- 18,00 «Estira i arronsa». Programa infantil.
- 20,00 «Al-Andalus».
- 21,00 «Segona Antena Informativa».
- 22,00 «Diversions».
- 23,00 «Frequència de nit».
- 24,00 «Tu noche y tus anécdotas».
- 3,00 Cloenda.

Dilluns

- 18,30 «Resposta sanitària».
- 19,00 «La premsa parla de Rubí».

Dimarts i dijous

- 19,00 Abast cultural.

Dimecres

- 18,30 «OCU. Parla l'usuari».
- 19,00 «Associació de Veïns de Rubí».

Divendres

- 18,30 «La claqueta».
- 19,00 «Abast cultural».
- 22 a 24 «Parlem-ne».

Dissabte

De les 8 del matí a la 1 de la matinada «Vallès cap de setmana»

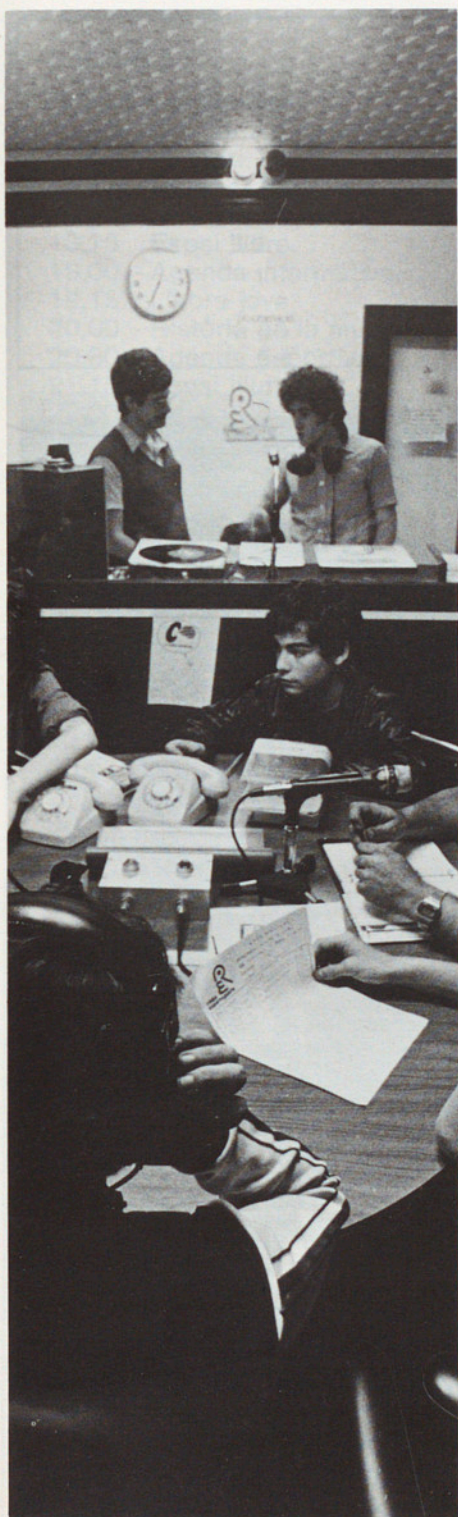
Diumenge

De les 8 del matí a les 8 de la tarda «Vallès cap de setmana»

- Tots els dies de la setmana, cada mitja hora s'ofereix un avenc informatiu.

Ràdio Municipal d'Arenys						
DILLUNS	20 - 20:30 Fe i compromís Programa religiós	20:30 - 21	21 - 22:30 Tèlex esportiu	22:30 - 23	23 - 24	
DIMARTS	20 - 20:30 Sota l'atenta mirada del campanar (I) Programa cultural	Informatius	21 - 22 Cordada Programa juvenil	22 - 23 Parlem-ne Tots els temes a debat	R/4 - Show Un musical entremaliat	
DIMECRES	20 - 20:30 Rolling Stones		21 - 22 L'espai dels llops solitaris La música actual	22 - 23 Concert Espai dedicat a la música clàssica		
DIJOUS	20 - 20:30 Sota l'atenta mirada del campanar (II) Programa cultural	Lliçons de català	21 - 22 Parlem de..... amb..... Cada setmana un personatge diferent	22 - 23 Rock and roll Un repàs a la història de la música lleugera		
DIVENDRES	20 - 20:30 Aplec Informació sardanística		21 - 22 Concurs escolar	22 - 23 Forat negre Tots els temes ocultistes	23 - 24 Vois passar-ho bé? El divertiment a la ràdio	
DISSABTE	9 - 13 Dissabtes al mercat Preus del mercat, xafarderies, notícies i comentaris, entrevistes i, sobretot, música.	17 - 18 Tot el que necessites és música	18 - 19 Via fora (programa cultural)			
DIUMENGE	RIERA AMUNT, RIERA AVALL 10 Entrada 10:05 Flash informatiu 10:30 Musical en viu	11 Infantil 12 Informatius 12:15 Hora 0 (entrevistes i debats) 13 Comiant				

Ràdio Esparreguera

Divendres

- 19,00 «Ese cante». Divulgació del «cante jondo».
- 18,30 «Carrossa de les històries». Espai destinat als infants.
- 19,15 «Mil dies». Repàs de les activitats de cada un dels regidors de l'Ajuntament.
- 19,30 «La llançadora». Informació laboral presentada pels sindicats.
- 20,15 «En busca del acorde perdido». Novetats musicals de la setmana.
- 21,15 Notícies.
- 21,30 «Macedònia». Recull d'espectacles, cultura i música.
- 24,30 Cloenda.

Dissabte

- 9,00 Agenda.
- 9,05 «Homenatge a la sarsuela».
- 9,30 «Català a la ràdio».
- 10,00 «Vida salvatge». Informació sobre el comportament dels animals.
- 10,30 «Coneguem Esparreguera». Història concurs sobre els orígens de la vila.
- 11,00 «Fem-la petar». Actes culturals a la comarca.
- 13,00 «Ventall esportiu». Primera edició.
- 13,30 «Musical camp».
- 14,00 «Documents». Espai trisetmanal que integra «Les coses clares», «Personatges» i «Testimoni».
- 15,00 «Els principals».
- 17,00 «De cinc a sis». Espai per passar una mica de tot.
- 18,00 «Estudi ovni».
- 19,00 «Nasti de plasti». Barreja musical per acabar la festa en pau.
- 21,00 Cloenda.

Diumenge

- 10,00 «Temps de sardanes».
- 10,30 «El matiner». Una molta suau agenda musical.
- 11,30 «La setmana». Resum informatiu de l'actualitat local i comarcal.
- 12,30 «Pinzellades». Divulgació activitats de la dona.
- 13,30 «El disc sol·licitat».
- 15,00 «Melodies en el record».
- 16,00 Cloenda.

Dilluns

- 18,00 «La Setmana». Reposició.
- 18,45 «Ones mediterrànies». Recull de rock llatí.
- 19,30 «Ventall esportiu». Segona edició.
- 21,15 «En busca del acorde perdido».
- 22,30 «Alexipirètic». Rock sinfònic.
- 24,00 Cloenda.

Dimarts

- 18,00 Història de Catalunya.
- 18,30 «Jazz tres quarts».
- 19,30 «Noves sensacions». Un grup musical tractat en profunditat.
- 20,45 «La veu de la natura». Ecologia i naturisme.
- 21,15 Notícies.
- 21,30 «Opus 21». Noticiari i divulgació de la música clàssica.
- 24,00 Cloenda.

Ràdio Ripoll

Dilluns a divendres

- 16,00 Cançons d'un temps.
- 17,00 Fil diari.
- 17,15 Berenar musical.
- 18,00 La ràdio de vidre.
- 18,15 Espai lliure.
- 19,00 Agenda informativa.
- 19,15 L'hora jove.
- 20,00 Història de la música.
- 20,30 Agenda esportiva.
- 21,15 Espai lliure.
- 22,00 Comiat.

Dimarts

- 18,15 L'arc de Sant Martí. Infantil.
- 20,00 Ripoll-hits.

Dimecres

- 18,15 La nostra cançó.
- 20,00 Musical-bis.
- 21,15 Sud-amèrica us canta.

Dijous

- 18,15 Espai lliure.
- 18,30 La nostra història.
- 20,00 Ripoll-hits.
- 21,00 Auditorium.

Divendres

- 18,15 Travessa musical.
- 20,00 Fil directe amb l'alcalde, o convesa amb l'Ajuntament.
- 21,30 Clau a dos quarts de nou.

Dissabte

- 9,00 Espai lliure.
- 9,15 Avui és dissabte.
- 13,30 Espai lliure.
- 15,30 La setmana a l'abast.
- 16,30 Estudi FM.
- 18,00 Ripoll sardanista.
- 19,00 Espai lliure.
- 19,15 Ornitologia de la comarca.
- 20,00 Espai en blanc.
- 21,00 Comiat.

Diumenge

- 9,00 Celebrem la festa.
- 9,15 Matinal.
- 12,00 Quitxalla.
- 13,30 Dedicatòries telefòniques.
- 13,30 Dedicatòries escrites.
- 15,00 Al·lucinacions
- 15,30 Comiat.

LES RÀDIOS LOCALS I LA LLEI

Legislació de l'Estat

Decret 27.12.78	Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora.
Decret 8.6.79	Pla Tècnic Transitori d'emissores de freqüència modulada.
Ordre 28.8.80	Desenvolupament Pla Tècnic Transitori d'emissores de freqüència modulada.
Decret 6.3.81	Amplia el termini establert en el decret de 8.6.79 per resoldre les concessions d'emissores de FM.
Ordre 25.3.81	Desenvolupa la segona fase del Pla Tècnic Transitori d'emissores de FM.
Decret 9.7.81	Pròrroga en el termini de concessió de 120 emissores de FM de la primera fase i 180 emissores de la segona fase.
Decret 30.12.81	Concessió de 120 emissores comercials, a tot l'Estat menys a Catalunya.
Decret 3.10.80	<i>Legislació de la Generalitat</i> <i>Regulació concessions emissores de freqüència modulada.</i>
Ordre 23.10.80	<i>Desenvolupa el decret de 3.10.80</i>
Decret 10.4.81	<i>Prorroga el termini establert en el decret de 3.10.80</i>
Decret 13.4.81	<i>Desenvolupa la segona fase del Pla Tècnic Transitori de ràdio en freqüència modulada.</i>

Tribunal Constitucional

- Conflicte positiu de competència 181/81 pel Govern de l'Estat contra els decrets 82/1981 i 83/1981 de 13.4.81.
- Acord del Tribunal Constitucional de 13.11.81, en el qual es dictamina que la Generalitat pot continuar els tràmits administratius per a la formació dels expedients relatius a la concessió d'emissores de freqüència modulada, però no podrà decidir sobre la seva efectiva concessió.
- Sentència del Tribunal Constitucional de 24 de maig de 1982, en resposta al conflicte de competència promogut pel Govern central contra els Decrets de la Generalitat de Catalunya 82/1981 i 83/1981, de 10 i 13 d'abril respectivament, referents a l'atorgament de concessions d'emissores de radiodifusió en freqüència modulada. Sota l'anàlisi dels articles 149.1.27/A de la Constitució i 16.1 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, el Tribunal decideix que l'atorgament d'emissores en freqüència modulada és una competència compartida entre l'Estat i la Generalitat, i que correspon a aquesta la competència específica motiu del conflicte, és a dir, la resolució de les sol·licituds de concessió i l'atorgament de concessions d'instal·lació i funcionament de les dites emissores. La sentència resol el problema de les titularitats de les competències però la Generalitat, en l'exercici d'aquestes competències, és sotmesa a una sèrie de condicionaments derivats de la natura del servei objecte de la concessió, així com de les competències que l'Estat es reserva en aquesta matèria i dels compromisos internacionals per ell assumits.

Constitució Espanyola

Article 20

1. Es reconeixen i es protegeixen els següents drets:
 - a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció.
 - b) A la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica.
 - c) A la llibertat de càtedra.
 - d) A comunicar o rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió. La llei regularà la clàusula de consciència i el secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.
2. L'exercici d'aquests drets no pot ésser restringit per mitjà de cap tipus de censura prèvia.
3. La llei regularà l'organització i control parlamentari dels mitjans de comunicació social que depenguin de l'Estat o de qualsevol entitat pública i garantirà l'accés a aquests mitjans dels grups socials i polítics significatius, respectant el pluralisme de la societat i de les diferents llengües d'Espanya.
4. Aquestes llibertats tenen el límit en el respecte als drets reconeguts en aquest

Títol, en els preceptes de les lleis que els desenvolupen i, especialment, en el dret a l'honor, a la intimitat, a la imatge pròpia i a la protecció de la joventut i de la infància.

5. Només podrà acordar-se el segrest de publicacions, gravacions i altres mitjans d'informació en virtut de resolució judicial.

Article 140

La Constitució garanteix l'autonomia dels municipis, els quals gaudiran de personalitat jurídica plena.

Estatut de Catalunya

Article 16.1

En el marc de les normes bàsiques de l'Estat, pertoca a la Generalitat el desenvolupament legislatiu i l'execució del règim de radiodifusió i televisió en els termes i casos establerts en la llei que reguli l'Estatut Jurídic de la Ràdio i la Televisió.

Article 16.3

En els termes establerts als apartats anteriors d'aquest article, la Generalitat podrà regular, crear i mantenir la seva pròpia televisió, ràdio i premsa i, en general, tots els mitjans de comunicació social per a l'acompliment dels seus fins.

17. Ràdio Vic
Dr. Ramon Bellalguat Lluix
Sant Antoni, 4, Vic
tel 586 37 31

Girona

18. Ràdio La Voz de Girona

LES «RÀDIOS LLIURES» DE CATALUNYA

a) Grups

Ràdio Gavina. (Casc Antic - Barceloneta - Barri Gòtic - Barcelona)
La Campana de Gràcia (Gràcia - Barcelona)
Ràdio Llibertina (Sants - Les Corts - Barcelona)
Ràdio Pica (Barcelona)
Ràdio Farigola (Horta - Barcelona)
Ràdio La Paloma (Barcelona)
Ràdio Alternativa (Sant Adrià del Besòs)
«El Avispero» (Santa Coloma de Gramenet)

b) Sindical

Ràdio Obrera (CCOO - Barcelona)

c) Plantejament comercial

Radio Azul (Rubi)
Ràdio Besòs (Patronal - Santa Coloma de Gramenet)
Ràdio Estudi (Esplugues de Llobregat)
Ràdio Vallès (Sant Cugat del Vallès)
Ràdio Premià (Premià de Mar)
Onda 92 (Santa Coloma de Cervelló)
Ràdio Salou
Ràdio Aran (Pistes d'esquí - Baqueira Beret)

d) Juvenils

«Ona Juvenil» (Torelló)
Ràdio Palamós

e) De partit

Ràdio Malgrat (ERC - Malgrat de Mar)

f) Locals

Ràdio Pineda (Pineda de Mar)
Ràdio Costa Brava (Sant Feliu de Guixols)
Ràdio Saturn (Caça de la Selva)

g) Radioafecionats

Ràdio Calella (Calella)

h) Cooperativa

Ràdio Ponent (Miralcamp)

Les "altres" emissores

Ràdios privades i estatals de Catalunya

Les 30 emissores privades o estatals comptabilitzades, en les quals es respecta el nom principal sense donar constància del nom que tingui —en el cas de les que tenen ona mitjana— la freqüència modulada, corresponen de fet, comptant ona mitjana i freqüència modulada, a 47 ràdios, 27 de freqüència modulada i 20 d'ona mitjana.

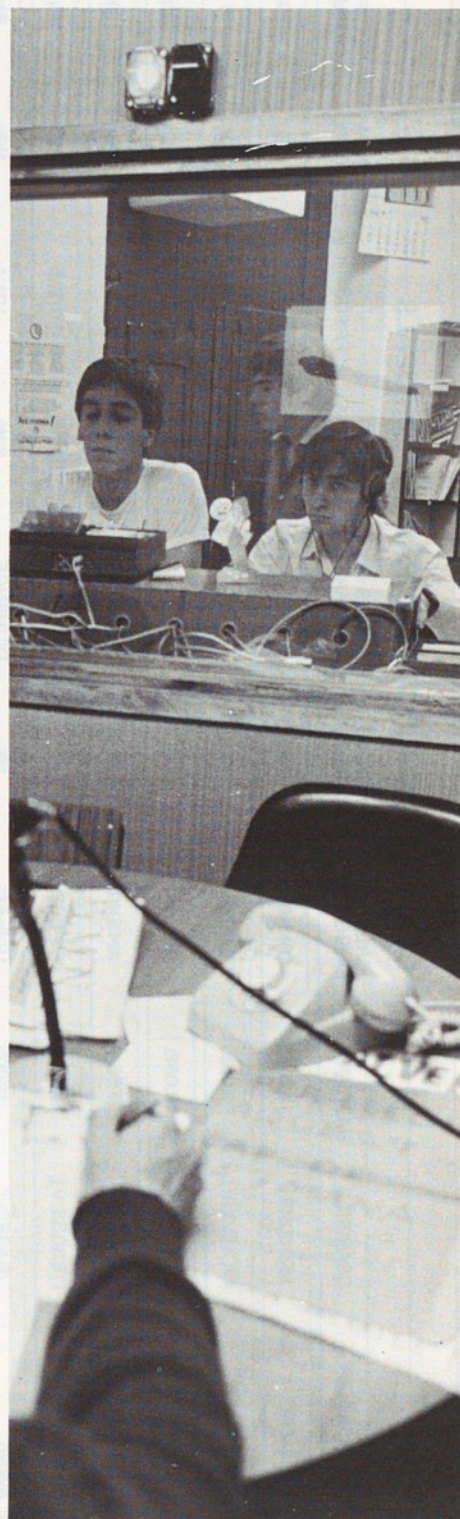
La relació va ordenada per ciutats capitals i comarques corresponents a les quatre capitals, constant-hi l'adreça i el nom del Director de cada emissora, l'ona mitjana, la freqüència modulada, i l'empresa propietària.

Quant a la propietat, aquest és el significat de les sigles: S.E.R.: «Sociedad Española de Radiodifusión»; R.E.B.S.A.: «Radio España de Barcelona Sociedad Anónima»; C.C.: «Cadena Catalana» (és el mateix que l'anterior); R.C.E.: «Radiocadena España»; E.R.E.S.A.: «Emisiones Radiofónicas Españolas Sociedad Anónima»; C.O.P.E.: «Cadena de Ondas Populares Españolas».

Com pot comprovar-se, hi ha 12 emissores estatals (RNE i RCE) que corresponen a 7 ràdios d'ona mitjana i 10 de freqüència modulada; 4 emissores de la SER, que corresponen a 4 ràdios d'ona mitjana i de freqüència modulada; 4 emissores de REBSA-CC, Cadena Catalana, que corresponen a 4 ràdios d'ona mitjana i a 4 de freqüència modulada (en tres d'aquestes quatre emissores, Ràdios Penedès, Girona i Lleida, hi ha també una forta participació de la SER); 4 emissores de la COPE (cadena popular pertanyent a l'Església catòlica), corresponents a 4 ràdios d'ona mitjana, i 4 de freqüència modulada; 4 emissores particulars, Ràdios Miramar d'ona mitjana, i Minuto Mataró i Vic de freqüència modulada; i 2 emissores d'estatut especial, ambdues en freqüència modulada, la de Móra d'Ebre gestionada per un patronat local i la d'Olot per un patronat municipal, sense que s'inclouguin però normalment en els censos de ràdios municipals.

Barcelona	ona mitjana	freqüència modulada	Empresa
1. Ràdio Barcelona Dir. Manuel Garcia Terán Casp, 6 tel. 317 22 78	X	X	S.E.R.
2. Ràdio Espanya Dir. José Manuel Salillas Rambles, 126 tel. 318 08 70	X	X	R.E.B.S.A.-C.C.
3. Ràdio Juventud-Ràdio Cadena Dir. Joan Monsó i Cabús Via Augusta, 17 i 19 tel. 228 22 09	X	X	R.C.E.
4. Ràdio Nacional, Ràdio-1 Ràdio Nacional	X		R.N.E.
5. Ràdio-2 (música clàssica) Ràdio Nacional		X	R.N.E.
6. Ràdio-3 (cultural) Ràdio Nacional		X	R.N.E.
7. Ràdio-4 (català) Ràdio Nacional		X	R.N.E.
8. Ràdio-5 (comercial) Dir. de les cinc, Josep Lluís Surroca Passeig de Gràcia, 1, tel. 302 16 16	X		R.N.E.
9. Ràdio Minuto Dir. Marcelino Rodriguez de Castro Teodoro Roviralta, 31 tel. 247 05 05/04		X	Particular
Comarques de Barcelona			
10. Ràdio Joventut (Igualada) Dir. Jesús Enrique de Pedro Odena, 118 Igualada tel. 803 13 32		X	R.C.E.
11. Ràdio Manresa Dir. Josep Mira i Pons Plana de l'Om, 3, Manresa tel. 872 28 00	X	X	Ràdio Club Manresa. S.E.R.
12. Ràdio Mataró Dir. Francesc Palasi i Ibáñez Cooperativa, 2 Mataró tel. 798 60 11		X	Ràdio Mataró, S.A.
13. Ràdio Miramar (Badalona) Dir. Francesc Olona i Cabassés Plaça Catalunya, 9 (Barcelona) tel. 302 55 66	X		E.R.E.S.A.
14. Ràdio Penedès , Dir. Manuel Guzmán Martínez Rbla. Llibertat, 25, Vilanova tel. 893 01 23	X	X	C.C.
15. Ràdio Sabadell Dir. Josep M. ^a Solà i Fontanet Convent, 22 i 24, Sabadell tel. 725 52 22	X	X	C.O.P.E.
16. Ràdio Terrassa Dir. Josep M. ^a Francino Sant Pere, 38, Terrassa tel. 784 11 88	X	X	Ràdio Club Terrassa. S.E.R.

17. Ràdio Vic Dir. Ramon Bellafont Litran Sant Antoni, 4, Vic tel. 886 37 31		X		Particular
Girona				
18. Ràdio La Voz de Girona Dir. Eleuterio Paniagua Garcia Jaume I, 30, tel. 972 20 50 33	X		X	R.C.E.
19. Ràdio Girona Dir. Josep Vilà i Prina Força, 8 tel. 972 20 39 43	X		X	C.C.
Comarques de Girona				
20. Ràdio Olot Dir. Marc Barberi Plaça del Carme, 2, Olot tel. 972 26 04 62			X	Patronat Municipal
21. Ràdio Popular de Figueres Dir. Mossèn Pont Sant Llätzer, 21, Figueres tel. 972 50 11 41	X		X	C.O.P.E.
Lleida				
22. Ràdio Lleida Dir. Francesc Gelonch i Maries Marquès de Vila Antonio, 5 tel. 973 24 50 00	X		X	C.C.
23. Ràdio Popular de Lleida Dir. Salvador Gener i Giribert Acadèmia, 17 tel. 973 22 17 98	X		X	C.O.P.E.
Comarques de Lleida				
24. Ràdio La Veu de Lleida Dir. Josep Bordes i Alimbau Avda. Catalunya, 27, Tàrrrega tel. 973 31 07 04	X		X	R.C.E.
Tarragona				
25. Ràdio La Veu del Mediterrani Dir. Enric Basas i Teixidó Germans Landa, 21, Tarragona tel. 977 20 19 36	X		X	R.C.E.
Comarques de Tarragona				
26. Ràdio Costa Daurada Dir. Joan Nadal i Canaldà Carrer Major, 94, Ulldesona tel. 977 72 02 10			X	R.C.E.
27. Ràdio Móra d'Ebre Dir. Aleix Amorós Algueró Bonaire, 15, Mora d'Ebre tel. 977 40 10 33			X	Patronat Local
28. Ràdio Reus Dir. Jordi Costa i Riera Arrabal Santa Anna, 54, Reus tel. 977 30 55 09	X		X	S.E.R.
29. Ràdio Popular de Reus Dir. Alfons González Cedillo Arrabal Sant Pere, 3, Reus tel. 977 30 55 09	X		X	C.O.P.E.
30. Ràdio Tortosa Dir. Lluís Mestre i Rexach Rep. Argentina, 26, Tortosa tel. 977 44 06 79	X		X	R.C.E.

QUADRE ESTADÍSTIC DE LES RÀDIOS MUNICIPALS

MUNICIPI	COMARCA	HABITANTS	CREACIÓ EMISSORA	HORES SETMANALS	DIES SETMANA	POTÈNCIA	FREQÜÈNCIA	UNITAT MOBIL	TELÈFON ESTUDI	MODEL APARELLS
Amposta	MONTSIÀ	14.673	13-8-81	70	7	50 W	92,5	NO	NO	FABRICACIÓ PROPIA
Anglès	LA SELVA	5.028	8-12-80	24	7	5 W	92,-	SI	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Arenys de Mar	MARESME	10.087	8-9-79	31	7	20 W	92,-	NO	SI	FARO
Argentona	MARESME	6.554	1-12-81	15	DIVENDRES A DIUMENGE	10 W	105,-	NO	NO	FABRICACIÓ PROPIA
Artés	BAGES	4.107	17-4-82	11	DISSABTE DIUMENGE	2,5 W	102,6	NO	NO	FABRICACIÓ PROPIA
Avinyó	BAGES	1.937	19-9-81	19	DISSABTE DIUMENGE	3 W	101,4	NO	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Badalona	BARCELONÈS	229.780	6-7-81	59	6	200 W	102,-	SI	SI	TEM
Caïdes de Montbui	VALLÈS ORIENTAL	10.153	20-10-80	26	7	12 W	102,1	SI	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Callús	BAGES	1.527	19-7-81	24	DISSABTE DIUMENGE	20 W	90,-	NO	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Camprodon	RIPOLLÈS	2.386	3-8-80	19	7	20 W	100,-	NO	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Canet de Mar	MARESME	8.062	9-2-80	27	7	20 W	102,-	NO	NO	FABRICACIÓ PROPIA
Castellar del Vallès	VALLÈS OCCIDENTAL	11.008	1-10-81	84	7	40 W	102,3	NO	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Castelló d'Empúries	ALT EMPORDÀ	2.657	31-12-81	76	7	20 W	101,-	SI	SI	FARO
Cardedeu	VALLÈS ORIENTAL	7.240	23-8-79	21	7	15 W	91,3	SI	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Cornellà	BAIX LLOBREGAT	91.563	8-3-82	24	7	100 W	102,6	NO	SI	TEM
Cubelles	GARRAF	2.214	-2-81	16	4	25 W	102,-	NO	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Esparreguera	BAIX LLOBREGAT	11.079	12-7-80	37	5	40 W	102,5	SI	SI	TEM ITAME
Granollers	VALLÈS ORIENTAL	45.348	23-5-81	60	7	40 W	97,5	SI	SI	FABRICACIÓ PROPIA
Gelida	ALT PENEDES	3.650	21-8-81	24	4	10 W	99,9	SI	SI	ITAME
L'Hospitalet	BARCELONÈS	295.074	3-5-82	126	7	250 W	97,5	SI	SI	ITAME
Llinars	VALLÈS ORIENTAL	4.693	5-3-81	32	7	-	92,4	-	-	-

MUNICIPI	COMARCA	HABITANTS	CREACIÓ EMISSORA	HORES SETMANALS	DIES SETMANA	POTENCIA	FREQÜÈNCIA	UNITAT MOBIL	TELÈFON ESTUDI	MODEL APARELLS
Martorell	BAIX LLOBREGAT	15.948	1-5-81	34	7	32 W	101,9	SI	SI	TEM
Matadepera	VALLÈS OCCIDENTAL	2.376	22-2-81	98	7	70 W	89,-	SI	SI	FABRICACIÓ PRÒPIA
Molins de Rei	BAIX LLOBREGAT	18.308	13-12-80	80	7	20 W	103,1	NO	SI	FARO
Mollet	VALLÈS ORIENTAL	35.480	22-1-81	98	7		99,5	SI	SI	FARO
Navarçles	BAGES	4.588	11-9-81	6	DIJOUS DIUMENGE	3 W	88,9	NO	NO	FABRICACIÓ PRÒPIA
Navars	BAGES	5.225	25-12-81	3,5	DIUMENGE	1,5 W	102,5	NO	SI	FABRICACIÓ PRÒPIA
Parets	VALLÈS ORIENTAL	8.745	11-9-80	39	6	15 W	102,4	NO	SI	FARO
Puig-reig	BERGUEDA	5.361	7-11-81	11	DISSABTE DIUMENGE	7 W	102,3	NO	SI	FABRICACIÓ PRÒPIA
Ripoll	RIPOLLÈS	12.209	11-9-80	76	7	80 W	96,-	NO	SI	FARO
Rubi	VALLÈS OCCIDENTAL	43.839	22-11-79	106	7	500 W	102,9	SI	SI	ITAME
Sallent	BAGES	8.213	17-6-81	19	DISSABTE DIUMENGE	10 W	102,-	NO	NO	FABRICACIÓ PRÒPIA
Santa Coloma de Gramenet	BARCELONÈS	140.613	23-4-82	126	7	200 W	102,6	NO	SI	TEM
Sant Boi de Llobregat	BAIX LLOBREGAT	72.926	20-5-80	83	7	100 W	100,-	SI	SI	FARO
Sant Celoni	VALLÈS ORIENTAL	11.946	25-12-81	23	7	50 W	104,9	SI	SI	-
Sant Fost	VALLÈS ORIENTAL	2.969	15-1-82	33	7	18 W	105,-	NO	NO	FABRICACIÓ PRÒPIA
Sant Feliu de Llobregat	BAIX LLOBREGAT	38.004	5-2-81	53	7	40 W	102,-	SI	SI	TEM
Santpedor	BAGES	3.411	10-10-80	5 h. mensuals	1 dia el mes	12 W	101,7	NO	SI	FABRICACIÓ PRÒPIA
Sant Pere de Ribes	GARRAF	10.517	26-4-81	30	4	40 W	102,9	NO	SI	TEM
Sant Vicenç dels Horts	BAIX LLOBREGAT	20.182	22-1-82	50	7	20 W	101	-	-	-
El Vendrell	BAIX PENEDES	11.661	24-1-81	50	7	22 W	103,2	SI	SI	FABRICACIÓ PRÒPIA
Vilassar de Mar	MARESME	9.519	24-6-80	21	7	10 W	91,7	NO	SI	FABRICACIÓ PRÒPIA

MUNICIPI	LOCAL	IDIOMA	COL.LABO- RADORS	COL.LABO- RADORS REMUNERATS	GESTIÓ	DIRECTOR	INVERSIÓ INICIAL	SUBVENCIÓ AJUNTAMENT 1982	FALQUES SETMANALS	CONSISTORI
Amposta	MUNICIPAL	80 % Català 20 % Castellà	30	0	GESTIÓ DIRECTA	JOAN RIPOLLÉS	1.000.000	-	30	6 PSC 3 PSC 6 UCD 2 CiU
Anglès	AJUNTAMENT	100 % Català	20	0	GESTIÓ DIRECTA	3 COOR- DINADORS	300.000	400.000	28	7 Ind. 6 CiU
Arenys de Mar	MUNICIPAL	100 % Català	100	mes 4 x 7.500 Ptes.	PATRONAT	2 COOR- DINADORS	108.000	600.000	0	8 CiU 1 CD 4 PSC 1 UCD 3 PSUC
Argentona	CINE-CLUB	100 % Català	20	0	PATRONAT	GONÇAL CALVO	30.000	0	0	7 Ind. 6 PSC-PSUC 5 CiU
Artés	MUNICIPAL	100 % Català	11	0	GESTIÓ DIRECTA	-	100.000	-	0	6 Ind. Esq. 5 CiU
Avinyó	AJUNTAMENT	100 % Català	15	0	GESTIÓ DIRECTA	ELISEU CASAS	50.000	-	60	6 CiU 2 PSC
Badalona	MUNICIPAL	75 % Català 25 % Castellà	20	350.000 Ptes. mes	PATRONAT	SILVESTRE RAMON	6.000.000	9.000.000	20	12 PSUC 10 PSC 3 CiU 2 UCD (2)
Caldes de Montbui	MUNICIPAL	100 % Català	50	0	PATRONAT	SALVADOR CODINA	400.000	240.000	26	8 PSC-PSOE 5 UCD 1 ERC 2 CiU 1 PSUC
Callús	AJUNTAMENT	50 % Català 50 % Castellà	25	0	GESTIÓ DIRECTA	J.M. HERMOSILLA	10.000	12.000	0	7 Ind 2 UCD
Camprodon	AJUNTAMENT	80 % Català 20 % Castellà	50	0	CONSELL CULTURA	NO	200.000	-	0	6 PSC 4 UCD 1 CiU
Canet de Mar	MUNICIPAL	100 % Català	20	0	-	MONTERRAT COMAS	300.000	-	0	5 CiU 2 UCD 6 PSC
Castellar del Vallès	MUNICIPAL	80 % Català 20 % Castellà	20	1	PATRONAT	COORDINADOR	500.000	600.000	0	8 CiU 1 UCD 8 PSC-PSUC
Castelló d'Empúries	MUNICIPAL	97 % Català 3 % Castellà	35	6	GESTIÓ DIRECTA	RAMON MATEU	1.500.000	600.000	56	7 PSC 1 CiU 3 UCD
Cardedeu	MUNICIPAL	90 % Català 10 % Castellà	43	0	-	JOAN GRIFOLS	350.000	100.000	0	8 CiU 5 Ind. Esq.
Cornellà	MUNICIPAL	90 % Català 10 % Castellà	15	4	COMISSIÓ GESTORA	TOMAS RIBERA	4.000.000	2.000.000	0	12 PSUC 9 PSC 2 UCD 1 CiU 1 Ind.
Cubelles	MUNICIPAL	75 % Català 25 % Castellà	25	1	GESTIÓ DIRECTA	PILAR LOPEZ	-	-	0	CiU (Majoria)
Esparraguera	AJUNTAMENT	98 % Català 2 % Castellà	115	0	PATRONAT	IGNASI CLARA	230.000	500.000	35	7 PSC 3 PSUC 3 CiU 2 ERC 2 Ind.
Granollers	MUNICIPAL	95 % Català 5 % Castellà	70	8	PATRONAT	LLUIS DIUMERÓ	2.000.000	10.000.000	0	9 PSC 8 CiU 3 PSUC 1 Ind.
Gelida	MUNICIPAL	100 % Català	25	0	GESTIÓ DIRECTA	MIQUEL CARRILLO	780.000	1.000.000	25	8 Ind. 3 UCD
L'Hospitalet	MUNICIPAL	50 % Català 50 % Castellà	23	23	GESTIÓ DIRECTA	ENRIC CONDE	8.500.000	4.000.000	0	13 PSC 12 PSUC 12 UCD 12 CiU
Llinars	-	-	-	-	-	EMILI ALFARO	-	-	-	4 CiU 4 Ind. 3 PSC 2 PSUC

MUNICIPI	LOCAL	IDIOMA	COL.LABO- RADORS	COL.LABO- RADORS REMUNERATS	GESTIÓ	DIRECTOR	INVERSIÓ INICIAL	SUBVENCIÓ AJUNTAMENT 1982	FALQUES SETMANALS	CONSISTORI
Martorell	MUNICIPAL	90 % Català 10 % Castellà	32	0	PATRONAT	FREDERIC NICOLAS	1.700.000	600.000	-	5 PSC 1 ERC 3 PSUC 5 CIU 1 UCD 1 PTE
Matadepera	PARTICULAR	100 % Català	6	0	CONSELL	JOAN SOLEY	180.000	0	1	3 CIU 3 ANV 3 Ind.
Molins de Rei	MUNICIPAL	80 % Català 20 % Castellà	40	180.000 Ptes./mes	GESTIÓ DIRECTA	JAUME GRAS	1.000.000	3.200.000	210	8 PSUC 3 PSC 4 CIU 1 ERC 1 UCD
Mollet	MUNICIPAL	60 % Català 40 % Castellà	65	5	PATRONAT	XAVIER SITJA	150.000	6.100.000	-	7 PSUC 5 PSC 6 CIU 3 Ind.
Navarcles	MUNICIPAL	60 % Català 40 % Castellà	20	0	PATRONAT	NO	150.000	-	0	4 PSUC 2 PSC 4 UCD 1 CIU
Navars	MUNICIPAL	99 % Català 1 % Castellà	20	0	PATRONAT	JOAN LORENTE	0	0	40	7 Ind. 3 CIU 3 PSC
Parès	MUNICIPAL	85 % Català 15 % Castellà	50	1	PATRONAT	JOAQUIM ESTEVE	700.000	200.000	12	6 Ind. Esq. 5 Ind. Dret. 1 CIU 1 UCD
Puig-reig	AJUNTAMENT	100 % Català	25	0	PATRONAT	JOSEP GENESCA	18.000	250.000	20	9 CIU 2 PSUC 2 UCD
Ripoll	MUNICIPAL	100 % Català	33	0	PATRONAT	ALBERT PONS	500.000	-	15	Majoria PSC
Rubi	MUNICIPAL	80 % Català 20 % Castellà	35	12	PATRONAT	JORDI MARGARIT	2.500.000	3.600.000	50	9 PSUC 7 PSC 3 CIU 1 ERC 1 UCD
Sallent	MUNICIPAL	100 % Català	12	0	PATRONAT	ALFRED PEINADO	100.000	350.000	14	6 CIU 5 PSUC 2 PSC
Santa Coloma de Gramenet	MUNICIPAL	50 % Català 50 % Castellà	30	30	PATRONAT	ANTONI BATISTA	7.100.000	-	-	13 PSUC 11 PSC 2 CIU 1 UCD
Sant Boi de Llobregat	MUNICIPAL	40 % Català 60 % Castellà	20	10	PATRONAT	JOSE LUIS DIAZ	1.800.000	4.500.000	42	10 PSC 10 PSUC 3 CIU 2 UCD
Sant Celoni	MUNICIPAL	99 % Català 1 % Castellà	20	0	GESTIÓ DIRECTA	ALFRED USARD	-	2.000.000	5	5 CIU 5 UCD 5 Ind. Esq. 2 Ind
Sant Fost	MUNICIPAL	-	33	0	GESTIÓ DIRECTA	JOSEP MUMBRU	0	0	-	3 UCD 3 CIU 1 PSUC
Sant Feliu de Llobregat	MUNICIPAL	70 % Català 30 % Castellà	47	267.000 Ptes./mes	PATRONAT	RAMON FARRE	1.500.000	1.500.000	90	9 PSUC 7 PSC 3 CIU 2 UCD
Santpedor	MUNICIPAL	100 % Català	8	0	GESTIÓ DIRECTA	NO	30.000	200.000	0	2 PSUC 2 PSC 2 CIU 6 Ind
Sant Pere de Ribes	AJUNTAMENT	98 % Català 2 % Castellà	25	0	CONSELL	NO	300.000	0	0	6 Ind. Esq. 4 PSC 1 UCD
San Vicenç dels Horts	MUNICIPAL	60 % Català 40 % Castellà	30	-	-	JOAN BOLOIX	-	-	-	9 PSUC 4 PSC 4 CIU
El Vendrell	MUNICIPAL	90 % Català 10 % Castellà	60	5	GESTIÓ DIRECTA	CARLES PEREZ	400.000	1.000.000	21	8 PSC 4 CIU 3 Ind. 2 UCD
Vilassar de Mar	ATENEU	85 % Català 15 % Castellà	-	0	PATRONAT	ANNA PETIT	-	-	-	4 PSC 1 PSUC 3 CIU 1 UCD 2 Ind.

Bases de funcionament i autoregulació de les emissores municipals de Catalunya*

D

e forma provisional, mentre que no siguin elaborats els Estatuts de l'EMUC i mentre el Parlament de Catalunya o el Consell Executiu de la Generalitat no

estableixin les bases per les quals es regiran les emissores municipals catalanes, aquestes, voluntàriament, s'han donat de les presents bases de funcionament i autoregulació.

A. COORDINACIÓ ENTRE LES EMISSORES

A.1. EMUC. L'EMUC (Emissores Municipals de Catalunya) és l'organisme coordinador de totes les emissores municipals de ràdio en freqüència modulada que acceptin les presents bases.

A.2. MEMBRES. Són membres de ple dret de l'EMUC les emissores municipals en funcionament. També participen a l'EMUC, amb veu però sense vot, aquelles emissores municipals que encara no han començat a emetre i que acceptin les presents bases.

A.3. ÒRGANS DE FUNCIONAMENT. La Trobada i el Secretariat.

a) TROBADA. És l'òrgan sobirà de l'EMUC, com a assemblea de totes les emissores municipals en funcionament -amb veu i amb vot- i de les que encara no funcionen amb veu. La Trobada es realitzarà, si més no, dues vegades l'any. La Trobada serà convocada pel Secretariat o per un terç de les emissores en funcionament. La Trobada marcarà les directrius a

seguir fins a la propera Trobada, i escollirà el Secretariat. Cada emissora en funcionament disposarà d'un sol vot.

b) SECRETARIAT. És l'òrgan executiu i representatiu de les emissores municipals, encarregat de dirigir totes les actuacions de l'EMUC entre Trobada i Trobada.

Les seves decisions podran ser apel·lades davant la Trobada. El Secretariat es reunirà, si més no, un cop el mes.

El Secretariat vetllarà pel compliment de les bases de funcionament i autoregulació, i dels acords de les trobades.

A.4. DRETS I DEURES

a) DRETS. Totes les emissores tenen el dret de participar en totes les discussions generals, de rebre tots els materials que es puguin editar o enregistrar per encàrrec del Secretariat, i que els seus representants siguin escollits per participar al Secretariat.

b) DEURES. Totes les emissores tenen el deure de pagar les quotes que es fixin, de respectar els acords que prenguin les trobades i el Secretariat, d'acceptar l'arbitratge del Secretariat en cas de conflicte tècnic amb una altra emissora municipal, i de facilitar al

* Aquestes «bases» van ser aprovades a la Sisena Trobada de Ràdios Municipals de Catalunya, celebrada en dues sessions, la primera a l'abril i la segona al maig de 1982, a Ripoll i Sant Feliu de Llobregat respectivament. Només va haver-hi un vot en contra de les 42 ràdios municipals. Aquest reglament o «bases» ha estat considerat com un decisiu esforç de les emissores municipals per tal de ser legalitzades, competència que escau a la Generalitat de Catalunya.

La denominació d'emissores municipals escau a les creades pel ple municipal i a les supramunicipals o comarcals

Secretariat el coneixement de les característiques de la seva emissió.

B. LES EMISSORES

B.1. EMISSORES MUNICIPALS. Es consideren emissores municipals aquelles que hagin estat creades o reconegudes per acord del ple de l'Ajuntament corresponent. També es donarà aquesta denominació a les emissores supramunicipals o comarcals reconegudes d'igual forma pels ajuntaments de la seva àrea.

B.2. ORGANITZACIÓ INTERNA DE LES EMISSORES. Les emissores municipals es regiran d'acord amb alguna de les formes previstes en el Reglament de Béns i Serveis de les

Corporacions Locals, creant organismes que garanteixin la participació de les diverses forces polítiques del consistori, dels equips que facin els programes, dels oïdors –usuaris– i de les entitats vives de la població. Tot garantint la llibertat d'expressió i donant cabuda a totes les opinions, així com la més àmplia autonomia dels equips que fan la ràdio.

B.3. ÀMBIT

a) S'entén que l'àmbit exclusiu de cobertura d'una emissora local és al municipi des del qual emet.

b) En cas que l'àmbit sigui supramunicipal o comarcal, ha de comptar amb l'aprovació explícita dels òrgans de govern –ple o permanent–

dels ajuntaments als termes dels quals s'estén l'emissió.

B.4. ASPECTES TÈCNICS

a) Freqüència

I) S'entén que la freqüència per la qual emeten ara les emissores municipals és una freqüència provisional.

II) Abans del 15 d'abril de 1982 començarà a aplicar-se el Pla de Freqüències elaborat per la Comissió Tècnica i el Secretariat de les Emissores Municipals de Catalunya, i que concentrarà totes les emissores perquè ocupin tan sols vuit o nou canals.

III) Abans del 15 de maig, les emissores hauran d'adaptar-se a la freqüència que provisionalment els sigui assignada.

Es regulen minuciosament una sèrie d'aspectes tècnics de les emissores municipals

IV) Qualsevol nova emissora municipal que vulgui incorporar-se a l'EMUC haurà de consultar prèviament la freqüència amb el Secretariat.

V) L'estabilitat de la freqüència serà almenys de 100 ppm, de les quals no més de 50 ppm en dues hores. L'equip disposarà d'un control automàtic de freqüència que assegurarà almenys aquesta estabilitat. L'oscil·lador de referència pot ser un cristall de quars o bé derivat d'un sintetitzador PLL.

No s'admetrà cap oscil·lador autocontrolat, com tampoc moduladors de fase sobre oscil·ladors de cristall. Això és vàlid encara que el grup oscil·lador vagi amb termòstat. L'estació disposarà d'un freqüencímetre digital per comprovar l'exactitud de la freqüència emesa i els seus eventuais desplaçaments.

b) Potència

La potència no podrà ésser més gran de 50 W, mesurada a la sortida del transmissor sobre càrrega artificial. Es procurarà que es mantingui al voltant dels 10 W, sempre que la cobertura sigui suficient.

En tot cas, la Potència Aparent Radiada (PAR), en qualsevol direcció, no podrà ser més gran de 100 W. Igualment la PAR màxima serà limitada per la possibilitat d'interferir en \pm de dB una emissora veïna en el mateix canal.

En casos excepcionals (població disseminada, obstacles orogràfics, mancomunitat de municipis, etc.), podrà arribar a un màxim de 500 W PAR.

En el cas de treballar amb polarització mixta, la PAR s'obté per suma aritmètica dels dos camps (H i V)

c) Polarització del senyal

Vertical. Excepcionalment podrà ser horitzontal o mixta, però en aquests casos caldrà garantir l'absència d'interferències als sistemes de recepció propers. Es tindrà en compte especialment en els casos en què l'antena és situada al mig del casc urbà.

d) Modulació

Exclusivament en modulació de freqüència (F3).

Sota cap concepte no podrà excedir d'una excursió màxima de \pm 75 KHz.

La modulació paràsita d'amplitud estarà 40 dB per dessota el valor de la portadora.

La banda d'àudio transmesa es limitarà de 30 Hz a 15 KHz (punts a 3 dB).

Obligatòriament es modularà a través d'una cèl·lula de pre-accentuació d'aguts amb una constant de 50 μ s, segons la corba CCIR.

e) Normalització

Es procurarà que les impedàncies d'entrada d'àudio siguin de 600 Ohm, amb un nivell nominal comprès entre 0 i 15 dBm.

Les sortides i interconnexions d'alta freqüència es faran en una impedància nominal de 50 Ohm.

f) Radiacions no essencials

Qualsevol radiació espúria arribarà a l'antena amb una atenuació de 40 dB per sota el nivell de la portadora. En cas de no ser harmònics de la fonamental, la distància serà de 60 dB.

g) Adaptació

Es procurarà una relació d'ones estacionàries (ROE) entre els diversos acoblaments de Ràdio Freqüència, i molt especialment l'antena, d'almenys 1/1,4.

h) Línea d'alimentació

No es podran alimentar antenes simètriques amb línia coaxial o asimètrica, sense acoblar-hi un dispositiu simetritzador (balun). La línia d'alimentació ha de tenir una impedància definida i ser inalterable a la intempèrie, allí on sigui exposada.

La publicitat resta molt limitada i en èpoques electorals els criteris per intervenir els partits han de ser els mateixos que a les ràdios estatals

i) Seguretat

Els equips transmissors no tindran cap punt accessible des de l'exterior sotmès a tensions superiors a 40 V. En cas de tenir portes o tapes practicables, i haver-hi a l'interior tensions perilloses, es desconnectaran quan s'obrin (d'una forma automàtica). Igualment s'hi col·locaran rètols d'avis. Els equips seran dissenyats, qualsevol que sigui el seu horari de treball, per servei comercial continu (SCC), de manera que cap sobrecalfament no pugui produir combustions. Igualment es preveuran els fusibles i disjuntors adequats per protegir possibles falles de components i curt-circuits. El subministrament d'energia elèctrica disposarà d'un interruptor activat per corrents diferencials amb una sensibilitat de 30 miliampers.

j) Connexió a terra

Es vetllarà perquè l'antena i els seus accessoris, tals com pals, torretes, vents, etc., vagin derivats a terra d'una

manera prou segura per a les descàrregues atmosfèriques. Els equips i la instal·lació total d'àudio aniran agafats a una connexió de terra amb una resistència igual o inferior a 10 Ohm.

B.5. PATROCINI

a) El patrocini o promoció es realitzarà en forma de falques, i no com a cessió d'un temps d'emissió a entitats alienes a l'emissora.

b) El temps dedicat al patrocini o promoció no superarà el 5 per cent de l'emissió total, ni més de quatre minuts per hora.

c) El patrocini o promoció es farà només amb entitats radicades o productes produïts o comerços dins el terme municipal d'on s'emet. Serà exclusivament local. I en cas d'emissores supramunicipals o comarcals, el patrocini o promoció podrà ser d'entitats o productes d'aquest àmbit.

d) Quan es realitzin connexions en xarxa, les diferents emissores desconnectaran a l'hora d'emetre els patrocinis.

Només es faran patrocinis de caire general que siguin acordats –mai com un fet normal, sinó extraordinari– pel Secretariat de l'EMUC, i a fi de contribuir a finançar les activitats d'aquest organisme.

e) La promoció o patrocini mai no tindrà cap finalitat de lucre, sinó la reinversió en el millorament de les emissores.

f) No s'emetran, en cap cas, patrocinis de caire polític, ideològic, sindical o gremial.

B. 6. DRET DE RÈPLICA

Es reconeix a totes les emissores el dret de rèplica, amb els mateixos criteris amb què és regulat a la resta de mitjans públics de comunicació.

B. 7. ELECCIONS

En els períodes electorals s'aplicaran els mateixos criteris que s'estableixin a nivell general per a les altres emissores d'abast públic, pel que fa a la cessió d'espais de propaganda política.

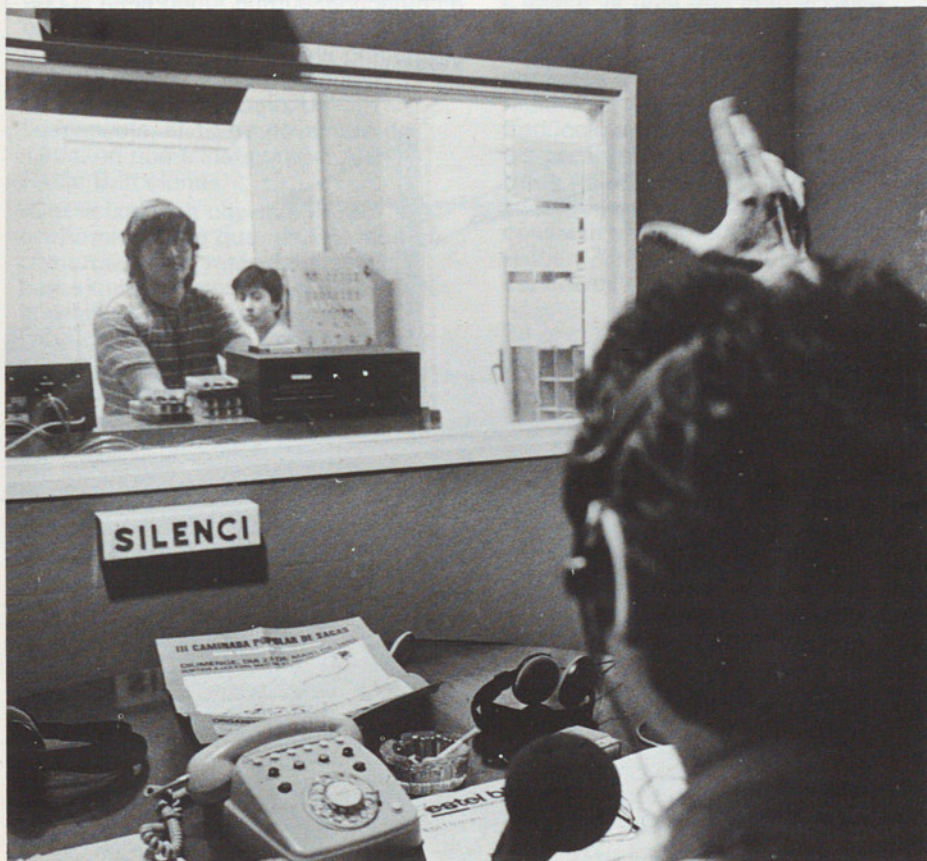
Els criteris de prioritat en l'elecció d'aquests espais s'adoptaran en funció dels resultats en la darrera contesa electoral del mateix tipus –a Corts, al Parlament o municipals– en l'àmbit local, supramunicipal o comarcal, segons que sigui el de l'emissora.

C. DISPOSICIONS FINALS

C. 1. Adaptació. Totes les bases de funcionament i autoregulació seran d'aplicació immediata a totes aquelles emissores que comencin a emetre després de la seva aprovació.

Les emissores en funcionament disposaran d'un termini fins a l'1 de juny del 1982 per adaptar-se als apartats B-2 i B-4, la resta també seran d'aplicació immediata.

C. 2. Compliment. El no compliment per part d'alguna de les emissores de la present normativa es considerarà com una desvinculació voluntària de l'EMUC, que serà ratificada en una Trobada.

PLA DE FREQÜÈNCIES

Amb el Pla de Freqüències es clou aquest estudi sobre los ràdios municipals de Catalunya. Només en aquesta pàgina i a peu de la pàgina 28 es comptabilitzen les 52 emissores municipals de Catalunya creades en tres anys, des de la primera, Arenys de Mar, el mes de setembre de 1979. Com s'ha dit anteriorment, tant l'estudi d'Antoni Esteve, que aquí conclou, com els annexes i el quadre estadístic de les pàgines 40 a 43, contempnen només les 42 emissores municipals que funcionaven el mes d'abril de 1982. També són només les 42 esmentades aquelles que s'analitzen en l'estudi sobre la Comunicació Local a Catalunya, en el Cens, Mapa, Anàlisi i Estadística de la Comunicació Local a Catalunya, de les pàgines 70 a 116. En successius números, la revista «Arrel» anirà actualitzant aquestes dades. Cal també precisar, al terme d'aquest estudi sobre les ràdios municipals que encapçala la secció «Informe» d'aquest número 3 d'«Arrel», que ja hi ha una ràdio municipal a Espanya fora de Catalunya, rectificanc doncs el títol 10 de la pàgina 22. Es tracta de l'emissora municipal de Lebrija (Sevilla), l'emissió de la qual manté l'Ajuntament malgrat que ho prohibí el Govern Civil. Finalment, cal tenir en compte que el mes de juliol l'EMUC, òrgan permanent coordinador de les emissores municipals de Catalunya, donà a conèixer un dictamen jurídic del seu advocat assessor, Jaume Galofré, segons el qual «solament una interpretació incompatible amb els principis constitucionals d'autonomia i de llibertat d'expressió pot impedir que els municipis utilitzin la radiodifusió per a l'exercici de les pròpies competències. I això, sense perjudicar la prestació del servei per part de l'Estat, que ha d'assignar les freqüències i les potències per tal que les emissores municipals no sobrepassin el terme municipal». I conclou: «La petició de l'assignació de freqüències i potències correspon a la Generalitat, institució competent per atorgar el corresponent permís, no concessió, als Ajuntaments».

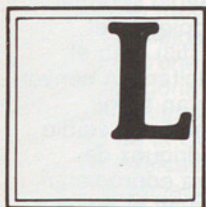
PLA DE FREQÜÈNCIES DE LES 52 EMISSORES MUNICIPALS DE CATALUNYA

Amposta	102,3	Martorell	102
Anglès	102,3	Matadepera	102,9
Arenys de Mar	102,3	Molins de Rei	102,6
Argentona	101,7	Mollet	101,7
Artés	102,6	Monistrol	102,9
Avinyó	102,2	Navarcles	102,3
Badalona	102	Navàs	101,7
Bagà	102	Palafrugell	102,3
Bruc, El	102	Parets	102
Caldes de Montbui	102,9	Puigreig	102,3
Callús	102,3	Ripoll	102,3
Camprodón	102,3	Rubi	102,3
Canet de Mar	101,7	Sallent	102,9
Cardedeu	102,9	San Boi	102,3
Castellar del Vallés	102,6	Sant Celoni	101,7
Castelldefels	101,7	Sant Fost de Capsentelles	102,6
Castelló d'Ampuries	102,3	Sant Feliu de Llobregat	102
Cornellà	101,7	Sant Fruitós	102
Cubelles	102,3	Sant Privat de Bas	102,3
Esparraguera	101,7	Santa Coloma Gramanet	102,6
Flix	102	Santpedor	101,7
Gavà	102,6	Sant Pere de Ribes	101,7
Granollers	102,3	Sant Viçenc dels Horts	102,9
Gelida	102,3	Vendrell, El	102,3
L'Hospitalet	102,3	Vilafranca del Penedès	102,3
Llinars	102,6	Vilassar	102,3

La ràdio privada a Catalunya

Emili Prado*
(Fotos: Pere Monès)

La radiodifusió a Catalunya neix de la mà de l'empresa privada. Aquesta característica marcarà el desenvolupament de la ràdio a casa

nostra i a Espanya amb l'estigma de la comercialitat.

Durant tota la primera època és la petita burgesia comercial que dona suport a l'invent. De la mà d'aquest grup social neix la primera estació regular de la radiodifusió catalana i, per extensió, de l'espanyola, el 14 de novembre de 1924, en què s'inaugura «E.A.J.-1 Radio Barcelona».

«Cal deixar ben clar que la raó econòmica és la que, de fet, mou els comerciants de material elèctric barcelonins a impulsar la creació de la primera emissora regular de L'Estat espanyol. És important fer aquest aclariment, perquè aquest autèntic motor que els impulsava va ser reiteradament encobert per les manifestacions dels prohoms de la ràdio, que feien gala d'un altruisme, d'una inquietud cultural sense precedents.»

La revisió de la literatura apareguda sobre aquest tema en les revistes especialitzades de l'època, i fins i tot en premsa, faria pensar a qualsevol observador que els promotors de la ràdio eren uns autèntics poetes, però la revisió de llur actuació i de llurs vinculacions econòmiques deixen ben clares les expectatives de rendibilitat econòmica que perseguïen amb vista als seus propis negocis». (Franquet, 1982: 144)

El negoci, o les seves perspectives, són en realitat el motor de la radiodifusió en els seus inicis arreu del món: **«Els propietaris de fàbriques de material elèctric van ésser els primers a intuir les possibilitats econòmiques del nou invent».** (Burriel, 1981: 34)

I, realment, el mitjà no va defraudar les expectatives de guany que van dipositar-hi llurs patrocinadors.

L'invent va tenir una gran acollida popular y tothom feia el possible per fer-se amb un aparell receptor que li permetés gaudir, a la seva llar, del flux radiofònic. Aquest interès tenia una traducció en xifres. **«El març de 1921, els receptors presents als Estats Units no superaven el nombre de 50.000; un any més tard s'havien convertit en 750.000.»** (Doglio e Richeri, 1980: 79). Aquest augment espectacular dona idea del volum del negoci.

En el cas català, els comerciants tenien llurs ingressos provinents de dues fonts, una —la més important al principi— era la venda de material elèctric per a l'autoconstrucció dels receptors de galena, i l'altra era la venda dels més sofisticats receptors de «vàlvules». L'experiència desenvolupada ja a l'exterior els ensenya que per vendre els seus productes han d'ofrir primer unes emissions estables. Si no ho fan, corren el risc, ja experimentat als Estats Units, de saturar el mercat amb aparells receptors que la gent no compra, ja que no té la seguretat de poder fruit uns programes estables.

Iniciativa privada i publicitat

«Un cop s'ha creat la necessitat d'una emissora, ja que la gent havia fet

unes despeses per adquirir receptors, la majoria dels comerciants deixen de suportar-ne el manteniment. Si els radiooients volen programes, que siguin ells que financïn l'estació». A partir d'aquest moment, **«els comerciants preferien que les seves aportacions fossin el preu d'un servei que els prestava la ràdio: la publicitat.»** (Franquet, 1982: 146). La publicitat. Aquest concepte impregnà fins als nostres dies el caràcter de la radiodifusió a casa nostra: la comercialitat. De fet la burgesia comercial catalana va cedir la torxa del desenvolupament de la radiodifusió a l'oligarquia industrial espanyola i internacional amb la venda de «Radio Barcelona» a «Unión Radio SA», el 10 de novembre de 1926.

Els nous propietaris de la ràdio a Catalunya i a tot Espanya mantenen el caire comercial de la radiodifusió fins i tot contra la tendència estatalitzadora europea. Mentrestant, als Estats Units, és la iniciativa privada que impulsa i desenvolupa la radiodifusió. A la resta d'Europa, com dèiem, s'imposa la tendència estatal i la iniciativa privada torna al camp que li és propi, el de la fabricació i la comercialització. D'aquesta manera, el cas francès **«anava a evolucionar a partir de 1926 cap a un monopoli rígid dels serveis de radiodifusió»** (Soria, 1974: 76). Pel que fa a la Gran Bretanya, aquest fenomen es produeix l'any 1927. **«Es realitzava una separació d'àmbits molt important. A la indústria privada, la producció**

* Professor i Cap del Departament de Tecnologia de la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

La radiodifusió a Catalunya neix de la mà de l'empresa privada, cosa que marca les ràdios amb l'estigma de la comercialitat

d'aparells transmissors i receptors; al sector públic, la gestió del mitjà.»

(Doglio e Richeri, 1980: 73)

A Espanya no hi ha cap intent d'estabilització de la ràdio fins al 26 de juliol de 1929, data en la qual un Reial Decret crea el «Servicio Nacional de Radiodifusión», però tot es quedà en l'intent. La convocatòria del concurs per a l'adjudicació del servei públic va ésser ajornada alguns cops i finalment no se celebrà mai el concurs. L'Estat i els diversos règims polítics no van ésser capaços d'organitzar la radiodifusió al marge de la iniciativa privada. Fins i tot el totalitarisme franquista va respectar la ràdio privada. Encara més, la va utilitzar com una manera de premiar els diferents grups i interessos econòmics que van prestar suport al seu exèrcit.

El franquisme estableix el monopoli sobre la informació i no sobre la radiodifusió, tot creant, per primer cop a Espanya, una entitat pública de radiodifusió, és a dir RNE. Precisament

d'aquest període històric heretem l'actual panorama de la ràdio comercial catalana, amb petits remodelatges fets en els darrers temps.

Sis xarxes a Catalunya

Dins del panorama de la ràdio comercial, operen en l'actualitat a Catalunya quatre grans xarxes i algunes emissores independents vinculades a la iniciativa privada, i dues xarxes institucionals.

Les emissores de «Radiocadena Española» i els canals 4 i 5 de RNE són comercials en el sentit que admeten publicitat.

Pel que fa a les emissores privades, la gran majoria pertanyen a grans cadenes estatals centralitzades i operen a Catalunya amb diversos graus d'autonomia, segons els casos. La «Sociedad Española de Radiodifusión» és propietària de Ràdio Barcelona, Ràdio Terrassa, Ràdio Reus, Ràdio Vilanova, i alguns cops incrementa la seva xarxa amb les

emissores de la Cadena Catalana (RATO). La cadena SER, propietària de la històrica Ràdio Barcelona, funciona de manera molt centralitzada, especialment en els darrers temps. És propietat del capital financer.

La Cadena Rato opera a Catalunya amb el nom de Cadena Catalana. És propietat de Ramon Rato i compta amb les emissores de «Radio España de Barcelona» i les de Girona, Lleida i el Penedès.

La Cadena de Ràdio Intercontinental (CRI) té a Barcelona Ràdio Miramar. Aquesta cadena és propietat del senyor Serrano Súñer (fill) amb el suport del capital publicitari via senyor Vallbé. Fa tres mesos van sorgir problemes entre el director de Ràdio Miramar, Marcelino Rodríguez de Castro, que n'era alhora copropietari, i la resta de l'empresa, amb el resultat final d'una escissió. Per una banda, el capital publicitari es quedà l'ona mitjana i per l'altra, Marcelino Rodríguez de Castro es quedà la freqüència modulada, tot canviant-ne

Operen a Catalunya quatre grans xarxes i altres ràdios, amb un clar domini de la ràdio informativa

l'estructura i creant la nova «Radio Minuto».

La «Cadena de Ondas Populares Españolas» (COPE) és propietat de la Conferència Episcopal Espanyola i també té emissores a Catalunya. «**La Santa Església va ser ràpida a sentir i ponderar les possibilitats de la ràdio. L'extensió mundial de la comunitat catòlica magnificava el problema de la comunicació i del control i la ràdio podia col·laborar a solucionar-lo.**

(Hale 1979: 159). A casa nostra, l'Església té tres emissores: Ràdio Popular de Lleida, Ràdio Popular de Figueres (Girona) i Ràdio Popular de Reus (Tarragona). D'altra banda, Ràdio Sabadell, emissora independent, propietat de la Caixa d'Estalvis de Sabadell bàsicament, funciona de tant en tant associada amb la COPE.

Emissores sense xarxa

Pel que fa a d'altres emissores privades que no estan lligades a cap xarxa, cal esmentar-ne Ràdio Mataró, Ràdio Vic i Ràdio Olot. La llista d'emissores privades de ràdio s'havia d'haver incrementat a finals de 1981 amb la concessió d'una tanda de llicències d'estacions en FM, en virtut del decret 1435 de 8 de juny de 1979. De fet, es van distribuir 120 concessions, però no n'hi havia per al territori català, ja que és pendent de resolució un recurs davant del Tribunal Constitucional interposat pel Govern Central contra un decret de la Generalitat de Catalunya en el qual el Govern català repetia el decret del Govern central amb unes lleus modificacions i s'atribuïa el dret a distribuir les freqüències que pertoquessin a Catalunya. Una segona tanda de concessions s'havia de fer el passat mes de març, però el termini de concessions s'ha ajornat i s'ha obert de nou la possibilitat de presentar sol·licituds. En aquesta ocasió es distribuïran 180 llicències, de les quals s'hauran de reservar les corresponents a Catalunya i Euskadi. Malgrat la manca de concessions, es pot preveure que els criteris a l'hora d'assignar-les no variarà gaire respecte als que s'han seguit

a la resta de l'Estat, és a dir: prioritat per a les empreses privades que ja exploten altres emissores i per a les empreses de comunicació en general, fomentant la concentració en cadenes d'emissió.

Aquest és el panorama d'una ràdio comercial catalana que va nèixer amb vocació d'empresa privada. Un panorama que, si ens refiem de les darreres dades d'audiència subministrades per un estudi realitzat per a la Generalitat de Catalunya per l'empresa Sagi, no és massa esplèndid, ni en el confrontament amb la ràdio institucional, ni en la penetració en la població catalana.

Segons les dades subministrades per la Generalitat, els oients catalans opten prioritàriament per la sintonia de les emissores de

l'entitat pública, ja que entre les vuit primeres emissores se'n situen cinc pertanyents a RTVE, amb una penetració absoluta de 139.440 oients, enfront del conjunt de les comercials, que només abastaria un públic de 73.000 persones.

Domini de la ràdio informativa

A la vista del «ranking» d'emissores es desprèn, en primer lloc, una consideració: els oients, a Catalunya, opten per la ràdio informativa. Aquesta és la raó per la qual RNE-Ràdio 1 ocupa el primer lloc en les preferències dels radiooients catalans, amb 75.000 persones al seu compte. Aquesta hipòtesi és reforçada per la presència al segon lloc d'una emissora privada, «RATO-Radio España de Barcelona», amb 32.000 oïdors. «Radio España» ha donat

La informació esportiva té un gran abast i indica, entre altres criteris, el futur d'especialització de la ràdio privada

una gran importància als informatius en la darrera època. Una altra dada que sobresurt d'aquest «ranking», no per sabuda menys important, és la preferència per la informació esportiva. Aquesta importància fa que Ràdio Barcelona FM (SER) se situï en tercer lloc amb 28.700 oïdors, molt per damunt de la mateixa Ràdio Barcelona en OM. Com se sap, Ràdio Barcelona FM és una emissora especialitzada en música i esports. Aquesta dada es pot interpretar com un indicador d'un futur de la ràdio privada: l'especialització.

Aquestes són algunes dades que sobresurten de la versió del sondeig que ha fet pública la Generalitat. L'estudi, almenys en aquesta versió, és molt incomplet i els seus resultats són poc vàlids pel que fa al mitjà ràdio. Com a mínim, és ben segur que les xifres absolutes atribuïdes a cada emissora i al conjunt són increïbles, si no és que algú pensa que és possible que hi hagi pràcticament la mateixa quantitat de lectors de premsa, 18 % entre diaris i revistes, que d'oïdors de ràdio, un 20 % segons l'esmentat treball.

La ràdio privada a Catalunya no va jugar el paper de dinamitzadora de la cultura i la societat catalanes, ni de la mà de la burgesia comercial que li va donar el primer impuls, ni molt menys de la mà dels qui ara la tenen; es desaproveitaren clarament les possibilitats d'«un aparell, les característiques tècniques del qual giren tan sols al voltant del so; un so que s'emet en un determinat lloc, i des d'allà abasta molts i llunyans indrets, sense respectar fronteres ni classes socials, on porta un esdeveniment intel·lectual, una obra dramàtica o una situació humorística».

(Arnheim, 1980: 134)

Oblit de la llengua catalana

Si tenim en compte que la ràdio, a Catalunya, neix en un període històric en el qual s'inicia una immigració massiva que no s'aturarà fins als nostres dies, hauria pogut jugar un paper molt

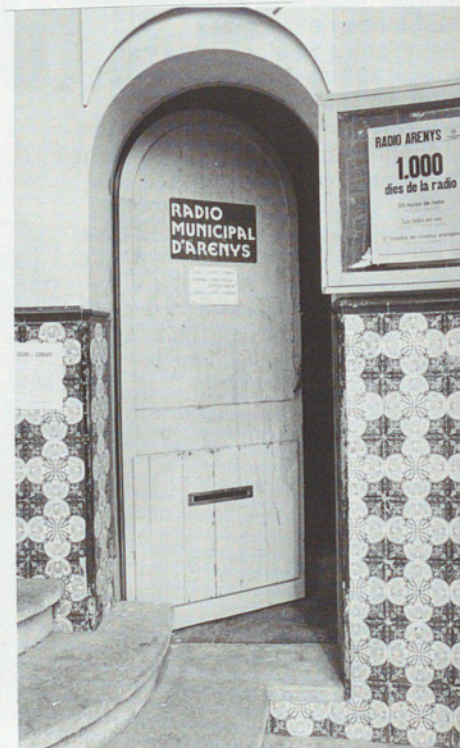
important d'integració precisament per aquest «no respectar classes socials» de què parla Arnheim. Però la burgesia nacional catalana va renunciar a la utilització del català massivament a les seves emissions, i a la capacitat que li oferia el mitjà en benefici de la pròpia cultura. Ben al contrari de la tendència general. «L'ús de la ràdio per promoure les ambicions nacionals és universal (...) i les tècniques emprades són molt diferents de les desenvolupades pels nazis» (Hale, 1979: 15).

Aquestes tècniques no són, en canvi, estranyes a l'etapa franquista de la ràdio privada catalana. «Com més incoherent, agressiu, opressor és un règim polític, més important és la ràdio com a aparell ideològic de l'Estat (...). Si tots imaginem la importància d'aquest mitjà en la creació d'estats d'ànim favorables als insurrectes, la seva importància, doncs, com a eina de penetració ideològica, més important és el seu paper estandarditzador durant la vida del règim».

«Cal posar molt d'èmfasi en el concepte d'«estandardització», ja que, especialment en un Estat plurinacional com és aquest, estandardització és sinònim d'exterminació de les cultures diferencials. És clar que l'estandardització no juga un paper només a nivell cultural, sinó també a un nivell social en un sentit anivellador formal, que disfressa les profundes diferències d'estatus que perpetua i garanteix el sistema» (Prado, 1982: 131).

Aquest és l'autèntic i, potser, l'únic paper nacional que ha jugat la ràdio a Catalunya en els seus 58 anys d'història, si fem excepció d'un breu període durant la República.

Les conseqüències es reflecteixen en l'actual estructura social que presenta autèntics problemes d'integració, perquè no s'han utilitzat les possibilitats d'un mitjà que «estimula la unificació de la cultura popular, centralitza, col·lectivitza i estandarditza» (Arnheim: 1980: 141). En aquest conjunt de característiques, el concepte «estandardització» té la

Hi ha el perill d'estandardització, que eliminaria la riquesa, en la diversitat, de la nostra cultura

connotació positiva de la unificació, indispensable en una perspectiva racional de recuperació cultural. És el cas de la necessària unificació lingüística que tregui el català del desgavell que ha patit històricament.

La ràdio privada, a Catalunya, no ha assumit tampoc en l'actualitat un paper dinamitzador en l'aspecte lingüístic. Ben al contrari, el percentatge de català en les seves emissions és insignificant en relació a les hores de programació. Cal recordar que l'única emissora que emet íntegrament en català és una emissora institucional, Ràdio 4, que pertany a RTVE-RNE.

Les hores de programació en català haurien de ser un element prioritari que la Generalitat ha d'exigir a l'hora d'atribuir la concessió de llicències a les noves emissores comercials, si finalment té aquesta competència.

Aquesta serà l'única possibilitat de canviar l'actual panorama de la ràdio privada a Catalunya. Un panorama en

el qual l'estandardització no suposa l'extermini de la cultura catalana per la via directa, sinó per la via de la suplantació.

No hi ha model autòcton català

El model autòcton és aniquilat per un model «nacional» de cultura que impregna l'originari i n'anul·la la identitat. «**El nou model cultural no respon a les característiques diferencials ni tan sols de l'Estat, sinó que és la transposició del que podríem anomenar "model de cultura occidental" disfressat amb característiques formals de caràcter autòcton**» (Prado 1981: 132).

Les necessitats d'unificació en el camp cultural i social no ens han de fer perdre de vista l'anunciat perill de l'estandardització, que eliminaria la riquesa de la nostra pròpia cultura, que és la seva diversitat. Per aquesta raó, una radiodifusió oficial catalana centralitzada, per si sola, no soluciona el problema. Les peculiaritats diverses, enriquidores, han de trobar una

possibilitat d'expressió a la ràdio i, en conseqüència, cal que la ràdio privada es comprometí en aquest sentit.

BIBLIOGRAFIA CITADA

- Arnheim, Rudolf, **Estètica Radiofònica**. Barcelona: Gili, 1980
- Burriel, José M.^a, **El reto de las ondas**. Barcelona: Salvat, 1981
- Doglio, D. e Richeri, G., **La Radio**. Milano: Oscar Mondadori, 1981
- Franquet, Rosa, **Naixement de la radiodifusió a Catalunya**. Tesi de llicenciatura. Departament d'Història de la Universitat Autònoma de Barcelona. Curs 81-82
- Hale, Julián, **La radio como arma política**. Barcelona: Gili, 1979
- Prado, Emili, «La ràdio en un procés de reconstrucció nacional» en AA.VV., **Autonomia i mitjans de comunicació**. Barcelona: I.C.S. de la Diputació de Barcelona, 1981
- Soria, Carlos, **Orígenes del derecho de radiodifusión en España**. Pamplona: Ediciones Universidad de Navarra SA, 1974.

Les emissores locals a Europa

Giuseppe Richeri*
Traducció de l'italià: Aurora Ballester

El fenomen de la comunicació local és avui, i des de fa realitat que indica com el tradicional sistema de la comunicació audiovisual és troba en profunda transformació. En aquest estudi, on s'analitza aquesta transformació i les seves bases i condicionaments, prestaré especial atenció a casos concrets d'emissores locals a Europa, com a exemple o paradigma de la dita transformació. No abordaré el cas espanyol, ja que encara es troba sotmès a una manca

de definició i establiment jurídic definitius, però vull remarcar d'antuvi que el cas concret de les emissores locals-municipals de Catalunya és seguit amb molta atenció pels especialistes europeus, ja que es tracta d'un fenomen d'una originalitat i una audiència amb ben pocs precedents arreu de la nostra Europa.

1. Transformació dels sistemes radiotelevisius

En el curs de l'últim decenni, la major part dels sistemes radiotelevisius europeus han experimentat transformacions rellevants que, segons els diferents casos, han portat a la definició dels sistemes nous

elements d'ordre jurídic, organitzatiu, econòmic, enllaçats de formes diverses.

Gairebé sempre s'ha tractat d'una reforma complexa dels serveis televisius administrats en règim de monopoli públic, però en alguns casos s'ha arribat a un veritable trencament d'aquests monopolis amb l'obertura d'espais destinats a la iniciativa privada.

Sense entrar per ara en el detall de casos determinats, cal observar que un dels elements que han caracteritzat aquestes transformacions en general, és el que podem anomenar la **descentralització** dels distints sistemes.

* Giuseppe Richeri és considerat avui a Europa com un dels cinc millors especialistes de l'audiovisual del futur. Convidat freqüentment arreu d'Europa per donar conferències i professor de diverses Universitats italianes, ha intervingut ben sovint a diversos congressos celebrats a Espanya: el mes de febrer de 1981 estigué a Barcelona per parlar del futur de la TV, a les Jornades del CECA (Col·lectiu d'Estudis de la Comunicació Audiovisual), i el mes de març a Madrid per donar una conferència sobre la comunicació local a les Segones Jornades de Comunicació Municipal organitzades pel CEUMT (Centre d'Estudis Urbanístics, Municipals i Territorials). Per a aquest número 3 d'«Arrel», el professor Richeri ha elaborat en exclusiva aquest aprofundit estudi sobre les emissores locals a Europa. Giuseppe Richeri ha desenvolupat activitats de recerca i de consulta en el camp de les comunicacions de massa per a la UNESCO, el Consell d'Europa, el «Centre National de la Recherche» francès, la «Radio-Télévision Belge», i la RAI (Radiotelevisió italiana). Per al «Centro Nazionale delle Ricerche» italià realitzà el 1979 una recerca sobre la situació de les emissores locals a Europa, recerca actualitzada en aquest estudi. És també redactor d'«IKON» i de «Media Culture and Society». Entre altres obres i estudis, destaquen entre els seus llibres publicats els tres següents: «Le televisioni in Europa», Feltrinelli 1976; «La radio, origine, storia, modelli», Mondadori 1980; i com a editor-promotor, «Il video negli anni 80», De Donato 1981.

El tradicional sistema de la comunicació audiovisual es troba ara en profunda transformació

Es tracta d'una descentralització que ha assumit formes diverses, des de la formació d'estructures de creativitat, de producció i de transmissions locals (regionals) en l'àmbit del servei públic, fins a la constitució d'emissores locals privades.

Això s'ha esdevingut en temps i maneres propis de cada país on ha interessat o bé el medi radiofònic, o bé també el televisiu.

Per recordar només alguns casos, notem que avui, a diferència de fa deu anys, a França, a Itàlia, a Bèlgica, a Espanya (1) els serveis públics han portat a terme formes de descentralització televisiva (2) i han incrementat les relatives a la ràdio; a França, a Bèlgica i a Espanya, les emissores radiofòniques privades locals han estat legalitzades, mentre que a Itàlia van néixer, després de la reforma del servei públic, i van ser legalitzades (3) milers de ràdios locals i centenars de televisions locals privades; a Suècia i a Irlanda s'han creat ràdios de poble i de «veïnat» públiques (4).

Tot i que no existeix un model únic de sistema, ni formes de descentralització fàcilment comparables entre elles, és possible intentar d'individualitzar alguns factors generals que, singularment o bé combinats de manera diversa, han determinat més que altres aquest procés complex cap a la descentralització dels sistemes radiotelevisius i que podem registrar sintèticament de la manera següent:

– **factors polítics** que han portat a l'afirmació d'exigències d'accés i de participació en el camp dels mitjans de comunicació i d'informació i, més en general, de les activitats culturals;

– **factors institucionals** que han portat a la creació de noves entitats públiques territorials o al reforçament d'aquelles que ja existien, com les regions, les províncies i els ajuntaments;

– **factors socials** que han portat a individualitzar els mitjans de comunicació i d'informació locals com a instruments capaços d'aturar o atenuar el procés de disgregació i de dispersió connex al ràpid procés de desurbanització i de creixement desordenat al qual moltes àrees europees han estat subjectes, sobretot en els últims anys (5);

– **factors econòmics** que, a diversos nivells i amb diversos objectius (6), han portat a veure en l'emissió local la via més fàcil per recórrer el trencament del règim de monopoli públic dels serveis radiotelevisius nacionals;

– **factors tecnològics** que han fet més flexibles els mitjans de producció i transmissions radiofòniques i televisives, des del punt de vista de llur instal·lació i organització, més accessibles des del punt de vista dels costos, més utilitzables des del punt de vista de les nocions tècniques i professionals necessàries per a llur manipulació.

És evident que darrera de cada un d'aquests factors és possible d'individualitzar categories precises i grups socials, interessos i objectius determinats, encara que en alguns casos, tal com ha demostrat l'experiència successiva, manca la consciència respecte als possibles resultats finals i la sobrevàlua de les pròpies capacitats en determinar el desenvolupament de les emissores privades a fi d'obtenir els resultats desitjats (7).

No és possible aquí prendre en consideració detalladament cas per cas i, per tant, només afrontarem algunes situacions específiques, que, per llurs característiques,

constitueixen casos exemplars i comporten propostes, problemes i contradiccions d'importància general. Farem, llavors, les distincions necessàries entre el mitjà radiofònic i el televisiu.

Però abans d'arribar a aquest punt cal fer encara algunes consideracions que són vàlides tant per al fenomen de les emissores locals com per al de la descentralització radiotelevisiva.

2. Tipologia dels promotors de les emissores locals

A través de les diverses situacions europees, en l'origen del fenomen que ací ens interessa trobem, com a promotors principals o indirectes:

a) entitats radiotelevisives nacionals que promouen les emissores locals:

– sigui com a nou sector d'expansió del propi desenvolupament natural,

– sigui per actuar amb una política d'activació cultural i econòmica descentralitzada i d'homogeneïtzació político-cultural volguda pel poder governatiu,

– sigui per ocupar preventivament espais d'activitat que no es volen deixar oberts a iniciatives administratives per grups o entitats d'altra natura i que podrien esdevenir competidors.

Aquest és el cas de la BBC anglesa, que engegà les seves pròpies ràdios

La descentralització dels diversos sistemes audiovisuals és per diversos motius una constant a molts països europeus

locals a base de criteris i exigències administratius i en absència de sol·licituds i estímuls fets palesos per la col·lectivitat a la qual van destinades. El resultat directe d'aquest procés és aquell en què les ràdios locals constitueixen una reducció fragmentada del model organitzat i productiu de la ràdio nacional.

b) grups econòmics i industrials, tant de dimensions internacionals com nacionals, que tenen l'objectiu de:

- incrementar la venda de mitjans de producció i de transmissió i els canals de distribució de programes produïts industrialment (música, telefilms, dibuixos animats, etc.),
- incrementar els espais de difusió dels missatges publicitaris que no troben ni suficients ni idònies possibilitats en les xarxes radiotelevisives nacionals,
- engregar processos de privatització dels monopolis radiotelevisius per fer d'aquest sector un camp normal d'activitat econòmica privada.

Aquest és el cas de la «Independent Local Radio» o de les «Independent Television» (regionals) a Anglaterra on, mentre les ràdios locals i les xarxes televisives de la BBC han desenvolupat una activitat que de tota manera pertany a l'àmbit del servei públic, les ràdios locals independents i les televisions independents desenvolupen una activitat destinada exclusivament a millorar la relació comercial (publicitat) amb la col·lectivitat servida.

La mateixa situació es retroba a Itàlia, per la gran majoria de les ràdios i televisions privades. El model de funcionament que se'n deriva en aquests casos ve determinat pels objectius econòmics de les societats que administren cada emissora.

c) grups i organitzacions polítiques nacionals i locals que tenen com a objectiu:

- tenir mitjans de propaganda i de mobilització en el pla local des del moment en què els mitjans radiotelevisius són controlats, de fet o de dret, per formacions polítiques contraposades o competidores;
- adquirir nous instruments de comunicació i de diàleg amb l'electorat per obviar a la crisi de les formes

tradicionals de propaganda política o bé per ampliar la presència política del grup-partit allà on aquest té una presència organitzada marginal. Aquest ha estat el cas d'algunes iniciatives radiofòniques i televisives a Itàlia on, o bé alguns partits governatius (DC, PSI), o bé partits de l'oposició (Radicals, PCI), o bé grups polítics poc inserits en les distintes realitats (formacions extraparlamentàries, etc.) s'han apressat a crear les pròpies emissores i han fet sovint grans inversions econòmiques que han comportat pèrdues. Aquest ha estat també el cas de França, on, a part de les forces polítiques d'esquerra, durant la presidència de Giscard d'Estaing, des de l'administració i la participació en el sistema radiotelevisiu nacional controlat per la majoria governativa s'havien engegat emissores de ràdio considerant-les portadores d'ocasions favorables a les pròpies iniciatives polítiques. En el mateix àmbit es

troben les ràdios que organitzacions polítiques d'escàs relleu numèric (esquerrans, ecologistes, etc.) han obert en diversos països europeus (8) com a instrument de mobilització i de lluita de llur presència política efectiva.

d) Entitats i institucions locals que tenen com a objectiu:

- organitzar el consens entorn de la pròpia activitat administrativa,
- subrogar, o coadjuvar-hi, les funcions d'alguns sectors del propi sistema, com són els informatius, els culturals, els de promoció, etc.

Aquest risc, el van córrer les ràdios locals de la BBC quan, en llurs inicis, eren cofinançades per les administracions locals que tendien a condicionar-ne de forma pesant fins i tot la gestió. En aquest àmbit entren també algunes iniciatives radiofòniques d'administracions locals a França i televisives d'administracions regionals a Alemanya i a Itàlia (9).

A Suècia i a Irlanda s'han creat ràdios de poble i de veïnat de caràcter públic.

e) Col·lectivitats locals, les exigències de les quals es representen i s'expressen per mitjà de les iniciatives i les intervencions de grups operadors i organitzacions estretament lligades a la realitat en la qual operen i que tenen com a objectiu:

- dotar-se d'un instrument d'informació, de debat i de confrontació referits al propi territori;
- dotar-se d'un mitjà de producció cultural i de difusió de programes educatius, culturals i d'entreteniment més lligat a llur realitat i socialment més controlable.

Aquest és, en part, el cas d'algunes televisions per cable que han operat durant algun temps a Anglaterra, a França, a Bèlgica (10); o també el cas d'algunes ràdios públiques anomenades de «veïnat» que operen a Suècia, de l'experiment de ràdio mòbil realitzat a Irlanda; i és, també, el cas d'algunes ràdios a França (11) i a Itàlia (12).

f) Editors i operadors econòmics en el camp de la informació que tenen l'objectiu de la integració dels diversos mitjans de comunicació i d'informació per obtenir economies d'escala i avantatges derivats de formes

d'oligopoli. Aquest és el cas de moltes televisions locals italianes que pertanyen als diaris locals o a grups editorials nacionals (13). A Alemanya, els grans grups editorials estan fent fortes pressions polítiques per obtenir del govern la possibilitat d'engegar televisions a escala local.

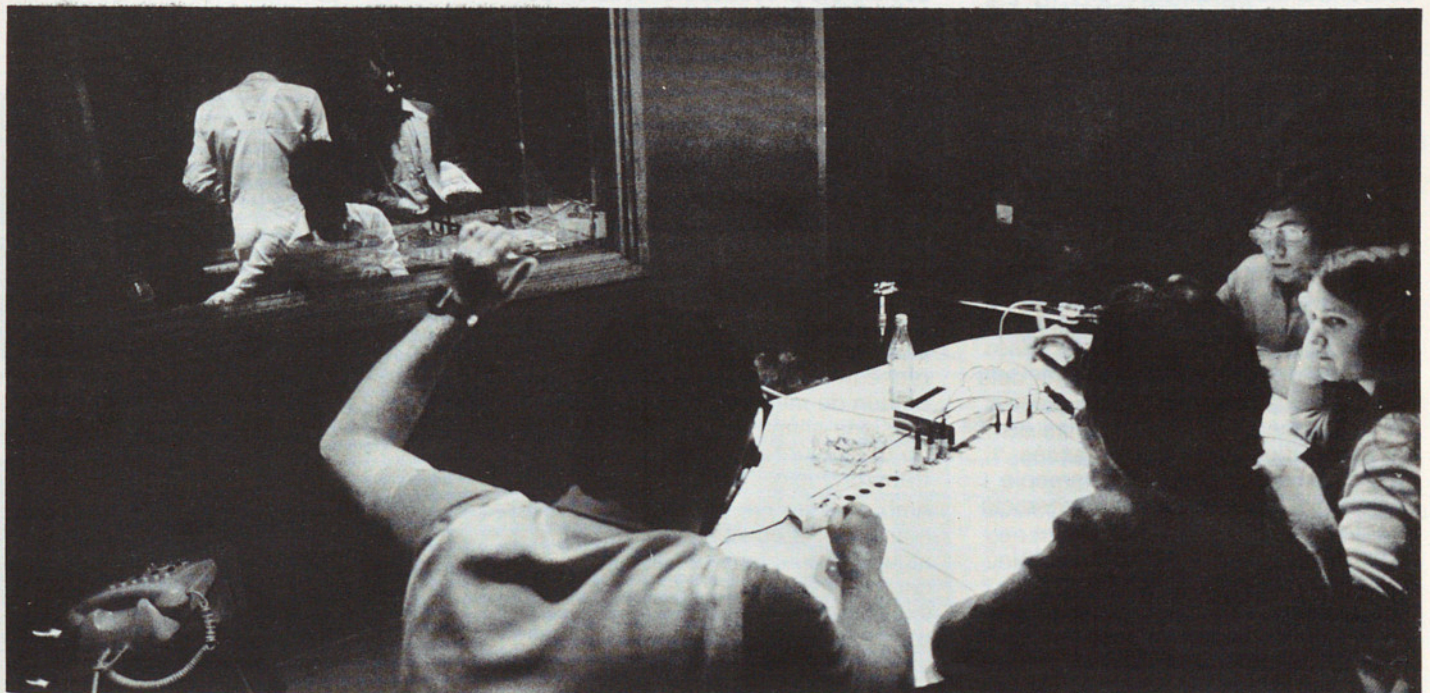
3. Descentralització, accés, participació.

Tot i que els interessos i els objectius que en la major part dels casos han determinat concretament l'existència d'indicar en el paràgraf precedent, de ràdios i televisions locals a Europa siguin, com heu intentat bastant diversos, crec que la veritable **natura local** d'una emissora ha de ser determinada substancialment, no només pel tipus de motivacions dels promotors, sinó per dos elements que es poden presentar separatament o conjunta. Una emissora, crec que es pot considerar només local sobre la base de la relació que la seva estructura pot establir amb la col·lectivitat que s'hi interessa; a aquest element es pot afegir el de la relació que l'emissora té amb el sistema radiofònic o televisiu complex (regional i nacional).

El tipus de relació amb la col·lectivitat és el paràmetre que permet de valorar la **funció social** de l'emissora, mentre que el tipus de relació amb el sistema radiofònic o televisiu complex permet d'avaluar com la mateixa emissora té capacitat per esdevenir mitjà de participació d'una determinada col·lectivitat a nivells superiors de circulació de les informacions.

Aquests dos factors van sovint associats, en molts països, a alguns conceptes usats amb significats i fins bastant diversos i, potser, contradictoris. Em refereixo als conceptes de **descentralització, accés i participació**, dels quals cal intentar una puntualització.

A aquests conceptes han correspost sovint pràctiques encaminades a mistificar o comprimir una relació orgànica i continuada entre emissores locals i col·lectivitat. Han estat usats per construir espais de contacte rigidament delimitats i controlables, en els quals les instàncies i les exigències dels subjectes socials que pertanyen a la col·lectivitat interessada no tinguessin cap possibilitat de prevaler i d'afermar-se en les exigències i els interessos de

Els promotors de les emissores locals ofereixen una ampla tipologia i les col·lectivitats locals es doten d'un instrument d'informació, debat i confrontació en el seu territori

l'estructura que controla i administra la mateixa emissora local.

La descentralització, per donar lloc a processos autènticament democràtics, ha de desenvolupar-se en el pla territorial i en el funcional:

- **descentralització territorial**, relativa a la creació, a la producció i a l'emissió de cara a garantir una relació més orgànica i eficaç entre l'aparell radiotelevisiu i la realitat del país; capaç d'afavorir l'aportació de contribucions ideatives-realitzatives, per part de les forces expressades d'aquesta realitat, al sistema radiotelevisiu en el seu conjunt;

- **descentralització funcional**, que val per als òrgans centrals i perifèrics de l'aparell radiotelevisiu i que, pel que fa a la descentralització del poder, afavoreix el principi de la formació democràtica de les decisions a cada nivell.

Pero la descentralització, també així concebuda, és un procés que roman a l'interior de l'aparell radiotelevisiu, que pot afavorir una relació més orgànica amb la realitat externa, però que no resol per si sol el caràcter de «cos separat» de la dinàmica dels processos reals, de l'aparell mateix. La descentralització és, però, el pressupòsit que permet a l'accés i a la participació de ser elements fonamentals d'una estratègia de transformació del sistema radiotelevisiu.

L'**accés** significa possibilitats per al públic, ja sigui de fruit del sistema de comunicació, ja sigui d'«entrar-hi». Per tant, l'accés comprèn: el dret de l'usuari a la comunicació, és a dir a escoltar i mirar els programes desitjats, en el moment i el lloc adaptats a les seves exigències i a la disponibilitat d'una quantitat diversificada de programes, la tria dels quals s'ha de basar en les exigències del públic més que no pas en les de l'aparell radiotelevisiu; però l'accés també ha de comportar: la interacció entre emissores i públic, la intervenció directa dels usuaris al llarg dels programes, el dret a la resposta, la possibilitat d'entrar en contacte amb els productors, els administradors i els responsables de l'aparell.

La **participació** consisteix a associar el públic a la producció i al

funcionament de l'aparell televisiu i es manifesta en diversos nivells; a **nivell de producció** significa: la possibilitat oferta al públic de realitzar programes posant a la seva disposició tant els mitjans tècnics com els professionals; a **nivell decisonal** significa: associar el públic a les decisions relatives a la programació, a la seva creació i al seu tractament, compresos els temps de durada i els horaris de transmissió, i associar el públic a les decisions relatives a la gestió, a l'administració i al finançament; a **nivell de la planificació**, la participació concerneix el dret del públic a col·laborar: a la definició dels objectius, dels principis de gestió i de la programació futura i a la formulació dels plans de comunicació nacional, regional i local. L'accés, doncs, pot ser definit com la possibilitat del públic d'escollir programes diversificats i apropiats a les seves exigències i de disposar de mitjans de retroacció per transmetre les pròpies reaccions i les pròpies sol·licituds.

La participació constitueix un nivell superior de la inserció dels usuaris en els sistemes de comunicació. Es refereix a l'associació dels subjectes socials als processos d'ideació i de producció, però també a les tries de gestió i planificació dels sistemes de comunicació radiotelevisius.

4. Alguns casos exemplars

Si descentralització, accés i participació són, segons el meu parer, tres factors la presència conjunta dels quals és indispensable per iniciar una transformació real de s sistemes radiotelevisius cap a una democratització, d'una anàlisi atenta de les diverses situacions europees es deriven que aquests factors es presenten de forma esporàdica i sovint actuen de manera que constitueixen un signe simbòlic del canvi més que no un conjunt concret de factors de transformació.

Amb aquesta premissa es pot passar a analitzar de manera específica algunes situacions que, per llurs característiques, constitueixen casos exemplars: o pel seu tipus d'organització, o per la relació que tenen amb la població servida o bé pels problemes que fan emergir en el

sistema complex en el qual operen. Crec que, si adoptem aquesta direcció, per representar un ventall prou articulat de la situació europea cal que ens referim a casos ja consolidats, que ens permeten de subratllar característiques prou evidents. Per aquesta raó renunciem a considerar situacions com les de França o Bèlgica, o altres de semblants, on les emissores locals (en aquest cas radiofòniques) han estat legalitzades des de fa massa poc temps per poder tenir elements de comparació. Ens referirem, doncs:

a) a la situació anglesa, on ja des de fa alguns anys hi ha emissores locals tant privades com públiques i on és possible d'individuï una sèrie d'elements molt articulats, des l'organització del treball a la relació entre les xarxes nacionals i les col·lectivitats locals;

b) el cas exemplar d'una emissora mòbil experimentada recentment a Irlanda, que representa un cas únic en el seu gènere i de particular interès, ja sigui per la simplicitat de la seva organització ja sigui per la relació amb les diverses col·lectivitats servides;

c) a l'experiència de ràdios locals sueques que representen un model organitzatiu particularment interessant pels serveis fornits en els petits centres habitats.

Una emissora és local en base a la relació amb la col·lectivitat que interessa i en base a la relació de l'emissora amb el sistema complex

La raó per la qual he decidit d'afrontar en detall només casos exemplars en el camp de les emissores locals es troba en el fet que en la majoria dels països europeus no hi ha hagut experiències de televisions locals i que les de dimensió regional, sovint articulacions descentralitzades del servei públic, no s'inscriuen dintre del nostre panorama. Les úniques excepcions en aquest cas són aquelles, ja «històriques», de les **televisions comunitàries per cable** que van viure durant un període de temps limitat a França (Grenoble), a Anglaterra (Bristol, Swindon, etc.), a Bèlgica (Saint-Josse, Lieja, etc.), que crec que ara ja són irrepetibles, i les televisions locals italianes. Pel que fa a aquestes darreres, cal assenyalar que, en realitat, a part de les aparences, han constituït fins ara una experiència que, des del punt de vista de les transmissions d'interessos i d'origens locals, és absolutament delusòria. En efecte, les poques televisions locals nascudes amb l'objectiu de desenvolupar una programació lligada als interessos de la col·lectivitat a la qual hom serveix, han estat marginades o fins i tot expulsades del mercat que, gràcies a la lògica predominant de la competència lligada als mecanismes dels finançaments publicitaris, ha fet prevaler les grans emissores de

televisió al capdavant de veritables i autèntiques xarxes privades nacionals o para-nacionals. Actualment, les emissores televisives locals a Itàlia han esdevingut substancialment **centres de distribució** de programes produïts centralment o comprats al mercat internacional (dibuixos animats japonesos i telefilms d'Estats Units). Per aquesta raó, és impossible d'individuïr avui una organització del treball, una relació amb la col·lectivitat que hom serveix, criteris de producció i de programació originals i caracteritzats per la dimensió local. Es recorda també que les emissores locals italianes, tot i que han estat legalitzades, no han estat encara reglamentades per la llei i, per tant, la situació és encara del tot indeterminada.

5. El cas anglès

Darrera del sistema radiotelevisiu anglès hi ha dos entitats públiques: la British Broadcasting Corporation (BBC) i la Independent Broadcasting Authority (IBA). La BBC gestiona directament les instal·lacions de producció, de transmissió, de difusió i la programació de:

- a) dues xarxes televisives, BBC 1 i BBC 2;
- b) quatre xarxes radifòniques: Radio 1, 2, 3, 4;

c) vint centres radiofònics locals, que es poden interconnectar entre ells. El finançament de les activitats de la BBC es basa en el cànon d'ús i exclou qualsevol tipus d'entrada publicitària. L'IBA gestiona directament les instal·lacions de transmissió i de difusió de:

d) una xarxa televisiva estructurada sobre una base regional i nacional: la «Independent Television» (ITV);

e) dinou centres radiofònics locals que no permeten interconnexions: els centres «Independent Local Radio» (ILR) (14).

A més d'això, l'IBA té el deure d'escollir les quinze societats que gestionen les programacions televisives regionals i les dinou societats que gestionen les programacions de les ràdios locals, controla els textos i les insercions publicitàries (freqüència, quantitat i natura). Les societats de programació sotmeses a l'IBA són privades, financen la pròpia activitat amb les entrades publicitàries, no tenen dret a quotes del cànon d'ús i paguen a l'IBA el lloguer i el manteniment de les instal·lacions de transmissió i de difusió.

5.1 Història: BBC i IBA

La possibilitat de transmetre programes radiofònics en modulació de freqüència havia arribat al límit a causa de l'escassetat de freqüències disponibles que impedia la formació de noves emissores. La BBC, aprofitant aquesta circumstància, demana al Govern (1958) l'autorització per engegar un pla de construcció d'estacions radiofòniques regionals (se'n preveïen seixanta) valent-se d'una sèrie d'experiències positives realitzades abans amb 16 xarxes radiofòniques a circuit (per cable).

El govern traspasa el problema a la Comissió Pilkinton, ja encarregada d'estudiar el futur de la ràdio britànica. La resposta de la Comissió (1960) és positiva, és la recomanació que «d'una banda es prevegi la creació d'un sol i únic servei de radiodifusió regional; de l'altra, que aquest servei el prengui al seu càrrec la BBC i sigui finançat amb l'ajut del cànon». Tot i amb el parer positiu de la Comissió, fins al 1966 el Govern autoritza la creació només

Descentralització, accés i participació, tres característiques fonamentals de les emissores locals

d'un petit nombre d'estacions experimentals BBC, finançades amb l'ajut de les entitats locals interessades a contribuir-hi. El Govern sostenia, en efecte, que una emissora regional, que tenia com a finalitat principal proporcionar un element d'expressió als interessos d'una determinada regió, havia de basar-se tant com fos possible en els recursos d'aquella determinada regió més que no pas en els finançaments regionals. A meitat del 1968, funcionen ja 8 ràdios, però els esforços per trobar les entitats locals disposades a cofinançar la iniciativa són molts. Les estacions transmeten durant 5-6 hores al dia programes regionals, i les altres hores una selecció de programes agafats de les transmissions nacionals. El 1969 es reforma la radiofonia nacional. Es creen les quatre xarxes actuals, cada una de les quals comporta un tipus de programa específic: Radio 1, música pop; Radio 2, música lleugera i programes de fàcil entreteniment; Radio 3, programes d'alt nivell cultural, Radio 4, programes genèrics de nivell cultural mitjà. Però, com a programes regionals, resten només els que són per a Escòcia, Gal·les i Ulster. A finals de 1969, el ministre de les PPTT, considerant positiva l'experiència, autoritza la BBC a realitzar l'emissora radiofònica número quaranta del seu projecte. Però l'any següent, el projecte és redimensionat pel Govern a vint emissores, des del moment que —resultat, en alguns casos massa condicionant, en d'altres no gens, del finançament local— llurs recursos han de dependre completament del pressupost nacional.

El 1972, les vint emissores radiofòniques locals de la BBC comencen a transmetre, a més de modulació de freqüència, també en ona mitjana, i doblen així la seva capacitat d'ús. Entretant, la pressió dels grups econòmics privats que el 1954 havien trencat ja el monopoli televisiu de la BBC ha esdevingut prou forta per crear dificultats fins i tot al monopoli radiofònic. Tot i que la comissió Pilkinton s'havia expressat respecte a la hipòtesi d'obrir també la radiofonia a la iniciativa de societats comercials,

els interessos que premen en aquesta direcció prevalen amb el govern conservador que el 1970 substitueix el govern laborista. La intenció del Govern de crear una segona xarxa de ràdios locals comercials és prèviament anunciada al «llibre blanc» de 1971 i perfeccionada amb el «Sound Broadcasting Act». Neix així l'«Independent Broadcasting Authority», per a la televisió o la ràdio comercial, en substitució de l'«Independent Television Authority» creada al naixement de les societats televisives privades, el 1954. Les primeres «Independent Local Radio» comencen a transmetre el 1973 i l'última de les 19 que eren previstes no s'engegarà fins al 1976. Aquesta ressenya esquemàtica sobre el naixement de les ràdios locals permet de subratllar una diferència entre les emissores radiofòniques de la BBC i les que són implantades successivament per les societats comercials indicades amb la sigla ILR, que han nascut sense formular sol·licituds ni exigències explícites de les poblacions en les quals han anat a parar: les de la BBC han nascut per interessos i exigències de l'entitat pública; les de l'ILR en canvi, per interessos i exigències de grups econòmics i de societats publicitàries.

A finals del 1978, el Govern va autoritzar la BBC i l'IBA a obrir 9 ràdios locals noves cadascuna.

5.2. Les ràdios locals de la BBC

Dimensions. Les dimensions són variables segons la capacitat d'ús; es passa, en efecte, de ràdios que serveixen un comtat sencer, com Radio Cleveland, a ràdios que serveixen un conglomerat de comunitats industrials, com Radio Birmingham; hi ha ràdios que serveixen una població de cinc-cents mil habitants i d'altres que en serveixen una de vuit milions. De forma global, les ràdios locals de la BBC cobreixen actualment el 75 % del territori d'Anglaterra (Escòcia, Gal·les i Ulster tenen transmissions especials, realitzades expressament per emissores BBC regionals), mentre que hom ha calculat que per aconseguir una cobertura del 95 % de la mateixa regió caldrien 25 emissores més.

Encarregats. En la primera fase d'instal·lacions el nombre d'encarregats —com la inversió— era igual per a totes, cosa que demostra com les emissores van ser estudiades sobre una taula i no tenint en compte les característiques del territori sobre el qual havien d'operar. Actualment, els recursos de cada emissora es verifiquen anualment i sovint s'adeqüen a les exigències de les situacions específiques. L'equip, normalment, es compon de 34 persones, al cim de les quals hi ha generalment un director, un organitzador dels programes, un responsable de la informació i un enginyer.

Formació professional. Totes les persones que treballen en una ràdio local de la BBC, tant si són directors, periodistes, productors, etc., es formen el «Training Center» de la BBC, centre destinat específicament a les emissores locals; els cursos de formació duren de 7 a 9 setmanes, a les quals s'afegeix una setmana d'estada en una ràdio local. En general, el personal fix, sobretot el dirigent, no és del lloc on transmet la ràdio en la qual treballa. Fins i tot els col·laboradors ocasionals que realitzen determinats programes (professors, representants d'associacions, etc.) segueixen durant els caps de setmana breus cursos de formació, però en les transmissions són sempre seguits pels professors. Els casos d'accés directe a les transmissions són rars i els grups que disposen d'un «temps d'antena» són seguits i enquadrats de manera que llurs programes siguin assimilables a la programació normal.

Costos. El cost mitjà d'instal·lació d'una emissora és de mig milió de lliures esterlines, mentre que el cost mitjà anual de gestió és de 350 mil lliures esterlines. Una hora de programa costa al voltant de 100 lliures esterlines, compreses totes les despeses directes i indirectes; aquestes despeses són cobertes totalment per la BBC.

Programació. El volum de transmissió mitjà anual de cada ràdio és de quatre mil hores. La base de la programació de cada centre és la informació: cada un té el seu equip de periodistes

Són casos exemplars el model descentralitzat anglès, el cas d'emissora mòbil experimentat a Irlanda i els serveis que forneixen les ràdios locals sueques

—poden variar dels 5, en les més petites, a 20 a Radio Londres— que ralitzen un noticiari cada hora, format per informacions nacionals i internacionals subministrades per Londres i per les locals. Sovint els programes educatius i socials són realitzats sobre la base de les sol·licituds de l'entitat local, després es dedica particular atenció a programes per a les minories, per grups d'interès i per a usos especialitzats. Els caràcters i els horaris de la programació local i les transmissions en connexió amb les xarxes nacionals depenen de la tria de cada emissora, així com la relació música/paraula i els gèneres musicals prevalents.

Del fet que —com hem vist— no són les col·lectivitats locals que han demanat la instal·lació de la ràdio local, sinó la BBC que, pels seus interessos i amb l'acord del Govern, ha decidit d'instal·lar-la, aquestes ràdios locals semblen més aviat un apèndix d'un

aparell central i no de la col·lectivitat local. Això es concreta en els fets següents: el vèrtex gestional de cada emissora és format i nomenat pel Consell d'Administració de la BBC i és responsable davant d'ell; els productors i els periodistes es formen en un curs rebut a la «casa mare» i són obligats a mantenir un bon nivell tècnic fins i tot dels programes realitzats per semi-professionals i per gent del lloc, i actuen, d'aquesta manera, com a filtre i com a selecció; en els programes no es poden tractar arguments que es prestin a controvèrsies i la ràdio no pot córrer en cap cas el perill de ser caracteritzada per una tendència en particular.

L'objecte d'aquestes i d'altres condicions és de fer una ràdio local conforme a l'estil i les normes de la BBC, d'apropar-se i adequar-se a un model nacional i allunyar-se, per tant, de l'especificació local.

La «casa mare» subministra, a més,

alguns serveis comuns com —a més de la formació professional— la informació internacional i nacional, serveis de comptabilitat, jurídics, administratius i tècnics.

En el «llibre blanc» publicat el 1966 pel Govern es demanava a la BBC de crear als llocs on tenia previst instal·lar una de les ràdios locals «**consells locals de radiodifusió... àmpliament representatius de la comunitat local —joves compresos—, que haurien de representar un paper de formació en el desenvolupament de l'emissora, en allò que respecta a l'organització i els continguts dels programes i per a llur finançament**».

Actualment, cada ràdio local de la BBC té una comissió consultiva, els 16 membres de la qual són escollits en el pla local de la ràdio i són nomenats pel consell d'administració de la BBC per una durada de tres anys. Els membres de la comissió no han de ser necessàriament personalitats

Darrera del sistema radiotelevisiu anglès hi ha dues entitats públiques, la BBC i l'IBA

representatives de la col·lectivitat local, però han de ser sensibles als problemes de la ràdio local. En general no manquen entre ells, però, un capellà, un sindicalista i un administrador públic.

La comissió es reuneix cada 4-6 setmanes per escoltar l'informe del director de l'emissora i discutir sobre la programació ja realitzada i la que és en projecte; es poden demanar informacions també respecte als problemes financers i de gestió.

Sobre aquesta base, la comissió, privada de qualsevol poder d'imposar les pròpies decisions, pot formular consells i opinions. El director de l'emissora pot refusar les formulacions de la comissió, la qual, en aquest cas, pot dirigir-se a la conferència trimestral central, a la qual participen, a més dels presidents de les comissions consultives, els directors de les emissores radiofòniques i el director general de la BBC. En el cas que la controvèrsia no es pugui resoldre en aquesta seu, pot ser portada al consell d'administració de la BBC.

5.3. Les emissores locals de l'IBA

A diferència de la BBC, que posseeix i gestiona directament 20 emissores radiofòniques locals, l'IBA (Independent Broadcasting Authority) posseeix les instal·lacions de 19 emissores radiofòniques locals, selecciona d'altres societats privades que produeixen els programes i en controla l'activitat. En el «llibre blanc» publicat pel Govern el 1972, que obre per primera vegada el sector radiofònic a l'activitat de societats comercials, s'obliga l'IBA a «**radicar de forma estable les emissores radiofòniques en les localitats**».

Les societats que gestionen les programacions de cada emissora radiofònica són, a més, obligades a seguir les necessitats i els gustos dels habitants de llur comunitat. Els projectes de cada una de les societats en aquesta direcció són un element determinant per obtenir la llicència. L'IBA individua, en efecte, les zones del país on cal instal·lar una ràdio independent local, a base de diversos criteris; pot tractar-se d'una comunitat homogènia, d'una gran

aglomeració urbana, o bé d'una localitat rural.

Mitjançant anuncis als diaris locals, es convida les societats comercials a presentar la pròpia candidatura. A cada candidat se li lliura una llista dels principals elements que han de caracteritzar el bon funcionament d'una ràdio independent local. La selecció s'esdevé en dues fases:

a) una assemblea pública, en la qual tothom pot intervenir, a la localitat interessada, on els representants de l'IBA exposen de forma detallada els propis objectius i on els grups i les societats que aspiren a adjudicar-se l'autorització es donen a conèixer; **b)** els grups que semblen més idonis són convidats a Londres, on un organisme particular de l'IBA fa la selecció final i atribueix, al capdavant, una llicència triennal.

Dimensions. Com en el cas de les ràdios locals de la BBC, també les ILR tenen dimensions bastant variables, tant pel que fa a territori cobert com a població servida: es passa d'un màxim de 18,5 milions d'usuaris potencials servits per les emissores de Londres a un mínim de 200 mil habitants servits per l'emissora d'Ipswich, al comtat d'Essex. El radi de difusió s'ha augmentat des que recentment s'ha afegit a cada emissora un transmissor d'ona mitjana.

Agregats. Globalment, el conjunt de les ILR empra poc més de mil persones, a part de l'activitat ocasional de tècnics, proveïdors i especialistes. Els efectius de cada ràdio varien al voltant de les trenta persones a les zones petites de difusió, com Ipswich, Plymouth o Reading, prop de 75 persones a les grans ciutats com Glasgow o Manchester, fins al voltant de 100 persones a cada una de les emissores de Londres.

Formació professional. Els productors de les ILR provenen majoritàriament de la BBC, empesos, ja sigui pel desig de trencar amb alguns límits deguts a les característiques de la BBC, ja sigui per guanyar-se una ràpida popularitat o bé per guanyar un sou més alt. Els altres programadors són ex-animadors o disc-jockey de les discoteques. Molts periodistes vénen del diari local. Per tots aquests la idea no té relleu: el que és important, per ells, és ser escoltats per la gent.

Entrades. Les ILR no es basen en les entrades derivades del cànon d'ús, que és retingut totalment per la BBC. A diferència d'aquesta, poden vendre espais publicitaris. Actualment, les entrades publicitàries globals (60 % d'origen nacional, 40 % local) de les 19 ILR és de 25 milions de lliures esterlines (1978), amb un increment

Les ràdios locals de la BBC cobreixen el 75 % de tot el territori d'Anglaterra

respecte a l'any precedent de més del 35 %.

Sortides. Les inversions de partença han variat entre les 250 mil lliures esterlines per a l'emissora més petita, i un milió de lliures esterlines per a la més gran; les sortides anuals són percentualment repartides de la manera següent:

- despeses directes per als programes	31 %
- serveis de suport	33 %
- devaluació i lloguers	5 %
- cànon pagat a l'IBA	15 %
- impostos societaris, cobertura inversions inicials, amortitzacions, dividendes als accionistes	16 %
Total	100 %

Programació. Els programes difosos per les emissores radiofòniques ILR, a excepció de les dues emissores londinenques especialitzades en l'actualitat o en les informacions, es reparteixen, per mitjana, així:

- música (enregistrada o en directe)	55 %
- informació i esports	10 %
- seccions d'actualitat i socials, entrevistes, documents i programes especials	19 %
- publicitat	9 %
- sigles, tests de connexió, indicacions de les emissores	7 %
Total	100 %

Les informacions nacionals i internacionals difoses per la ILR són fornides per l'Independent Radio News, societat posseïda en comú per les 19 emissores locals. La resta dels programes d'informació, actualitat, de secció, etc., són de natura local. En total, les ILR transmeten prop de 150 mil hores anuals, produïdes, en la major part, localment. Només hi ha 9 emissores que transmetin 24 hores al dia.

Composició de les societats comercials. Les 19 societats ILR comprenen actualment més de 1.100 accionistes: prop del 75 % dels capitalistes de les principals emissores pertanyen a empreses i ciutadans privats residents a les zones de difusió. El tipus d'empreses i d'organitzacions accionistes de les diverses ràdios és bastant variable: hi ha cooperatives i organitzacions sindicals, societats comercials i fundacions, esglésies i teatres, la Royal Scottish Academy i l'Automobile Association.

Els diaris poden tenir quotes d'accions a les ràdios locals, però a condició que no hi adquireixin una situació de control.

Relació entre les ILR i les col·lectivitats locals. L'única forma institucionalitzada de relacions entre ràdios locals i col·lectivitat és constituïda, també en aquest cas, per la presència de comissions consultives que tenen la finalitat d'informar l'IBA sobre les activitats radiofòniques en la seva zona. Les comissions es componen de prop de 20 persones, totes nomenades per l'IBA, un terç de les quals sota proposta de

l'administració local. La seva funció principal és la de complir la programació i fer una relació trimestral a l'IBA donant indicacions i propostes. La composició de la comissió ha d'ésser representativa de la col·lectivitat local i es té en compte l'edat, la professió, el lloc i el tipus d'hàbitat, els interessos i les activitats dels revisors.

A diferència de les comissions locals de la BBC, les de l'IBA no tenen cap relació amb els responsables i el personal de les emissores radiofòniques locals. A més d'aquest tipus de control, l'IBA n'exerceix un de més assidu i penetrant, amb visites regulars a les emissores i controls preventius de la programació. A base d'aquests dos tipus de controls, l'IBA decideix després l'eventual renovació trienal de la llicència. Mentre que les col·lectivitats locals, mitjançant les comissions, tenen un debilíssim poder d'indicació, els accionistes de les societats comercials poden influir en la gestió sobre la base de certes decisions d'inversions i del reclutament d'alguns col·laboradors.

L'ús. La recerca més rellevant sobre l'ús de les ràdios locals va ser feta al 1977 sobre una mostra de 12 mil individus d'edat superior als 14 anys en àrees on coexisteixen ràdios locals BBC i ILR i en d'altres on existeixen només ràdios ILR.

Si, en general, sembla que les ràdios locals comercials són més escoltades que les ràdios de la BBC, el grup sensible el constitueixen els més joves; mentre que les persones de més de 55 anys prefereixen escoltar la BBC.

Alguns casos:

Birmingham:

Radio 1	té el 21,4 % del públic adult potencial
Radio 2	té el 15,1 % del públic adult potencial
Radio 3	té el 2,1 % del públic adult potencial
Radio 4	té l'11,3 % del públic adult potencial
BRMB (ILR)	té el 9,2 % del públic adult potencial
BBC local	té l' 1,6 % del públic adult potencial

Cada ràdio local de la BBC té una comissió consultiva de 16 membres

Southampton:

Radio 1
té el 19,3 % del públic adult potencial
Radio 2
té el 16,4 % del públic adult potencial
Radio 3
té el 2,0 % del públic adult potencial
Radio 4
té l' 11,2 % del públic adult potencial
Radio Victory (ILR)
té el 4,8 % del públic adult potencial
BBC local
té el 8,7 % del públic adult potencial

5.4. El «llibre blanc»

El «llibre blanc» presentat al juliol de 1978 pel govern laborista conté les propostes de l'executiu britànic, llavors relatives a les perspectives de les ràdios locals i, a la vegada, la resposta a les propostes elaborades per la comissió sobre el futur de la radiotelevisió (coneguda com a Comissió Annan, pel nom del seu president, creada a l'abril del 1977). No intentem d'afrontar aquí de manera detallada els continguts de l'esmentat llibre blanc pel que fa a les ràdios locals; ja que aquests constitueixen el projecte d'intervenció d'un govern caigut amb els resultats de les últimes eleccions. El pas del Govern de mans dels laboristes a les dels conservadors comporta també la caiguda dels compromisos presos -de fet- per l'anterior govern.

Aquests compromisos van ser ja netament contradits per l'actual Govern pel que respecta a la prevista quarta xarxa televisiva, que serà confiada als interessos privats i constituirà la segona xarxa comercial britànica.

Fem referència, doncs, només a alguns punts de la proposta de l'anterior Govern que poden interessar aquí.

a) Constatada una demanda evident de les ràdios locals, la proposta és cobrir tot el territori nacional amb instal·lacions i estructures d'aquest tipus.

b) La funció general de les ràdios locals continua essent d'informar, divertir i educar, mentre la seva finalitat específica ha de ser la d'il·lustrar la qualitat particular de la vida local: han de donar als individus i als grups l'oportunitat de comunicar-se amb la col·lectivitat a la qual pertanyen; poden

reflectir les cultures diverses de les minories ètnico-lingüístiques, etc.

c) No seria intel·ligent ni plausible, ja sigui en termes de freqüències com en termes econòmics, tenir a cada poble o petita ciutat una emissora local.

d) Mentre la Comissió Annan considerava la ràdio local com «un animal divers de les transmissions en xarxa» que tenia necessitat d'ésser subjecte al control d'una entitat diferent de la BBC i de la IBA, el Govern preveu no crear una nova «Authority» i deixar el desenvolupament de les ràdios locals en mans de la BBC i de l'IBA.

e) Per a l'expansió futura de la ràdio local cal que siguin presos en consideració, entre d'altres, els següents criteris: l'ús més eficient possible de les freqüències a disposició per fer arribar al més gran nombre d'usuaris els serveis de la ràdio local; assegurar que les ràdios locals tinguin una base financera sòlida; les zones que actualment no són servides per una ràdio local han de tenir preferència sobre les altres; preferència absoluta han de tenir les

zones que són relativament desproveïdes de serveis socials.

f) Tant la BBC com l'IBA hauran de tenir audiències públiques també sobre llurs responsabilitats relatives a les ràdios locals.

6. El cas irlandès

El sistema radiotelevisiu irlandès és administrat en règim de monopoli per una societat concessionària pública, la Radio Telefis Eirean (RTE), que depèn del ministre de Correus i Telecomunicacions i és finançada pel cànon d'audiència (50 %) i per la publicitat (50 %).

La Radio Telefis Eirean gestiona:

a) l'estructura televisiva nacional, composta per dues xarxes televisives;

b) l'estructura radiofònica nacional, composta per dues xarxes

radiofòniques, una que transmet en llengua anglesa i l'altra en irlandès;

c) el servei d'emissora radiofònica mòbil.

És notable que en la major part del territori irlandès es reben regularment les transmissions radiofòniques i televisives provinents del Regne Unit.

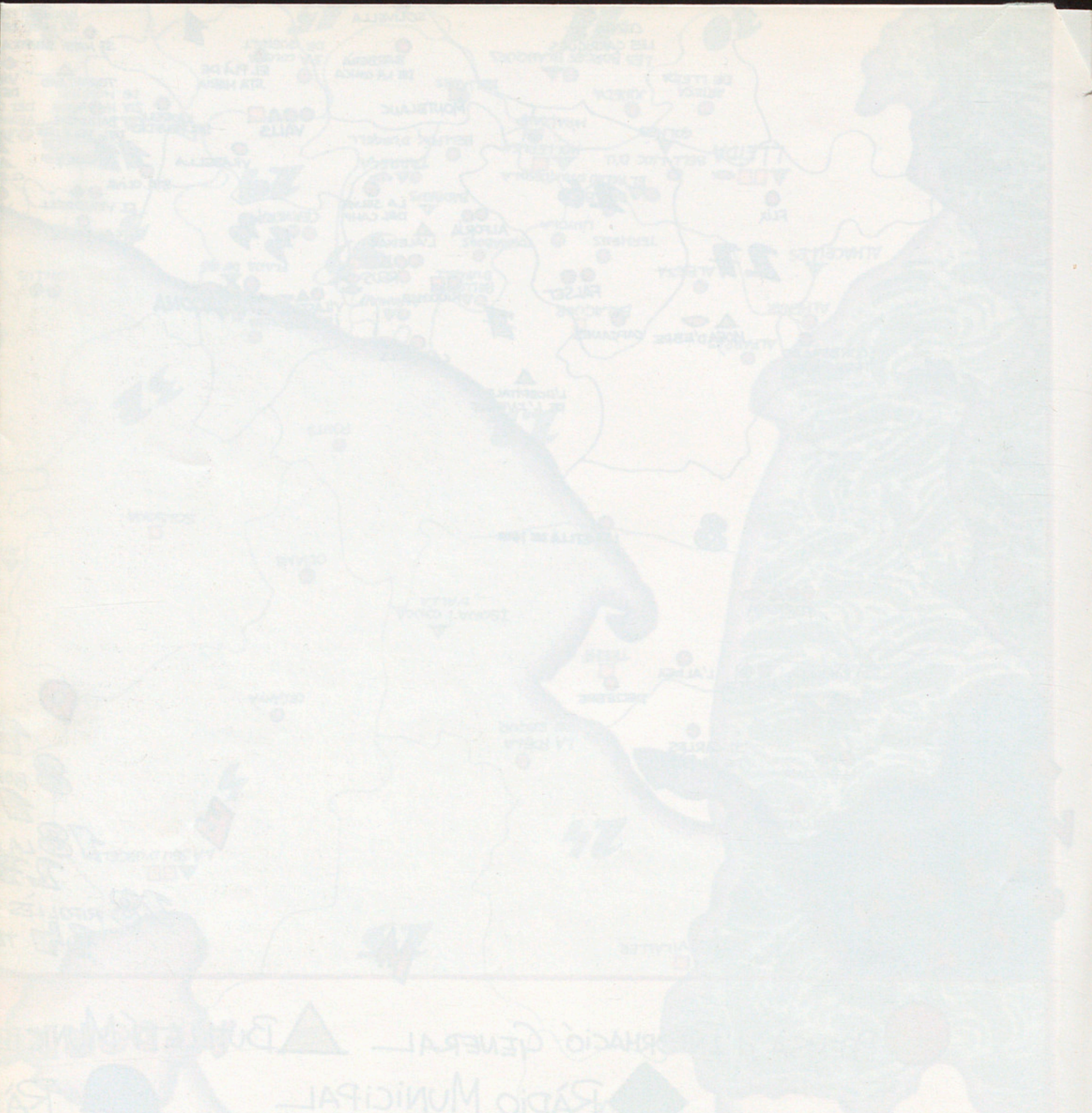

- 1 ALT CAMP
- 2 ALT EMPORDÀ
- 3 ALT PENEDES
- 4 ALT URCELL
- 5 ANOIA
- 6 BAGES
- 7 BAIX CAMP
- 8 BAIX EMBRE
- 9 BAIX EMPORDÀ
- 10 BAIX LLOBREGAT
- 11 BAIX PENEDES
- 12 BARCELONÈS
- 13 BERGUEDÀ
- 14 Cerdanya
- 15 CONCA DE BARBERÀ
- 16 GARRAF
- 17 LES GARRIGUES
- 18 LA GARROTXA
- 19 GIRONÈS
- 20 MARESME
- 21 MONTSIÀ
- 22 LA NOQUERA
- 23 OSONA
- 24 PALLARS JO.
- 25 PALLARS SO.
- 26 PRIORAT
- 27 RIBERA D'EBRE
- 28 RIFOLLÈS
- 29 SEGARRA
- 30 SEGRÀ
- 31 LA SELVA
- 32 SOLSONÈS
- 33 TARRAGONÈS
- 34 TERRA ALTA
- 35 URCELL
- 36 VALL D'ARAN
- 37 VALLES OCL.
- 38 VALLES OR.

● PREMSA D'INFORMACIÓ GENERAL
 ▲ BUTLLETÍ MUNICIPAL
 ■ PREMSA CULTURAL
 ▼ PREMSA DE BARRI
◆ RÀDIO MUNICIPAL
◐ RÀDIO LLIURE
🐟 RÀDIO PRIVADA

Mapa de la comunicació Local a Catalunya

Abril '82

Mapa Comunicación Lo

Les societats que gestionen les programacions de les ràdios de l'IBA han de seguir els gustos i necessitats dels habitants

6.1. La ràdio mòbil

La finalitat amb la qual RTE engegà el 1977 l'experiència de l'estudi radiofònic mòbil es la de valorar les exigències de mitjans de comunicació i d'expressió d'una àrea vasta de població agrícola; una finalitat secundària és la d'individuïdual les pràctiques aptes per encarrilar l'atracció i la competència exercida pels programes de la ràdiotelevisió britànica sobre els usuaris irlandesos. La unitat radiofònica mòbil és constituïda per un estudi de producció i una instal·lació de difusió muntats sobre un mitjà mòbil de dimensions reduïdes.

La **dimensió** de l'àrea servida per la ràdio mòbil té un radi de quatre quilòmetres, però aviat serà ampliat a vuit; la ràdio, doncs, es destina a petites ciutats i, sobretot, a àrees rurals o perifèriques despoblades de grans ciutats.

Els **encarregats** són tres:

a) un xofer preparador, la tasca del qual és conduir el mitjà mòbil, posar a punt el lloc on s'ha de sostenir aquest, preparar el transmissor i ocupar-se, durant la transmissió, dels discs i de les cassettes;

b) un operador tècnic, la tasca del qual és assegurar-se que cada aparell sigui instal·lat correctament, posar-se d'acord amb la societat subministradora d'electricitat per a tots els enllaços que calgui i amb tots els altres serveis públics locals necessaris per a l'emissió; posar en funcionament el transmissor i furnir la transmissió del so;

c) un programista, la tasca del qual és coordinar els programes, facilitar l'accés dels grups als estudis i desenvolupar l'activitat d'animació local.

La **formació** professional d'aquest equip va a càrrec de la RTE i assumeix un aspecte del tot diferent de la formació tradicional, perquè en aquest cas cal una particular capacitat d'adaptació, d'intercanviabilitat i de col·laboració amb les col·lectivitats locals.

El **cost** de les emissores mòbils és de 69 mil lliures estarlínes i l'ha cobert l'administració central de la RTE; també les despeses de gestió són cobertes, en la major part, per la RTE i en part per la publicitat local.

El 1978 la ràdio mòbil ha operat a 18 localitats i ha transmès en total 419 hores de programes, amb una mitjana de 22 hores per localitat. Les tandes de transmissió són normalment entre les 11,30 i les 13,30 i entre les 16,30 i les 18,30, de dilluns a divendres.

La tria dels centres a servir s'ha fet o bé en direcció de comunitats urbanes, o bé de comunitats rurals o de perifèries urbanes poc poblades.

6.2. El cas de Roscrea

Les transmissions realitzades a Roscrea, una petita ciutat al comtat de Tipperary, van ser planificades preliminarment pel comitè. Es va establir contacte amb totes les organitzacions ciutadanes i es va editar nombrosos manifestos que anunciaren abans les transmissions. Onze persones extretes de diferents llocs (un bodeguer, un vigilant, un

estudiant, un mestre, un sabater, etc.) van ser triades com a presentadors i prop de 165 persones participaren en l'activitat de la ràdio dins de la setmana en la qual es va desenvolupar l'experiència.

L'estudi mòbil va ser portat al centre de la ciutat i així es va aconseguir una continua aflüència de gent.

Els programes van ser ocupats, a més de la música, per entrevistes a personalitats locals, per debats sobre problemes i esdeveniments locals, per comentaris sobre l'activitat de l'administració municipal i pels problemes del futur del diari local.

7. El cas suec.

La comissió parlamentària sueca per a la radiodifusió, encarregada pel ministre d'Educació i Afers Culturals d'estudiar el desenvolupament futur de la ràdio i de la televisió, va presentar a la primavera del 1977 el propi informe, que va ser després sotmès a la valoració de més de dues-centes organitzacions privades i organismes públics.

Sobre la base dels resultats així obtinguts, el Parlament, després, va reorganitzar el servei radiotelevisiu (monopoli públic) en una societat, la Sveriges Radio, que gestiona els programes per mitjà de quatre filials, mentre que deixa a l'administració de les comunicacions la gestió dels mitjans de transmissió i de difusió. Les quatre societats de la Sveriges Radio gestionen respectivament els programes de la:

a) televisió nacional, estructurada en dues xarxes;

b) ràdio nacional, estructurada en tres xarxes la programació de les quals es divideix així: Radio 1, informació, programes de caràcter cultural i general; Radio 2, programes educatius i música clàssica; Radio 3, música lleugera i entreteniment;

c) activitat educativa;

d) ràdio local, amb 24 emissores.

Sota la responsabilitat de la comissió s'engegà, el 1979, un projecte triennal de ràdio i televisió «de veïnat».

7.1. LRAB: una societat per a les ràdios locals

En el context d'una reforma regional i d'una descentralització més general,

A Suècia s'ha creat una societat per a les ràdios locals, en el context de la reforma regional i de la descentralització

però també per respondre a una crisi de la premsa local que en menys de vint anys havia reduït les publicacions en un 25 % (de 192 a 144), el Parlament decidí, a l'abril del 1975, d'autoritzar la societat concessionària del servei radiotelevisiu a obrir 24 ràdios locals, una a cada comtat. Les ràdios van començar a treballar el 1977 i actualment totes funcionen. Els objectius assenyalats pel Parlament a les ràdios locals són: difondre informacions; augmentar el nivell de coneixements; estimular el debat públic; enriquir la vida cultural local; difondre programes per a les minories lingüístiques; difondre els programes educatius locals; ésser complementàries de la premsa local; reforçar l'esperit comunitari.

La societat per a les ràdios locals (LRAB) és una filial al 100 % de la Sveriges Radio. L'administració central es compon de prop de 20 persones i d'un consell de 9 membres (5 nomenats pel Govern, 2 per la Sveriges Radio i 2 pel personal). La seva tasca és contractar el personal de les 24 ràdios locals, seguir-ne els problemes legals i mantenir les relacions amb el Parlament. Les ràdios locals són 24 i totes operen des del 1977.

Dimensions. Les àrees servides corresponen als comtats i tenen dimensions i poblacions diverses. Les àrees més grans són també més grans que països com Bèlgica o Holanda, però la densitat de població és molt baixa, en comparació.

Encarregats. L'equip de la ràdio varia, segons l'àrea servida, de 16 a 21 persones: un director, de 10 a 14 periodistes i programadors, de 3 a 4 tècnics, un administrador i una secretària.

En total, els encarregats de les ràdios locals són 450.

Formació professional. En general, la formació, a més de produir professions específiques, tendeix a fer de l'equip de cada emissora local un grup integrat, sense divisions jeràrquiques, de tal manera que tot l'equip sigui responsable de la política dels programes, de la producció i de la gestió ordinària de l'emissora. Globalment, la formació es produeix a dos nivells:

- quatre components de l'equip de cada emissora —el director, un periodista, un tècnic i l'administrador— participen en un curs central de sis setmanes; tot mantenint diversos nivells d'aprofundiment de les matèries per a les diverses professions, no es vol una divisió entre funcions, i cadascú ha de tenir una formació general tècnico-gestional, productiva i de programació;
- els quatre components així «formats» esdevenen al seu torn formadors de la resta de l'equip, amb el qual comencen a treballar a la mateixa emissora local.

Despeses. Les emissores són finançades amb una quota de les entrades derivades del cànon d'ús que la Sveriges Radio destina a la societat per a les ràdios locals. El balanç global per al 1977 va ser de 83 milions de corones (1 corona = 20 pessetes, valor 1979); el balanç mitjà per emissora va ser de prop de 3,5 milions de corones, amb una variació entre 2,2 i 4,6 milions. El 1978, el balanç global va ser de 95 milions de corones, i el balanç mitjà per emissora va ser de prop de 3,8 milions amb una variació entre 3 i 5,8 milions.

Programació. La mitjana setmanal horària de difusió és de 13 hores i mitja i el repartiment mitjà per gèneres (1977-79) és:

- informacions	38,7 %
- enregistraments corrents	26,5 %
- entreteniment i música	12,2 %
- altres	22,6 %

Total 100,0 %

Entre aquests programes hi ha compresos els d'accés públic i 30 hores setmanals destinades a les minories lingüístiques. A més de difondre la programació produïda localment, i així repartida, les ràdios locals tenen el dret de difondre (amb una interconnexió) durant 3,45 hores diàries els programes de la xarxa radiofònica nacional Radio 3, en els aspectes de programació de la música lleugera. Cada emissora té una àmplia autonomia en la programació, llevat de l'obligació a l'objectivitat i dels límits de despeses.

Relació centre-perifèria. Les contractacions i els encàrrecs per a les emissores locals són gestionats exclusivament per la societat central que, a més, s'ocupa dels cursos de formació professional centrals i d'altres serveis generals (legals, arxiu, discoteca, etc.).

Des de 1977 hi ha a Suècia 24 ràdios locals, amb 450 treballadors, totes descentralitzades de l'organisme de la ràdio estatal

BIBLIOGRAFIA EUROPEA SOBRE EMISSORES LOCALS

També el finançament anual per a cada emissora es decideix al centre, després d'haver escoltat els directors de les mateixes emissores.

Relació entre les emissores de ràdio i la col·lectivitat local.

No s'ha previst cap instància formal en la qual les col·lectivitats puguin exercir una activitat d'adreçament, vigilància i control sobre la gestió de l'emissora radiofònica que opera prop d'ells. L'única indicació del Parlament a les ràdios locals sobre les relacions amb la col·lectivitat es la d'obrir-se als components de la col·lectivitat servida, de manera que ells puguin «comunicar» amb aquells qui «prenen les decisions» i amb els representants de l'administració local. El com i el quant de l'accés no és, però, preestablert, i es deixa a la bona voluntat de cada emissora.

7.2. Experiències d'avantguarda

Les dues experiències més interessants de relació amb la col·lectivitat són les que s'han realitzat en dues ciutats: Gimo i Kristianstad.

A Gimo s'ha partit de la premissa que, si de debò es vol fer realitzar a la gent els propis programes, la gent ha d'estar preparada per fer servir les

tècniques d'expressió per mitjà dels instruments electrònics.

En aquesta òptica, dues filials de la Sveriges Radio –la societat per a les ràdios locals i la dels programes educatius– han obert un laboratori al centre de la ciutat on un productor-tècnic ensenya a qui ho demana com es fan servir els diversos instruments –disponibles al laboratori mateix– i com es realitza un programa.

En el primer any d'activitat (1977), amb l'ajut del laboratori van ser realitzats per grups locals més de 100 programes que han estat emesos regularment. A Kristianstad, l'emissora radiofònica local és dotada d'un estudi i una emissora mòbil –construïda en un furgó– que es pot enviar a qualsevol petita comunitat dins a l'àrea coberta per la ràdio de la ciutat i que pot transmetre en una àrea de deu quilòmetres quadrats. La unitat mòbil és utilitzada per transmetre en viu les assemblees públiques dels diferents barris i sotmetre els administradors a les preguntes dels ciutadans.

En d'altres casos s'envia quan hi ha situacions de lluita social, com a fàbriques en vaga, manifestacions als barris, etc., i es posa a disposició de la

informació directament realitzada pels protagonistes de les lluites en qüestió. Els resultats d'aquestes dues iniciatives abocades a afavorir l'accés públic han estat jutjats positivament i les experiències es repetiran en altres situacions.

Ús. A base de les anotacions fetes, resulta que, com a mitjana, el 45 % de la població entre els 9 i els 80 anys escolta la ràdio local de la pròpia àrea. En alguns casos el percentatge puja al 60 %.

El 1978, una comissió parlamentària expressa va convidar, a través d'anuncis a la premsa local, les organitzacions polítiques, culturals, religioses i sindicals a manifestar llur interès en la posada en marxa d'algunes ràdios «de veïnat». Es tracta de quinze experiències d'emissores en algunes comunitats, prèviament seleccionades, que es van començar a instal·lar als primers mesos del 1979. Les emissores eren dotades d'un transmissor FM amb un radi d'emissió de cinc quilòmetres. Aquest transmissor pot ser llogat a l'Administració Nacional de Telecomunicacions (lloguer anual 8.000 corones) o bé pot ser de propietat de l'organització local que assumeix la gestió de l'emissora radiofònica. Les llicències per a les 15 ràdios «de veïnat» provenen del comitè exprés que també ajuda a sostenir econòmicament les emissores, amb fons obtinguts del Govern, mentre que qualsevol forma d'integració publicitària és prohibida.

Malgrat les seves dimensions reduïdes, aquestes ràdios són interessants perquè són gestionades directament per organitzacions locals que tenen l'obligació, com les altres articulacions del servei radiotelevisiu públic, d'atenir-se a la imparcialitat i a l'objectivitat de la programació.

Aquesta podrà ser sotmesa només a l'anàlisi de la col·lectivitat interessada, segons procediments que el Govern encara ha de posar a punt. Els programes transmesos han de tenir un «editor», que n'és legalment responsable dels continguts. El període d'activitat de les ràdios «de veïnat» –encara no funcionen totes– és encara massa breu per poder oferir valoracions i dades significatives.

- 1) A la República Federal d'Alemanya i a Suïssa, el sistema ràdiotelevisiu és organitzat des del seu origen post-bèl·lic sobre una base descentralitzada deguda a la natura federal de la primera i confederal de la segona. En el cas de Suïssa s'hi afegeix el factor del trilingüisme, que ha imposat un cert grau de descentralització. A Anglaterra, la descentralització es va esdevenir en els anys seixanta, amb l'obertura d'emissores televisives privades de base regional i lligades en xarxa sota el control de l'Independent Broadcasting Authority, mentre que a la ràdio es desenvolupà tant en l'àmbit del servei públic, la BBC, com a través de la iniciativa privada, en els anys setanta. Pel que fa a Anglaterra, vegeu l'anàlisi en detall a les parts següents d'aquest estudi.
- 2) Es tracta d'una descentralització que comprèn tant la producció i transmissió de programes a escala local (regional) com la producció descentralitzada de programes transmesos a les xarxes televisives nacionals.
- 3) A Itàlia, les emissores privades radiofòniques i televisives, després d'un període de clandestinitat (il·legalitat), van ser autoritzades per la sentència n.º 202 de la Cort Constitucional, però encara avui no s'ha definit una llei que en reglamenti les activitats, les dimensions i els caràcters de la programació.

- 4) Vegeu-ne la descripció a les parts següents d'aquest estudi.
- 5) Pel que fa a això, l'exemple més característic és el de les emissores comunitàries que teoritzaven el mitjà de comunicació com a instrument d'integració i de reconstrucció d'un teixit social col·lectiu.
- 6) Es tracta aquí tant dels interessos de petits comerciants i operadors econòmics locals, com dels de grans productors de materials electrònics de producció i de transmissió; tant dels interessos dels distribuïdors de programes com dels de les agències publicitàries i, també, tant dels diaris locals com dels grans editors nacionals.
- 7) A Itàlia, a l'origen del fenomen de les emissores locals es trobaven molts grups de base que reivindicaven la possibilitat d'obrir emissores locals dedicades a desenvolupar formes de comunicació, d'informació i d'entreteniment lligades als interessos de les específiques col·lectivitats locals en les quals l'emissora operaria, però els mecanismes que aquests grups van contribuir a posar en marxa han provocat després llur marginació i llur expulsió del mercat gràcies als processos de concentració determinats pels mecanismes econòmics dominants.
- 8) Es tracta de les ràdios dels extra-parlamentaris a Itàlia, de les dels ecologistes a França, a Holanda i a Alemanya; cal adonar-se que, en alguns casos

- específics, aquestes emissores van ser capaces de lligar-se de manera orgànica als interessos d'amplis grups locals i en alguns moments a la col·lectivitat on treballaven.
- 9) Es tracta, per exemple, de les ràdios municipals de Grenoble i de París, de la televisió regional a Umbria, d'algunes televisions alemanyes controlades pels governs dels respectius Länder, etcètera.
 - 10) Les experiències més conegudes de televisions per cable són esmentades després.
 - 11) Es tracta, per exemple, de la famosa ràdio sindical Lorraine cœur d'Acier i de la ràdio administrada per un grup d'ecologistes, Radio Fassenheim.
 - 12) Es tracta d'un nombre bastant limitat de casos entre els quals els més coneguts són Radio Città di Bologna i, encara avui, Radio Popolare di Milano.
 - 13) Es pot afirmar que cada diari quotidià a Itàlia ja està lligat a una o més televisions o n'és propietari; a més, els grans «network» nacionals són propietat dels més grans editors, entre els quals hi ha Mondadori, Rusconi, Rizzoli (abans d'estar implicat en els esdeveniments de la lògia maçònica P2).
 - 14) Es recorda que tant la BBC com les ILR han obtingut el permís d'augmentar, en el curs dels propers anys, el nombre de les pròpies ràdios locals i que en el proper any començarà a transmetre una quarta xarxa televisiva comercial.

BIBLIOGRAFIA EUROPEA SOBRE EMISSORES LOCALS

Aquesta extensa bibliografia, elaborada per Giuseppe Richeri, forma la base de l'estudi precedent i completa un ventall d'aproximacions teòrico-pràctiques per als interessats en el tema de les emissores locals a Europa.

FRANÇA

- Frank TÉNOT, *Radio privées, radio pirates*, Danoel, Paris 1977.
- Collectif Radios Libres Populaires, *Les radios libres*, Maspero, Paris, 1978.
- J.E. e M. RAY, *Corsaires des ondes*, Ed. du Cerf, Paris 1978.
- AA.VV., *Libres antennes, Ecrans sauvages*. Ed. Autrement, Dossiers n. 17, Paris 1979.

HOLANDA

- A. SLIPEEN, *Experiments with Local Cable Television and Local/Regional Radio in the Netherlands*, (relació ciclostilada presentada al Congrés de Liegi, 19-22 desembre (1978, sobre el tema «Community Media»).
- K. Van der HAAK, *Broadcasting in the Netherlands*, Rautledge and Kegan Paul, London 1977.
- P. HOFSTEDE, G. J. KEMME, *The Dynamics of Stagnation. Local Broadcasting in the Netherlands*, (comunicació presentada a la conferència anual de l'«International Institute of Communication», Londres 1979).
- R. GRANDI, G. RICHERI, *Le televisioni in Europa*, Feltrinelli, Milano 1976.

IRLANDA

- The Citizens for Better Broadcasting, *Aspect of RTE Television Broadcasting*, Dublin 1977.
- National Prices Commission, *Radio Telefis Eireann: Costs and Revenues*, Stationary Office, Paper n. 23, Dublin 1977.
- *Communications Directory and Yearbook*, Maunt Salus Press, Dublin 1977.
- Desmond FISHER, *Broadcasting in Ireland*, Rautledge & Kegan Paul, London 1978.
- John STAPLETON, *Les politiques de la communication en Irlande*, Unesco 1974.
- George CUNNINGHAM, *A Town Gets a Voice*, «Irish Broadcasting Review», n. 1, Spring 1978.
- Desmond FISHER, *RTE Changes Fast, But With Caution*, «Intermedia», n. 1,

February 1978, pp. 8-9.

IUGOSLÀVIA

- Z. LEKOVIC, M. BJELICA, *Les politiques de la communication en Yougoslavie*, Unesco, Paris 1977.
- Josiane JOUET, *Les media communautaires et le développement: problèmes de l'adaptation*, Unesco, 1977, ciclostilat.
- Frances BERRIGAN, *Access: Some Western Models of Community Media*, Unesco 1977.
- Patrice FLICHY e altri, *Les radios locales en Europe*, Institut National de l'Audiovisuel, Paris 1978.
- Tomo MARTELANC, *Self-government in Broadcasting*, «Intermedia», n. 4, 1973, pp. 4-6,

ITÀLIA

- Colletivo A/TRAVERSO, *Alice é il diavolo*, L'erba voglio, Milano 1976.
- GAUDIO Marco, *Radio libere?*, Arcome ed., Roma 1976.
- GAMALERI G., *Un posto nell'etere*, ed. Paoline, Roma 1978.
- HUTTER Paolo, *Piccole antenne crescono*, Savelli ed., Roma 1978.
- MORRIONE Roberto, *La RAI nel paese delle antenne*, ed. Napoleone, Roma 1978.
- RICHERI Giuseppe, *Local Radio and television stations in Italy*, UNESCO, Paris 1979.
- RICHERI Giuseppe, *Verso un monopolio imperfetto*, rivista IKON, ns. 1-2, 1978.
- SILIATO Francesco, *L'antenna dei padroni*, Mazzotta ed., Milano 1977.

Regne Unit

- *Report of The Committee of the Future of Broadcasting*, Her Majesty's Stationary Office, London 1977.
- *Broadcasting*, HMSO, London 1978.
- Peter LEWIS, *Droit de regarde du public sur les stations regionales de radiodiffusion*, Conseil de l'Europe, Strasbourg 1977.
- Peter LEWIS, *Whose Media?*, Consumers Association, London 1978.

- Peter LEWIS, *Different Keepers: Models of Structure and Control in Community Radio*, IIC, London 1977.
- BBC, *Serving the Neighbourhood and the Nation*, BBC, London 1977.
- IBA, *Independent Local Radio: Serving the Community*, IBA, Radio Division, London 1977.
- BBC, *Local Radio Action Station*, BBC, London 1979.
- IBA, *Radio & Television 1979*, IBA, London 1979, pp. 134-169.
- Richmond POSTGATE, *La radiodiffusion régionale en Grande Bretagne jusqu'en 1973*, Conseil de l'Europe, Strasbourg 1973.
- Tom BURNS, *La BBC tra pubblico e privato*, ERI, Torino 1979.
- Barrie REDFERN, *Local Radio*, Focal Press, London 1978.
- John THOMPSON, *La création de la Radio Locale Indépendante au Royaume-Uni*, «UER Revue», janvier 1979.
- *Moving Ahead with ILR*, «Independent Broadcasting», n. 21, August 1979, pp. 10-11.

SUÈCIA

- Monika BOETHIUS, *Local Radio in Sweden*, Council of Europe, Strasbourg 1978.
- Monika BOETHIUS, *The first Full Year of Swedish Local Radio*, «Intermedia», March 1979, n.2, pp. 24-28.
- Hans BONNEVIER, *La radio-télévision suédoise va être réorganisée*, «UER Revue», mars 1978, pp. 17-19.
- Lars FURHOFF e altri, *Les politiques de la communication en Suède*, Unesco 1975.
- Margareta INGELSTAM, *Participation and Mediation*, Council of Europe, Strasbourg 1978.
- Margareta INGELSTAM, *Whither Video?*, TRU, Lund 1977.
- Edward PLOMAN, *Broadcasting in Sweden*, Routledge & Kegan Paul, London 1977.
- B. SWEDBERG, S. SVARD, *Neighbourhood Radio and Community Video in Sweden*, Council of Europe, Strasbourg 1978.

Cens i Mapa de la Comunicació Local a Catalunya

Realització: Martí Ribas
(Fotos: Pere Monés)

Població	Comarca 1. ALT CAMP							
	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
El Pla de Santa Maria	1.461	X						
Valls	18.857	XX	X	X				
Vilavella	825	X						
Total d'habitants	21.143	21.143	18.857	18.857				

1. ALT CAMP N.H.: 33.027
1.1. EL PLA DE SANTA MARIA N.H.: 1.461

a) Premsa d'Informació General
(N) FLAMA. (D) Ferran Oliveres i Llorens. (A) c./ del Poble Nou, 3. (T) 977 63 02 12. (E) Parròquia. (P) Bimestral. (Ti) 217 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 15 juny 72.

1.2. VALLS N.H.: 18.853

a) Premsa d'Informació General
(N) CULTURA. (D) Pere Artés i Serra. (A) Pl. del Quarter, s/n. (T) 977 60 05 99. (E) Ent. Cultural. (P) Mensual. (Ti) 1.200 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 15 desembre 28.

(N) JOVENTUT DE L'ALT CAMP. (D) Alfons Galimany i Soler. (A) Grup Xamora, 144 (T) 977 60 08 35. (E) «Premsa Vallense, s.l.» (P) Setmanal. (Ti) 2.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 50 %. (S) 30 gener 43.

b) Butlletí Municipal
(N) B.I.M. Valls Informe Municipal. (D) Departament de Cultura i Governació. (A) Ajuntament. (T) 977 60 12 34. (P) Trimestral. (Ti) 2.000 exp. (C) Bilingüe. (S) gener 80.

c) Premsa Cultural
(N) LA NÀPIA. (D) Albert Paris i Fortuny. (A) c/. de la Cort, 5, 2.ª 3.ª (T) 977 60 39 78. (E) Grup d'Entitats. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) 3 juliol 81.

1.3. VILAVELLA N.H.: 825

a) Premsa d'Informació General
(N) JOC VELL I VOLTES. (D) Romà Comamala. (A) c/. del Roser, 34. (T) 977 60 24 82, ext. 38. (E) Parròquia. (P) Trimestral. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1970.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc.); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 2. ALT EMPORDÀ

N.H.: 80.790

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Castelló d'Empúries	2.657		X			X		
L'Escala	4.077	X						
Figueres	30.412	XX						X
Llançà	2.996		X					
Perelada	1.242		X					
Roses	8.004		X					
Sant Pere Pescador	1.058	X	X					
Total d'habitants	50.446	35.547	15.957			2.657		30.412

2. ALT EMPORDÀ

N.H.: 80.790

Redacció. (P) Mensual. (Ti) 160 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 80.

2.1. CASTELLÓ D'AMPURIES

N.H.: 2.657

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Lluís Costa i Bofill. (A) c/. de la Trinitat, 72. (T) 972 25 73 49. (P) Mensual. (Ti) 850 ex. (C) Doble edició, català i castellà. (S) abril 79.

b) Ràdio Municipal

(D) Ramon Mateu. (De) Set. (He) Setanta-sis. (Po) 20W. (C) 97 %. (S) 31/12/81.

2.2. L'ESCALA

N.H.: 4.077

a) Premsa d'Informació General

(N) L'ESCALENC. (D) Col·lectiu. (A) c/. de Santa Clara, 24, 2.ª (T) 972 77 02 21. (E) Col·lectiu de

2.3. FIGUERES

N.H.: 30.412

a) Premsa d'Informació General

(N) L'EMPORDÀ. (D) Núria Munárriz i Sans. (A) Pl. del Sol, 7, bxs. (T) 972 50 38 00/50 01 41. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 2.500 ex. (Z) Comarcal. (C) 50 %. (S) 1 gener 78.

(N) HORA NOVA. (D) Jordi Molons. (A) c/. de Sant Josep, 23. (T) 972 50 59 58. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 3.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 90 %. (S) 27 abril 77.

b) Ràdio privada

(N) RÀDIO POPULAR DE FIGUERES. (D) Mossèn

Pont. (A) c/. de Sant Llàtzer, 21 (T) 972 50 11 41. (E) C.O.P.E.

2.4. LLANÇÀ

N.H.: 2.996

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Josep M. Salvatella i Suñer. (A) c/. de Sant Jordi, 5. (T) 972 38 05 28. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (C) Bilingüe. (S) setembre 79.

2.5. PERELADA

N.H.: 1.242

a) Butlletí Municipal

(N) B.I. de Perelada. (D) Joan Planas. (A) Plaça Gran. (T) 972 50 27 62 (P) Mensual. (Ti) 450 exp. (C) 100 %. (S) maig 79.

2.6. ROSES

N.H.: 8.004

a) Butlletí municipal

(N) Full d'Informació Municipi. (A) Ajuntament. (T) 972 25 61 44. (P) Mensual. (Ti) 800 ex. (C) Bilingüe. (S) 1981.

2.7. SANT PERE PESCADOR

N.H.: 1.058

a) Premsa d'Informació General

(N) PLAÇA MAJOR. (D) Ernest Vidal i Vila. (A) Verge Portalet, 10. (T) 972 52 00 50. (E) Ajuntament. (P) Cada sis mesos. (Ti) 600 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 20 gener 79.

3. ALT Penedès

N.H.: 63.534

3.1. AVINYONET

N.H.: 1.206

a) Premsa d'Informació General

(N) ARRELS. (D) Maria Aguilera i Escofet. (A) Carretera de Barcelona, s/n. (T) 897 00 45. (E) Col·lectiu de Redacció. (P) Mensual. (Ti) 85 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) gener 76.

3.2. GÉLIDA

N.H.: 3.650

a) Ràdio Municipal

(D) Miquel Carrillo. (De) Quatre. (He) Vint-i-quatre. (Po) 10W. (C) 100 %. (S) 21/8/81.

3.3. OLÉRDOLA

N.H.: 1.579

a) Premsa d'Informació General

(N) FONT TALLADA. (D) Pere Sadurni Vallès. (A) Caseriu Sadurni (Sant Pere Molanta). (T) 892 00 89. (E) Col·lectiu de Redactors. (P) Mensual. (Ti) 180 ex. (C) 100 %. (S) abril 74.

3.4. SANT MARTÍ SARROCA

N.H.: 2.311

a) Premsa d'Informació General

(N) EL MARTINET. (D) Eulàlia Figueres. (A) Butlletí Local «El Martinet». (T) 892 18 00 ext. 2. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 175 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) octubre 76.

3.5. SANT PERE DE RIUDEBITLLES

N.H.: 2.170

a) Butlletí Municipal

(N) RIUDEBITLLES. (D) Martí Ribas. (A) Pl. de l'oli, s/n. (T) (P) Mensual. (Ti) 600 ex. (C) Bilingüe. (S) setembre 81.

Comarca 3. ALT Penedès

N.H.: 63.534

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Avinyonet	1.206	X						
Gelida	3.650						X	
Olèrdola	1.579	X						
Sant Martí Sarroca	2.311	X						
Sant Pere de Riudebitlles	2.170		X					
Sant Sadurni d'Anoia	8.596	XX	X					
Torreblanca	1.179		X					
Vilafranca del Penedès	25.029	XX	X	XX				
Total d'habitants	45.720	38.801	36.974	25.029			3.650	

3.6. SANT SADURNÍ D'ANOIA

N.H.: 8.596

a) Premsa d'Informació General

(N) EL CEP. (D) Jordi Llopart i Romeu. (A) Sant Antoni, 59. (T) 891 03 12. (E) Publicacions Penedesenques, s.a. (P) Quinzenal. (Ti) 900 ex. (Z) Local i comarcal. (C) 100 %. (S) 6 novembre 80.

(N) ESQUEIXOS. (D) Col·lectiu de redacció. (A) Urbanització Mn. Salvans, 18. (T) 891 07 92. (E) AA.VV. «Amics del Poble». (P) Mensual. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 80.

b) Butlletí Municipal

(A) TOT SANT SADURNÍ. (D) Marcel Gabarró i Pallarès. (A) Pl. de l'Ajuntament, 1. (T) 891 03 25. (P) Bimestral (Ti) 1600 ex. (C) Bilingüe. (S) maig 79.

3.7. TORREBLANCA

N.H.: 1.179

a) Butlletí Municipal

(N) BUTLLETÍ DE L'AJUNTAMENT. (D) Joan

Antoni Freixes. (A) Montserrat, 1. (T) 899 54 41. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (C) 100 %. (S) 1981.

3.8. VILAFRANCA DEL PENEDÈS

N.H.: 25.029

a) Premsa d'Informació General

(N) TOTHOM. (D) Francesc Pardo i Artigas. (A) c/. de la Font, 35 baixos 3a. (T) 892 13 45 i 892 24 55. (E) edicions de l'Alt Penedès, s.l. (P) Setmanal. (Ti) 1.600 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) febrer 69.

(N) LA VOZ DEL PENEDÈS. (D) Josep Montoro i López. (A) Avda. de Barcelona, 24. (T) 890 13 93/890 15 92. (E) Privada (José Ballester Bustos). (P) Setmanal. (Ti) 2.350 ex. (Z) Local (C) 50 %. (S) 1940.

b) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT INFORMA. (D) Telm Huguet. (A) La Cort, 14. (T) 892 03 58. (P) Mensual. (Ti) 6.750 ex. (C) Bilingüe. (S) maig 79.

c) Premsa Cultural

(N) CARTIPAS. (D) Vinyet Penyella.
 (A) Secretaria de l'Institut d'Estudis
 Penedessencs. Pl. de Sant Jaume, 1, 2on. (T) —.
 (E) Institució Cultural. (P) Trimestral. (Ti) 700 ex.
 (Z) Intercom. (C) 100 %. (S) tardor 80.
 (N) OLERDULAE. (D) Joan Solé i Bordes. (A) Pl.
 d'en Jaume I, 1. (T) 890. 05 82. (E) Museu de
 Vilafranca. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex.
 (Z) Intercomarcal (Alt i Baix Penedès i Garraf).
 (C) 100 %. (S) novem. 76.

Comarca 4. ALT URGELL

N.H.: 19.332

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Oliana	2.104	X						
Organyà	1.143	X						
La Seu d'Urgell	10.190		X	XX				
Total d'habitants	13.437	3.247	10.190	10.190				

4. ALT URGELL

N.H.: 19.332

4.1. OLIANA

N.H.: 2.104

a) Premsa d'Informació General

(N) CAMÍ RAL. (D) Mercè Guàrdia. (A) Bústia de
 Correus de Camí Ral. (T) 973 47 02 38. (E)
 Propietat Privada. (P) Trimestral. (Ti) 400 ex.
 (Z) Local. (C) 95 %. (S) 10 juny 81.

4.2. ORGANYÀ

N.H.: 1.143

Trimestral. (Ti) 750 ex. (C) 75 %. (S) tardor 79.

a) Premsa d'Informació General

(N) GANXO. (D) Maria Font. (A) Pl. de les
 Omilies, 1, 1er. (T) 973 38 30 11. (E) Associació
 de Pares d'Alumnes. (P) Mensual. (Ti) 100 ex.
 (Z) Local. (C) 95 %. (S) maig 79.

b) Premsa Cultural

(N) L'AIXADA. (D) Irregular. (A) Sant Ermengol,
 50. (T) 973 35 11 42. (E) Escola Agrària del
 Pirineu. (P) Trimestral. (Ti) 125 exem. (Z) Local i
 Radi. (C) 75 %. (S) desembre 80.

4.3. LA SEU D'URGELL

N.H.: 10.190

a) Butlletí Municipal

(N) Butlletí Municipal. (D) No existeix de manera
 fixa. (A) Pl. dels Oms, 1 (T) 973 35 00 10. (P)

(N) ESGLÉSIA D'URGELL. (D) M.ª Dolors Majoral.
 (A) Palau Episcopal. (T) 973 35 00 54/01/ 78.
 (E) Bisbat d'Urgell. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex.
 (C) 100 %. (S) abril 72.

Comarca 5. ANOIA

N.H.: 78.348

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
El Bruc	652	X	X					
Capellades	4.883		X					
Igualada	31.532	XX	X					X
Masquefa	2.287	X						
Santa Margarida de Montbui	8.178		X					
Vilanova del Camí	8.368	X	X					
Total d'habitants	55.900	42.839	53.613					31.532

5. ANOIA

N.H.: 78.348

(P) Irregular. (Ti) 1.700 ex. (C) Bilingüe.
 (S) març 80.

5.1. EL BRUC

N.H.: 652

a) Premsa d'Informació General

(N) LLLIGAM. (D) Lluís Pau. (A) Bruc del Mig, 86.
 (T) 771.00.08. (E) Cooperativa. (P) Trimestral.
 (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 1963.

b) Butlletí Municipal

(N) CRÒNIQUES MUNICIPALS. (D) Jaume Jorba
 Camps. (A) Parròquia, 27. (T) 771.01.65.
 (P) Irregular. (Ti) 500. (C) 100 %. (S) març 81.

5.2. CAPELLADES

N.H.: 4.883

a) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT. (D) Lluís Castells Solé.
 (A) 11 de Setembre, 4. (T) 801 10 01/08 00.

5.3. IGUALADA

N.H.: 31.532

a) Premsa d'Informació General

(N) IGUALADA. (D) Joan Valls i Piqué.
 (A) Creueta, 30, int. (T) 803 70 06. (E) Societat
 Anònima. (P) Quinzenal. (Ti) 5.000 ex. (Z) Local i
 Comarcal. (C) 70 %. (S) febrer 42.

(N) VIDA. (D) Josep Còdol i Margarit. (A) Apartat
 de Correus n.º 349. (T) 803 03 65/66 44/17 71.
 (E) Federació de Cristians de Catalunya. (P)
 Setmanal. (Ti) 1.200 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %.
 (S) 1945.

b) Butlletí Municipal

(N) INFORMACIÓ IGUALADINA. (D) Jesús Enrique
 de Pedro. (A) Pl. Ajuntament, 1. (T) 803 19 50/30.

(P) Bimestral. (Ti) 3.500 ex. (C) 75 %.
 (S) juliol 80.

c) Ràdio Privada

(N) RÀDIO JOVENTUT (IGUALADA). (D) Jesús
 Enrique de Pedro. (A) Odena, 118. (T) 803 13 32.
 (E) R.C.E.S.A.

5.4. MASQUEFA

N.H.: 2.287

a) Premsa d'Informació General

(N) NOSALTRES. (D) Jaume Mas i Bonastre.
 (A) Pl. de l'Estació, s/n. (T) 772 51 53.
 (E) Societat Recreativa «L'Alzinar». (P) Mensual.
 (Ti) 350 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 1975.

5.5. SANTA MARGARIDA DE MONTBUI

N.H.: 8.178

a) Butlletí Municipal

(N) SANT MAURE. (A) Sant Bartomeu, 12.
 (T) 803 37 91. (P) Mensual (Ti) 1.000 ex.
 (C) Bilingüe. (S) 1975.

5.6. VILANOVA DEL CAMÍ

N.H.: 8.368

a) Premsa d'Informació General

(N) VILANOVA DEL CAMÍ. (D) Lluís Marimon.
 (A) c/ Major, 53. (T) 803 48 51. (E) Privada
 (Lluís Marimon). (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex.
 (Z) Local. (C) 50 %. (S) 1977.

b) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT INFORMA. (D) Maria Arnedo i
 Campo. (A) Sant Isidre, 48. (T) 803 49 40.
 (P) Mensual. (Ti) 2.000 ex. (C) 50 %.
 (S) setembre 80.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc...); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 6. BAGES

N.H.: 150.657

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.L.L.	R.P.
Artès	4.107					X		
Avinyó	1.937					X		
Balsareny	3.624	X						
Cabrianes	-	X						
Callús	1.527	X				X		
Castellbell i Vilar	3.433	X						
Manresa	67.007	XX	X	XXX	XX			X
Moià	3.083	X						
Navarcles	4.588					X		
Navars	5.588	X				X		
Sallent	8.213	X	X			X		
Sant Joan de Vilatorrada	7.402		X					
Santpedor	3.411	X				X		
Sant Vicenç de Castellet	7.839	X						
Súria	6.839	X						
Total d'habitants	128.498	110.064	82.622	67.007		29.371		67.007

6.8. MOIÀ

N.H.: 3.083

a) Premsa d'Informació General

(N) LA TOSCA. (D) Ramon Oller i Passeria. (A) Forn, 21, 1.er (T) 830 02 46. (E) Agrupació Cultural. (P) Mensual. (Ti) 700 ex. (Z) Comarcal. (C) 90 %. (S) abril 47.

6.9. NAVARCLES

N.H.: 4.588

a) Ràdio Municipal

(De) Dos. (He) Sis. (Po) 3 W. (C) 60 %. (S) 11 de setembre 81.

6.10. NAVARS

N.H.: 5.225

a) Premsa d'Informació General

(N) L'ALZINETA. (D) Mercè Carrió. (A) Carretera de Berga, s/n. (T) 839 07 72. (E) AA.VV. (P) Bimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 93 %. (S) febrer 80.

b) Ràdio Municipal

(N) Joan Lorente. (De) Diumenge. (He) Tres i mitja. (Po) 1,5 W. (C) 100 %. (S) 25 desembre 81.

6.11. SALLENT

N.H.: 8.213

a) Premsa d'Informació General

(N) L'ESPARVER. (D) Col·lectiu. (A) Pl. Anselm Clavé, s/n. (T) 873 11 95. (E) Cercle Literari Sallent. (P) Bimestral. (Ti) 700 ex. (Z) Local. (C) 70 %. (S) novembre 75.

b) Butlletí Municipal

(N) Butlletí Informatiu de l'Ajuntament. (D) Valenti Soler i Rafart. (A) Torres Amat, 28. (T) 837 02 00. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (C) Bilingüe.

c) Ràdio Municipal

(D) Alfred Peinado. (De) Dos. (He) Dinou. (Po) 10 W. (C) 100 %. (S) 17 juny 81.

6.12. SANT JOAN DE VILATORRA

N.H.: 7.402

a) Butlletí Municipal

(N) Butlletí Informatiu «El PREGONER». (D) Salvador Torres i Casas. (A) Ajuntament. (T) 874 08 11. (P) Trimstral. (Ti) 2.500 ex. (C) Bilingüe. (S) març 81.

6.13. SANTPEDOR

N.H.: 3.411

a) Premsa d'Informació General

(N) SANTPEDOR. (D) Consell de Redacció. (A) Pl. Gran, 1. (T) 832 00 01/03/21. / 314 95 07. (E) Omnium Cultural. (P) Mensual. (Ti) 375 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) novembre 72.

b) Ràdio Municipal

(De) Un (He) Cinc hores mensuals. (Po) 12W. (C) 100 %. (S) 10 des. 80.

6.14. SANT VICENÇ DE CASTELLET

N.H.: 7.839

a) Premsa d'Informació General

(N) EL BRENY. (A) Apartat de Correus n.º 2. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 600 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 15 novembre 74.

6.15. SÚRIA

N.H.: 6.839

a) Premsa d'Informació General

(N) CRÒNICA DE SÚRIA. (D) Jaume Guilà i Castellà. (A) Avda. de l'Ajuntament, 11. (T) 869 51 71. (E) Empresa privada. (P) Setmanal. (Ti) 1.100 ex. (Z) Local i Comarcal. (S) 7 maig 77 (3.ª època).

6. BAGES

N.H.: 150.657

6.1. ARTÈS

N.H.: 4.107

a) Ràdio Municipal

(De) Dos. (He) Onze. (Po) 2,5 W. (C) 100 %. (S) 17/4/82.

6.2. AVINYÓ

N.H.: 1.937

a) Ràdio Municipal

(D) Eliseu Casas. (De) Dos. (He) Dinou. (Po) 3 W. (C) 100 %. (S) 19/9/81.

6.3. BALSARENY

N.H.: 3.624

a) Premsa d'Informació General

(N) SARMENT. (D) Carreté. (A) c/ del Nord, 2. (T) 839 60 62. (E) Societat Recreativa i Cultural. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1 febrer 76.

6.4. CABRIANES

N.H.: agregat a l'Ajuntament de Sallent.

3a) Premsa d'Informació General

(N) SOM-HI. (D) Benjami Oller. (A) Sant Ramon, 1. (T) 837 11 41/830 11 41. (E) Grup Lluers. (P) Trimestral. (Ti) 160 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 81.

6.5. CALLÚS

N.H.: 1.527

a) Premsa d'Informació General

(N) EL POBLE. (D) Cecília Comas. (A) Carretera de Cardona, 68. (T) 836 00 12. (E) Ajuntament. (P) Irregular. (Ti) 450 ex. (Z) Local (C) 100 %. (S) octubre 79.

b) Ràdio Municipal

(D) J.M. Hermsilla. (De) Dos. (He) Vint-i-quatre. (Po) 20 W. (C) 50 %. (S) 19/7/81.

6.6. CASTELLBELL I VILAR

N.H.: 3.433

a) Premsa d'Informació General

(N) EL BROGIT. (D) Montserrat Enrich. (A) Apartat de Correus n.º 1. (T) 835 70 56. (E) Col·lectiu de Redacció. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) gener 80.

6.7. MANRESA

N.H.: 67.007

a) Premsa d'Informació General

(N) GAZETA DE MANRESA. (D) Joan A. Lozano i Alvaro. (A) Barcelona, 4 i 6. (T) 873 20 28/69.50. (E) Empresa Privada. (P) 4 dies setmana. (Ti) 3.500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1 juny 76 (tercera època).

(N) REGIÓ 7. (D) Lidia Vilalta. (A) Muralla de Sant Francesc, 68. (T) 873 49 08/02 44. (E) Societat Anònima. (P) 3 dies setmana. (Ti) 4.500 ex. (Z) Intercomarcal (Bages, Solsonès, Berguedà i Anoia). (C) 100 %. (S) 29 desembre 78.

b) Butlletí Municipal

(N) LA PLACA. (D) Pere Font. (A) Major, 1. (T) 872 57 89. (P) Quinzenal. (Ti) 3.000 ex. (C) 100 %. (S) gener 80.

c) Premsa Cultural

(N) DOVELLA. (A) Pl. de Valldaura, 1. (T) 873 44 84 (E) Col·lectiu de Redactors. (P) Bimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) 23 abril 81.

(N) FAIG. (D) Pere Fons i Vilardell. (A) Joan XXIII, s/n. Callús. (T) 836 01 93. (E) Edicions Intercomarcals, s.a. (P) Trimestral. (Ti) 600 ex. (Z) Nacional. (C) 100 %. (S) abril 75.

(N) LES FONTS. (D) Josep M.ª Mata i Perelló. (A) S. Joan Baptista de la Salle, 28. (T) 874 23 11. (E) Col·legi professional. (P) Quatrimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) abril 81.

d) Premsa de Barris

(N) L'ESQUELLOT. (D) Victor Feliu. (A) Numància, 39, ent., 2.ª (T) 873 76 31/99 25. (E) AA.VV. barriada de Saldes. (P) Trimestral. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 79.

(N) EL TRAPELLA ESCODINAIRE.

(D) Josep-Luís Martínez. (A) Pl. St. Bartomeu, 50. (T) 874 67 45/872 29 95. (E) Col·lectiu Pluralista del Barri. (P) Irregular. (Ti) 1.500 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) abril 81.

e) Ràdio Privada

(N) RÀDIO MANRESA. (D) Josep Mira i Pons. (A) Pl. de l'Om, 3. (T) 872 28 00. (E) RÀDIO CLUB MANRESA'

Comarca 7. BAIX CAMP

N.H.: 118.091

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
L'Aleixar	651		X					
Alforja	1.136	XX						
Cambrils	11.136	X						
Hospitalet de l'Infant	3.841		X					
Reus	79.245	XXX	X	XX				XX
Riudoms	4.862	X		X				
La Selva del Camp	3.241	X						
Total d'habitants	104.112	99.620	84.437	84.107				79.245

7. BAIX CAMP

N.H.: 118.091

7.1. L'ALEIXAR

N.H.: 651

a) Butlletí Municipal

(N) BUTLLETÍ INFORMATIU. (A) Pl. de la Vila. 6. (T) 977 81 50 05. (P) Bimestral. (Ti) 200 ex. (C) 100 %. (S) maig 79.

7.2. ALFORJA

H.H.: 1.136

a) Premsa d'Informació General

(N) MIRADOR. (D) Angel Martorell. (A) Bolcador, 13 A. (T) 977 81 60 55. (E) Junta Promotora Centre d'Estudis. (P) Trimestral. (Z) Local. (Ti) 400 ex. (C) 100 %. (S) setembre 79.

(N) EXTRA MIRADOR. (D) Angel Martorell. (A) Bolcador, 13 A. (T) 977 81 60 55. (E) Junta Promotora Centre d'Estudis. (P) Quatrimestral. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) desembre 79.

7.3. CAMBRILS

N.H.: 11.136

a) Premsa d'Informació General

(N) REVISTA DE CAMBRILS. (D) Josep M.ª Panicello i Hernández. (A) Cardenal Vidal, 15. (T) 977 36 09 36. (E) Editorial Ass. La Salle. (P) Mensual. (Ti) 1.200 ex. (Z) Local (C) 60 % (S) 1972 (3.ª època).

7.4. HOSPITALET DE L'INFANT

N.H.: 3.841

a) Butlletí Municipal

(N) Butlletí D'INFORMACIÓ LOCAL. (D) Ferran Castellví / Xavier Pardina. (A) Sant Pere, 5. (T) 977 82 33 13. (P) Mensual. (Ti) 400 ex. (C) 75 %.

7.5. REUS

N.H.: 79.245

a) Premsa d'Informació General

(N) REUS. (D) Josep M.ª Franquès i Bru. (A) Baix, del Carme, 23, bis. (T) 977 31 26 62. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 3.000 ex. (Z) Local i Comarcal. (C) 75 %. (S) 1952.

(N) LA VOZ DE LA COSTA DORADA. (D) F. Ribas i Comte. (A) Rbla. d'en Miró, 15. (T) 977 30 19 50/49 22. (E) Propietat privada (Ribas). (P) Setmanal. (Ti) 5.000 ex. (Z) De Calafell fins a l'Hospitalet de l'Infant. (C) 50 %. (S) 7 agost 73.

(N) LO NUNCI. (D) Antoni Zaragoza i Mercade. (A) Llovera, 11. (T) 977 30 21 26. (E) Centre d'Amistad de Reus. (P) Trimestral. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1980.

b) Butlletí Municipal

(N) REUS MUNICIPAL. (D) Gabinet Mitjans de Comunicació. (A) Ajuntament. (T) 977 30 57 40 ext. 33. (P) Mensual. (Ti) 15.000 ex. (C) 75 %. (S) Des. 80.

c) Premsa Cultural

(N) REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA. (D) Xavier Amorós i Solà. (A) Major, 15. (T) 977 30 19 29. (E) Centre de Lectura. (P) Trimestral. (Ti) 3.500 ex. (Z) Socis de l'entitat. (C) 100 %. (S) 1883.

(N) TASCÓ. (D) Rufino Mesa. (A) c/ del Vent, 6. (T) 977 31 30 55. (E) Escola Taller d'Art de la Diputació. (P) Anual. (Ti) 250 ex. (Z) Indefinit. (C) 100 %. (S) juny 79.

d) Ràdio Privada

(N) RÀDIO REUS. (D) Jordi Costa i Riera. (A) Arrabal de Sta. Anna, 5. (T) 977 30 55 09. (E) S.E.R.

(N) RÀDIO POPULAR DE REUS. (D) Alfons González Cedillo. (A) Arrabal Sant Pere, 3. (T) 977 30 55 09. (E) C.O.P.E.

7.6. RIUDOMS

N.H.: 4.862

a) Premsa d'Informació General

(N) L'OM. (D) Josep M.ª Franquès. (A) Pl. de l'Església, 2. (T) 977 85 03 14/04 70. (E) Parroquial. (P) Mensual. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) novembre 78.

b) Premsa Cultural

(N) LO FLOC. (D) Eugeni Perea i Simón. (A) Sant Josep, 12. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (C) 100 %. (S) maig 79. (E) C.E.R. «Arnau de Palomar. (Z) Socis.

7.7. LA SELVA DEL CAMP

N.H.: 3.241

a) Premsa d'Informació General

(N) TOTS PLEGATS. (D) Josefina Rosell. (A) Pare Francesc Crusats, s/n. (T) 977 84 40 42. (E) Associació de Pares. (P) Mensual. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 75 %. (S) octubre 79.

Comarca 8. BAIX EBRE

N.H.: 65.961

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
L'Aldea	-	X						
L'Ametlla de Mar	3.772	X						
Deltebre	9.881	X						
Tortosa	31.188	XX	X					X
Total d'habitants	44.841	44.841	31.188					31.188

8. BAIX EBRE

N.H.: 65.961

8.1. L'ALDEA

N.H.: agregat a l'Ajuntament de Tortosa.

a) Premsa d'Informació General

(N) L'ALDEA. (D) Montserrat Llosa. (A) AA.VV. de l'Aldea. (T) 977 45 00 05. (E) AA.VV. de l'Aldea. (P) Quinzenal. (Ti) 350 ex. (Z) Local. (C) 25 %. (S) juny 80.

8.2. L'AMETLLA DE MAR

N.H.: 3.772

a) Premsa d'Informació General

(N) DES DELS QUATRE CANTONS. (D) Ferran Rojas. (A) Jaume Balmes, 5. (T) 977 45 61 88. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 700 ex. (Z) Local (C) 40 %. (S) febrer 80.

8.3. DELTEBRE

N.H.: 9.881

a) Premsa d'Informació General

(N) DESAIGÜE. (D) L'Alcalde. (A) Ajuntament. (T) 977 48 03 09. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 3.000 ex. (Z) Local. (C) 20 %. (S) agost 80.

8.4. TORTOSA

N.H.: 31.188

a) Premsa d'Informació General

(N) EBRE-INFORMES. (D) Josep Bayerrí. (A) Av. de la Generalitat, 37, 2.ª (T) 977 44 17 44 / 44 37 80. (E) Editor Privat (J. Bayerrí). (P) Setmanal. (Ti) 1.500 ex. (Z) Comarcal. (C) 80 %. (S) 26 gener 78.

(N) LA VOZ DEL BAJO EBRO. (D) Lluís Mestre i Reixach. (A) República Argentina, 26.

(T) 977 44 06 79. (E) Patronato Local de Prensa. (P) Setmanal (Ti) 1.200 exem. (Z) Comarcal. (C) 25 %. (S) 1940.

b) Butlletí Municipal

(N) TORTOSA B.I.M. (D). (A) Pl. d'Espanya, 1. (T) 977 44 00 00. (P) Bimes, (Ti) 9000 ex. (C) Bilingüe. (S) març 80.

c) Ràdio Privada

(N) RÀDIO TORTOSA. (D) Lluís Mestre i Reixach. (A) República Argentina, 26. (T) 977 44 06 79 (E) R.C.E.

Comarca 9. BAIX EMPORDÀ

N.H.: 81.990

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
La Bisbal d'Empordà	7.411	X						
Calonge	4.370	X						
Castell-Platja d'Aro	3.841		X					
Palagrufell	15.159	X	X					
Palamós	12.376	X					X	
Castell d'Aro	3.778	X	X					
Sant Feliu de Guixols	15.500	XX					X	
Torroella de Mongri	5.651	X						
Total d'habitants	68.086	64.245	22.778				27.876	

9. BAIX EMPORDÀ

N.H.: 81.990

9.1. LA BISBAL D'EMPORDÀ

N.H.: 7.411

a) Premsa d'Informació General

(N) BISBAL/COMARCA. (D) Josep Torroella i Prats. (A) Col·legi Municipal Omologat, La Bisbal. (T) 972 64 00 16. (E) Col·legi M.O. (P) Trimestral. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1979.

9.2. CALONGE

N.H.: 4.370

a) Premsa d'Informació General

(N) LA CUCARRACA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Llista de Correus de Calonge. (T) 972 65 02 24. (E) Grup d'Animació Cultural La Cucarac. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 60 %. (S) 9 maig 81.

9.3. CASTELL-PLATJA D'ARO

N.H.: 3.841

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) L'Alcalde. (A) Verdguer, 11. (T) 972 81 73 42. (P) Mensual. (Ti) 1.250 ex. (C) 75 %. (S) juny 79.

9.4. PALAFRUGELL

N.H. 15.159

a) Premsa d'Informació General

(N) FRUITA DEL TEMPS. (D) Montserrat Lunatti. (A) Pi i Margall, 11. (T) 972 30 40 90/10.79. (E) Municipal. (P) Irregular. (Ti) 700 ex. (Z) Local. (S) maig. 80.

b) Butlletí Municipal

(N) CAN BECH. (D) Enric Serra i Amat. (A) Constància, 1, 3.er, 1.a (T) 972 30 09 20. (P) Mensual. (Ti) 1.500 ex. (C) Doble edició. (S) juliol 81.

9.5. PALAMÓS

N.H.: 12.376

a) Premsa d'Informació General

(N) PROA. (D) Equip de redacció. (A) Ave Maria, 3. (T) 972 31 54 32. (E) Societat Anònima. (P) Mensual. (Ti) 1.100 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) desembre 55.

b) Ràdio Lliure

(N) RADIO PALAMÓS.

9.6. CASTELL D'ARO

N.H.: 3.778

a) Premsa d'Informació General

(N) LA VEU DE LA COSTA BRAVA. (D) Joan Font i Morató. (A) Round Store, 28. (T) 972 32 17 21. (E) Privada. (P) Mensual. (Ti) 4.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 50 %. (S) gener 81.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I. Platja d'Aro. (D) Ramiro Pons. (A) Verdguer, 11. (T) 972 81 72 84. (P) Mensual. (C) Bilingüe. (S) juliol. 79.

9.7. SANT FELIU DE GUÍXOLS

N.H.: 15.500

a) Premsa d'Informació General

(N) ANCORA. (D) Claudi Isern i Llorens. (A) Verdguer, 6, 3.er (T) 972 32 21 85/09 70. (E) Privada. (P) Setmanal. (Ti) 1.300 ex. (Z) Comarcal. (C) 45 %. (S) 30 octubre 47.

(N) ES CORCÓ. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Sant Ramon, 65. (T) 972 32 09 24/07 41. (E) Societat «Amics de Sant Feliu.» (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 81.

b) Ràdio Lliure

(N) Ràdio Costa Brava.

9.8. TORROELLA DEL MONGRI

N.H.: 5.651

a) Premsa d'Informació General

(N) Casal del Mongri. (D) Joan Redressa. (A) Empúries, 3. (T) 972 75 81 85. (E) Associació Casal del Mongri. (P) Trimestral. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1978.

Comarca 10. BAIX LLOBREGAT

N.H.: 516.360

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Begues	1.330		X					
Castelldefels	24.697		X					
Cervelló	3.547	X						
Cornellà	91.563				X	X		
Esparreguera	11.079		X			X		
Gavà	33.624		X					
Martorell	15.948	X				X		
Molins de Rei	18.308	X	X	X		X		
Pallejà	5.728	X						
El Papiol	3.187	X						
El Prat del Llobregat	60.419	X						
Sant Andreu de la Barca	13.196		X					
Sant Boi del Llobregat	72.926	X				X		
Santa Coloma de Cervelló	2.520		X				X	
Sant Climent de Llobregat	2.083		X					
Sant Esteve de Sesrovières	1.442		X					
Sant Feliu de Llobregat	38.004	XX	X			X		
Sant Joan Despi	25.309	X	X					
Sant Vicenç dels Horts	20.182		X		XXX	X		
Olesa de Montserrat	13.914		X					
Viladecans	43.358		X					
Total d'habitants	502.324	243.376	249.044	18.308	111.745	268.010	2.520	

10. BAIX LLOBREGAT

N.H.: 516.360

10.1. BEGUES

N.H.: 1.330

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Modest Iglésies. (A) Avda. Torre Vilaró, 4. (T) 662 27 27. (P) Irregular. (Ti) 600 ex. (C) Bilingüe. (S) 1967.

10.2. CASTELLDEFELS

N.H.: 24.697

a) Butlletí Municipal

(N) EL BUTLLETÍ DE CASTELLDEFELS. (A) Pl. de L'Església, s/n. (T) 665 11 50 ext. 11. (P) Mensual. (Ti) 5.000 ex. (C) Bilingüe.

10.3. CERVELLÓ

N.H.: 3.547

a) Premsa d'Informació General

(N) EL NUS. (D) Antoni Monforte. (A) Josep Campderrós, 13. (T) 660 03 83. (E) AA.VV. l'Amistat. (P) Bimestral. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 90 %.

10.4. CORNELLÀ

N.H.: 91.563

a) Premsa de Barri

(N) LA GABARRA. (D) Benigne Martinez. (A) Vistalegre, 20. (T) 337 02 12. (E) AA.VV. «Les Gabarres». (P) Bimestral. (Ti) 1.500 ex. (Z) Local. (C) 100 % (S) 1977.

b) Ràdio Municipal

(D) Tomás Ribera. (De) Set. (He) Vint-i-quatre. (Po) 100 W. (C) 90 %. (S) 8 març 82.

10.5. ESPARREGUERA N.H.: 11.079

a) Butlletí Municipal

(N) CARRER GRAN. (D) Andreu Sitjà Nàvarro. (A) Pl. de l'Ajuntament, 1. (T) 777 18 01. (P) Irregular. (Ti) 3.000 ex. (C) 75 %. (S) abril 80.

b) Ràdio Municipal

(D) Ignasi Clarà. (De) Cinc. (He) Trenta-set. (Po) 40 W. (C) 98 %. (S) 12 juliol 80.

10.6. GAVÀ N.H.: 33.624

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Tomàs Guasc (A) Salvador Lluch, 22. (T) 662 00 80. (P) Mensual. (Ti) 5.000 ex. (C) Bilingüe. (S) desembre 80.

10.7. MARTORELL N.H.: 15.948

a) Premsa d'Informació General

(N) L'OBSERVADOR. (D) Antoni Plaja i Mateu. (A) Sant Josep, 29.7. (T) 775 24 31/13 49. (E) Premsa de Martorell, s.a. (P) Setmanal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) juliol 79.

b) Ràdio Municipal

(D) Frederic Nicolàs. (De) Set. (He) Trenta-quatre. (Pe) 32 W. (C) 90 %. (S) 1 maig 81.

10.8. MOLINS DE REI N.H.: 18.308

a) Premsa d'Informació General

(N) LLAÇ D'UNIO. (D) Miquel Rius. (A) Apartat de Correus n.º 81. (T) 668 28 43. (E) Parròquia. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local (C) 90 %. (S) gener 57.

b) Butlletí Municipal

(N) LA CASA DE LA VILA. (D) Jaume Gras Bartolí. (A) Avda. de Barcelona. n.º 25, 1.er, 2.a (T) 668 27 62. (P) Trimestral. (Ti) 3.500 ex. (C) 75 %. (Existeix també un full informatiu quinzenal).

c) Premsa Cultural

(N) BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ. (D) Manuel Julià i Macias i Rosa Raventós i Pons. (A) Dr. Barraquer, 1, i Verdager, 115. (T) 668 17 78/35 23. (E) Entitat Municipal (Museu). (P) Trimestral. (Ti) 350 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 82.

d) Ràdio Municipal

(D) Jaume Gras. (De) Set. (He) Vuitanta. (Po) 20 W. (C) 80 %. (S) 13 des. 80.

10.9. PALLEJÀ N.H.: 5.728

a) Premsa d'Informació General

(N) ANELLA. (D) Col·lectiu. (A) Balmes, 1.

(Parròquia de Sta. Eulàlia). (T) 668 35 36.

(E) Parroquial. (P) Mensual. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 90 %.

10.10. EL PAPIOL N.H.: 3.187

a) Premsa d'Informació General

(N) LES ESCLETXES 2. (D) Jaume Vall. (A) Major, 7 (Ajuntament). (T) 668 30 41. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 300 exem. (Z) Local. (C) 80 %. (S) març 80.

10.11. EL PRAT DEL LLOBREGAT N.H.: 60.419

a) Premsa d'Informació General

(N) DELTA. (D) Jaume Monès i Albert. (A) Navarra, 4. (T) 379 05 33. (E) Societat de Comptes de Participació. (P) Mensual. (Ti) 1.500 ex. (Z) Local. (C) 50 %. (S) desembre 77.

10.12. SANT ANDREU DE LA BARCA N.H.: 13.196

a) Butlletí Municipal

(N) Butlletí Informatiu. (D) Manuel Salmeron Salas. (A) Pl. Anselm Clavé, 1. (T) 653 04 13. (P) Mensual. (Ti) 5.000 ex. (C) Bilingüe.

10.13. SANT BOI DEL LLOBREGAT N.H.: 72 926

a) Premsa d'Informació General

(N) CAP DE LA VILA. (D) Ramon Pinyol i Balasc. (A) Victòria, 58, 3.er, 1.a (T) 661 41 65. (E) Societat Anònima (Edicions del Mall). (P) Quinzenal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) 8 desembre 80.

b) Ràdio Municipal

(D) José Luis Díaz. (De) Set. (He) Vuitanta-tres. (Po) 100 W. (C) 40 %. (S) 20 maig 80.

10.14. SANTA COLOMA DE CERVELLÓ N.H.: 2.520

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Josep Padró Margó. (A) Reixach, 3. (T) 654 35 48. (P) Irregular. (Ti) 600 ex. (C) 100 %.

b) Ràdio Lliure

(N) Onda 92.

10.15. SANT CLIMENT DE LLOBREGAT N.H.: 2.083

a) Butlletí Municipal

(N) EL PROJECTE. (A) Ajuntament. (T) Id. (P) mensual. (C) Bilingüe. (S) 1.er gener 82.

10.16. SANT ESTEVE DE SESROVIRES N.H.: 1.442

a) Butlletí Municipal

(N) EL SESROVIRENC B.I.M. (D) Joan Castellà. (A) Pau Costa, 49. (T) 771 40 11. (P) Trimestral. (Ti) 2.000 ex. (C) 100 %. (S) octubre 81.

10.17. SANT FELIU DEL LLOBREGAT N.H.: 38.004

a) Premsa d'Informació General

(N) VA I VÉ. (D) Antoni Plaja i Mateu. (A) Apartat de Correus n.º 162. (T) 226 56 54. (E) Sant Llorenç Publicacions, s.a. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 80.

(N) LA VINYA DEL PUNTAIRE. (D) Francesc Daval. (A) Passeig de Sabadell, 7. (T) 666 77 74. (E) AA.VV. La Salut. (P) Mensual. (Ti) 800 ex. (Z) Local (C) 90 %. (S) febrer 80.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Romà Farré. (A) Pl. de la Vila, 1. (T) 666 70 61. (P) Mensual. (Ti) 2.000 ex. (C) Bilingüe. (S) 1979.

c) Ràdio Municipal

(D) Romà Farré. (De) Set. (He) Cinquanta-tres. (Po) 40 W. (C) 70 %. (S) 5 febrer 81.

10.18. SANT JOAN DESPÍ N.H.: 25.309

a) Premsa d'Informació General

(N) LA FONT DEL BÉ. (D) Alvar Maduel. (A) Domènech, 38, baixos. (T) 373 23 15. (E) Editor privat/Grup de redactors. (P) Mensual. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 60 %. (S) abril 79.

b) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT INFORMA. (D) Agustí Gascón. (A) Camí del Mig, s/n. (T) 373 20 11. (P) Mensual. (Ti) 1.500 ex. (C) Bilingüe. (S) 1980.

10.19. SANT VICENÇ DELS HORTS N.H.: 20.182

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Ricardo Pérez Miró. (A) Ajuntament. (T) 656 15 51. (P) Trimestral. (Ti) 6.000 ex. (C) 0 %. (S) gener 80.

b) Premsa de Barris

(N) BOLETIN INFOR. AA.VV. «LA GUARDIA». (D) Constantino Magallanes. (A) La Coruña, 120, 1.er, 1.a. (T) 656 22 48. (E) AA.VV. (P) Trimestral. (Ti) 700 ex. (Z) Barri. (C) 20 %. (S) 1976.

(N) INFORMATIVO «LA VINYALA». (D) Marcelino González i Navarro. (A) Mestre Pérez Moya, 9, baixos. (T) 656 15 57/06 81. (E) AA.VV. (P) Trimestral. (Ti) 750 ex. (Z) Barri. (C) 25 %. (S) 1976.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc.); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

(N) EL TRÈVOL. (D) Rufino Vas. (A) Pl. del Trèvol, s/n. (T) 656 34 78. (E) AA.VV. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Barri. (C) 0 %. (S) 1977.

c) Ràdio Municipal
(D) Joan Boloix. (De) Set. (He) Cinquanta. (Po) 20 W. (C) 60 %. (S) 22/1/82.

10.20 OLESA DE MONTSERRAT N.H.: 13.914

a) Butlletí Municipal
(N) B.I.M. (D) Daniel Pujol. (A) Anselm Clavé, 157. (T) 778 00 50. (P) Irregular. (Ti) 5.000 ex. (C) 100 %. (S) desembre 80.

10.21 VILADECANS N.H.: 43.358

a) Butlletí Municipal
(N) BUTLLETÍ MUNICIPAL. (D) M.ª Carmen Ulla Fernández. (A) Tomás Breton, 7. (T) 658 27 98/29 92. (P) Mensual. (Ti) 10.000 ex. (C) Bilingüe. (S) juny 81.

Comarca 11. BAIX PENEDES N.H.: 29.023

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
L'Arboç	4.039	X						
Banyeres del Penedès	1.555	X						
Calafell	4.597	X						
Llorenç del Penedès	1.229	X						
Santa Oliva	1.137	X						
El Vendrell	11.661	X				X		
Total d'habitants	24.218	24.218				11.661		

11. BAIX PENEDES N.H.: 29.023

11.1 L'ARBOÇ N.H.: 4.039

a) Premsa d'Informació General
(N) EL QUART. (D) Col·lectiu. (A) Pl. d'en Maragall, 2. (T) 977 67 02 56. (E) Grup de Joves. (P) Bimestral. (Ti) 375 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) agost 77.

11.2. BANYERES DEL PENEDES N.H.: 1.555

a) Premsa d'Informació General
(N) EL CÈRVOL. (D) Col·lectiu de redactors.

(E) Societat Nova. (P) Bimestral. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1955.

11.3. CALAFELL N.H. 4.597

a) Premsa d'Informació General
(N) RETRUC. (D) Col·lectiu. (A) Sant Joan, 3. (T) 977 69 05 14/06 01. (E) Secció Cultural Casal Calafell. (P) Bimestral. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) octubre 77.

11.4. LLORENÇ DEL PENEDES N.H.: 1.229

a) Premsa d'Informació general
(N) PORTAL NOU. (D) Francesc Gabin i Coromines. (A) Vidal i Barraquer, 1. (T) 977 67 73 31. (E) Parròquia. (P) Bimestral. (Ti) 350 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) gener 74.

11.5. SANTA OLIVA N.H.: 1.137

a) Premsa d'Informació General
(N) EL NOSTRE POBLE. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Horts, 4 baixos, (T) 977 66 23 03. (E) Grup de Joves de Sta Oliva. (P) Mensual. (Ti) 200 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) octubre 79.

11.6. EL VENDRELL N.H.: 11.661

a) Premsa d'Informació General
(N) BAIX EBRE. Informes. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Nord, 11. (T) 977 66 11 18. (P) Setmanal. (Ti) 600 ex. (Z) Local. (C) 100 %.

b) Ràdio Municipal
(D) Carles Pérez. (De) Set. (He) Cinquanta. (Pe) 22 W. (C) 90 %. (S) 24 gener 81.

12. BARCELONÈS (Excepte Barcelona) N.H.: 858.965

12.1 BADALONA N.H. 229.780

a) Premsa d'Informació General
(N) REVISTA DE BADALONA. (D) Estantis Alcover i Martí. (A) Canonge Baranera, 62, 1.er (T) 389.41.58. (E) Societat Anònima. (P) Bisetmanal. (Ti) 4.750 ex. (Z) Local. (C) 75 %. (S) 19 març 77 (2.ª Època).

b) Butlletí Municipal
(N) BADALONA. (D) Enric Juliana Ricart. (A) Güell i Ferrer, 69, 3.er, 2.ª (T) 380 21 28. (P) Mensual. (Ti) 25.000 ex. (C) Bilingüe. (S) jul. 81.

c) Premsa Cultural
(N) CARRER DELS ARBRES. (D) Joan Soler i Joan Mayné. (A) Pl. Bisbe Iruita, s/n. (T) 380 18 76. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) maig 79.

d) Ràdio Municipal
(D) Silvestre Ramon. (De) Sis. (He) Cinquanta-nou. (Po) 200 W. (C) 75 %. (S) 6 juliol 81.

e) Ràdio Privada
(N) RÀDIO MIRAMAR (BADALONA). (D) Francesc Olona i Cabassés. (A) Pl. de Catalunya, 9. Barcelona. (T) 302 55 66. (E) E.R.E.S.A.

12.2. ESPLUGUES DEL LLOBREGAT N.H.: 46.079

a) Premsa d'Informació General
(N) EL TORRENT. (D) Jaume Marfany. (A) Ap. de Correus n.º 2 (E) Consells Populars de Cultura Catalana d'Esplugues. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) agost 81.

Comarca 12. BARCELONÈS (excepte Barcelona) N.H.: 858.965

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Badalona	229.780	X	X	X		X		X
Esplugues del Llobregat	46.079	XX	X		X		X	
Hospitalet del Llobregat	295.074		X	X		X		
Sant Adrià del Besòs	1.801						X	
Santa Coloma de Gramenet	140.613	X	X	X		X	XX	
Sant Just Desvern	11.022	X	X					
Total d'habitants	724.369	427.494	723.288	665.467	46.079	665.467	188.493	229.780

(N) VIDA D'ESPLUGUES. (D) Jordi Bonet i Rovira. (A) Quintana, 65. (T) 371 01 92/203 04 68. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 40 %. (S) gener 50.

b) Butlletí Municipal
(N) B.I.M. (D) Antoni Poveda. (A) Pl. Sta. Magdalena, 5. (T) 371 33 50. (P) Bimestral. (Ti) 12.500 ex. (C) Bilingüe. (S) 1978.

c) Premsa de Barri
(N) SUCRE. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Anselm Clavé, 71. (T) 253 54 00/371 75 88. (E) AA.VV. Can Clota. (P) Trimestral. (Ti) 1.200 ex. (Z) Local. (C) 40 %. (S) març 80.

d) Ràdio Lliure
(A) RÀDIO ESTUDI'

12.3 L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT N.H.: 295.074

a) Butlletí Municipal
(N) INFORMACIÓ CIUTADANA. (D) Jordi Negre i Rigol. (A) Gabinet de Mitjans de Comunicació de l'Ajuntament. (T) 337 03 63/06 00 ex. 114. (P) Mensual. (Ti) 34.000 ex. (C) Bilingüe. (S) novembre 79.

b) Premsa Cultural
(N) XIPRERET. (D) Grup Xipreret. (A) Barcelona, 124. (T) 337 05 78. (E) Ateneu de Cultura Popular. (P) Mensual. (Ti) 450 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 80.

c) Ràdio Municipal
(D) Enric Conde. (De) Set. (He) 126. (Po) 250 W. (C) 50 %. (S) 3 maig 82.

12.4 SANT ADRIÀ DEL BESÓS N.H.: 1.801

a) Ràdio Lliure
(N) RÀDIO ALTERNATIVA.

12.5. SANTA COLOMA DE GRAMANET

N.H.: 140.613

a) Premsa d'Informació General

(N) GRAMA. (D) Eugeni Madueño. (A) Sant Benet, 10, 1.er, 1.a. (T) 386 01 91. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 3.750 ex. (Z) Local. (C) 30 %. (S) gener 69.

b) Butlletí Municipal

(N) EL AYUNTAMIENTO INFORMA. (D) Adoración González. (A) Pompeu Fabra, 70, 2.º, 1.a. (T) 385 89 69. (P) Setmanal. (Ti) 15.000 ex. (C) Bilingüe. (S) juny 79.

c) Premsa Cultural

(N) EL 35. (D) Enrique Martín Otto. (A) Avda. de la Generalitat, 91, p. 1.a (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 25 %. (S) juny 80.

d) Ràdio Lliure

(N) EL AVISPERO.

(N) Ràdio Besòs.

c) Ràdio Municipal

(D) Antonio Batista. (De) Set. (He) 126. (Po) 200 W. (C) 50 %. (S) 23 gener 82.

12.6. SANT JUST DESVERN

N.H.: 11.022

a) Premsa d'Informació General

(N) LA VALL DE VERÇ. (D) Col·lectiu de redactors. (A) C/ de l'Ateneu, 3. (T) 372 65 45. (E) L'Ateneu. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 79.

b) Butlletí Municipal

(N) SAN JUST. (D) Joan Castellà-Gassol. (A) Dr. Flemming, 4. (T) 371 20 74. (P) Trimestral. (Ti) 4.000 ex. (C) 100 %. (S).

Comarca 13. BERGUEDÀ

N.H.: 41.630

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Avià	1.827		X					
Borredà	488	X	X					
Berga	13.547	XX	X	X				
Gironella	5.600	X						
La Pobla de Lillet	2.003	X						
Puig-Reig	5.361	X				X		
Total d'habitants	28.826	26.999	15.862	13.547		5.361		

13. BERGUEDÀ

N.H.: 41.630

13.1 AVIÀ

N.H.: 1.827

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Ricard Coma i Salvans. (A) Avda. d'en Pau Casals, 37. (T) 821 02 04. (P) Irregular. (Ti) 500 ex. (C) 100 %. (S) juny 79.

13.2. BORREDÀ

N.H.: 488

a) Premsa d'Informació General

(N) LA POPA. (D) Felip Pujols. (A) Carrer de Manresa, 7. (T) 821 13 58. (E) Parroquial i Caixa d'Estalvis de Manresa. (P) Bimestral. (Ti) 125 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1978.

b) Butlletí Municipal

(N) INFORMES. (D) Joan Romà i Cunill. (A) Vinyal, 24. (T) 821 13 58 ex. 52. (P) Trimestral. (Ti) 200 ex. (C) 100 %. (S) setembre 79.

13.3 BERGA

N.H.: 13.547

a) Premsa d'Informació General

(N) FINESTRAL. (D). (A) Bon Repòs, 9. (T). (E) Ateneu Cultural del Berguedà. (P) Mensual. (Ti) 450 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1979.

(N) LA VERITAT. (D) Carles Solà i Serra.

(A) Ronda de Queralt, s/n. (T) 821 05 37. (E) Cooperativa de Redactors. (P) Mensual. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 10 gener 79.

b) Butlletí Municipal

(N) CIUTAT. (D) Jaume Farguell (Alcalde). (A) Pl. Sant Pere, 1. (T) 821 01 00. (P) Mensual. (Ti) 4.500 ex. (C) 100 %. (S) agost 79.

c) Premsa Cultural

(N) L'EROL. (D) Jordi Puntas i Calveras. (A) Pl. de la Creu, 6, 2.º. (T) 821 01 92/823 61 58. (E) Àmbit de Recerques del Berguedà. (P) Trimestral. (Ti) 600 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) 23 abril 82.

13.4. GIRONELLA

N.H.: 5.600

a) Premsa d'Informació Genral

(N) EL VILATA. (D) Ramon Viladomat. (A) Pl. de l'Església, 2. (T) 825 01 28. (E) Grup de joves de Gironella. (P) Mensual. (Ti) 375 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) març 81.

Comarca 14. Cerdanya

N.H.: 12.041

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Llívia	921		X					
Puigcerdà	5.839	X						
Total d'habitants	6.760	5.839	921					

14. CERDANYA

N.H.: 12.041

14.1 Llúvia

N.H.: 921

a) Butlletí Municipal

(N) Quadern d'Informació Municipal. (D) Josep Vineyet i Esteba. (A) Ajuntament. (T) 89 60 11 / 88 03 49. (P) Quinzenal. (Ti) 800 ex. (C) 75 %. (S) maig 80.

14.2. PUIGCERDÀ

N.H. 5.839

a) Premsa d'Informació General

(N) RUFACA. (D) Col·lectiu de redacció. (A) Pass. deu d'Abril, s/n. (T) 80 12 12 / 88 02 69/12 25. (E) Ass. Cult. Amics de la Cerdanya. (P) Mensual. (Ti) 700 ex. (Z) Comarcal. (C) 75 %. (S) desembre 77.

Comarca 15. CONCA DE BARBERÀ

N.H.: 18.140

(A) Vilanova del Mercadal, 8, (T) 977 86 00 18.
(E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual.
(Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 10 gener 82.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Barberà de la Conca	438	X						
Montblanc	5.291			X				
Santa Coloma de Queralt	2.743	X						
Solivella	811	X						
Total d'habitants	9.283	4.192		5.291				

15.3. SANTA COLOMA DE QUERALT
N.H.: 2.743

a) Premsa d'Informació General
(N) LA SEGARRA. (D) Emili Ravell i Riera. (A) Pass Balmes, s/n. (T) 977 53 06 80. (E) Grup d'Amics de la Població. (P) Quinzenal. (Ti) 950 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 15 juny 44.

15. CONCA DE BARBERÀ N.H.: 18.140

Ajuntament i Sindicat. (P) Trimestral. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) juliol 77.

15.1. BARBERÀ DE LA CONCA N.H.: 438

a) Premsa d'Informació General
(N) LLUM. (D) Joan Barbens. (A) Pl. de l'Hospital, 2. (T) 977 88 71 90. (E) Cambra Agrària,

15.2 MONTBLANC N.H.: 5.291

a) Premsa Cultural
(N) ESPITLLERA. (D) Josep M.ª Carreras.

15.4. SOLIVELLA N.H.: 1.144

a) Premsa d'Informació General
(N) GIRA-SOL. (D) Josefina Solé i Rosell. (A) Pl. Major, 1. (T) 977 89 00 84. (E) Grup Cultural de la Dona. (P) Trimestral. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) agost 1979.

16. GARRAF

N.H.: 70.530

Comarca 16. GARRAF

N.H.: 70.530

16.1. CUBELLES N.H.: 2.214

a) Butlletí Municipal

(N) EL FULL DE CUBELLES. (D) Joan Amorós i Víctor Alari. (A) Pl. de la Vila, 1. (T) 895 03 00. (P) Mensual. (C) Bilingüe. (S) nov. 80.

b) Ràdio Municipal

(D) Pilar López. (De) Quatre. (He) Setze. (Po) 25 W. (C) 75 %. (S) febrer 81.

16.2. SANT PERE DE RIBES N.H.: 10.517

a) Ràdio Municipal

(D) Consell. (De) Quatre. (He) Trenta. (Po) 40 W. (C) 98 %. (S) 26 abril 81.

16.3 SITGES N.H.: 11.844

a) Premsa d'Informació General

(N) EL ECO DE SITGES. (D) Josep M.ª Soler i Soler. (A) Bonaire, 6. (T) 894 30 24. (E) Privada (Josep Manuel Soler i Soler). (P) Setmanal. (Ti) 2.000 ex. (Z) Local. (C) 50 %. (S) 1 març 76.

b) Premsa Cultural

(N) BUTLLETI DEL GRUP D'ESTUDIS SITGETANS. (D) Antoni Vigó i Marcé. (A) G.E.S. Biblioteca Pop. Santiago Rusiñol. (T) 894 05 25. (E) G.E.S. (P) Trimestral. (Ti) 2.000 ex. (C) 100 %. (Z) Local. (S) febrer 76.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Cubelles	2.214		X					X
Sant Pere de Ribes	10.517							X
Sitges	11.844	X		X				
Vilanova i la Geltrú	43.915	X	X	X				X
Total d'habitants	68.490	55.759	46.129	55.759			12.731	43.915

16.4. VILANOVA I LA GELTRÚ N.H.: 43.915

a) Premsa d'Informació General

(N) DIARIÓ DE VILANOVA. (D) Carles Tuñón i Suárez. (A) Rbla. Principal, 90, 3er, 3.a. (T) 893 32 29/69 16. (E) Cooperativa de redactors. (P) Setmanal. (Ti) 4.000 ex. (Z) Local. (C) 40 %. (S) 1 gener 42.

b) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT INFORMA. (D) Carolina Orriols. (A) Pl. de la Vila. (T) 893 00 00. (P) Trimestral. (Ti) 5.000 ex. (C) Bilingüe. (S) juliol 80.

c) Premsa Cultural

(N) FOMENT VILANOVI. (D) Joaquim Benet i Mundet. (A) Sta. Madrona, 1. (T) 893 10 10. (E) Societat Cultural. (P) Trimestral. (Ti) 1.750 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1972.

a) Ràdio Privada

RÀDIO PENEDES. (D) Manuel Guzmán Martínez. (A) Rbla. Llibertat, 25. (T) 893 01 23. (E) R.A.T.O.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc.); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 17. LES GARRIGUES

N.H. 22.809

(P) Mensual. (Ti) 1.500 exem. (C) 100 %.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Les Borges Blanques	5.174	X	X					
Cervià de les Garrigues	933	X						
Juneda	3.045	X						
Total d'habitants	9.152	9.152	5.174					

17.2. CERVIÀ DE LES GARRIGUES

N.H.: 933

a) Premsa d'Informació General

(N) EL CERVOL. (D) Col·lectiu de Redactors. (A) Biblioteca Popular. (E) Biblioteca Popular. (P) Mensual. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) febrer 7- (2.ª època).

17. LES GARRIGUES

N.H.: 22.809

(T) 973 14 02 67. (E) Associació de Pares de Família. (P) Bimestral. (Ti) 750 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 21 abril 81.

17.1. LES BORGES BLANQUES

N.H.: 5.174

a) Premsa d'Informació General

(N) EL TERRALL. (D) Miquel Angel Estravé i Palau. (A) Apartat de Correus n.º 15.

b) Butlletí Municipal

(N) SERVEI INFORMATIU. (D) Josep M.ª Panadès i Riu. (A) Ausias Marc, 6. (T) 973 14 07 74.

17.3. JUNEDA

N.H.: 3.045

a) Premsa d'Informació General

(N) FONOLL. (D) Antonieta Mateu i Gorges. (A) Apartat de Correus n.º 1. (T) 973 15 00 59. (E) Grup de Joves de Juneda. (P) Bimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1979.

18. LA GARROTXA

N.H.: 45.245

Comarca. 18 LA GARROTXA

N.H.: 45.245

18.1. SANT FELIU DE PALLAROLS

N.H.: 1.139

a) Butlletí Municipal

(N) CIRCULAR INFORMATIVA. (D) Pere Torrent i Soler i Lluís Bars i Compte. (A) Pl. el Firal, s/n. (T) 972 44 40 11. (P) Mensual. (Ti) 450 ex. (C) 100 %. (S) maig 1979.

18.2. OLOT

N.H.: 25.072

a) Premsa d'Informació General

(N) LA COMARCA D'OLOT. (D) Pere Madrenys. (A) Galwey, 1, 1r, 1.ª (T) 972 29 74 67. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 2.500 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) 18 gener 79.

L'OLOTÍ. (D) Josep M.ª Pàmies. (A) Maria Bayreda, 2, 2.ª, 1.ª (T) 972 26 16 91. (E) Premsa Olotina, s.a. (P) Setmanal. (Ti) 2.500 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) febrer 79.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Joan Casellas. (A) Ajuntament. (T) 972 26 00 00. (P) Irregular. (Ti) 8.000 ex. (C) 100 %. (S) 1980.

c) Premsa Cultural

(N) GRA DE FAJOL. (D) Joan Capdevila. (A) Montsalvatje, 24, baixos. (T) 972 26 10 18. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Trimestral. (Ti) 1.350 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) juny 80.

d) Ràdio Privada

(N) Ràdio Olot. (D) Marc Barberí. (A) Pl. del Carme, 2. (T) 972 26 04 62. (E) Patronat Municipal.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Sant Feliu de Pallarols	1.139		X					
Olot	25.072	XX	X	X				X
Les Planes d'Hostalets	1.861		X					
Santa Pau	1.274	X						
Vall d'en Bas	2.640	X						
Total d'habitants	31.926	28.986	28.072	25.072				25.072

18.3. LES PLANES D'HOSTALETS

N.H.: 1.861

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Joan Roda. (A) Pare Vicenç Basalú, 3. (T) 972 44 80 06. (P) Irregular. (Ti) 150 ex. (C) 100 %. (S) 1981.

18.4. SANTA PAU

N.H.: 1.274

a) Premsa d'Informació General

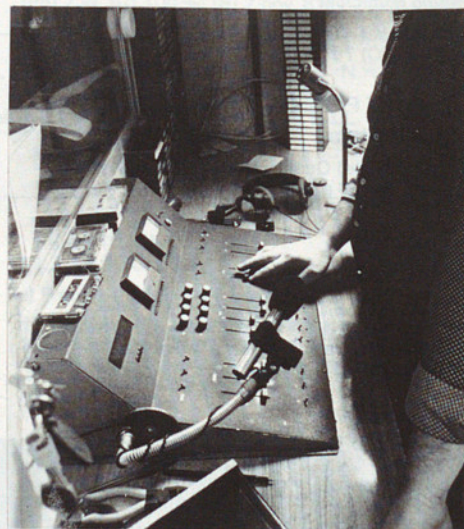
(N) CROSCAT. (D) Jordi Espadale i Vergés. (A) La Doma, s/n. (T) 972 26 24 00, ex. 52. (E) Escoles Joan Maragall d'E.G.B. (P) Anyal. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1978.

18.5. VALL D'EN BAS

N.H.: 2.460

a) Premsa d'Informació General

(N) VENTALLÀT. (D) Èmili Salavedra i Casamitjana. (A) Local de la Cambra, c/ Sant Esteve d'En Bas. (T) 972 69 02 25/00 31. (E) Cambra Agrària. (P) Trimestral. (Ti) 1.500 ex. (Z) La Vall d'En Bas. (C) 100 %. (S) setembre 78.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc.); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 19. GIRONÈS

N.H.: 136.637

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Banyoles	12.431	XX	X					
Bescanó	2.632		X					
Cassà de la Selva	6.739	XX	X				X	
Celrà	2.131		X					
Girona	86.624	XXX	X	XXX	XXX			XX
Llagostera	5.033	X	X					
Salt	7.077	X						
Santa Eugènia de Ter	-	X						
Sant Jordi Desvalls	626	X						
Sarrià de Ter	1.821	X						
Total d'habitants	125.114	120.351	115.590	86.624			6.739	86.624

19. GIRONES

N.H.: 136.637

(Ti) 1.000 ex. (C) 75 %. (S) octubre 79.

19.1. BANYOLES

N.H.: 12.431

19.3. CASSÀ DE LA SELVA N.H.: 6.739

a) Premsa d'Informació General

(N) EL BAGANT. (D) Jaume Boix Angelats.
(A) Sant Martíria, 29. (T) 972 200 07 39.
(E) Cooperativa de redactors. (P) Mensual.
(Ti) 1.000 ex. (Z) Subcomarca de Banyoles.
(C) 100 % (S) abril 81.

(N) Revista DE BANYOLES. (D) Andreu Soler i Soley. (A) Pl. de Santa Maria, 5.
(T) 972 57 07 42/09 89. (E) Parròquia.
(P) Quinzenal. (Ti) 1.100 ex. (Z) Subcomarca de Banyoles. (C) 90 %. (S) 1977 (2.ª època).

b) Butlletí Municipal

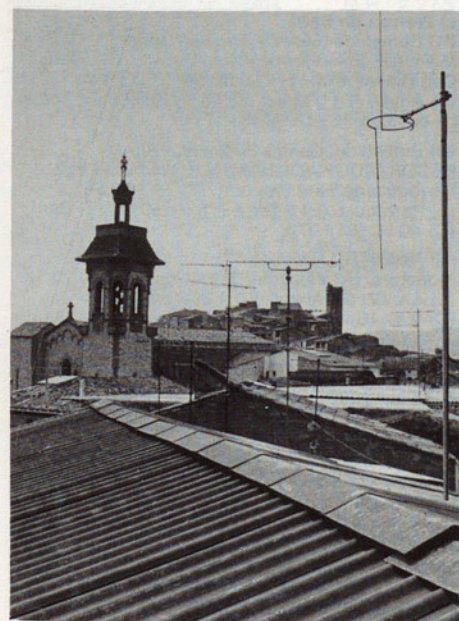
(M) B.I.M. (D) Angel Grabuleda i Oriol. (A) Pass. de la Indústria, 78. (T) 972 57 10 84.
(P) Mensual. (Ti) 1250 ex. (C) 100 %. (S) maig 79.

19.2. BESCANÓ

N.H.: 2.632

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Jordi Carrera i Serra. (A) Pl. Maragall, 3. (T) 972 44 00 05. (P) Mensual.

a) Premsa d'Informació General

(N) EL BROLLADOR. (D) Ramon Rabasseras.
(A) Pl. de Sant Pere, 4. (T) 972 46 02 64.
(E) AA.VV. (P) Bimestral. (Ti) 375 ex. (Z) Cassà i Caldès. (C) 100 %. (S) desembre 77.

(N) LLUM I GUIA. (D) Joan Codolà i Suris.
(A) Marina, 14. (T) 972 46 02 15/00 23.
(E) Parròquia. (P) Mensual. (Ti) 900 ex. (Z) Local.
(C) 80 %. (S) juny 44.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) M.ª Dolores Godoy. (A) Pl. de la Coma, 1. (T) 972 46 14 00. (P) Irregular.
(Ti) 1.500 ex. (C) 100 %. (S) desembre 80.

c) Ràdio Lliure

(N) RÀDIO SATURN.

19.4. CELRÀ

N.H. 2.131

a) Butlletí Municipal

(N) AJUNTAMENT DE CELRÀ. B.I. (D) Narcís Serra i Briguera. (A) Carretera de Palamos, 39.
(T) 972 49 20 01/20 82. (P) Mensual.
(Ti) 1.000 ex. (C) 75 %.

19.5. GIRONA

N.H.: 86.624

a) Premsa d'Informació General

(N) NORD. (D) Martíria Brunsó. (A) Apartat de Correus n.º 311. (T) 972 20 66 20. (E) Col·lectiu «Pancarta, s.a.» (P) Bimestral. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 50 %. (S) desembre 80.

(N) PRESENCIA. (D) Pere Madrenys. (A) Forja, 4, 2.ª, 2.ª (T) 972 21 25 58. (E) Societat Anònima.
(P) Mensual. (Ti) 3.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 15 abril 65.

(N) USTED. (D) Josep Martínez i Rubio. (A) Cort Reial, 18, pal. (T) 972 20 06 77. (E) J. Martínez.
(P) Mensual. (Z) Comarcal. (C) 50 %. (S) 1953.

b) Butlletí Municipal

(N) PAPERS D'IM. (D) Ramon Albert. (A) Pl. de la Vila. (T) 972 20 14 00. (P) Mensual. (C) Bilingüe. (S) 6 febrer 81.

c) Premsa Cultural

(N) CANT D'UN POBLE. (D) Joan Cortals i Pons.
(A) Bisbe Lorenzana, 9, 1.ª 1.ª (T) 972 23 56 10.
(E) Associació d'ex alumnes de català.
(P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 11 setembre 80.

(N) L'ESTRUC. (D) Pep Vila i Enric Prat. (A) Bisbe Lorenzana, 9, 1.ª, 1.ª. (T) 972 23 56 10. (E)

Associació d'ex alumnes de català. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 81.

(N) REVISTA DE GIRONA. (D) Arcadi Calzada.
(A) Servei de Premsa de la Diputació.
(T) 972 20 57 00. (E) Diputació. (P) Trimestral.
(Ti) 1.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %.
(S) 1956 (2.ª època).

d) Premsa de Barri

(N) L'ARBREDA. (D) Josep M.ª Zamora i Monje.
(A) Montilivi, 4, 2.ª, 1.ª (T) 972 20 61 50. (E) AA.VV. Barri Montilivi. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Barri Montilivi. (C) 50 %. (S) gener 80.

(N) BUTLLETÍ DE L'AA.VV. DE SANTA EUGÈNIA. (D) Anna M.ª Molist. (A) c/ d'en Güell, 124.
(T) 972 23 31 69. (E) AA.VV. (P) Trimestral.
(Ti) 500 ex. (Z) Barri de Santa Eugènia.
(C) 100 %. (S) juliol 80.

(N) BUTLLETÍ INF. DE L'AA.VV. CAN GIBERT DEL PLA. (D) Josep M.ª Amor i Sunyer. (A) Orient, 65, At, 1.ª (T) 972 23 71 81. (E) AA.VV. (P) Bimestral.
(Ti) 1.500 ex. (Z) Barri. (C) 80 %. (S) octubre 81.

e) Ràdio Privada

(N) RÀDIO GIRONA. (D) Josep Vilà i Prina. (A) Força, 8. (T) 972 20 39 43. (E) R.E.B.S.A.

(N) RÀDIO LA VOZ DE GERONA. (D) Eleuterio Paniagua Garcia. (A) Jaume I, 30.
(T) 972 20 50 33. (E) R.C.E.

19.6. LLAGOSTERA

N.H.: 5.033

a) Premsa d'Informació General

(N) BUTLLETÍ DE LLAGOSTERA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Apartat de Correus n.º 54.
(T) 972 83 01 11. (E) AA.VV. «23 de febrer».
(P) Mensual. (Ti) 400 exem. (Z) Local. (C) 90 %. (S) març 80.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Josep i Rodó. (A) Pl. Castell, 1.
(T) 972 83 03 75. (P) Mensual. (Ti) 511 ex.
(C) Bilingüe. (S) 1981.

19.7. SALT

N.H.: 7.077

a) Premsa d'Informació General

(N) LA FARGA. (D) Lluís Mateu. (A) Pass. Verdager, 1. (T) 972 20 70 88 / 20 18 92.
(E) Casal Jubilats de Salt. (P) Mensual.
(Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) maig 79.

19.8. SANTA EUGÈNIA DE TER

N.H.: agregat a l'Ajuntament de Girona

a) Premsa d'Informació General

(N) EL DIMONI. (D) Col·lectiu de redactors.
(A) Montseny, 24. (T) 972 21 77 58. (E) Grup de veïns de Sta. Eugènia de Ter. (P) Mensual.
(Ti) 600 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) febrer 81.

19.9. SANT JORDI DESVALLS

N.H.: 626

a) Premsa d'Informació General

(N) PARAULES AL VENT. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Casal St. Jordi Desvalls.
(T) 321 77 86. (Barna). (E) Casal St. Jordi.
(P) Bimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1977.

19.10. SARRIÀ DE TER

N.H.: 1.821

a) Premsa d'Informació General

(N) EL POBLE. (D) Col·lectiu de redactors.
(A) Major, 73. (T) 972 20 72 68. (E) AA.VV./Ajuntament/Entit. Esportives. (P) Mensual.
(Ti) 1.200 ex. (Z) Local. (S) desembre 79.

Comarca 20. MARESME

N.H.: 253.527

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Alella	3.381	X	X					
Arenys de Mar	10.087	X	X			X		
Arenys de Munt	4.531	X	X					
Argentona	6.554	X	X			X		
Calella	10.586	X					X	
Canet de Mar	8.062	XX				X		
Malgrat	10.972	X					X	
El Masnou	14.522	X	X					
Mataró	97.008	XXX		XXX	XXXX			X
Montgat	6.944		X					
Pineda de Mar	11.747	X					X	
Premià de Dalt	5.241	X	X	X				
Premià de Mar	20.034	X					X	
Sant Pol de Mar	2.275	X						
Sant Vicenç de Montalt	1.191		X					
Teià	2.258	X						
Tordera	7.560	X						
Vilassar de Mar	9.519		X			X		
Total d'habitants	233.472	215.818	61.970	102.249		34.222	53.339	97.008

20. MARESME

N.H.: 253.527

20.1. ALELLA

N.H.: 3.381

a) Premsa d'Informació General

(N) ELLELLA. (D) Eduard Serra i Güell. (A) Pl. de l'Ajuntament, 12. (T) 555 16 92. (E) Ass. d'Antics Alumnes de les Escoles Pies d'Alella. (P) Mensual. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) gener 60.

b) Butlletí Municipal

(N) EL FULL. (A) Pl. de l'Ajuntament, 1. (T) 555 23 39. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (C) 100 %. (S) maig 70.

20.2. ARENYS DE MAR

N.H.: 10.087

a) Premsa d'Informació General

(N) VIDA PARROQUIAL. (D) Martí Amagat i Matala. (A) Parròquia de Santa Maria d'Arenys. (T) 792 00 96. (E) Parròquia. (P) Bimestral. (Ti) 700 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) febrer 44.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Antoni Badosa. (A) Pl. de la Vila, s/n. (T) 792 00 84 / 792 02 00. (P) Trimestral. (Ti) 4.000 ex. (C) Bilingüe. (S) 1979.

c) Ràdio Municipal

(D) Dos coordinadors. (De) Set. (He) Trenta-una. (Po) 20 W. (C) 100 %. (S) 8 setembre 79.

20.3. ARENYS DE MUNT

N.H.: 4.531

a) Premsa d'Informació General

(N) L'OU COM BALLA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Sant Pau, 32. (T) 793 82 54. (E) Associacions Cíviques. (P) Mensual. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) setembre 77.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. i CULTURAL. (D) Josep Umbert. (A) C/ de la Generalitat, 5. (T) 793 86 27. (P) Bimestral. (Ti) 1.600 ex. (C) 100 %. (S) setembre 1981.

20.4. ARGENTONA

N.H.: 6.554

a) Premsa d'Informació General

(N) LLAÇ. (D) Josep Masó i Noguera. (A) C/ Gran, 11. (T) 797 02 14 / 797 04 04. (E) Societat Coral i Cultural Llaç d'Amistad. (P) Mensual. (Ti) 800 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) març 77.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Jordi Suari Font i Josep Lladó Pasqual. (A) c/ Gran, 61. (T) 797 07 11. (P) Irregular. (Ti) 1.100 ex. (C) 75 %. (S) juny 79.

c) Ràdio Municipal

(D) Gonçal Calvo. (De) Tres. (He) Quinze. (Po) 10W. (C) 100 %. (S) 1 des. 81.

20.5. CALELLA

N.H.: 10.586

a) Premsa d'Informació General

(N) ESTELA. (D) Joan Mollerusa i Costa. (A) Raval, 1. (T) 769 09 90/769 17 44. (E) Parròquia. (P) Quinzenal. (Ti) 850 ex. (Z) Local. (C) 75 %. (S) 23 setembre 46.

b) Ràdio Lliure

(N) RADIO CALELLA.

20.6. CANET DE MAR

N.H.: 8.062

a) Premsa d'Informació General

(N) CANET, RESUM DE PREMSA. (D) Joan Ramon Mainat. (A) València, 2. (T) 794 09 09. (E) Cooperativa de redactors. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 81.

(N) PLAÇA DE LA LLENYA. (S) Josep Rovira i Fors i Josep Cisqueu i Quinto. (A) Ap. de Corr 3. (T) 794 19 94/05 94/09 01. (E) Ed. Cannetum. (P) Mensual. (Ti) 825 ex. (Z) Local. (C) 99 %. (S) abril 79.

b) Ràdio Municipal

(D) Montserrat Comas. (De) Set. (He) Vint-i-set. (Po) 20W. (C) 100 %. (S) 9 febrer 80.

20.7. MALGRAT

N.H.: 10.972

a) Premsa d'Informació General

(N) SOM-HI. (D) Xavier Roig i Jiménez. (A) c/ del Mar, 57, 2n 2a. (T) 761 06 05 (E) Societat Anònima. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) Octubre 78.

b) Ràdio Lliure

(N) RÀDIO MALGRAT. (E) E.R.C.

20.8. EL MASNOU

N.H.: 14.522

a) Premsa d'Informació General

(N) EL MASNOU. (D) Col·lectius Amics del Masnou. (A) Apartat de Corr. 124. (T) 555 28 51. (E) Ass. Amics del Masnou. (P) Mensual. (Ti) 2.000 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) abril 81.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) L'Alcalde. (A) Pass. Prat de la Riba, 1. (T) 555 06 00. (P) Bimestral. (Ti) 5.000 ex. (C) 75 %.

20.9. MATARÓ

N.H.: 97.008

a) Premsa d'Informació General

(N) CRÓNICA DE MATARÓ. (D) Joan Segura i Palomares. (A) Riera, 54. (T) 790 21 27. (E) Societat Anònima. (P) Trisetmanal. (Ti) 4.000 ex. (Z) Comarca. (C) 50 %. (S) 2 abril 77 (2a. època).

(N) EL MARESME. (D) Antoni Ribas i Bertran. (A) Amàlia, 16. (T) 798 54 64 (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 3.000 ex. (Z) Comarcal.

(C) 100 %. (S) 21 octubre 77 (2a. època).

(N) EL MATARONÍ. (D) Esther Llop. (A) Iluro, 52, 2.ª. (T) 798 60 11/799 25 11. (E) Col·lectiu Premsa Mataronina, s.a. (P) Setmanal. (Ti) 5.000 ex. (Z) Comarcal (C) 55 %. (S) 1 abril 81.

b) Premsa Cultural

(N) FULL DEL MUSEU ARXIU DE STA. MARIA. (D) Manuel Salicrú i Puig. (A) Sant Francesc d'Assis, 25. (T) 790 15 28. (E) Parròquia. (P) Quatrimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) abril 79.

(N) LAIETÀNIA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Carreró, 17. (T) 796 10 29. (E) Museu Municipal de Mataró. (P) Anyal. (Ti) 700 ex. (C) 100 %. (S) 1981.

(N) EL MARTELL. (D) Col·lectiu de Redactors. (A) Ateneu de Mataró, 10 de gener, s/n. (E) Col·lectiu de Redactors. (P) Bimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Comarcal. (C) 80 %. (S) octubre 80.

c) Premsa de Barri

(N) Butlletí de L'AA.VV. Molins, Torner i 1r de Maig. (D) Josep Carbó i Noni Escoda. (A) Torre Can Clavell, s/n. (T) 798 59 96. (E) AA.VV. (P) Anyal. (Ti) 500 ex. (Z) Barris de Molins, Torner i 1 de Maig. (C) 10 %. (S) 1979.

(B) Butlletí del Centre Social EL PALAU ESCORXADOR. (D) Josep M.ª Bosch. (A) edif. Parròquia de Sant Pau, s/n. (T) 790 51 36. (E) Parròquia. (P) 2 l'any. (Ti) 2.550 ex. (Z) Barri. (C) 40 %. (S) 1973.

(N) NUESTRO BARRIO. (D) Col·lectiu de redactors. (A) València, 57 baixos. (T) 380 28 15. (E) AA.VV. (P) Anyal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Barri. (C) 0 %. (S) 1978.

(N) ROCAFONDA. (D) Joan Aliberas. (A) Picasso, 23, 5ª. (T) 796 03 71. (E) AA.VV. i Ass. Pares d'Alumnes, barri de Rocafonda. (P) Trimestral. (Ti) 450 ex. (Z) Barri. (C) 10 %. (S) juliol 81.

d) Ràdio Privada

(N) RADIO MATARÓ. (D) Francesc Palasi i Ibañez. (A) Cooperativa, 2. (T) 798 60 11. (E) Ràdio Mataró, s.a.

20.10. MONTGAT

N.H.: 6.944

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. LA VEU DE MONTGAT. (D) Albert Munné. (A) Pl. de la Vila, s/n.

(T) 389 01 97/49 41. (P) Bimestral. (Ti) 2.500 ex. (C) 75 %. (S) 1979.

20.11. PINEDA DE MAR N.H.: 11.747

a) Premsa d'Informació General

(N) CONTRAPUNT. (D) Joan Gómez. (A) Major, 8. (T) 762 33 88. (E) AA.VV. «Tramontana». (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) març 81.

b) Ràdio Lliure

(N) RADIO PINEDA.

20.12. PREMIÀ DE DALT N.H.: 5.241

c) Premsa d'Informació General

(N) L'OPINIÓ. (D) Joan Comas. (A) Sant Crist, s/n. (T) 751 34 90. (E) Grup de Veïns. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 60 %. (S) març 81.

b) Butlletí Municipal

(N) I.M. (D) Regidor d'Informació. (A) Penedès, 25. (T) 751 16 56. (P) Irregular. (C) 75 %. (S).

c) Premsa Cultural

(N) QUADERNS DE LA FONT DEL CARGOL. (D) Valerià Pujol. (A) Coromina, 32. (T) 751 26 64. (E) Grup d'Escriptors. (P) Bimestral. (Ti) 350 ex. (Z) Local i radi. (C) 100 %. (S) desembre 78.

20.13 PREMIÀ DE MAR N.H.: 20.034

a) Premsa d'Informació General

(N) PREMIÀ INFORMA. (D) Joan Josep Bernabeu. (A) Ap de Corr 2. (T) 751 07 73. (E) S.A. (P) Mensual. (Ti) 1.500 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) setembre 79.

b) Ràdio Lliure.

(N) RÀDIO PREMIÀ.

20.14. SANT POL DE MAR N.H.: 2.275

a) Premsa d'Informació General

(N) EL RELLOTGE. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Raval, 42. (T) 760 09 62. (E) Centre Cultural i d'Esbarjo «Grup Revista». (P) Bimestral. (Ti) 350 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) abril 78.

20.15. SANT VICENÇ DE MONTALT N.H.: 1.191

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Avel·lí Artis. (A) Pl. Major, 1. (T) 791 05 11. (P) Trimes. (Ti) 600 ex. (C) 100 %. (S) març 80.

20.16. TEIÀ N.H.: 2.258

a) Premsa d'Informació General

(N) QUEL·COM. (D) Honori Navarro. (A) Compte Godó, 6. (T) 555 02 79. (E) Moviment Cultural Joventut. (P) Bimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) octubre 75.

20.17. TORDERA N.H.: 7.560

a) Premsa d'Informació General

(N) JUNTS. (D) Jaume Borrell i Santaaulària. (A)

Sant Ramon, 40 «Can Ros» (T) 764 01 02/00 23. (E) Patronat «can Ros» (Municipal). (P) Mensual (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) juny 80.

20.18. VILASSAR DE MAR N.H.: 9.519

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Miquel Aragonès i Rubio. (A) Santa Eulàlia, 47, 2ⁿ. 1^a. (P) Mensual. (Ti) 3.000 ex. (C) 75 %. (S) febrer 81.

b) Ràdio Municipal

(D) Anna Petit. (De) Set. (He) Vint-i-una. (Po) 10W. (C) 85 %. (S) 24 juny 80.

Comarca 21. MONTSIÀ

N.H.: 49.564

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Alcanar	7.959	X						
Amposta	14.673	X				X		
Santa Bàrbara	3.296		X					
Sant Carles de la Ràpita	10.051	X						
La Sènia	4.644	X						
Ulldecona	5.273	X						X
Total d'habitants	45.896	42.600	3.296			14.673		5.273

21. MONTSIÀ N.H.: 49.564

21.1. ALCANAR N.H.: 7.959

a) Premsa d'Informació General

(N) ALCANAR. (D) Xavier Ulldemolins i Reverte. (A) Ajuntament. (T) 977 73 00/04. (E) Municipal. (P) Mensual (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 30 %. (S) febrer 81 (2ª època).

21.2. AMPOSTA N.H.: 14.673

a) Premsa d'Informació General

(N) AMPOSTA. (D) Josep Gil i Morales. (A) Ajuntament. (T) 977. 70 00 57. (E) Municipal. (P) Quinzenal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 45 %. (S) 1949.

b) Ràdio Municipal

(D) Joan Ripollès. (De) Set. (He) Setanta. (Po) 50W. (C) 80 %. (S) 13 agost 81.

21.3. SANTA BÀRBARA N.H.: 3.296

a) Butlletí Municipal

(N) FULL MUNICIPAL. (A) Ajuntament. (T) 977. 71 80 09. (P) Irregular. (Ti) 1.100 ex. (C) 0 %. (S) març 80.

21.4. SANT CARLES DE LA RÀPITA N.H.: 10.051

a) Premsa d'Informació General

(N) RÀPITA. (D) Josep Torné i Balaguer. (A) Pl. d'en Carles III, 13. (T) 977. 74 00 51/01 00. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 25 %. (S) 1950.

21.5 LA SÈNIA N.H.: 4.644

a) Premsa d'Informació General

(N) LO SENIENC. (D) Victor Gimeno Sanz. (A) Pass. de la Clotada, 7. (T) 977. 71 30 58. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 75 %. (S) abril 80.

21.6. ULLDECONA N.H.: 5.273

a) Premsa d'Informació General

(N) ULLDECONA. (D) Jaume Antich i Balada. (A) Major, 49. (T) 977. 72 00 13/03 80. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 750 ex. (Z) Local. (C) 40 %. (S) març 80 (2ª època).

b) Ràdio Privada

(N) RÀDIO COSTA DAURADA (ULLDECONA). (D) Joan Nadal i Canaldà. (A) Major, 94. (T) 977. 72 02 10. (E) R.C.E.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poblè); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc...); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 22. LA NOGUERA

N.H.: 45.350

Trimestral. (Ti) 400 ex. (C) 100 %. (S) octubre 81.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Alfarràs	3.189	X						
Albesa	1.454	X						
Balaguer	12.585			X				
Bellcaire d'Urgell	1.602		X					
Bellvis	2.460	X						
Linyola	2.327	X						
Ponts	2.251	X						
Termens	1.442	X						
Total d'habitants	17.310	13.123	1.602	12.585				

22. LA NOGUERA N.H.: 43.350

(E) Entitats locals. (P) Quatrimestral. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 85 %. (S) 1980.

22.1. ALFARRÀS N.H.: 3.189

a) Premsa d'Informació General
(N) LO PONT DEL RIU. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Avda. de Catalunya. 18. (T) 973. 76 02 84. (E) Secció Cultural del Grup d'Esplai La Noguera. (P) Bimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) juny 80.

22.2. ALBESA N.H.: 1.454

a) Premsa d'Informació General
(N) PORTAL. (D) Josep M^a. Codina. (A) Biblioteca Municipal. Josep Borés, 19. (T) 973. 18 60 30.

22.3. BALAGUER N.H.: 12.585

a) Premsa Cultural
(N) ESCRIVIM A LES PARETS. (D) Joan Busquet i Ardiaca. (A) Barri Nou, 88. (T) 973. 44 50 43. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Trimestral. (Ti) 275 ex. (Z) Comarques de ponent i Barcelona capital. (C) 100 %. (S) setembre 78.

22.4. BELLCAIRE D'URGELL N.H.: 1.602

a) Butlletí Municipal
(N) CASA DE LA VILA. (D) Jaume Montfort i Samà. (A) Pl. Major, 1. (T) 973. 58 60 05. (P)

22.5. BELLVIS N.H.: 2.460

a) Premsa d'Informació General
(N) EL CARRILET. (D) Joan Torrents i López. (A) Pass. Delícies, 15, 1^r. (T) 973. 56 51 04. (E) Ass. de Pares de Família. (P) Bimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 60 %. (S) abril 77.

22.6. LINYOLA N.H.: 2.327

a) Premsa d'Informació General
(N) BARRET PICAT. (D) Esteve Mestre. (A) Prat de la Ribera, 1. (T) 973. 57 50 19 (E) Col·lectiu de redactors. (P) Bimestral. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) agost 79.

22.7. PONTS N.H.: 2.231

a) Premsa d'Informació General
(N) PORTAVEU DE LA COMARCA DEL MIG SEGRE. (D) Col·lectiu de redacció. (A) Avda. del Passeig, s/n. (T) 973. 46 01 55/03 56. (E) Col·lectiu de redac. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local i radi. (C) 99 %. (S) gener 78.

22.8. TERMENS N.H.: 1.442

a) Premsa d'Informació General
(N) ARREL. (D) Josep Mª Varios. (A) Ass. Cultural Arrels. (T) 973 18 10 89. (E) Ass. Cultural de Termens. (P) Bimestral. (Ti) 225 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) maig 76.

23. OSONA N.H.: 111.518

Comarca 23. OSONA

N.H.: 111.518

23.1. COLLDETENES N.H.: 1.229

a) Premsa d'Informació General
(N) L'ESPIGA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) França, 18. (T) 886 38 93. (E) Grup de joves. (P) Bimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 24 juny 76.

23.2. HOSTALETS DE BALENYÀ N.H.: 2.948

a) Premsa d'Informació General
(N) TOTS PER TOTS. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Llar d'infants «El Gra d'or». (T) 882 01 97/01 31. (E) Comissió de Cult. d'Amics de Balenyà. (P) Trimestral. (Ti) 375 ex. (Z) Local. (C) 98 %. (S) desembre 72.

23.3. MANLLEU N.H.: 15.962

a) Premsa d'Informació General
(N) MANLLEU. (D) Joan Contijoch. (A) Arnau de Corcó, 43. (T) 851 22 91/01 30/22 91/02 36. (E) Premsa d'Osona. (P) Setmanal. (Ti) 1.200 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1977.

b) Butlletí Municipal
(N) FULL INFORMATIU. (D) Miquel Vallduriola. (A) Ajuntament. (T) 851 00 97/29 95. (P) Irregular. (C) 100 %. (S) juny 80.

23.4. RODA DE TER N.H.: 4.562

a) Premsa d'Informació General
(N) RODA DE TER. (D) Miquel Vilar i Blanch. (A) Pl. Major, 4. (T) 854 07 78/01 75. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) 1942.

23.5. RUPIT - PRUIT N.H.: 414

a) Butlletí Municipal
(N) FULL INFORMATIU. (D) Emili Salavedra i

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Colldetenes	1.229	X						
Hostalets de Balenyà	2.948	X						
Manlleu	15.962	X	X					
Roda de Ter	4.562	X						
Rupit - Pruit	414		X					
Sant Hipòlit de Voltregà	3.160		X					
Sant Julià de Vilatorrada	1.518	X						
Sant Miquel de Balenyà	-	X						
Sant Pere de Torelló	2.006	X						
Sant Vicenç de Torelló	1.785		X					
Taradell	4.114	X	X					
Tavertet	97	X						
Tona	5.124	X						
Torelló	10.941	X	X				X	
Vic	30.155	XX	X	XX				X
Total d'habitants	84.015	78.656	66.531	30.155			10.941	30.155

Casamitjana. (A) Pl. Major, 1. (T) 856 50 03. (P) Anyal. (Ti) 200 ex. (C) 100 %. (S) desembre 80.

23.6. SANT HIPÒLIT DE VOLTREGÀ N.H.: 3.160

a) Butlletí Municipal
(N) BUTLLETÍ INFORMATIU. (D) -. (A) Pl. de la Vila, 1. (T) 857 00 10. (P) Irregular. (Ti) 1.100 ex. (C) Bilingüe. (S) juny 81.

23.7. SANT JULIÀ DE VILATORRA N.H.: 1.518

a) Premsa d'Informació General
(N) RELLEU. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Pl. Marquès de la Quadra, s/n. (T) 888 70 46/72 94. (E) Unió Excursionista de Vic. (P) Bimestral.

(Ti) 325 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) abril 77.

23.8. SANT MIQUEL DE BALENYÀ N.H.: agregat a l'Ajuntament de Seva

a) Premsa d'Informació General
(N) EL GALLARET. (D) Jordi Canamasas. (A) Parròquia. (T) 887 03 15. (E) Parròquia. (P) Mensual. (Ti) 160 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 24 juny 78.

23.9. SANT PERE DE TORELLÓ N.H.: 2.006

a) Premsa d'Informació General
(N) EL MOT. (D) Gaspar Pujolasos. (A) Sant Rafael, 29. (T) 858 41 78. (E) Cooperativa de redactors. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (Z) Local (C) 100 %. (S) 10 gener 81.

23.10. SANT VICENÇ DE TORELLÓ N.H.: 1.785

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Pere Serrancoli i Soldevila. (A) La Casa Nova. (T) 859 15 26. (P) Mensual. (Ti) 525 ex. (C) 100 %. (S) -.

23.11. TARADELL N.H.: 4.114

a) Premsa d'Informació General

(N) TARADELL. (D) Josep Baucells i Reig. (A) Ramon Pau, 82. (T) 880 00 32. (E) Parroquia. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1949

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Joan Reig. (A) c/ de la Vila, 45. (T) 880 00 32. (P) Bimestral. (Ti) 1.200 ex. (C) 100 %. (S) 1979.

23.12. TAVERTEI N.H.: 97

a) Premsa d'Informació General

(N) ELS CINGLES. (D) Col·lectiu. (A) Pl. de la Diputació, 1, «Can Nazari». (T) 856 50 80. (E) Grup d'Amics dels Cingles. (P) Trimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local i radi. (C) 100 %. (S) 1979.

23.13. TONA N.H.: 5.124

a) Premsa d'Informació General

(N) LA VEU DE TONA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Major, 64, 1^a, 1^a. (T) 887 05 72. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 23 abril 80.

23.14. TORELLÓ N.H.: 10.941

a) Premsa d'Informació General

(N) TORELLÓ. (D) Berta Faro. (A) Pl. Nova, 11, 2.ⁿ (T) 859 05 80. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Setmanal. (Ti) 1.200 ex. (Z) La Vall del Ges. (C) 100 %. (S) 12 juny 54.

b) Butlletí Municipal

(N) FULL INFORMATIU. (D) Josep Solà i Puig. (A) Sant Miquel, 42. (T) 859 03 73. (P) Més d'un cop a la setmana. (Ti) 1.000 ex. (C) 100 %. (S) juny 79.

c) Ràdio Lliure

(N) ONA JUVENIL.

23.15. VIC N.H.: 30.155

a) Premsa d'Informació General

(N) AUSONA. (D) Jordi Costa i Riera. (A) c/ Nou,

(T) 886 35 77. (E) Irregular. (P) Setmanal. (Ti) 3.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) 1978 (2.ª època).

(N) EL 9 NOU. (D) Ferran Font i Campanals. (A) Carretera de Barcelona, 21. (T) 885 39 64. (E) Societat Anònima. (P) Bisetmanal. (Ti) 12.575 ex. (Z) Comarcal. (C) 100 %. (S) 3 març 78.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I. de l'AJUNTAMENT DE VIC. (D) Enric Castellnou. (A) Ciutat, 1. (T) 886 21 00/35 53. (P) Irregular. (Ti) 2.000 ex. (C) 100 %. (S) octubre 80.

c) Premsa Cultural

(N) CLOT. (D) - (A) Rambla del Carme, 47. (T) 886 17 08. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Trimestral. (Ti) 400 ex. (Z) Local i radi. (C) 100 %. (S) 1971.

(N) L'HORA ZERO. (D) Fátima Comas i Juanco. (A) Bellmunt, 4, entl, esquerra. (T) 859 06 30/885 37 10. (E) Grup de Joves (P) Quatrimestral. (Ti) 100 ex. (Z) Comarca. (C) 100 %. (S) 1979.

d) Ràdio Privada

(N) RÀDIO VIC. (D) Ramon Bellafont Litran. (A) Sant Antoni, 4. (T) 886 37 31. (E) Bellafont.

Comarca 24. PALLARS JUSSÀ

N.H.: 18.768

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Isona i Conca d'Allà	1.565		X					
La Pobla de Segur	3.397	X						
Tremp	5.603			X				
Vilaller	1.005			X				
Total d'habitants	11.570	3.397	1.565	6.608				

24. PALLARS JUSSÀ N.H.: 18.768

24.1. ISONA I CONCA D'ALLÀ N.H.: 1.565

a) Butlletí Municipal

(N) BUTLLETÍ INFORMATIU. (P) Irregular. (Ti) 2.100 ex. (C) 100 %. (S) desembre 79.

24.2. LA POBLA DE SEGUR N.H.: 3.397

a) Premsa d'Informació General

(N) ESCUDELLA-2. (D) Teresa Escolà. (A) Sant Ferran, 10, 3^a, 3^a. (Barna) (T) 973 358 99 87 (Barna). (E) Cooperativa de redactors. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (Z) Comarques dels dos Pallars. (C) 100 %. (S) jul. 80.

24.3. TREMP N.H.: 5.603

a) Premsa Cultural

(N) S.A.M. (D) Josep Romero i Tolò. (A) Hospital, 14, baixos. (T) 65 00 39. (E) Societat d'Amics de la Muntanya. (P) Trimestral. (Ti) 650 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1972 (2ª època).

24.4. VILALLER N.H.: 1.005

a) Premsa Cultural

(N) VENT DEL PONT. (D) Antonio Estop. (A) Anton Navarro, s/n. (T) 973 69 00 75. (E) Ass. Cultural. (P) Bimestral. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 50 %. (S) 1980.

Comarca 25. PALLARS SOBIRÀ

N.H.: 5.450

No té cap mitjà de comunicació local.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc.); (TI): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 26. PRIORAT

N.H.: 10.529

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Capçanes	465	X						
Falset	2.647	XX						
Total d'habitants	3.112	3.112						

26. PRIORAT

N.H.: 10.529

(N) EL CARRASCLET. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Pl. de l'Església, 8. (T) 977 83 03 28. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 205 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) juliol 80.

26.1. CAPÇANES

N.H.: 465

a) Premsa d'Informació General

26.2. FALSET

N.H.: 2.647

a) Premsa d'Informació General

(N) FALSET. (D) M.ª Dolors Selles i Comellas. (A) Pl. de la Quartera, 41. (T) 977 83 03 60. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local i radi. (C) 100 %. (S) agost 79.

(N) LLICORELL. (D) Jaume Ciurana i Sans. (A) Crr. de Porrera, s/n. (T) 977 83 03 38/72. (E) Escola Associació Docent Priorat de Falset. (P) Mensual. (Ti) 650 ex. (Z) Local i radi. (C) 75 %. (S) 1975.

27. RIBERA D'EBRE

N.H.: 24.984

Comarca 27. RIBERA D'EBRE

N.H.: 24.984

27.1. FLIX

N.H.: 5.009

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.H.	R.LL.	R.P.
Flix	5.009	X						
Mora d'Ebre	4.332		X					X
Total d'habitants	9.341	5.009	4.332					4.332

a) Premsa d'Informació General

(N) LA VEU DE FLIX. (D) Jaume Aresté i Bajés. (A) c/ Major, 56. (T) 977 41 02 57/04 59. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 800 ex. (Z) Local i radi. (C) 70 %. (S) setembre 79.

27.2. MORA D'EBRE

N.H.: 4.332

s/n. (T) 977 40 00 12. (P) Bimestral. (Ti) 1.500 ex. (C) Bilingüe. (S) juny 81.

(N) RADIO MORA D'EBRE. (D) Jordi Costa i Riera. (A) Aleix Amorós i Algueró. (T) 977 40 10 33. (E) Patronat Local.

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Manuel Mellado. (A) Pl. Espanya,

b) Ràdio Privada

Comarca 28. RIPOLLÈS

N.H.: 33.102

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Campdevàdol	3.598		X					
Camprodon	2.386					X		
Ripoll	12.209	X	X			X		
Sant Quirze de Besora	2.074		X					
Total d'habitants	20.267	12.209	17.881			14.595		

28. RIPOLLÈS

N.H.: 33.102

28.2. CAMPRODON

N.H.: 2.386

a) Ràdio Municipal

(D) Conseller de Cultura. (De) Set. (He) Dinou. (Po) 20W. (C) 80 %. (S) 3 agost 80.

28.1. CAMPDEVÀNOL

N.H.: 3.598

a) Butlletí Municipal

(N) BUTLLETÍ MUNICIPAL. (D) Àngels Espona i Fornesa. (A) c/ Major, s/n. (T) 972 73 02 82. (P) Bimestral. (Ti) 1.200 ex. (C) Bilingüe. (S) Maig 79.

28.3. RIPOLL

N.H.: 12.209

a) Premsa d'Informació General

(N) EL RIPOLLÈS. (D) Lluís Bonada. (A) Ap de Corr, 90. (T) 972 70 06 00. (P) Quinzenal. (Ti) 1.500 ex. (Z) Comarcal. (C) 90 %. (S) 1977 (darrera època).

b) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT INFORMA. (D) Joan Colomer. (A) Pl. de l'Ajuntament. (T) 972 70 06 00. (P) Trimestral. (Ti) 3.200 ex. (C) 75 %. (S) juliol 80.

c) Ràdio Municipal

(D) Albert Pons. (De) Set. (He) Setanta-sis. (Po) 80W. (C) 100 %. (S) 11 setembre 80.

28.4. SANT QUIRZE DE BESORA

N.H.: 2.074

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Enric Pujol i Casanovas. (A) Pont, 39. (T) 855 02 98. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (C) 100 %. (S) gener 81

29. LA SEGARRA

N.H.: 17.359

Comarca 29. LA SEGARRA

N.H.: 17.359

29.1. CERVERA

N.H.: 6.444

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Cervera	6.444	XX						
Guissona	2.608	X						
Els Plans de Sió	794		X					
Sant Guim	1.077	X	X					
Total d'habitants	10.923	10.129	1.871					

a) Premsa d'Informació General

(N) CARRERO DE LES BRUIXES. (D) M.ª Dolors Elies i Fuster. (A) General Güell, 11. (T) 973 53 00 14/08 04. (E) Prop. Privada. (P) Mensual. (Ti) 450 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) maig 78.

(N) SEGARRA. (D) Emili Ravell i Riera. (A) Pass. d'en Balmes, s/n. (T) 973 53 06 80. (E) Grup d'Amics de la Població. (P) Quinzenal. (Ti) 950 ex. (Z) Comarcal. (C) 95 % (S) 15 juny 44.

29.2. GUISSONA

N.H.: 2.608

a) Premsa d'Informació General

(N) ISSAUNA. (D) Josep M.ª Grau. (A) Apartat de Correus s/n. (T) 973 55 03 00. (E) Veïns del

Poble. (P) Mensual. (Ti) 450 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) setembre 78.

29.3. ELS PLANS DE SIÓ

N.H.: 794

a) Butlletí Municipal

(N) COSES NOSTRES. (D) Adrià Marquilles i Bernans. (A) Major, 6. (T) 52 00 32/56. (P) Mensual. (Ti) 400 ex. (C) 75 %. (S) desembre 80.

29.4. SANT GUIM

N.H.: 1.077

a) Premsa d'Informació General

(N) CASA NOSTRA. (D) Josep Pijoan i Roca. (A) Major, 89. (T) 973 55 60 88. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 220 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1978 (2ª època).

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.LOCAL. (D) Xavier Feliu i Munt. (A) Major, 4. (T) 973 55 60 59. (P) Bimestral. (C) 0 %. (S) maig 79.

Comarca 30. SEGRÀ

N.H.: 169.066

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Almacelles	5.321		X					
Almenar	3.636	X						
Artesa de Lleida	1.178	X						
Bell-lloc d'Urgell	2.178	X						
Golmés	1.293		X					
Lleida	106.814		X	XX				X
Miralcamp	1.194						X	
Mollerusa	8.350		X	X				
El Palau d'Anglesola	1.672	X	X					
Total d'habitants	131.636	8.664	123.450	115.164			1.194	106.814

30. SEGRÀ

N.H.: 169.066

30.1. ALMACELLES

N.H.: 5.321

a) Butlletí Municipal

(N) ALMACELLES B.I.M. (D) Emília Cobo de Lara. (A) Pl. de la Vila, 1. (T) 973 74 00 12/81. (P) Irregular. (Ti) 1.200 ex. (C) 75 %. (S) març 80.

30.2. ALMENAR

N.H.: 3.636

a) Premsa d'Informació General

(N) LA BARANA DEL FOSSAR. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Carretera de Lleida, s/n. (T) 973 77 01 66. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Bimen. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) Setembre 79.

30.3. ARTESA DE LLEIDA

N.H.: 1.178

a) Premsa d'Informació General

(N) LA FEMOSA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) del Castell, 23. (T) 973 16 71 28. (E) Agrupació Cult. La Femosa. (P) Mensual. (Ti) 150 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) novembre 77 (època).

30.4. BELL-LLOC D'URGELL

N.H.: 2.178

a) Premsa d'Informació General

(N) LA VEU. (D) Jaume Cabús. (A) AA.VV. i Amics de Bell-Lloc d'Urgell. (T) 973 56 01 51. (E) AA.VV. i A. de Bell-Lloc d'U. (P) Bimestral. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) agost 79.

30.5. GOLMÉS

N.H.: 1.293

a) Butlletí Municipal

(N) B.I. (D) El Secretari. (A) Portal, 1. (T) 973 60 15 01. (P) Irregular. (Ti) 350 ex. (C) 0 %. (S) febrer 81.

30.6. LLEIDA

N.H.: 106.814

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. LA PAERIA. (A) Pl. Paeria, s/n. (T) 973 24 19 24. (P) Mensual. (Ti) 6.000 ex. (C) Bilingüe. (S) juny 79.

b) Premsa Cultural

(N) L'ESTROF. (D) Josep Borrell. (A) Comptes d'Urgell, Edifici Catalunya I, 3ª escala, 5ª, 1ª. (T) 973 23 59 65. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Quatrimestral. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) desembre 79.

(N) QUADERNS DE PONENT. (D) Jaume Pont i Ibañez. (A) Facultat de Filologia, C/ de Cavallers, 15. (T) 973 22 29 99/24 68 65. (E) Fac. Filologia. (P) Trimestral. (Ti) 850 ex. (Z) Intercomarcal. (C) 100 %. (S) primavera 79.

c) Ràdio Privada

(N) RÀDIO LLEIDA. (D) Francesc Gelonch i Maries. (A) Marquès de Vila Antonio, 5. (T) 973 24 50 00. (E) R.E.B.S.A.

(N) RÀDIO POPULAR DE LLEIDA. (D) Salvador Gener i Giribert. (A) Acadèmia, 17. (T) 973 22 17 98. (E) C.O.P.E.

30.7. MIRALCAMP

N.H.: 1.194

a) Ràdio Lliure

Comarca 31. LA SELVA

N.H.: 82.606

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Anglès	5.028		X					X
Arbúcies	4.081	X	X					
Blanes	20.353	X	X					
Breda	3.121		X					
Hostalric	2.672		X					
Lloret de Mar	10.463	X						
Santa Coloma de Farners	6.993	X						
Sant Hilari de Sacalm	4.375	X						
Tossa de Mar	2.979			X				
Vidreres	3.207	X	X					
Total d'habitants	63.272	49.472	38.462	2.979			5.028	

31. LA SELVA

N.H.: 82.606

31.1. ANGLÈS

N.H.: 5.028

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Josep Sontane. (A) Pl. de la Vila, 1. (T) 972 42 00 58. (P) Mensual. (Ti) 2.000 ex. (C) Bilingüe. (S) 1971.

b) Ràdio Municipal

(D) 3 coordinadors. (De) Set. (He) Vint-i-quatre. (Po) 5W. (C) 100 %. (S) 8 desembre 80.

31.2. ARBÚCIES

N.H.: 4.081

a) Premsa d'Informació General

(N) PERXADA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Sant Jaume, 8. (T) 972 86 00 01. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 425 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) novembre 79.

b) Butlletí Municipal

(N) FULL D'I.M. (D) Jaume Soler. (A) Major, 2. (T) 972 86 00 01. (P) Mensual. (Ti) 1.000 ex. (C) 100 %. (S) abril 79.

(N) RÀDIO PONENT.

30.8. MOLLERUSA

N.H.: 8.350

a) Butlletí Municipal

(N) MOLLERUSA CIUTAT. (D) Joan Gomà. (A) Pl. Ajuntament, 1. (T) 973 60 07 13. (P) Irregular. (Ti) 2.000 ex. (C) Bilingüe. (S) abril 79.

b) Premsa Cultural

(N) ISARD. (D) Josep Miquel Ortega. (A) Ap de Corr 89. (T) 973 60 00 68. (E) Grup excursionista «Serrelada». (P) Trimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 100. (S) febrer 79.

30.9. EL PALAU D'ANGLESOLA

N.H.: 1.672

a) Premsa d'Informació General

(N) L'AVENC. (D) Miquel Garcia. (A) Sant Josep, 1, 2ª, 2ª. (T) 973 60 13 81/14/44. (E) Grup de Joves. (P) Bimestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) desembre 76.

b) Butlletí Municipal

(N) CULTURAL INFORMATIU. (D) Carles Esquerda i Ramon Jovells. (A) Sant Josep, 1, 2ª. (T) 973 60 13 14. (P) Trimestral. (C) 100 %. (S) febrer 75.

31.3. BLANES

N.H.: 20.353

a) Premsa d'Informació General

(n) RECULL. (D) Pere Madrenys. (A) Ample, 18. (T) 972 33 12 30/23 04 93. (E) Blanes Edicions, S.A. (P) Quinzenal. (Ti) 1.200 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1920.

b) Butlletí Municipal

(N) B.M. (D) Ramon Muñoz i Cotrina. (A) Pass. de Dintre, 29. (T) 972 33 02 62. (P) Bimestral. (Ti) 4.000 ex. (C) 75 %. (S) 4 desembre 79.

31.4. Breda

N.H.: 3.121

a) Butlletí Municipal

(N) B.M. (D) Jordi Puig Galí. (A) Pl. de la Vila, 9. (T) 972.87.00.12. (P) Irregular. (Ti) 800 ex. (C) 100 %. (S) 1976.

31.5. HOSTALRIC

N.H.: 2.672

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (A) Ajuntament. (T) 972 86 40 11. (P) Trimestral. (Ti) 850 ex. (C) 75 %. (S) 1 d'abril 79.

31.6. LLORET DE MAR N.H.: 10.463

a) Premsa d'Informació General

(N) LLORET GAZETA. (D) Francesc Rubio Cordon. (A) Ap. de Corr., 69. (T) 972 36 48 52. (P) Quinzenal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 10 %. (S) octubre 75.

31.7. SANTA COLOMA DE FARNERS N.H.: 6.993

a) Premsa d'Informació General

(N) RESSO. (D) Joaquim Trias i Mas. (A) C/ Major, 30. (T) 972 04 00 77/07 56. (E) Joventut Ruol d'Acció Catòlica. (P) Mensual, (Ti) 1.000 ex.

(Z) Local. (C) 100 %. (S) agost 68.

31.8. SANT HILARI DE SACALM N.H.: 4.375

a) Premsa d'Informació General

(N) TERRA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Pl. del Peix, 6. (T) 972 86 82 85/86 80 25. (E) Grup Joves Sant Hilari. (P) Mensual. (Ti) 200 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) desembre 79.

31.9. TOSSA DE MAR N.H.: 2.979

a) Premsa Cultural

(N) QUADERNS D'ESTUDIS TOSSENS. (D) Col·lectiu de redacció. (A) Església, 4/ Ajuntament. (T) 972 34 01 00. (E) Municipal. (P)

Anyal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 100 %.

31.10. VIDRERES N.H.: 3.207

a) Premsa d'Informació General

(N) LA TAULA DEL RACÓ. (D) Teodor Solans. (A) Pl. d'en Lluís Companys, s/n. Bar Oliva. (T) 972 85 00 13. (E) Grup d'Amics de Vidreres. (P) Mensual. (Ti) 2.000 ex. (Z) Comarcal. (C) 60 %. (S) 21 Octubre 78.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Ramon Garriga i Ribas. (A) Girona, 30. (T) 972 85 00 66. (P) Trimestral. (Ti) 1.200 ex. (C) Bilingüe. (S) setembre 80.

32. SOLSONÈS N.H.: 10.764

32.1. SOLSONA N.H.: 6.267

a) Premsa Cultural

(N) L'AFRAU. (D) Carles Llorach i Freixes. (A) Pl. Major, 1. (T) 811 00 37. (E) Cercle Artístic. (P) Semestral. (Ti) 250 ex. (Z) Local (també Manresa i Barcelona). (C) 100 %. (S) 17 abril 79.

Comarca 32. SOLSONÈS

N.H.: 10.764

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Solsona	6.267			X				
Total d'habitants	6.267							6.267

Comarca 33. TARRAGONÈS

N.H.: 149.871

(Ti) 40.000 ex. (C) Bilingüe. (S) setembre 79.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Tarragona	109.112	X	X					X
Vilaseca i Salou	16.426	X	X					X
Total d'habitants	125.538	125.538	125.538					125.538

c) Ràdio Privada

(N) RADIO LA VEU DEL MEDITERRANI. (D) Enric Basas i Teixidó. (A) Germans Landa, 21. (T) 977 20 19 36. (E) R.C.E.

33.2. VILASECA I SALOU N.H.: 16.426

a) Premsa d'Informació General

(N) EL PONT DE FUSTA. (D) Miquel Angel Caballero Perez. (A) Ap. de Corr. 71. (E) Ass. El Pont de Fusta. (P) Mensual. (Ti) 1.500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) maig 82.

b) Butlletí Municipal

(N) VILASECA I SALOU B.I. (D) Joaquim Vives. (A) Pl. Església, 26. (T) 977 38 10 00. (P) Mensual. (Ti) 1.500 ex. (C) Bilingüe. (S) set 79.

c) Ràdio Lliure

(N) RADIO SALOU.

33. TARRAGONÈS N.H.: 149.871

33.1. TARRAGONA N.H.: 109.112

a) Premsa d'Informació General

(N) CRÓNICA. (D) Francesc Basco i Garcia. (A) Rambla Nova, 98, át. (T) 977 20 33 38. (E) Privada. (P) Setmanal. (Ti) 10.000 ex. (Z) Comarques tarragonines. (C) 50 %. (S) 9 abril 81.

b) Butlletí Municipal

(N) LA VEU DE L'AJUNTAMENT. (D) Tomàs Carot. (A) La Font, 1. (T) 977 20 25 45. (P) Mensual.

Comarca 34. TERRA ALTA

N.H.: 13.372

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Corbera de Terra Alta	1.223	X						
Total d'habitants	1.223	1.223						

34. TERRA ALTA N.H.: 13.732

34.1. CORBERA DE TERRA ALTA

a) Premsa d'Informació General N.H.: 1.223

(N) CERÇ. (D) Joan Antoni. (A) Casa de Cultura de Corbera. (T) -. (E) Casa de Cultura de Corbera. (P) Mensual. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 90 %. (S) abril 82.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc.); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Comarca 35. URGELL

N.H.: 35.342

(S) setembre 79 (2.ª època).

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Agramunt	4.649	X	X					
Barbens	798		X					
Belianes	638	X						
Bellcaire d'Urgell	1.733	X						
Bellpuig d'Urgell	3.684	X						
Tàrrega	11.046	X	X					
Tornabous	958	X						X
Total d'habitants	23.506	22.808	15.493					11.046

35. URGELL

N.H.: 35.342

(N) ENLLAÇ. (D) Jaume Monfort. (A) Catalunya, 1, baixos. (T) 973 58 60 05. (E) Butll. de l'Ass Cul i Recreativa esbart d'Amics. (P) Bimestral. (T) 350 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) juliol 77.

35.1. AGRAMUNT

N.H.: 4.649

a) Premsa d'Informació General

(N) SIÓ. (D) Josep Huguet i Herrera. (A) La Plaça, 1. (T) 973 39 09 79/03 81. (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 950 ex. (Z) Local i radi. (C) 100 %. (S) març 64.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Jaume Cots. (A) Pl. Església, 1. (T) 973 39 00 57. (P) Mensual (Ti). 1.000 ex. (C) 100 %. (S) març 64.

35.2. BARBENS

N.H.: 798

a) Butlletí Municipal

(N) CIRCULAR INFORMATIVA. (D) Joan Roca i Farnell. (A) Ajuntament. (T) 973 58 04 60. (P) Irregular. (C) 75 %. (S) juny 79.

35.3. BELIANES

N.H.: 638

a) Premsa d'Informació General

(N) EIXIR. (D) Modest Panadès. (A) c/ d'Arbeca, 2. (T) 973 33 02 12. (E) AA.VV. (P) Trimestral. (Ti) 175 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1979.

35.4. BELLCAIRE D'URGELL

N.H.: 1.733

a) Premsa d'Informació General

35.5. BELLPUIG D'URGELL

N.H.: 3.684

a) Premsa d'Informació General

(N) EL PREGONER D'URGELL. (D) Francesc Saladrígues. (A) Homenatge a la Vellesa, 6. (T) 973 32 04 08. (E) Municipal. (P) Quinzenal. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %.

Comarca 36. VALL D'ARAN

N.H.: 5.808

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Viella	2.874				X			
Salardú-Baqueira Beret	1.129							X
Total d'habitants	4.003				2.874			1.129

36. VALL D'ARAN

N.H.: 5.808

Val D'Aran. (P) Trimes. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 25 % i 75 % aranès. (S) 1977.

36.1. VIELLA

N.H.: 2.874

a) Premsa Cultural

(N) TERRA ARANESA. (D) M.ª Elvira Riu. (A) Museu Etnològic de'ra Val d'Aran. (T) 977 66 00 14. (E) Museu etnològic de'ra

36.2. BAQUEIRA-BERET

a) Ràdio Privada

(N) Ràdio Aran.

Comarca 37. VALLÈS OCCIDENTAL

N.H.: 608.477

37. VALLÈS OCCIDENTAL N.H.: 608.477

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Barberà del Vallès	28.861	X						
Caldes de Montbui	10.157	X		X		X		
Castellar del Vallès	11.008	XX		X		X		
Castellbisbal	3.403	X						
Cerdanyola del Vallès	50.885		X					
Matadepera	2.376		X			X		
Moncada	25.625				X			
Ripollet	26.133		X					
Rubi	43.839	X	X			X	X	
Sabadell	186.123	X	X	XX	XXX			X
Sant Cugat del Vallès	30.633		X				X	
Sant Llorenç Savall	1.984	X	X					
Santa Perpètua de la Moguda	13.549		X					
Terrassa	155.614	XX	X					X
Vacarisses	443	X						
Valldoreix	-		X					
Viladecavalls del Vallès	1.549		X					
Total d'habitants	552.182	441.443	512.685	207.288	211.748	67.380	74.472	341.737

37.1. BARBERÀ DEL VALLÈS

N.H.: 28.861

a) Premsa d'Informació General

(N) NUEVA CIUDAD BADIA. (D) Josep Oñate. (A) Avda. del Tibidabo, s/n. (T) 718 36 54 / 28 12. (E) Centre Cultural Ciudad Badia. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 0 %. (S) 1978.

37.2. CALDES DE MONTBUI

N.H.: 10.157

a) Premsa d'Informació General

(N) SETMANARI MONTBUI. (D) Joan Agut. (A) Pl. de la Font del Lleó, 10. (T) 865 00 81. (E) Patronat d'Entitats Locals. (P) Setmanal. (Ti) 1.300 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 1977 (3.ª època).

b) Premsa Cultural

(N) LA TORTUGA. (D) Joan Dalmau. (A) Pass de Sant Salvador, s/n. (T) 865 23 92. (E) Ass. Cultural. (P) Mensual. (Ti) 550 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1976.

c) Ràdio Municipal

(D) Salvador Codina. (De) Set. (He) Vint-i-sis. (Po) 12 W. (C) 100 %. (S) 20 octubre 80.

37.3. CASTELLAR DEL VALLÈS

N.H.: 11.008

a) Premsa d'Informació General

(N) FORJA. (D) Joan Plínot. (A) Església, 16. (T) 714 52 83. (E) Parroquial. (P) Setmanal. (Ti) 1.050 ex. (Z) Local. (C) 95 %. (S) 1946.

(N) QUATRE FULLS. (D) Jordi Clapers. (A) Passeig, 149, 1r. (T) 714 54 02 / 55 02. (E) Col·lectiu de redactors. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 14 març 81.

b) Premsa Cultural

(N) PLAÇA VELLA. (D) Josep Ramon Recordà. (A) C Nou, 23. (E) Arxiu Municipal Història. (P) Trimestral. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 10 gener 80.

c) Ràdio Municipal

(D) 1 Coordinador. (De) Set. (He) Viutanta-quatre. (Po) 40 W. (C) 80 %. (S) 1 Octubre 81.

37.4. CASTELLBISBAL

N.H.: 3.403

a) Premsa d'Informació General

(N) ARADA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Sant Marc, 18. (T) 772 03 33. (E) AA.VV. (P) Mensual. (Ti) 400 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) abril 78.

37.5. Cerdanyola del Vallès

N.H.: 50.885

a) Butlletí Municipal

(N) RIUSEC. (D) Josep M.ª Cortada i Miró. (A) Avda. de Europa, 37, 2n. (T) 692 12 00. (P) Mensual. (Ti) 5.000 ex. (C) Bilingüe. (S) febrer 81.

37.6. MATADEPERA

N.H.: 2.376

a) Butlletí Municipal

(N) PITORT. (D) Joan Alcaraz. (A) Urbanització Sant Llorenç dels Pins. (T) 787 00 61. (P) Bimestral. (Ti) 1.200 ex. (C) 100 %. (S) des. 81'

b) Ràdio Municipal

(De) Set. (He) Noranta-vuit. (Po) 70 W. (C) 100 %. (S) 22 febrer 81.

37.7. MONTCADA

N.H.: 25.625

a) Premsa de Barri

(N) HOJA INFORMATIVA. (D) Sebastià Eredia. (A) Asland, 2. (T) 564 26 44. (E) AA.VV. de Can Sant Joan. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Barri. (C) 10 %. (S) juny 66.

37.8. RIPOLLET

N.H.: 26.133

a) Butlletí Municipal

(N) B.I. URBANA. (D) Oriol Segarra i Trias. (A) Provenza, 328 (Barna). (T) 692 30 12. (P) Bimestral. (Ti) 9.500 ex. (C) Bilingüe. (S) 1979.

37.9. RUBÍ

N.H.: 43.839

a) Premsa d'Informació General

(N) ENDAVANT. (D) Eduard Cortès. (A) Sant Pere, 73. (T) 699 01 38. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 1.000 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) novembre 78.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. L'AJUNTAMENT INFORMA. (D) Miquel Miralles. (A) Pl. del Vi, 1. (T) 699 05 41 / 11 54. (P) Irregular. (C) Bilingüe. (S) octubre 80.

c) Ràdio Municipal

(D) Jordi Margarit. (De) Set. (He) 106 h. (Po) 500 W. (C) 80 %. (S) 22 Nov. 79.

d) Ràdio Lliure

(N) RÀDIO AZUL.

37.10. SABADELL

N.H.: 186.123

a) Premsa d'Informació General

(N) DIARIO DE SABADELL. (D) Ramon Rodriguez Zorrilla. (A) Calders, 21. (T) 710 46 81. (E) Societat Anònima. (P) Cincsetmanari. (Ti) 7.500 ex. (Z) Local i radi. (C) 15 %. (S) 1977 (2.ª època).

b) Premsa Cultural

(N) ELS DIES. (D) Antoni Clapès i Flaqué. (A) del Sol, 55. (T) 725 45 51. (E) Llibreria Els Dies. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) novembre 79.

(N) QUADERNS. (D) Joan Cuscó i Aymani.

(A) Sant Ferran, 60. (T) 710 52 86. (E) Amics de les Arts i les Lletres. (P) Bimestral. (Ti) 700 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) abril 78.

c) Premsa de Barri

(N) BUTLLET3 AGRUPACIÓ DE VEÏNS DE GRÀCIA. (D) Aurèlia Alcauò. (A) C d'En Permanyer, s/n (AA.VV.). (T) 710 28 97. (E) Agrupació. (P) Trimestral. (Ti) 800 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 1975.

(N) CA N'ORÍAC. (D) Col·lectiu de redactors.

(A) Garrotxa cantó València. (T) 716 60 05. (E) AA.VV. (P) Bimestral. (Ti) 1.000 ex. (Z) Barri. (C) 40 %. (S) febrer 78 (2.ª època).

(N) CONCÒRDIA. (D) Simon Saura.

(A) Esperanza, 3. (T) 716 27 46. (E) AA.VV. (P) Bimestral. (Ti) 3.000 ex. (Z) Barri. (C) 40 %. (S) 1959.

d) Ràdio Privada

(N) RÀDIO SABADELL. (D) Josep M.ª Solà i Fontanet. (A) Convent, 22. (T) 725 52 22. (E) Caixa d'Estalvis Sabadell.

37.11. SANT CUGAT DEL VALLÈS

N.H.: 30.633

a) Butlletí Municipal

(N) LA VEJ DE SANT CUGAT. (A) Pl. de Barcelona, 12. (T) 674 09 50. (P) Mensual. (Ti) 3.000 ex. (C) Bilingüe. (S) octubre 80.

b) Ràdio Lliure

(N) RÀDIO VALLÈS.

37.12. SANT LLORENÇ SAVALL N.H.: 1984

a) Premsa d'Informació General

(N) EL RIPOLL. (D). (A) Bústia de l'Avda de Catalunya, 68. (T). (E) Municipal. (P) Mensual. (Ti) 300 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) gener 78.

b) Butlletí Municipal

(N) SAVALL. (D) Maitè Mañosa. (A) Ajuntament. (T) 714 00 18. (P) Irregular. (Ti) 700 ex. (C) 100 %. (S) abril 79.

37.13. SANTA PERPETUA DE LA MOGUDA N.H.: 13.549

a) Butlletí Municipal

(N) Ajuntament de Santa Perpètua de la Moguda B.I. (D) M.ª Jesús Alvarez González. (A) Pl. de la Vila, 5. (T) 560 03 51. (P) Bimestral. (Ti) 3.000 ex. (C) Bilingüe. (S) octubre 80.

37.14. TERRASSA

N.H.: 155.614

a) Premsa d'Informació General

(N) DIARIO DE TERRASSA. (D) Xavier Puy i Monpradé. (A) Galileo, 347. (T) 788 67 12. (E) Societat Privada. (P) Quatrisetmanal. (Ti) 7.500 ex. (Z) Local i radi. (S) abril 77 (2.ª època)

(N) AL VENT. (D) Jaume Comellas. (A) Baix Plaça, 7, Bis, 2n. (T) 780 05 30. (E) Societat anònima. (P) Mensual. (Ti) 3.000 ex. (Z) Local. (C) 98 %. (S) 16 desembre 77.

b) Butlletí Municipal

(N) L'AJUNTAMENT DE TERRASSA INFORMA. (D) Jaume Valls. (A) Rabal de Montserrat, 14. (T) 788 40 00. (P) Bimestral. (Ti) 20.000 ex. (C) Bilingüe. (S) gener 81.

a) Ràdio Privada

(N) RÀDIO TERRASSA. (D) Josep M.ª Francino. (A) Sant Pere, 38. (T) 784 11 88. (E) Ràdio Club Terrassa.

37.15. VACARISSES

N.H.: 443

a) Premsa d'Informació General

(N) VACARISSES. (D) Sebastià Codina i Padrós. (A) Pl. de l'Església, 8. (T) 835 91 02/780 22 53. (E) Parroquial. (P) Mensual. (Ti) 700 ex. (Z) Intercomarcal. (C) 100 %. (S) 1964.

37.16. VALLDOREIX

N.H.: agregat a

l'Ajuntament de Sant Cugat

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. VALLDOREIX. (D) Jordi Mercader. (A) Pl. Mossèn Cinto Verdaguer. (T) 674 09 50. (P) Mensual. (Ti) 500 ex. (C) Bilingüe. (S) octubre 79.

37.17. VILADECAVALLS DEL VALLÈS

N.H.: 1.549

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Antoni Soler i Hospital, (A) Major, 53. (T) 788 74 18 / 71 41. (P) Trimestral. (Ti) 1.000 ex. (C) Bilingüe. (S) novembre 79.

Comarca. 38. VALLÈS ORIENTAL

N.H.: 214.777

Farrès MOSQUEROLES. (T) 867 09 25.
(P) Trimestral. (C) 100 %.

Població	N.H.	P.I.G.	B.M.	P.C.	P.B.	R.M.	R.LL.	R.P.
Aiguafreda	2.034	X						
L'Ametlla del Vallès	1.889		X					
Bigues	1.467		X					
Canovelles	12.138		X					
Castellterçol	2.057	X	X					
Cardedeu	7.240	X				X		
Fogars de Montclús	278		X					
Les Franqueses del Vallès	8.710		X					
La Garriga	8.178	XX	X					
Granollers	45.348	XXX	X			X		
Llinars	4.693					X		
Mollet del Vallès	35.480		X			X		
Parets del Vallès	8.745					X		
Sant Celoni	11.946	X	X			X		
Santa Eulàlia de Ronçana	2.346	X						
Sant Feliu de Codines	3.150		X					
Sant Fost de Capsentelles	2.969					X		
Santa Maria de Palautordera	4.159		X					
Total d'habitants	152.827	89.149	134.800			104.475		

38.8. LES FRANQUESES DEL VALLÈS

N.H.: 8.710

a) Butlletí Municipal

(N) B.I. (D) Ramon Domínguez i Coca / Rafael Riera i Fontcuberta. (T) 849 30 71 / 32 84.
(P) Trimestral. (Ti) 2.300 ex. (C) Bilingüe.
(S) març 81.

38.9. LA GARRIGA

N.H.: 8.178

a) Premsa d'Informació General

(N) EL POU CALENT. (D) Isabel Clara i Simó.
(A) Anselm Clavé, 6, 1.r, 1.a. (T) 849 44 11 / 871 53 96. (E) Empresa Privada. (P) Mensual.
(Ti) 500 ex. (Z) Local. (C) 100 %.
(S) novembre 79.

(N) LA VEU DE LA GARRIGA. (D) Col·lectiu de redactors. (A) Ap de Corr 29. (T) 871 50 97.
(E) Grup de Joves. (P) Mensual. (Ti) 600 ex.
(Z) Local. (C) 40 %. (S) octubre 79.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Francesc Viñas i Faura. (A) Josep Carner, 19. (T) 871 49 43. (P) Irregular.
(Ti) 3.000 ex. (C) 100 %. (S) octubre 79.

38. VALLÈS ORIENTAL

N.H.: 214.777

38.5. CASTELLTERÇOL

N.H.: 2.057

38.1. AIGUAFREDA

N.H.: 2.034

a) Premsa d'Informació General

(N) CONGOST. (D) Manuel González. (A) del Pont, 34. (T) 844 02 02. (E) Candidatura Local Municipal. (P) Mensual. (Ti) 00 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) octubre 79.

38.2. L'AMETLLA DEL VALLÈS

N.H.: 1.889

a) Butlletí Municipal

(N) B.M. (D) Josep Badia i Moret. (A) Sebastià Torres, 10. (T) 843 00 82. (P) Mensual. (Ti) 800 ex. (C) 100 %. (S) juny 79.

38.3. BIGUES

N.H.: 1.467

a) Butlletí Municipal

(N) B.M. (D) Francesc Bou i Viñolas. (A) Prat de la Riba s/n. (T) 865 80 23. (P) Irregular. (C) 100 %.

38.4. CANOVELLES

N.H.: 12.138

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Francesc Martos. (A) Pl. Ajuntament, s/n. (T) 849 38 44. (P) Bimestral. (Ti) 2.500 ex. (C) 0 %. (S) novembre 80.

a) Premsa d'Informació General

(N) TRUC. (D) Manuel Bonafacia i Roger. (A) Escoles Velles. (T) 866 80 34. (E) Grup de joves. (P) Mensual. (Ti) 425 ex. (Z) Subcomarca del Moianès. (C) 95 %. (S) gener 79.

b) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (D) Ajuntament. (A) Pl. Vella, 3. (T) 866 80 25. (P) Mensual. (Ti) 1.100 ex. (C) 100 %. (S) juliol 79.

38.6. CARDEDEU

N.H.: 7.240

a) Premsa d'Informació General

(N) MISSATGE. (D) Xavier Garcia. (A) Avda. Rei en Jaume, 55. (T) 846 09 05. (E) Agrupació Familiar. (P) Mensual. (Ti) 600 ex. (Z) Local. (C) 75 %. (S) juliol 70.

b) Ràdio Municipal

(D) Joan Grifols. (De) Set. (He) Vint-i-una. (Po) 15 W. (C) 90 %. (S) 23 agost 79.

38.7. FOGARS DE MONTCLÚS

N.H.: 278

a) Butlletí Municipal

(N) VENTS. (D) Josep Clopès i Serrat. (A) Can

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc...); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

38.10. GRANOLLERS N.H.: 45.348

a) Premsa d'Informació General

(N) COMARCA AL DIA. (D) Ramon Barnills i Folguera. (A) del Sol, 24. (T) 870 75 55. (E) Privada. (P) Setmanal. (Ti) 5.000 ex. (Z) Local i radi. (C) 15 %. (S) 4 desembre 76.

(N) PLAÇA GRAN. (D) Joan Bascón i Prevosti. (A) Anselm Clavé, 46. (T) 870 05 73. (E) Societat Anònima. (P) Setmanal. (Ti) 1.500 ex. (Z) Local. (C) 100 %. (S) 30 setembre 78.

(N) REVISTA DEL VALLÈS. (D) Joan Antonio Segura. (A) Avda. de Sant Esteve, 3, baixos. (T) 870 65 34. (E) Edicions del Vallès (Privada). (P) Setmanal. (Ti) 5.000 ex. (Z) Local. (C) 40 %. (S) 1977 (2.ª època).

b) Butlletí Municipal

(N) GRANOLLERS INFORMATIU B.I.M. (D) Alvar Maduell. (A) Pl. Purxada, s/n. (T) 870 52 00. (P) Mensual. (Ti) 10.000 ex. (C) Bilingüe. (S) maig 80.

c) Ràdio Municipal

(D) Lluís Diumerà. (De) Set. (He) Seixanta. (Po) 40 W. (C) 95 %. (S) 23 maig 81.

38.11. LLINARS

N.H.: 4.693

a) Ràdio Municipal

(D) Emili Alfaro. (De) Set. (He) Trenta-dues. (C) 60 %. (S) 5 març 81.

38.12. MOLLET DEL VALLÈS N.H.: 35.480

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. INFORMATIU MOLLET. (D) Francesc Navarro. (A) Prat de la Riba, s/n. (T) 593 13 00. (P) Mensual. (Ti) 10.000 ex. (C) Bilingüe. (S) juny 79.

b) Ràdio Municipal

(D) Xavier Sitjà. (De) Set. (He) Noranta-vuit. (C) 60 %. (S) 22 gener 81.

38.13. PARETS DEL VALLÈS N.H.: 8.745

a) Ràdio Municipal

(D) Joaquim Esteve. (De) Sis. (He) Trenta-nou. (Po) 15 W. (C) 85 %. (S) 11 setembre 80.

38.14. SANT CELONI N.H.: 11.946

a) Premsa d'Informació General

(N) ESCLAT. (D) Xavier Alfaràs. (A) Major, 105. (T) 867 09 82. (E) Centre d'Esplai de l'Arxiprestat de Sant Celoni. (P) Mensual. (Ti) 600 ex. (Z) Local i radi. (C) 100 %. (S) 1975.

b) Ràdio Municipal

(D) Alfret Usard. (De) Set. (He) Vint-i-tres. (Po) 50 W. (C) 99 %. (S) 25 desembre 81.

38.15. SANTA EULALIA DE RONÇANA

N.H.: 2.346

a) Premsa d'Informació General

(N) RONÇANA. (D) Joan Vallicrosa. (A) Parròquia. (T) 844 81 05. (E) Parroquial. (P) Mensual. (Ti) 800 ex. (Z) Local. (C) 80 %. (S) novembre 68.

38.16. SANT FELIU DE CODINES

N.H.: 3.150

a) Butlletí Municipal

(N) B.I.M. (A) Vic, 1. (T) 866 00 23 / 04 05. (P) Trimestral. (Ti) 1.800 ex. (C) 100 %. (S) juliol 79.

38.17. SANT FOST DE CAPSENTELLES

N.H.: 2.969

a) Ràdio Municipal

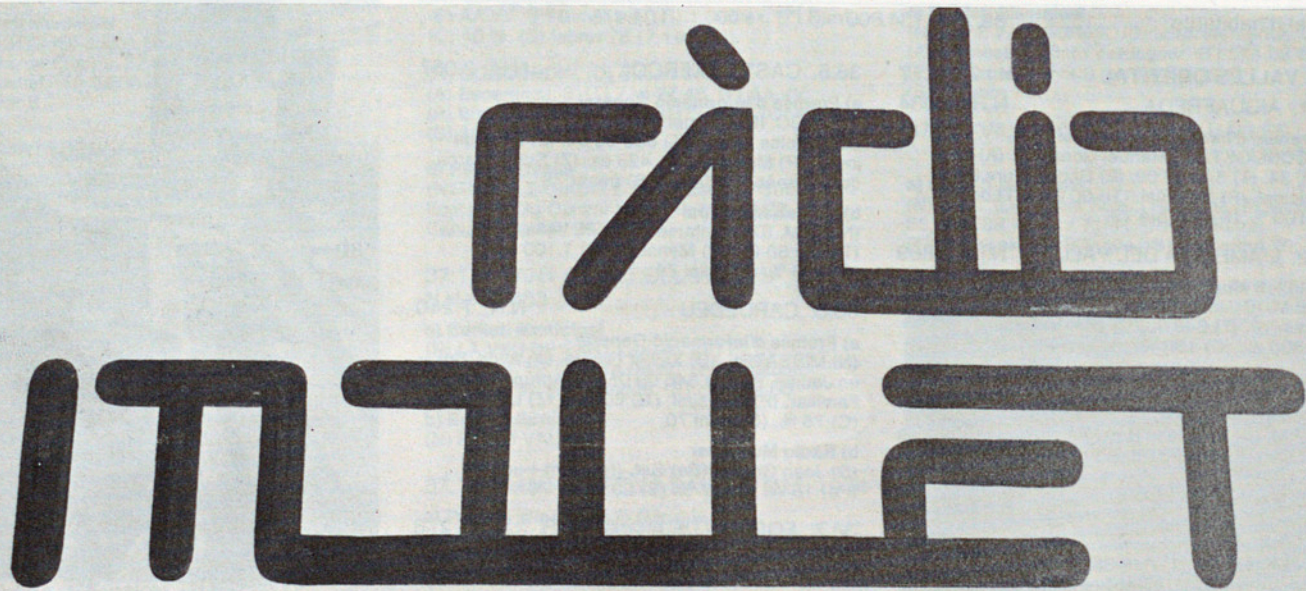
(D) Josep Munlló. (De) Set. (He) Trenta-tres. (Po) 18 W. (C) 90 %. (S) 15 gen. 82'

38.18. SANTA MARIA DE PALAUTORDERA

N.H.: 4.159

a) Butlletí Municipal

(N) L'OCELLLOT. (D) L'Alcalde. (A) Pl. de la Vilà, 1. (T) 848 00 56 / 00 77. (P) Irregular. (Ti) 1.250 ex. (C) Bilingüe. (S) octubre 79.

Claus per llegir el quadre de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants; P.I.G.: Premsa local o comarcal d'Informació General; B.M.: Butlletí Municipal; P.C.: Premsa local o comarcal Cultural; P.B.: Premsa de Barri; R.M.: Ràdio Municipal; R.LL.: Ràdio Lliure; R.P.: Ràdio Privada. A la fi del quadre, el Total d'habitants es refereix als habitants sumats per cada columna: en la primera columna es tracta dels habitants de la comarca que tenen mitjans de comunicació, en les següents dels habitants que tenen premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, ràdio lliure, i ràdio privada. Cada X correspon a un mitjà d'informació.

Claus per llegir el cens de cada comarca i cada poble: N.H.: Nombre d'Habitants (de la comarca i de cada poble); (N): Nom de la publicació o emissora; (D): Director o responsable de la publicació o emissora; (A): Adreça de la publicació o emissora; (T): Telèfon de la publicació o emissora; (E): Editor o propietari; (P): Periodicitat de les publicacions (setmanal, quinzenal, mensual, bimestral, trim., etc...); (Ti): Tiratge de la publicació; (Z): Zona de cobertura (local, comarcal, intercomarcal, etc.); (C): percentatge de Català (en alguns casos no hi ha percentatge sinó simplement «bilingüe» i quan el percentatge és 0 % vol dir que tota la publicació o la programació de l'emissora és en castellà); (S): data d'aparició o la Sortida de la publicació i emissora; (De): Nombre de dies d'Emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (He): Hores d'emissió a la setmana en el cas de les ràdios municipals; (Po): Potència de les ràdios municipals. Altres claus són llegibles per si mateixes: per exemple, quan diu «BIM» vol dir Butlletí d'Informació Municipal i «ex.» vol dir exemplars i es troba en l'apartat de Tiratge, així com hi ha algunes dades que poden manca i en tot cas en els Butlletins Municipals no es posa la zona de cobertura de la publicació ja que està clar que són locals del municipi al que pertanyen.

Estadística i Anàlisi de la Comunicació Local a Catalunya

Ernest Udina

El títol d'aquest article o anàlisi, a partir de les dades del Cens i Mapa de la Comunicació Local a Catalunya, planteja d'entrada una pregunta: ¿què vol dir, què és, la Comunicació Local? Aquesta expressió és lentament introduïda en els estudis sobre fenòmens comunicacionals a partir dels anys seixantes, superant el simple terme d'«informació local o regional» que era costum d'equiparar només amb la creixent importància de la premsa local o regional. Els anys setantes, els estudis internacionals sobre comunicació veïeren ja la introducció del terme «comunicació local» com una realitat referida a territoris limitats i concrets, per oposició als grans mitjans estatals o supra-regionals, amb la característica de considerar-la també com expressió de la vida local, superant el simple concepte «descendent» d'un emissor que informa i un receptor que s'empassa, per considerar en canvi la comunicació local com un terreny d'estudi privilegiat del doble procés participatiu descendent i ascendent alhora de la comunicació.

Els estudis sobre comunicació local, nombrosos els darrers anys en els països europeus, han partit sempre de la reflexió sobre un fet que és signe dels nostres temps: quan la invasió dels grans mitjans de comunicació, en les seves diverses formes multinacionals o monopolitzadores o estatals, era i és a l'ordre del dia, condicionant segons semblaria tot model cultural que no fos distribuït per ells mateixos, és també quan més han anat brollant arreu els nous mitjans casolans, locals, regionals, siguin premsa, ràdio, o televisió, com palesen en la nostra àrea els casos angles, francès, especialment l'italià, i d'una forma esclatant, si bé encara poc analitzada, el cas català.

Pàrtint d'aquest fenomen, la comunicació

local ha tingut i té ben diverses aproximacions definitòries. Pel seu valor sintètic, és interessant de citar els estudis presentats en el llibre «L'Information Locale» (1980, edicions Pedone, París), que formen les ponències i debats d'un Congrés celebrat sobre aquest tema el 1979 pel «Centre d'Estudis i d'Investigació de la Vida Local» de la Universitat de Burdeus (França). En conjunt, es realitzen sis definicions conclusives de la comunicació local després d'analitzar des de diversos punts de vista els seus processos: és el mecanisme residual del món de la comunicació; és la voluntat d'afirmació perifèrica contra tot tipus de centralisme; és l'expressió de la nova sensibilitat envers la vida quotidiana; és una resposta incompleta de la frustració individual de l'home que es veu assetjat per la societat; és un nou instrument de percepció de la vida diària; és simplement un mecanisme publicitari del poder o poders locals.

Aquestes definicions conclusives d'estudis concrets i generalitzats sobre la comunicació local, són presentades com «parcials» pels mateixos autors del llibre indicat. En aquest i altres estudis sobre el tema, sempre s'adverteix que la definició de la comunicació local no pot encara donar-se per definitiva, ja que forma part de la mateixa investigació sobre la comunicació local. És avui per avui impossible avançar per un terreny que no es limiti a la descripció. A Catalunya, els estudis de la comunicació local s'han iniciat fa poc, com a resultat de l'aparició en els darrers anys, des de 1976, de més de 300 mitjans nous de premsa o ràdio, del total de més de 500 que n'hi ha Catalunya. Falta encara, però, un estudi estadístic complet sobre aquests mitjans de comunicació considerats globalment. Aquest és l'intent d'aquest article

En els darreres cinc anys han aparegut a Catalunya més de 300 nous mitjans de Comunicació Local

final de l'Informe dedicat a la Comunicació Local, tot i que es tracta només d'un inici d'estadística i anàlisi, probablement amb imperfeccions d'enfocament i alguns errors de cens, tot plegat a solucionar precisament a partir del moment en què aquestes dades es publiquin i se'ns facin arribar les rectificacions escaients. En canvi, d'estudis sectorialitzats, especialment de premsa comarcal i de ràdios municipals, així com d'alguns processos de la comunicació local a Catalunya, en concret en ambients rurals, n'hi ha ja molts, i tant el primer número d'Arrel, dedicat a la premsa comarcal, com aquest número amb l'estudi de les ràdios, en són una mostra, entre molts altres.

Tenint en compte des d'ara el resultat de l'anàlisi que segueix, dos aspectes complementaris, al nivell descriptiu en què es mou l'estudi sobre la comunicació local, la defineixen com una hipòtesi de treball: es tracta de suports o mitjans que operen en un territori limitat i el contingut informatiu dels quals ve bàsicament determinat pels fets i realitats de la vida quotidiana en aquest territori. Segons aquest criteri, el present estudi està dividit en cinc quadres de síntesi elaborats sobre el Cens anterior i unes conclusions darrera de cada quadre, així com unes conclusions finals. El quadre de síntesi I es refereix al nombre d'habitants de

Catalunya que tenen mitjans de comunicació local o lectors potencials de la seva premsa i seguidors de les seves ràdios, locals i comarcals; el quadre de síntesi II es refereix als tiratges de la premsa local i comarcal de Catalunya; el quadre de síntesi III es refereix al nombre de mitjans de comunicació local de Catalunya; el quadre de síntesi IV es refereix a la utilització de la llengua catalana en els mitjans de comunicació local; i el quadre de síntesi V completa els anteriors codificant la propietat dels mitjans, el seu abast local o comarcal, i la seva antiguitat. En tota aquesta anàlisi, com s'ha fet en el Cens anterior, no es comptabilitzen –si no s'indica explícitament– cap mitjà de la ciutat de Barcelona ni cap diari de Girona, Lleida i Tarragona (si en canvi els altres mitjans d'aquestes tres ciutats). Els set indicadors o mitjans de comunicació local són: premsa d'informació general o comarcal (també s'utilitza l'expressió «premsa local o

comarcal»); butlletí municipal; premsa cultural; premsa de barri; ràdios municipals; ràdios lliures; i ràdios privades. En espera de l'aplicació de la vintena de projectes de televisions locals, aquests set tipus de mitjans expressen la totalitat dels mitjans de comunicació local de Catalunya. Metodològicament també s'ha procedit a realitzar tots els quadres per comarques: tot i que la nova ordenació territorial de Catalunya haurà de variar no poc l'aprovada per la Generalitat el 1936, és lògic que tot estudi de comunicació local es basi per definició en concrets límits territorials o unitats històrico-geogràfiques. Finalment, les perspectives que es desprenen d'aquesta anàlisi estadística, com veurem a la fi, obren –començant pel nivell descriptiu– noves vies a nous estudis i un futur insospitat, a partir de dades fins ara inèdites, a l'extraordinari fenomen de la comunicació local a Catalunya.

QUADRE DE SÍNTESI	1	2	3	4	5	6	7	8
	Nombre d'habitants	Nombre d'habitants que tenen mitjans de comunicació local	% de la columna 2 respecte de la columna 1	Nombre d'habitants que tenen premsa local o comarcal	Nombre d'habitants que tenen butlletins municipals	Nombre d'habitants que tenen premsa cultural	Nombre d'habitants que tenen ràdio municipal	Nombre d'habitants que tenen ràdio privada
1. ALT CAMP	33.027	21.143	64 %	21.143	18.857	18.857	0	0
2. ALT EMPORDÀ	80.790	50.446	62 %	35.547	15.957	0	2.657	30.412
3. ALT PENEDEès	63.534	45.720	71 %	38.801	36.974	25.029	3.650	0
4. ALT URGELL	19.332	13.437	69 %	3.247	10.190	10.190	0	0
5. ANOIA	78.348	55.900	71 %	42.839	53.613	0	0	0
6. BAGES	150.657	128.490	85 %	110.064	82.622	67.007	29.371	67.007
7. BAIX CAMP	118.091	104.112	88 %	99.620	83.437	84.107	0	79.245
8. BAIX EBRE	65.961	44.841	67 %	44.841	31.188	0	0	31.188
9. BAIX EMPORDÀ	81.990	68.086	83 %	64.245	22.778	0	0	0
10. BAIX LLOBREGAT	516.360	502.324	97 %	243.376	249.044	0	268.010	0
11. BAIX PENEDEès	29.023	24.218	83 %	24.218	0	0	11.661	0
12. BARCELONÈS (no Barcelona)	758.965	724.369	95 %	427.494	723.288	665.467	665.567	229.780
13. BERGUEDA	41.630	28.826	69 %	26.999	15.862	13.547	5.361	0
14. Cerdanya	12.041	6.760	56 %	5.839	921	0	0	0
15. CONCA DE BARBERÀ	18.140	9.238	50 %	4.192	0	5.291	0	0
16. GARRAF	70.530	68.490	97 %	55.759	46.129	55.759	12.731	43.915
17. LES GARRIGUES	22.809	9.152	40 %	5.174	0	0	0	0
18. GARROTXA	45.245	31.926	70 %	28.986	28.072	25.072	0	25.072
19. GIRONÈS	136.637	125.114	91 %	120.351	115.590	86.624	0	86.624
20. MARESME	253.527	233.472	92 %	215.818	61.970	102.249	34.222	97.008

1	2	3	4	5	6	7	8
Nombre d'habitants	Nombre d'habitants que tenen mitjans de comunicació local	% de la columna 2 respecte de la columna 1	Nombre d'habitants que tenen premsa local o comarcal	Nombre d'habitants que tenen butlletins municipals	Nombre d'habitants que tenen premsa cultural	Nombre d'habitants que tenen ràdio municipal	Nombre d'habitants que tenen ràdio privada
21. MONTSIÀ	49.564	92 %	42.600	3.296	0	14.673	5.273
22. LA NOGUERA	45.350	38 %	13.123	1.602	12.585	0	0
23. OSONA	111.518	75 %	78.656	66.531	30.155	0	30.155
24. PALLARS JUSSÀ	18.768	61 %	3.397	1.565	6.608	0	0
25. PALLARS SOBIRÀ	5.450	0	0	0	0	0	0
26. PRIORAT	10.529	29 %	3.112	0	0	0	0
27. RIBERA D'EBRE	24.984	37 %	5.009	4.332	0	0	4.332
28. RIPOLLÈS	33.102	61 %	12.209	17.881	0	14.595	0
29. SEGARRA	17.359	62 %	10.129	1.871	0	0	0
30. SEGRÀ	169.066	77 %	8.664	123.450	115.164	0	106.814
31. LA SELVA	82.606	76 %	49.472	38.462	2.979	5.028	0
32. SOLSONÈS	10.764	58 %	0	0	6.267	0	0
33. TARRAGONÈS	149.871	83 %	125.538	125.538	0	0	125.538
34. TERRA ALTA	13.732	9 %	0	0	0	0	0
35. URGELL	35.342	66 %	22.808	15.493	0	0	1.046
36. VALL D'ARAN	5.808	68 %	0	0	0	0	1.129
37. VALLÈS OCCIDENTAL	608.477	90 %	441.443	512.685	207.288	67.380	341.737
38. VALLÈS ORIENTAL	214.777	71 %	89.149	134.800	0	104.475	0
TOTAL	4.203.704	84,66 %	2.523.862	2.643.998	1.540.245	1.239.381	1.306.275

Les set categories de mitjans analitzats són la premsa d'informació general, els butlletins municipals, la premsa cultural, la de barri, i les ràdios municipals, lliures i privades

Conclusions del Quadre de Síntesi I.

EL 85 % de la població de Catalunya té mitjans de comunicació local al seu abast en la seva localitat o comarca.

1. Del quadre anterior es dedueix que 3.558.949 dels 4.203.704 habitants de Catalunya (sense comptar Barcelona ciutat), és a dir, el 84,66 % de la població, tenen al seu abast mitjans de comunicació local, sigui premsa local o comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, o ràdio privada. No cal insistir en la gran importància d'aquesta xifra total, que indica l'arrelament de la comunicació local a Catalunya com un fenomen que cobreix teòricament més de les quatre cinquenes parts de la totalitat de la població. Aquest càlcul surt de sumar els habitants de tots els municipis on hi ha mitjans de comunicació local (veure columnes 1 a 3 del quadre de síntesi I).

2. Els dos mitjans que arriben a més gent són els butlletins municipals, que potencialment arriben a 2.643.998 persones, el 63 % de la població de Catalunya, i la premsa local o comarcal, que arriba a 2.523.862 persones, el 60 % de la població de Catalunya (veure columnes 4 i 5 del quadre de síntesi I). Com es veurà en el quadre de síntesi III, hi ha 199 publicacions locals o comarcals d'informació general i 125 butlletins municipals a tot Catalunya. Que hi hagi més gent potencialment rebedora de butlletins municipals s'explica pel fet que a les comarques del cinturó barceloní hi ha molts municipis grans sense premsa comarcal però amb butlletins municipals. L'opció d'integrar els butlletins municipals com a comunicació local en aquests quadres, prové del fet que la majoria d'aquests butlletins no són simplement corretja de transmissió de l'activitat municipal amb un to propagandístic, sinó mitjans que expressen la vida de la localitat. Com veurem en el quadre de síntesi III, hi ha a Catalunya 258 dels 935 municipis que tenen mitjans de comunicació local: d'aquests 258, a 112 hi ha premsa comarcal i no butlletins municipals, i a 69 hi ha butlletí municipal però no premsa local o comarcal.

3. Hi ha 1.540.245 habitants de Catalunya potencials lectors de premsa comarcal cultural (recordem que tot aquest quadre està basat a sumar els habitants de cada municipi

on hi ha el mitjà indicat, aquí la premsa cultural comarcal), és a dir, un 37 % de la població total (sempre sense comptar la ciutat de Barcelona), percentatge important però que és reduït al 50 % de comarques, 19 de les 38, (veure columna 6 del quadre de síntesi I), i de baix tiratge, com es pot comprovar a la columna 3 del quadre de síntesi posterior, el II.

4. El 32,22 % de la població de Catalunya (sense Barcelona ciutat) té ràdio municipal. Aquest alt percentatge es dedueix de la columna 7 del quadre de síntesi I: són 1.239.381 habitants que tenen ràdio municipal, comptant només les 42 ràdios municipals en funcionament el mes d'abril de 1982. Si hi afegim els 115.307 habitants dels municipis de les 10 noves ràdios municipals d'abril a agost de 1982 (veure pàgines 28 i 48), el total de 1.354.688 habitants equival al 32,22 % de la població de Catalunya sense comptar Barcelona ciutat. Aquest alt percentatge supera fins i tot el de les ràdios privades, que arriben (sense comptar les de Barcelona ciutat) a 1.306.275 habitants, un 31,07 % de la població de Catalunya sense Barcelona ciutat (veure la columna 8 del quadre de síntesi I). S'ha de tenir en compte, però, que aquests càlculs, com tots els d'aquest quadre, s'han fet sumant els habitants dels municipis que tenen ràdios municipals i ràdios privades, i de fet moltes d'aquestes ràdios arriben més enllà del municipi en què la ràdio municipal o la privada emeten, cosa que vol dir que ambdós percentatges serien en la pràctica més elevats. A més, les ràdios municipals són totes en freqüència modulada i en les privades (sempre entenem dins d'aquestes també les estatals locals) domina l'ona mitjana.

5. Les dades anteriors (com es veu, no hi ha referències ni a les ràdios lliures ni a la premsa de barris, perquè no es poden calcular com adreçades a tota una població d'un municipi, sinó molt sectorialment) es completen amb l'anàlisi per comarques, a la columna 3 del quadre de síntesi I, de gran interès, perquè podem comprovar que hi ha 21 comarques de les 38 de Catalunya que tenen del 69 % al 97 % d'habitants amb mitjans de comunicació local. Alta xifra, com

Només hi ha una de les 38 comarques que no té cap mitjà de Comunicació Local: el Pallars Sobirà

és petita la contrària: només 5 comarques tenen menys del 50 % d'habitants amb mitjans de comunicació local, mentre que 11 comarques tenen del 50 al 68 % dels seus habitants amb accés a mitjans de comunicació local. Destaca que només hi ha una comarca que no té cap mitjà de comunicació: el Pallars Sobirà, amb 5.450 habitants. Les comarques més riques amb mitjans de comunicació local, o amb més del 90 % d'habitants amb accés a mitjans de comunicació local, són: Baix Llobregat i

Garraf amb el 97 %, Barcelonès (sense Barcelona) amb el 95 %, Maresme i Montsià amb el 92 %, Gironès amb el 91 %, i Vallès Occidental amb el 90 % d'habitants. Cal però advertir que no s'ha de donar valor absolut a aquests xifres, que s'han de completar amb les dels quadres posteriors per deduir les conseqüències clares i científiques. El que interessa en aquest primer quadre és comprovar la presència i pes dels mitjans de comunicació local envers els habitants de Catalunya.

regió 7

informatiu intercomarcal

1r Premi 1981 J. SOLSONÈS TORRENÇ

Dissabte, 17 de juliol de 1982 Bages / Berguedà / Solsonès Any V - N.º 439 - Preu 35 pessetes

Llei antiterrorista

Detingut un santvicentí membre de la CNT

Dimecres passat va ser detingut el santvicentí Juan-José Rodríguez Fariés, membre de la CNT, que va passar a les dependències policials de Barcelona juntament amb quatre detinguts d'altres parts, també membres de CNT de noms Daniel Corcino Ferrández, Francisco García Cano, Silvia Languiella i María Espinosa Romero, segons informa el Comitè Regional de CNT a Barcelona.

Segons aquella mateixa font informativa, als cinc detinguts els ha estat aplicada la llei antiterrorista, motiu pel qual els companys de la CNT han fet unes octavetes en les quals denuncien el que qualifiquen d'«abús de poder per part de la policia», les quals van ser repartides a diferents ciutats de les rodalies de Barcelona.

No es coneixen els motius de la detenció.

**Berga
Demà,
Diada
Nacionalista**
(pàg. 9)

Les mines de Cardona i Sallent capdaventeres

Han començat les eleccions sindicals a la nostra regió

Igual que fa dos anys, les mines de potassa de Sallent i Cardona han inaugurat, a l'avancada, el període d'eleccions sindicals a les nostres comarques, oferint els primers resultats, especialment significatius per les dimensions econòmiques i nombre de treballadors d'ambdues empreses.

Les mines de Cardona les van celebrar dimecres passat; UGT va treure sis delegats; una coalició de CC.OO., USO i no afiliats, set, i diverses candidatures independents, quatre. Recordem que dilluns passat, a les mines de Sallent, CC.OO. va treure nou delegats, i UGT, vuit.

El treballador surt a veure cita amb les urnes

Ahir, al Born de Manresa

Una tuberia rebentada al carrer inunda una botiga

Una tuberia que es va rebentar inesperadament va ser la causa que, ahir al migdia, brotés un sorridor al bell mig del carrer del Born, a Manresa, amb tanta força que l'aigua va obrir la porta d'una merceria i va ben xopar l'interior de la botiga.

L'accident s'esdevingué quan en el decurs de les obres per canviar el paviment del carrer, a tocar de la plaça Sant Domènec, una perforadora va esbollar una tuberia que, a poca profunditat, transporta aigua potable a alta pressió (unes sis atmosferes).

El brollador s'elevà verticalment més de dos metres, organitzant un bon mullader, fins que l'Ajuntament avisà Aigües de Manresa i aquesta va tallar l'aigua.

El brollador d'aigua era espectacular

Aurora Claramunt entrevistant Joan Montraveta

Ahir, a través de TVE

Regió 7 explica els seus 500 números a Catalunya

Joan Montraveta, director comercial de Regió 7, va ser entrevistat ahir al migdia, al programa "Trobadura" del circuit català de TVE, sobre el significat d'estar a punt d'editar el número cinc-cents de Regió 7. En aquest programa que dirigeix Jaume Andreu i presenta Aurora Claramunt, s'entrevistava Joan Montraveta a explicar el programa "Trobadura" del circuit català de TVE, sobre el significat d'estar a punt d'editar el número cinc-cents de Regió 7 i les seves esperances de futur.

II	1	2	3	4	5	6	7
QUADRE DE SÍNTESI	Tiratge al mes de premsa comarcal	Tiratge al mes de butlletins municipals	Tiratge al mes de premsa cultural	Tiratge al mes de premsa de barri	Total del tiratge mensual	Nombre d'habitants de la comarca	Nombre d'habitants per exemplar mensual
1. ALT CAMP	11.413	2.000	300	0	13.713	33.027	2,4
2. ALT EMPORDÀ	27.610	2.300	0	0	29.910	80.790	2,7
3. ALT PENEDEÈS	20.415	8.350	1.700	0	30.465	63.534	2,08
4. ALT URGELL	233	250	0	0	483	19.332	40,02
5. ANOIA	16.850	5.250	0	0	22.100	78.348	3,5
6. BAGES	132.903	7.080	575	630	141.188	150.657	1,06
7. BAIX CAMP	53.230	800	1.190	0	55.220	118.091	2,1
8. BAIX EBRE	16.550	4.500	0	0	21.050	65.961	3,1
9. BAIX EMPORDÀ	12.960	2.750	0	0	15.710	81.990	5,2
10. BAIX LLOBREGAT	12.050	39.110	115	1.750	53.025	516.360	9,7
11. BAIX PENEDEÈS	3.275	0	0	0	3.275	29.023	8,8
12. BARCELONÈS (no Barcelona)	16.850	134.080	1.000	1.200	153.130	758.965	4,9
13. BERGUEDÀ	2.105	4.725	600	0	7.430	41.630	5,6
14. Cerdanya	700	1.600	0	0	2.300	12.041	5,2
15. CONCA DE BARBERÀ	2.050	0	1.000	0	3.050	18.140	5,9
16. GARRAF	27.000	1.300	1.250	0	29.550	70.530	2,3
17. LES GARRIGUES	875	1.500	0	0	2.375	22.809	9,6
18. GARROTXA	23.000	3.500	650	0	27.150	45.245	1,6

QUADRE DE SÍNTESI II	1 Tiratge al mes de premsa comarcal	2 Tiratge al mes de butlletins municipals	3 Tiratge al mes de premsa cultural	4 Tiratge al mes de premsa de barri	5 Total del tiratge mensual	6 Nombre d'habitants de la comarca	7 Nombre d'habitants per exemplar mensual
19. GIRONÈS	11.735	4.360	1.660	1.415	19.170	136.637	7,1
20. MARESME	103.525	11.415	600	680	116.220	253.527	2,1
21. MONTSIÀ	5.300	300	0	0	5.600	49.564	8,8
22. LA NOGUERA	400	130	90	0	620	45.350	73,1
23. OSONA	133.400	10.225	160	0	143.785	111.518	0,7
24. PALLARS JUSSÀ	330	315	300	0	945	18.768	19,8
25. PALLARS SOBIRÀ	0	0	0	0	0	5.450	-
26. PRIORAT	1.350	0	0	0	1.350	10.529	7,7
27. RIBERA D'EBRE	800	75	0	0	875	24.984	28,5
28. RIPOLLÈS	3.000	1.670	0	0	4.670	33.102	7,08
29. SEGARRA	3.020	400	0	0	3.420	17.359	5,07
30. SEGRIÀ	1.350	7.100	505	0	8.955	169.066	18,8
31. LA SELVA	8.025	5.880	85	0	13.990	82.606	5,9
32. SOLSONÈS	0	0	250	0	250	10.764	43,05
33. TARRAGONÈS	46.500	41.500	0	0	88.000	149.871	1,7
34. TERRA ALTA	400	0	0	0	400	13.732	33,4
35. URGELL	6.790	7.250	165	0	14.205	35.342	2,4
36. VALL D'ARAN	160	0	0	0	160	5.808	36,3

37. VALLÈS OCCIDENTAL	319.885	25.880	1.565	2.760	350.090	608.477	1,7
38. VALLÈS ORIENTAL	55.950	26.000	0	0	81.950	214.777	2,6
TOTAL	1.081.989	361.595	13.760	8.435	1.465.779	4.203.704	2,8

Conclusions del Quadre de Sintesi II

La premsa local i comarcal té a Catalunya un tiratge diari de 56.000 exemplars.

1. En la columna 5 del quadre de sintesi II es comprova que el total del tiratge mensual de la premsa comarcal (o premsa d'informació general local i comarcal), butlletins municipals, premsa cultural comarcal i premsa de barri, és de 1.465.779 exemplars. Dividida aquesta xifra per 26 dies del mes (seguint el criteri establert en el número 1 d'«Arrel» de no comptar quatre o cinc dies al mes que correspondrien als dilluns o dia de no-sortida dels diaris, com era abans), resulta que el tiratge per dia és de 56.376 exemplars, i això situa de fet la premsa local i comarcal (concepte en el qual s'inclouen també els butlletins municipals, la premsa cultural comarcal i la premsa de barri) com el tercer diari de Catalunya, després de «La Vanguardia» i «El Periódico». Si tinguéssim en compte que aquests dos diaris i altres ja surten els set dies de la setmana i dividíssim per 30 dies el tiratge mensual, tindriem la xifra de 48.859 exemplars diaris, ço que també, a efectes de imatge simbòlica, seguiria donant el lloc de «tercer diari del país» a la premsa local i comarcal. El pes i importància de la premsa local encara queda més afermat en realitzar l'operació habitual de calcular que cada exemplar té tres lectors: resultarien 4.397.337, quasi 200.000 persones més que els 4.203.704 habitants de Catalunya sense comptar la ciutat de Barcelona. Seria una xifra exagerada però dóna idea que la comunicació local en el sector de premsa és molt rica a Catalunya, malgrat notables desnivells entre les diverses zones del país. Encara es completa millor l'elevat tiratge diari de 56.000 exemplars si es compta el tiratge dels diaris que poden considerar-se com a premsa local, és a dir, els «Punt Diari» i «Los Sitios» de Girona, «La Mañana» i «Diario de Lérida» de Lleida, i el «Diario Español» de Tarragona: els tiratges totals d'aquests diaris són al voltant de 50.000 exemplars al dia, i uns 30.000 de difusió. Amb aquests 30.000, la xifra de 56.000 arribaria a 86.000. Manquen però estudis de difusió, de venda real, de la premsa local i comarcal: les xifres anteriors canviarien aleshores, tot i tenint en compte

De les 38 comarques de Catalunya, 21 tenen més del 70 % d'habitants amb mitjans de comunicació local.

La premsa local i comarcal, a través dels seus diversos mitjans, té un tiratge de quasi un milió i mig d'exemplars al mes

que els tiratges de la premsa local i comarcal són molt més ajustats a la difusió real que els tiratges dels diaris. Abordant estrictament la premsa local i comarcal, també s'haurien de comptar els 26 butlletins o revistes de barri de Barcelona, amb un tiratge total de 40.000 a 45.000 exemplars al mes, ço que faria pujar de 56.000 a prop de 58.000 el tiratge per dia de la premsa local i comarcal. Tant les barcelonines publicacions de barri, però, com el butlletí municipal de Barcelona, 650.000 exemplars al mes, no estan recensats en aquest treball.

El càlcul del tiratge ha estat fet, lògicament, reduint o multiplicant al mes els tiratges de les publicacions d'aparició superior o inferior al mes, comptabilitzant cada mes com quatre setmanes i mitja. No s'ha d'excloure que en el tiratge indicat en el Cens per a algunes publicacions hi hagi algunes exageracions. En tot cas, els tiratges són baixos i no es presten a grans manipulacions. Hi ha només, entre les publicacions d'informació general local o comarcal, 17 de les 199 que tenen un tiratge de més de 10.000 exemplars al mes. Són: amb més de 100.000 exemplars al mes, el «Diari de Sabadell» (que surt cinc dies per setmana), el «Diari de Terrassa» (que surt quatre vegades per setmana), i «El 9 Nou» de Vic (bisetmanal); amb més de 60.000 al mes, «Regió 7» del Bages-Berguedà-Solsonès, amb seu a Manresa (que surt tres vegades per setmana) i «Gazeta de Manresa» (que surt quatre vegades per setmana); amb més de 50.000 exemplars al mes, «Crònica» de Mataró (que surt tres vegades per setmana); amb més de 40.000 exemplars al mes, la «Revista de Badalona» (bisetmanal) i Crònica de Tarragona (setmanal); la resta, entre 25.000 i 10.000 exemplars al mes, són «Comarca al Dia» i «Revista del Vallès», ambdues de Granollers, «Ausona» de Vic, «La Voz de la Costa Dorada» i «Reus», ambdues de Reus, «L'Empordà» i «Hora Nova» de Figueres, «La Voz del Penedès» de Vilafranca, i «Igualada». Traient del total de la columna 5 del quadre de síntesi II els «quasi-diaris», o les 8 publicacions que passen de 40.000 exemplars de tiratge al mes, ens trobem que del 1.465.779 de tiratge total de tot tipus de premsa local i comarcal, es baixa a pràcticament la meitat, 799.104, o un tiratge diari de 30.734 exemplars. Encara

es baixa més si traiem els tiratges dels 8 grans butlletins municipals: el de Tarragona, amb tiratge mensual de 40.000; el de Badalona, amb tiratge mensual de 25.000; el d'Hospitalet, amb tiratge mensual de 34.000; el de Santa Coloma, amb tiratge mensual de 15.000; el de Terrassa, amb tiratge mensual de 10.000, com els de Granollers, Mollet i Viladecans. La xifra real seria aleshores, traient les 8 grans publicacions d'informació general i els 8 grans butlletins municipals, de 25.196 exemplars per dia de tiratge de la premsa local. Les 12 poblacions a les quals corresponen les 16 publicacions esmentades pertanyen a les 30 més poblades de Catalunya i el fet que Lleida i Girona no hi siguin s'explica perquè ja tenen els seus propis diaris. La població d'aquestes 12 ciutats és de 1.434.672 habitants i el tiratge total de les 16 grans publicacions d'aquestes 12 ciutats és de 1.341.779 exemplars al mes. Amb aquestes dades es comprova la concentració de la premsa local o comarcal d'informació general i municipal, cosa que fa minvar l'impacte que produeixen les primeres xifres que hem donat com a resultat del quadre de síntesi II.

2. La premsa local i comarcal de Catalunya (premsa d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri) té tan elevat tiratge que el promig és de 2,8 habitants per cada exemplar mensual. Tenint en compte que la periodicitat normal de la premsa local i comarcal és mensual, apareix lògic fer aquest compte per mes, ço que demostra l'amplitud d'aquesta premsa. Ara bé, seguint amb la formulació de la fi de l'anterior apartat 1, ens trobem que traiem del càlcul les 16 publicacions dites (les 8 principals publicacions d'informació general i els 8 principals butlletins municipals) aquesta mitjana varia sensiblement: hi ha un exemplar mensual per cada 22,3 habitants: això és conseqüència de la concentració alta de tiratge de les 16 publicacions esmentades. La resta és quasi tota premsa de molt baix tiratge. La conclusió primera és doncs que l'alt tiratge de la premsa local i comarcal en general canvia quan ens referim ja no a les grans ciutats sinó a les petites i rurals, on encara hi ha molt camí a recórrer. Tot i així, quan es té en compte que la mitjana de lectors de diaris a Espanya és del 22 %, i 25 %

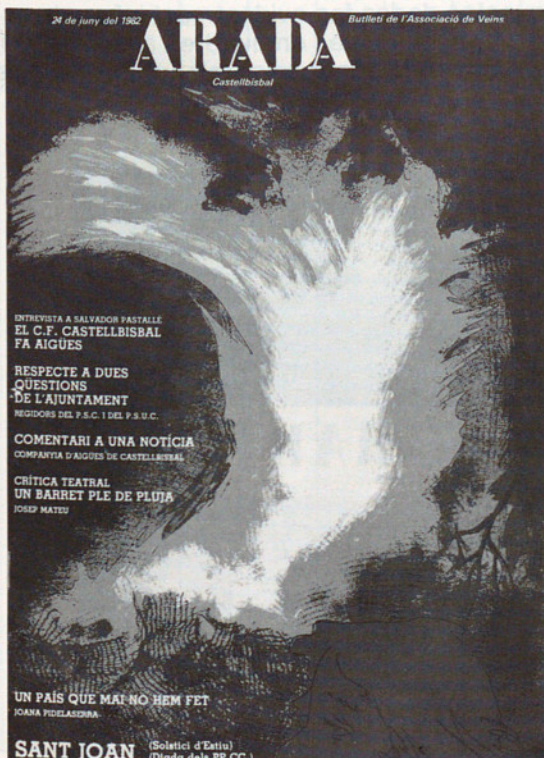
La majoria és premsa petita: només hi ha 17 de les 355 publicacions que tenen un tiratge superior a 10.000 exemplars per mes

a Catalunya, la xifra –a manca d'estudis i controls de difusió de la premsa local i comarcal– de 22,3 habitants per exemplar mensual dóna idea de la considerable mitjana a les ciutats petites i zones rurals. Ja no diguem a les ciutats grans o mitjanes: a les 12 esmentades anteriorment, on es fan les 16 publicacions de més tiratge, la mitjana és de 1,06 habitants per exemplar mensual, ço que vol dir que aquestes ciutats estan acceptablement proveïdes de premsa local. Per comarques, seguint la columna 7 del quadre de síntesi II, les que estan més ben abastades de premsa local i comarcal són l'Osona, (amb 0,7 habitants per exemplar mensual), i el Bages (1,06), essent les pitjors la Noguera (73,1), i el Solsonès (43,05). És constant en tots els quadres la situació deprimida, també a nivell de premsa local i comarcal, d'algunes comarques o zones lleidatanes. El més significatiu, globalment, és que 29 de les 38 comarques mantenen un promig inferior a 10 habitants per exemplar mensual de premsa local o comarcal.

3. Segons les columnes 1 a 4 del quadre de síntesi II, es comprova com el tiratge principal

correspon amb gran majoria a la premsa local i comarcal d'informació general: 1.081.989 exemplars al mes, seguida pels butlletins municipals, amb 361.595 exemplars de tiratge al mes, i ja en quantitats ben reduïdes 13.760 exemplars per mes de premsa cultural i 8.435 de premsa de barris. La comarca més ben dotada en tiratge mensual de premsa local i comarcal, gràcies fonamentalment als diaris de Sabadell i de Terrassa, és el Vallès occidental, i segueixen, com sempre, l'Osona, el Bages, i el Maresme, mentre que en butlletins municipals, amb gran diferència, el Barcelonès és el capdavanter seguit del Baix Llobregat, i l'Alt Penedès és la comarca que produeix més tiratge de premsa cultural. Quant a la premsa de barris, els primers llocs són per al Vallès Occidental i el Baix Llobregat. En els darrers llocs, en premsa d'informació general hi trobem els dos Pallars, el Solsonès la Vall d'Aran i l'Alt Urgell, i en butlletins municipals, les set comarques que no en tenen són: Baix Penedès, Conca de Barberà, Pallars Sobirà, Priorat, Solsonès, Terra Alta i Vall d'Aran. Hi ha 18 comarques, xifra massa alta, que no tenen premsa cultural.

4. Quant a la periodicitat de les publicacions locals o comarcals, aquesta és la síntesi, que revela la preeminència de la periodicitat mensual: hi ha un cincsetmanari (és el Diari de Sabadell), dos quadrisetmanaris, dos trisetmanaris, tres bisetmanals (un d'aquests tres butlletí municipal i tots els anteriors premsa local o comarcal d'informació general), 35 publicacions setmanals (32 premsa local o comarcal i 3 butlletins municipals), 154 mensuals (94 premsa local o comarcal, 49 butlletins municipals, 6 premsa cultural, i 5 premsa de barri), 54 bimensuals (27 premsa local o comarcal, 19 butlletins municipals, 5 premsa cultural, 3 premsa barri), 64 trimestrals (17 premsa local o comarcal, 22 butlletins municipals, 19 premsa cultural, 6 premsa de barri), 6 quadrimestrals (2 premsa local o comarcal, 4 premsa cultural), 6 semestrals (1 premsa local, 3 butlletins municipals, 1 revista cultural, 1 butlletí de barri), 7 anyals (una de premsa local, una altra butlletí municipal, tres premsa cultural i dos butlletins de barri), i finalment 23 publicacions d'aparició irregular que sovint és bimensual o trimestral (dues premsa local, 20 butlletins municipals, i un butlletí de barri).

La premsa local i comarcal, a través dels seus diversos mitjans, té un tiratge de quasi un milió i mig d'exemplars al mes

5. Prescindint de la periodicitat, i comptant el nombre d'exemplars de cada mitjà cada vegada que surt al carrer (sigui a la setmana, al mes, o a l'any), les xifres de tiratge de 355 publicacions recensades (de premsa d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri) són aquestes: menys de 500 exemplars, 100 publicacions (73 premsa d'informació general local o comarcal, 16 butlletins municipals, 9 publicacions culturals, i 2 publicacions de barri), que és la xifra més alta; de 500 a 999 exemplars, hi ha 87 publicacions (47 premsa local o comarcal -per això entenem també la premsa d'informació general-, 17 butlletins municipals, 15 publicacions culturals, i 8 publicacions de barri); de 1.000 a 1.999 exemplars de tiratge hi ha 95 publicacions (46 publicacions de premsa local o comarcal, 32 butlletins municipals, 10 publicacions culturals, i 6 publicacions o butlletins de barri); de 2.000 a 2.999 exemplars de tiratge, hi ha 21 publicacions (8 publicacions d'informació general local o comarcal, 11 butlletins municipals, una publicació cultural i una publicació de barri). De 3.000 a 3.999 exemplars hi ha 18 publicacions (8 de premsa local o comarcal, 9 butlletins municipals, i una publicació de barri). De 4.000 a 4.999 exemplars hi ha 8 publicacions (5 de premsa local i 3 butlletins municipals). De 5.000 a

5.999 exemplars de tiratge, hi ha 9 publicacions (4 de premsa local o comarcal i 5 butlletins municipals).

A partir de més de 6.000, les xifres ja baixen en picat, ja que només hi ha 16 publicacions: 3 butlletins municipals que tiren de sis a set mil exemplars, dues publicacions comarcals que tiren de set a vuit mil, un butlletí de barri que té un tiratge de vuit a nou mil i dos que tiren de nou a deu mil; de deu a onze mil de tiratge hi ha una publicació local i tres butlletins municipals, i de dotze a tretze una publicació local i un butlletí municipal. Quatre butlletins municipals (de Tarragona i de tres poblacions del cinturó barceloní) tenen finalment uns tiratges de 25.000 a 40.000 exemplars.

En síntesi, dels 355 mitjans de premsa calculats, n'hi ha un 52,6 % que no arriben a tenir un tiratge de 1.000 exemplars; un 90,7 % que no arriben a tirar 4.000 exemplars; i només un 8,9 % que té un tiratge superior als 4.000 exemplars. De tot plegat és fàcil deduir el caràcter poc massiu i ben local, alhora que poc consolidat de cara a un futur segur, de la gran majoria de mitjans de comunicació local.

Aquestes dades fan evidentment infravalorar d'altres aparegudes en quadres anteriors: es tracta però de donar valor relatiu a totes elles, tenint en compte el conjunt.

La Palanca

INFORMATIU D'ARTESA DE SEGRE I COMARCA
Preu 70 ptes. Juliol 1982 N.º 7

EL MARTINET

Butlletí Local de Sant Martí Sarroca

QUADRE DE SÍNTESI III	1 Nombre de municipis	2 Nombre de municipis que tenen mitjans de comunicació local	3 % de la columna 2 respecte de la columna 1	4 Nombre de mitjans de comunicació local	5 % de la columna 4 sobre els 467 mitjans de comunicació local de Catalunya	6 Nombre de premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, i premsa de barri	7 Nombre de ràdios municipals, lliures, i privades
1. ALT CAMP	23	3	13 %	6	1,2 %	4-1-1-0	0-0-0
2. ALT EMPORDÀ	68	7	10 %	11	2,3 %	4-5-0-0	1-0-1
3. ALT Penedès	25	8	32 %	14	2,9 %	7-4-2-0	1-0-0
4. ALT URGELL	19	3	15 %	5	1,0 %	2-1-2-0	0-0-0
5. ANOIA	34	6	17 %	11	2,3 %	5-5-0-0	0-0-1
6. BAGES	35	15	42 %	28	5,9 %	12-3-3-2	7-0-1
7. BAIX CAMP	27	7	25 %	16	3,4 %	8-3-3-0	0-0-2
8. BAIX EBRE	13	4	30 %	7	1,4 %	5-1-0-0	0-0-1
9. BAIX EMPORDÀ	36	8	22 %	13	2,7 %	8-3-0-0	0-2-0
10. BAIX LLOBREGAT	27	21	77 %	37	7,9 %	10-14-1-4	7-1-0
11. BAIX Penedès	12	6	50 %	7	1,4 %	6-0-0-0	1-0-0
12. BARCELONÈS	7	6	85 %	22	4,7 %	5-5-3-1	3-4-1
13. BERGUEDÀ	30	6	20 %	11	2,3 %	6-3-1-0	1-0-0
14. Cerdanya	16	2	12 %	2	0,4 %	1-1-0-0	0-0-0
15. CONCA DE BARBERÀ	21	4	19 %	4	0,8 %	3-0-1-0	0-0-0
16. GARRAF	8	4	50 %	9	1,9 %	2-2-2-0	2-0-1
17. LES GARRIGUES	25	3	12 %	4	0,8 %	3-1-0-0	0-0-0
18. GARROTXA	21	5	23 %	9	1,9 %	4-3-1-0	0-0-1

QUADRE DE SÍNTESI III	1 Nombre de municipis	2 Nombre de municipis que tenen mitjans de comunicació local	3 % de la columna 2 respecte de la columna 1	4 Nombre de mitjans de comunicació local	5 % de la columna 4 sobre els 467 mitjans de comunicació local de Catalunya	6 Nombre de premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, i premsa de barri	7 Nombre de ràdios municipals, lliures, i privades
19. GIRONÈS	36	10	27 %	27	5,7 %	12-6-3-3	0-1-2
20. MARESME	30	18	60 %	44	9,4 %	18-9-4-4	4-4-1
21. MONTSIÀ	11	6	54 %	8	1,7 %	5-1-0-0	1-0-1
22. LA NOGUERA	35	8	22 %	8	1,7 %	6-1-1-0	0-0-0
23. OSONA	47	15	31 %	24	5,1 %	13-7-2-0	0-1-1
24. PALLARS JUSSÀ	17	4	23 %	4	0,8 %	1-1-2-0	0-0-0
25. PALLARS SOBIRÀ	15	0	-	0	-	0-0-0-0	0-0-0
26. PRIORAT	24	2	8 %	3	0,6 %	3-0-0-0	0-0-0
27. RIBERA D'EBRE	14	2	14 %	3	0,6 %	1-1-0-0	0-0-1
28. RIPOLLÈS	24	4	16 %	6	1,2 %	1-3-0-0	2-0-0
29. SEGARRA	21	4	19 %	6	1,2 %	4-2-0-0	0-0-0
30. SEGRÍÀ	42	9	21 %	14	2,9 %	4-5-3-0	0-1-1
31. LA SELVA	25	10	40 %	14	2,9 %	6-6-1-0	1-0-0
32. SOLSONÈS	14	1	7 %	1	0,2 %	0-0-1-0	0-0-0
33. TARRAGONÈS	22	2	9 %	6	1,2 %	2-2-0-0	0-0-2
34. TERRA ALTA	12	1	8 %	1	0,2 %	1-0-0-0	0-0-0
35. URGELL	26	7	26 %	10	2,2 %	6-3-0-0	0-0-1

	9	2	22 %	2	0,4 %	0-0-1-0	0-0-1
36. VALL D'ARAN	9	2	22 %	2	0,4 %	0-0-1-0	0-0-1
37. VALLÈS OCCIDENTAL	23	17	73 %	38	8,1 %	11-11-4-4	4-2-2
38. VALLÈS ORIENTAL	41	18	43 %	29	6,2 %	10-12-0-0	7-0-0
TOTAL	935	258	27 %	464	100 % (467)	199-125-42-18	42-16-22

Conclusions del Quadre de Síntesi III

A Catalunya hi ha 500 mitjans –publicacions o ràdios– de comunicació local

1. De l'anterior quadre de síntesi III es desprèn (veure columna 4) que a Catalunya hi ha 464 mitjans de comunicació local, així repartits segons les columnes 6 i 7 del mateix quadre de síntesi III: 199 publicacions de premsa d'informació general, 125 butlletins municipals, 42 publicacions culturals, 18 publicacions de barri, 42 emissores municipals, 16 emissores lliures, i 22 emissores privades. Es tracta doncs globalment de 384 publicacions i 80 emissores. Ara bé: si a aquests 464 sumem les 7 ràdios lliures i les 26 publicacions de barri de Barcelona, més els 5 diaris de Girona-Lleida-Tarragona, i per suposat les 10 ràdios municipals no comptades en el quadre de síntesi III (ja que com s'ha dit es tracta d'un Cens fins al mes d'abril 82) que funcionaran el mes d'octubre-novembre 82, elevant a 52 el total de ràdios municipals, ens trobem amb 512 mitjans de comunicació local. Si a més comptéssim algunes emissores lliures que continuament neixen i emissors televisius, ni que siguin temporals, la xifra de 500 es supera de fet amb escreix. És especialment destacable l'alta mitjana de mitjans de Comunicació Local respecte dels habitants de Catalunya: els 464 mitjans censats, respecte dels 4.203.704 habitants de Catalunya (exceptuant Barcelona ciutat), corresponen a un mitjà de comunicació local per cada 90.597.068 habitants.

2. Aquesta alta xifra de 464 mitjans de comunicació local o comarcal es veu però «devaluada» quan (columnes 1 i 2 del quadre de síntesi III) es constata que només 258 dels 935 municipis de Catalunya tenen mitjans de comunicació local, si bé aquests mitjans es troben a 37 de les 38 comarques de Catalunya. De fet, que només el 27,59 % de municipis de Catalunya tinguin mitjans de comunicació local no revela tant que la comunicació local té encara molt camí a fer –cosa ben certa– com que la coneguda organització municipal de Catalunya, amb un índex de municipis per habitant i quilòmetre quadrat molt exagerat, quasi un «rècord» europeu, respon a una exagerada i poc eficaç

Set comarques tenen mitjans de comunicació en més del 50 % dels seus municipis

proliferació d'unitats administratives territorials. La xifra resta a més molt moderada pel fet sabut que molts mitjans de comunicació local dels municipis caps de comarques o zones naturals arriben –perquè també les reflecteixen– a les diverses poblacions petites dependents en la pràctica de la població principal de la zona. Com es comprova a la columna 3 del quadre de síntesi III, les comarques que tenen més del 50 % de municipis amb mitjans de comunicació local són: el Barcelonès (sense Barcelona) amb el 85 %, el Baix Llobregat 77 %, el Vallès Occidental 73 %, el Maresme 60 %, el Montsià 54 %, i el Baix Penedès i el Garraf amb un 50 %. A aquestes set comarques s'oposen les cinc que no arriben al 10 % de municipis amb mitjans de comunicació local: Pallars Sobirà, Solsonès, Priorat, Terra Alta, i Tarragonès. Recordem que aquesta darrera comarca estava molt ben situada a l'hora de comptar el seu nombre d'habitants –l'alta xifra del 83 %– que tenen mitjans de comunicació local (veure quadre de síntesi I), però té en canvi 22 municipis i només 2 (Tarragona i Vilaseca-Salou) amb mitjans de comunicació local. És un exemple clar de la relativitat d'aquestes xifres, que s'han de veure en conjunt, a més de palesar

l'excessiu nombre de municipis, ja que 20 municipis dels 22 del Tarragonès tenen només el 17 % d'habitants de tota la comarca.

3. Les columnes 4 i 5 del quadre de síntesi III indiquen les comarques més ben dotades de mitjans de comunicació local respecte del total d'aquests mitjans a tot Catalunya. La comarca del Maresme està en primera posició: té 44 dels 464 mitjans de comunicació de Catalunya, és a dir, el 9,4 %. Segueixen el Vallès Occidental, amb 38 i 8,1 % respectivament, i el Baix Llobregat, amb 37 i 7,9 % respectivament. Com en totes les estadístiques de mitjans de comunicació local, a més de les anteriors comarques també estan ben situades les de l'Osona, el Bages, el Barcelonès, el Vallès Oriental, i el Gironès. Passen també de 10 mitjans de comunicació local, a més de les esmentades, les comarques de l'Alt Empordà, l'Alt Penedès, l'Anoia, el Baix Camp, el Baix Empordà, el Berguedà, el Segrià, la Selva, i l'Urgell. En canvi, les restants 21 comarques no passen de 9 mitjans de comunicació local, i el Solsonès i la Terra Alta només en tenen un cada una, i sense cap publicació ni emissora el Pallars Sobirà.

QUADRE DE SÍNTESI IV Nombre de mitjans de comunicació en % d'utilització de la llengua catalana	1 100 % de català	2 90 % a 100 % de català	3 60 % a 80 % de català	4 Bilingüe	5 40 % a 50 % de català	6 10 % a 40 % de català	7 0 % de català
1. ALT CAMP	4	1	1	1			
2. ALT EMPORDÀ	3	2	1	2			
3. ALT PENEDEès	8	2	2	2			
4. ALT URGELL	1	2	1	1			
5. ANOIA		4	3	2			1
6. BAGES	16	5	3	2		1	
7. BAIX CAMP	6	2	5				
8. BAIX EBRE			1	1	1	3	
9. BAIX EMPORDÀ	4		2	3			
10. BAIX LLOBREGAT	6	8	8	7		3	2
11. BAIX PENEDEès	4	2	1				
12. BARCELONÈS	5	1	1	4	4	2	
13. BERGUEDA	11						
14. Cerdanya			2				
15. CONCA DE BARBERÀ	3	1					
16. GARRAF	2	1	1	2	2		
17. LES GARRIGUES	4						
18. GARROTXA	8						

QUADRE DE SÍNTESI IV Nombre de mitjans de comunicació en % d'utilització de la llengua catalana	1 100 % de català	2 90 % a 100 % de català	3 60 % a 80 % de català	4 Bilingüe	5 40 % a 50 % de català	6 10 % a 40 % de català	7 0 % de català
19. GIRONÈS	12	2	4	3	3		
20. MARESME	16	4	13		2	2	1
21. MONTSIÀ			2		2	2	1
22. LA NOGUERA	4	2	2				
23. OSONA	17	2	1	1			
24. PALLARS JUSSÀ	3			1			
25. PALLARS SOBIRÀ	3				1		
26. PRIORAT			1				
27. RIBERA D'EBRE			1	1			
28. RIPOLLÈS	2	1	1	1			
29. SEGARRA	2	1	2				1
30. SEGRÍÀ	8		1	2			1
31. LA SELVA	8	1	3	2		1	
32. SOLSONÈS	1			2			
33. TARRAGONÈS	1				1		
34. TERRA ALTA		1					
35. URGELL	7		1	1			

36. VALL D'ARAN	1			2				
37. VALLÈS OCCIDENTAL	13	3	8	2	3			1
38. VALLÈS ORIENTAL	10	4	4	2	1			1
TOTAL	193	53	71	22	18			9

Conclusions del Quadre de Síntesi IV

IV. 246 dels 464 mitjans de comunicació local de Catalunya, és a dir, un 53 % dels mitjans de comunicació local de Catalunya, utilitzen la llengua catalana d'un 90 % a un 100 % en les seves publicacions o emissions.

1. Del quadre de síntesi número IV, es desprèn que el 40,68 % dels mitjans de comunicació local de Catalunya (193 dels 464) utilitzen únicament la llengua catalana, mentre que la utilitzen d'un 90 % a un 99 % 53 mitjans. El percentatge d'utilització de la llengua catalana d'un 60 % a un 80 % en les pàgines de les publicacions o en les emissions radiofòniques, correspon a 71 mitjans, és a dir el 15 % del total de 464 mitjans. Així es comprova per les columnes 1 a 3. Quant a la columna 4, s'indica únicament «Bilingüe» per tal com moltes publicacions només responen així a l'enquesta demanada. És ben notable (veure columnes 5 i 6) que només 40 mitjans, el 8,5 % del total de 464, utilitzen en menys del 50 % la llengua catalana, i encara és més clar (columna 7) el fet que només 9 dels 467 mitjans de comunicació local de Catalunya, és a dir, un 1,9 %, s'expressen únicament en castellà. Hi ha a més dos mitjans (dos butlletins municipals) que tenen doble edició, en castellà i català. En tot cas, el total de mitjans que van respondre a l'enquesta és de 418, però hem calculat els percentatges sobre 464 perquè de fet la mostra és prou alta com per ser quasi absolutament fiable.

2. No apareix en el quadre, però hem calculat el percentatge d'utilització del català per mitjans: utilitzen el 100 % de català 95 publicacions de premsa local o comarcal, 40 butlletins municipals, 37 revistes culturals, 10 ràdios municipals, i 4 revistes o butlletins de barri. Utilitzen la llengua catalana d'un 90 % a un 99 % dels seus textos o emissions: 39 publicacions de premsa local o comarcal, 10 ràdios municipals, 3 butlletins municipals i una publicació de barri. Utilitzen el català d'un 60 % al 80 %: 35 publicacions de premsa local i comarcal, 23 butlletins municipals, 13 ràdios municipals, i una revista cultural. Són bilingües (presumiblement, amb això s'indica 50 % de català i 50 % de castellà): 49 butlletins municipals i tres publicacions locals

Els mitjans de comunicació local són decisius per a la catalanització del país

o comarcals. Utilitzen d'un 40 % a un 50 % el català en els seus textos o emissions: 12 publicacions locals o comarcals, 5 publicacions de barri, 4 ràdios municipals, i una revista cultural. Utilitzen finalment d'un 10 % a un 40 % el català en els seus textos o emissions: 11 publicacions locals o comarcals, 5 publicacions de barri, i dos ràdios municipals.

3. Per comarques, la més catalanitzada és el Berguedà: els seus 11 mitjans de comunicació local són tots, al 100 %, en català. L'Osona vé a continuació. Però potser és encara més interessant comprovar com són d'integradores les comarques del Maresme, Baix Llobregat, els dos Vallès, i en general les del cinturó barceloní, on no domina gaire la llengua catalana com a mitjà d'expressió en la comunicació local, però amb forta atenció a les comunitats immigrades.

el ripollès

revista de les valls del ter i del freser

Any 6 / N.º 136 19 de Juny del 1982 Preu: 45 pts.

Unió "o sobren botigues o falten compradors"

Rotiguers RIPOLL

-La Farga torna a la normalitat. -Les festes al carrer. -Testimoni del 14 d'abril de 1931 (i III). -Segones Jornades Esportives. -I les nostres seccions habituals: So de la notícia, Cartellera, Cartes, Galls...

Durant Juliol
Els mestres van a l'escola

Escuela d'Estiu del Ripollès

Música clàssica a Ripoll

Una Orquestra i Coral Alemanya al Monestir

VILADECANS

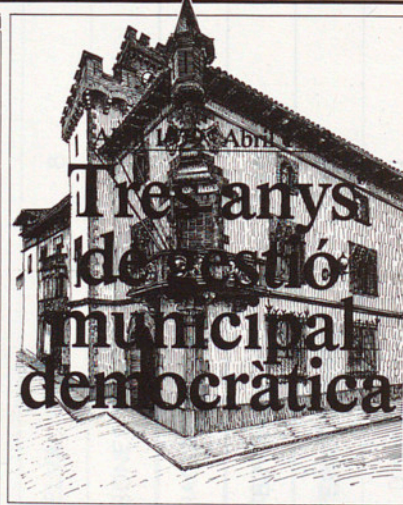
Butlletí Municipal N.º 8 Abril del 1982

Editorial

Un canvi de fesonomia

En plena etapa de gestió democràtica la vila de Viladecans ha experimentat un canvi de fesonomia que s'ha reflectit en el seu Consistori. Una de les reconstruccions més importants per impulsar està consistint en la creació d'un Consistori municipal obert i participatiu, amb molta més i més ràpid, amb entrevistes, regió, iniciativa, pressions. Però això requereix un canvi de mentalitat i d'actituds personals.

La nostra voluntat de canvi no pot esperar del treball de ningú més que el nostre. El nou Consistori ha estat un canvi de fesonomia que s'ha reflectit en el seu Consistori. Una de les reconstruccions més importants per impulsar està consistint en la creació d'un Consistori municipal obert i participatiu, amb molta més i més ràpid, amb entrevistes, regió, iniciativa, pressions. Però això requereix un canvi de mentalitat i d'actituds personals.

Por fin en Viladecans
Ya tenemos nuevo Consistorio (Pág. 7)

Cal una política de la comunicació que consolidi el fenomen de la comunicació local com un factor decisiu per a l'autonomia

QUADRE DE SÍNTESI V

Aquest quadre consta de tres parts, i no està dividit per comarques. És de fet un quadre complementari dels anteriors, i les seves conclusions són incloses en la mateixa explicació.

1. La propietat dels mitjans de Comunicació Local de Catalunya:

Propietat d'Ajuntaments:	170 mitjans
(128 butlletins municipals i 42 ràdios)	
Propietat d'Entitats	128 mitjans
Propietat Privada	87 mitjans
Col·lectius o cooperatives de redactors.	34 mitjans
Organitzacions eclesials	25 mitjans
Ajuntaments (premsa local o comarcal)	23 mitjans

El total és de 467 i es comprova de seguida com 203 pertanyen a Ajuntaments, és a dir, un 43,5 % del total. En efecte, els Ajuntaments democràtics han estat els darrers tres anys els grans impulsors de la comunicació local. Però cal esmentar igualment la importància que té la dada de 128 mitjans, un 27,5 % del total de 467, propietat d'entitats: es tracta d'entitats de tot tipus (grups locals de joves o sectorials, societats recreatives, col·legis i associacions d'alumnes o pares, cercles literaris o d'estudis, casals, etc.) que no cerquen un objectiu lucratiu sinó el servei informatiu i comunicacional en el seu sector o territori. Aquesta xifra encara es reforça més quan hom comprova que hi ha 34 mitjans propietat dels mateixos redactors, i quan també sense objectiu lucratiu hi ha 25 publicacions o emissores d'organitzacions eclesials. De fet, només resten com a propietat privada, en la majoria dels casos societats anònimes, 87 mitjans o un 18,6 % del total (les emissores estatals fora de Barcelona, és a dir, les dependents de RNE, també s'han comptat com a privades): si es té en compte que pràcticament la meitat d'aquests 87 mitjans no estan plantejats cara al benefici, encara resta més clara la importància dels mitjans de comunicació local, globalment, com un servei, no com un negoci. Tinguem en compte que en propietat privada s'han inclòs publicacions com El 9 Nou, Regió 7, o Grama, que de fet

són privades però cerquen sobretot el servei local i comarcal a nivell comunicacional.

2. L'abast comarcal de les publicacions:

Normalment, es sol parlar de premsa comarcal en tots els casos de premsa d'informació general que no estigui a les quatre ciutats catalanes capitals de circumscripció. De fet, el terme exacte seria parlar de premsa local, ja que segons l'enquesta realitzada apareix que de les 199 publicacions dites comarcals d'informació general no arriben a la quarta part, són 44, les que diuen tenir una dimensió no solament local (local seria equivalent a municipal o territori del municipi) sinó també comarcal i en una desena de casos intercomarcal. Així mateix, només 16 de les 42 publicacions culturals tenen dimensió comarcal o intercomarcal, i en prop de deu casos nacional. Ràdios i butlletins municipals, o premsa de barri, són per definició, com les ràdios lliures, locals. Entre les ràdios privades podria considerar-se que la meitat de les 22 tenen dimensió no solament local sinó comarcal, entenent en tota aquesta explicació la paraula «comarcal» no solament referida a la comarca tradicional sinó de vegades a zones territorials dins d'una comarca que superen l'àrea del sòl municipal on s'imprimeix i es publica la revista que sigui.

3. L'antiguitat dels mitjans de Comunicació Local:

Com a darrer apartat d'aquest quadre de síntesi número V, i per complementar totes les dades anteriors, cal referir-nos al que millor fa copsar la novetat i originalitat del fenomen de la Comunicació Local a Catalunya, a través de la síntesi de les dates d'aparició de 414 mitjans calculats. D'aquests 414, n'han aparegut 328 des de l'any 1976: una aclaparadora majoria del 79,2 %. Aquest fenomen però té també la seva prolongació en el temps al llarg dels darrers anys del franquisme, ja que 28 mitjans aparegueren del 1970 al 1975. Als anys seixantes n'aparagueren 11. La resta, 42, són anteriors a 1960. Dels 420 mitjans censats avui dia amb la data de sortida o d'aparició, aquest és el resultat: any 1920, 1 publicació comarcal; any 1928,

La definició de la Comunicació Local forma part de la mateixa investigació sobre aquest fenomen generalitzat a Europa

una publicació comarcal; any 1940, 2 publicacions comarcals; any 1942, 3 publicacions comarcals; any 1943, 1 publicació comarcal; any 1944, 4 publicacions comarcals; any 1945, 1 publicació comarcal; any 1946, 2 publicacions comarcals; any 47, 2 publicacions comarcals; any 49, dues publicacions comarcals; any 50, dues publicacions comarcals; any 52, una publicació comarcal. A partir de 1953 hi ha la primera diversificació: apareix la primera publicació del que ara en diem premsa comarcal cultural; 1954, 2 publicacions comarcals; 1955, 2 publicacions comarcals; 1956, una publicació comarcal cultural; 1957, una publicació comarcal. L'any 1959 apareix la primera publicació o butlletí de barri; 1960, una publicació comarcal; 1963, una publicació comarcal; 1964, 2 publicacions comarcals i el primer butlletí municipal dels 128 que avui s'editen. El 1965, 1 publicació comarcal; 1966, una publicació de barri; 1967, un butlletí municipal; 1968, 2 publicacions comarcals; 1969, 2 publicacions comarcals.

A partir de 1970 és la gran eclosió: el mateix 70, apareixen 2 publicacions comarcals; el 1971, una publicació comarcal cultural; 1972, 3 publicacions locals o comarcals (com sempre, d'informació general) i 2 de premsa cultural comarcal; 1973, 2 publicacions de premsa comarcal i una de barri; 1974, 3 publicacions locals o comarcals; 1975, 10 publicacions locals o comarcals, 2 butlletins municipals, 1 publicació cultural comarcal, i 1 publicació de barri. El 1976, 6 publicacions locals o comarcals, un butlletí municipal, 3 publicacions culturals comarcals, 2 publicacions de barri. El 1977, 28 publicacions locals o comarcals, una publicació cultural comarcal, 2 publicacions de barri. El 1978, 24 publicacions locals o comarcals, 1 butlletí municipal, 3 publicacions culturals comarcals, una publicació de barri. El 1979 és la data clau d'aparició de les emissores municipals: en aquest any apareixen 33 publicacions locals o comarcals, 48 butlletins municipals («rècord» d'aparició d'una sola gamma de mitjans en un sol any), 10 publicacions culturals comarcals, 2 publicacions de barri, i 3 ràdios municipals. El 1980, 23 publicacions locals o comarcals, 32 butlletins municipals, 7 publicacions

culturals comarcals, 3 publicacions de barri, i 11 ràdios municipals. El 1981 apareixen 20 publicacions locals o comarcals, 23 butlletins municipals, 5 publicacions culturals comarcals, 3 publicacions de barri, i 21 ràdios municipals. Finalment, l'any que som, 1982, han aparegut 2 publicacions locals d'informació general, un butlletí municipal, 3 publicacions culturals comarcals, i 12 ràdios municipals (aquestes comptades fins a juliol-agost i la resta de l'any 82 comptat fins al mes d'abril).

Observem que si del 77 al 81, i especialment el 1979, la premsa local o comarcal d'informació general era en primer lloc, del 79 al 81 ha estat la gran època dels butlletins municipals i el 81-82 de les ràdios municipals. Aquesta mateixa evolució ens portaria ben probablement a parlar dins de poc de les emissores televisives locals, de les quals ja hi ha diversos projectes a Catalunya. Aquest treball, però, es limita en aquest darrer punt del darrer quadre de síntesi a constatar el que hi ha, que ens porta ara a fixar les conclusions finals de tot aquest munt estadístic que descriu l'estat de la Comunicació Local a Catalunya.

La Comunicació Local està formada pels mitjans que operen en un territori limitat i amb un contingut determinat pels fets de la vida quotidiana

Conclusions finals

Dels cinc quadres anteriors –que pretenen definir descriptivament la comunicació local a Catalunya i són només punt de partida de molts ulteriors estudis que es poden realitzar– es dedueixen directament tres conclusions principals: una definició de la comunicació local, la necessitat d'una política institucional de la comunicació local, i els mitjans de comunicació local com a factor clau per a la catalanització.

1. La definició de la comunicació local a Catalunya, que no es pot pretendre completa precisament perquè forma part de la mateixa investigació sobre la comunicació local, pot tenir, entre altres diverses aproximacions, aquestes característiques ara i aquí:

a) abasta potencialment a Catalunya el 84,66 % de la població, sense Barcelona ciutat.

b) es troba en algun dels seus set suports (premsa d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri, ràdios municipals, ràdios lliures, ràdios privades) en 37 de les 38 comarques de Catalunya, però majoritàriament concentrada en 12 de les 30 principals ciutats de Catalunya.

c) el tiratge diari de les publicacions locals i comarcals equival a 56.000 exemplars o «tercer diari» de Catalunya, amb una mitjana de 2,8 habitants per exemplar mensual, que augmenta a 22,3 excloent del càlcul les 12 ciutats dites, que tenen l'elevada mitjana d'un exemplar mensual de les seves publicacions per 1,06 habitants (les 12 ciutats estan ressenyades en els comentaris al Quadre de Síntesi II).

d) la comunicació local a Catalunya té 464 unitats de suport o mitjans: 199 publicacions d'informació general, 125 butlletins municipals, 42 publicacions culturals, 42 ràdios municipals, 16 ràdios lliures, i 22 ràdios privades (de fet, comptant les «locals» –premsa de barri i ràdios lliures– de Barcelona ciutat més les noves ràdios municipals, passen de 500 mitjans, com es comprova en els comentaris al Quadre de Síntesi III).

e) la utilització de la llengua catalana és d'una mitjana superior al 80 % en el total dels

escrits o emissions dels mitjans de comunicació local.

f) un 81 % dels mitjans de comunicació local no són propietat privada sinó institucional, eclesial, i d'entitats o col·lectius no lucratius.

g) es tracta d'un fenomen nou i encara no consolidat, ja que el 80 % del 500 mitjans de comunicació local de Catalunya han aparegut en els darrers cinc anys.

Aquestes són les set conclusions definitòries de la comunicació local a Catalunya que es dedueixen principalment de l'anàlisi.

2. Les set conclusions definitòries descriptivament de la comunicació local a Catalunya estan evidentment imbricades en la realitat sociològica i política del país. Les conseqüències que es desprendrien de les múltiples anàlisis a realitzar en aquest sentit són immenses. Hi ha però una realitat, esmentada específicament en els dos darrers apartats f) i g) de la definició, que s'imposa pel seu caràcter original sobre qualsevol altra: la comunicació local a Catalunya és un fenomen recent, amb una doble vessant sociològica-política per part dels promotors i del contingut d'aquesta comunicació. Entre els promotors, el concepte no de distribució informativa o de propaganda sinó de participació conjunta que reflecteixi els grans temes de la vida local, sense ànim lucratiu, és una constant immensament majoritària, siguin Institucions locals democràtiques, Ajuntaments, o entitats i grups de tot tipus. Quant al contingut, és també aclaparadorament majoritària no solament l'adhesió sinó la potenciació de l'autonomia i l'autogovern. Estructuralment, però, els mitjans de comunicació local són en majoria no legalitzats i gratuïta o quasi la força de treball que els produeix, sobretot a nivell dels petits mitjans, la gran majoria dels recensats. Aquestes realitats específiques de Catalunya exigeixen una resposta que ja ha començat: a nivell professional, la creació d'Associacions, com la de la premsa comarcal o l'Assemblea i Òrgan Permanent de les ràdios municipals, passos –segons els plantejaments estatutaris d'ambdues i d'altres associacions– per a la creació de l'Institut Català de la Comunicació o de la Informació, el nom no fa al cas, formulat per primera vegada fa tres anys en el Primer Congrés de Periodistes de Catalunya com a pas indefugible per a tota planificació

És indispensable establir les bases d'una política de la comunicació

comunicativa a Catalunya, entre molts altres objectius; i a nivell polític o institucional, la formulació de les polítiques o planificacions de la comunicació, als diversos nivells institucionals, com en són exemple les diverses iniciatives de coordinació d'Ajuntaments per a les ràdios municipals i per un futur de televisions comarcals, gràcies en bona part a l'impuls donat per professionals dels Gabinetes d'Informació. No es tracta en aquest article de desenvolupar com hauria de ser aquesta política de comunicació –terme acceptat internacionalment i sense cap connotació de limitació a la llibertat d'expressió– però sí, d'acord amb la definició donada de la comunicació local a Catalunya, plantejar la seva necessitat com una conseqüència indefugible a l'hora d'assegurar el futur de la comunicació local a Catalunya.

3. Finalment, una conclusió no per sabuda menys urgent és, segons l'apartat e) de la definició, el paper clau dels mitjans de comunicació local en la difusió i consolidació de la llengua catalana com a normal vehicle d'expressió. I això, també, és una constant en les zones de forta immigració. Consolidar, doncs, aquests mitjans –cosa que requereix el continu suport institucional– és quelcom fonamental per assegurar el futur de l'autonomia de Catalunya, basada en un fenomen nacional que té en la llengua pròpia una de les seves arrels principals.

No cal insistir més en aquesta darrera conclusió. Les tres conclusions són ben breus de formulació. En aquesta anàlisi, conseqüència dels quadres estadístics, l'intent ha estat d'oferir al simple nivell descriptiu les principals conclusions parcials de cada quadre i generals. En posteriors treballs –el primer dels quals està ja preparant per al número 4 d'Arrel, del proper mes de desembre, el professor de la Facultat de Ciències de la Informació Eugeni Giralt– la revista «Arrel» anirà aprofundint diversos aspectes, així com renovant cada any el Cens i Estadística de la Comunicació Local de Catalunya. El Cens, Mapa, Estadística, i Anàlisi de la Comunicació Local, que formen el segon bloc o segona part de la secció Informe del present número d'«Arrel», han estat possibles gràcies a diversos treballs

realitzats amb responsables de les publicacions censades i a una tasca de coordinació del Servei de Premsa de la Diputació amb les emissores municipals, i en concret a una coordinació que en el camp dels butlletins municipals ha realitzat Joan Busquet, Cap del Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona, en el camp de la premsa local i comarcal d'informació general així com en el camp de la premsa de barris Josep Maria Huertas, i en el camp de la premsa cultural comarcal Xavier Febrés. Els seus diversos estudis sobre camps concrets de la comunicació local els anirà publicant aquesta revista. Valgui finalment a dir, per cloure la secció Informe d'aquest tercer número d'Arrel, que el repte que suposa la creixença i re-naixença de tants variats mitjans de comunicació local i comarcal és una de les realitats més importants per a comprendre ja no solament l'avantguardisme de Catalunya en el tema clau de la comunicació, sinó la vitalitat del nostre país a l'hora de cercar fórmules de convivència democràtica i potenciació de l'autonomia. El camp de la dita Comunicació Local obre immenses perspectives i encara cal investigar-lo en profunditat. Aquest Informe ha volgut contribuir a la realitat que «sense una recerca de la comunicació no pot haver-hi cap política de comunicació». I sense aquesta política o polítiques –en definitiva, sense planificació consensuada– la Comunicació Local a Catalunya deixarà de ser el que ara per ara no solament promet sinó que ja ha realitzat.

L'Institut d'Estudis Catalans

El passat dia 22 de juny estava prevista la inauguració dels nous locals, els històrics renovats, de l'Institut d'Estudis Catalans, a la Casa de Convalescència de l'antic Hospital de la Santa Creu, avui Biblioteca de Catalunya. El President de la Diputació de Barcelona, Francesc Martí i Jusmet, decidí d'ajornar la inauguració, per tal com el seu antecessor en el càrrec i alhora President de la Generalitat, Josep Tarradellas, no podia presidir l'acte inaugural, per haver estat operat. Abans però que comenci el nou curs 82-83, l'any 76 de la història de l'IEC fundat el 1907 pel President de la Diputació barcelonina Enric Prat de la Riba, l'Institut ja es troba als mateixos locals que ocupà de 1931 a 1940, renovats i ampliat per la Diputació de Barcelona.

La Casa de Convalescència havia estat cedida per l'Ajuntament de Barcelona a l'Institut d'Estudis Catalans, per tal que en fes la seva seu, en un acte oficial poc després de la caiguda de la dictadura de Primo de Rivera.

L'IEC abandonava així el Palau de la Generalitat on, amb massa estretors d'espai, havia estat des de la seva fundació per Prat de la Riba el 18 de juny de 1907. El lliurament oficial dels nous estatges fou fet solemnement el 30 de març de 1931, a la mateixa Casa de Convalescència, amb la intervenció de l'alcalde de Barcelona, comte de Güell, del president de la Diputació, Joan Maluquer i Viladot, i del president de l'Institut d'Estudis Catalans, Josep Puig i Cadafalch. L'Ajuntament cedia l'ús dels edificis a favor de l'Institut i de la Biblioteca "per mentre es compleixin íntegrament totes les condicions contingudes en aquests acords i conservi l'Institut la seva finalitat de dedicar-se a la investigació de la cultura catalana en tots els seus aspectes i segueixi la tasca d'estudi i

ennobliment de la llengua». El 1939-40 la donació restà però sense efecte: tot li fou pres, a l'Institut, sota la nova dictadura.

El 1968, l'Institut, que resistia investigant en la clandestinitat, inicià converses amb el nou president de la Diputació Josep M. de Muller i d'Abadal, que retornà a la dita Biblioteca Central el nom originari de Biblioteca de Catalunya. El retorn, però, dels locals històrics de la Casa de Convalescència tardaria encara uns anys: fou sota la presidència de Joan Antoni Samaranch que el 12 de juliol de 1977, en un acte oficial a la mateixa Casa de Convalescència, foren restituïts a l'Institut, per part de la Diputació que els ocupava, els seus locals. La devolució, amb document signat pel president Samaranch, l'alcalde de Barcelona Socias, i el president de l'Institut Alsina i Bofill, s'esqueia mesos després que fos signat pel Rei Joan Carles, el 26 de novembre de 1976, el Decret de reconeixement oficial de l'IEC.

Posteriorment, l'any 1979, el president Tarradellas aprovà un projecte definitiu de restauració de la Casa de Convalescència, que ha tingut un cost total de 94 milions. Com reconeixen els membres de l'Institut, el president Francesc Martí és qui ha donat l'accelerada final a les obres de renovació, determinat a aplicar el pressupost aprovat sense demores. Alhora, sota el seu mandat la Diputació ha iniciat, des de 1980, la donació anual, com a subvenció a fons perdut, de més de 30 milions (el doble el mateix 1980) a l'IEC, institució independent i que té el seu futur en les subvencions de Corporacions oficials.

És per això que aquest número 3 de la revista Arrel dedica en la segona secció habitual de la revista (Cultura, després d'Informe) un ample

Es indispensable establir les bases d'una política de la comunicació

dossier a l'Institut d'Estudis Catalans, dividit en tres articles, al llarg dels quals hi ha més de trenta fotografies sobre els nous locals i la històrica seu de l'IEC renovada. El primer article, de Patrícia Gabancho, «L'Acadèmia torna a Casa», explica la història recent de la donació dels locals i, després d'acostar-se a la història de l'Institut, traça el seu futur, sobretot quant al gran projecte del Diccionari de l'Institut. El segon article vol ser una explicació divulgadora del «Què és l'Institut d'Estudis Catalans», sota aquest mateix títol, sintetitzant recents publicacions que defineixen l'Institut. La tercera part és la reproducció, en català, del Reial Decret de 26 de novembre de 1976, publicat al BOE el 21 de gener de 1977, de reconeixement oficial de l'Institut d'Estudis Catalans, que va seguir dels Estatus de l'IEC. Finalment, la secció de Cultura d'aquest número

d'Arrel es tanca amb un article d'August Puncernau sobre la col·lecció particular que Frederic Marés ha volgut donar a la Biblioteca de Catalunya després de diverses converses amb el president de la Diputació Francesc Martí. L'extraordinària donació Marés és també una manera de retre homenatge a l'Institut d'Estudis Catalans, que el 1914, en la seva primera sessió pública, donà a conèixer el seu immens i valuós fons bibliogràfic, creant la Biblioteca de Catalunya, a la qual Marés dona la seva millor col·lecció privada perquè, com diu, «el patrimoni d'una persona no pertany a ella mateixa sinó a tot el poble, a tots els ciutadans». La tasca que Frederic Marés ha desenvolupat en favor de Catalunya, li és ara reconeguda amb la Comissió pro-homenatge recentment creada, de la qual cosa es vol fer especial ressò la revista Arrel.

El president de la Diputació de Barcelona, Francesc Martí i Jusmet, donà el passat mes de juny al president i secretari general de l'Institut, Joan Ainaud de Lasarte i Ramon Aramon i

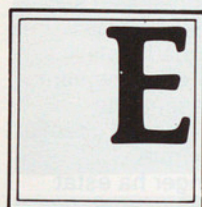
Serra respectivament, la subvenció anual de 30 milions de pessetes per a les activitats de l'IEC. A part d'aquesta donació anyal, la Diputació de Barcelona ha invertit 94 milions en les obres de

renovació de la Casa de Convalescència, seu de l'Institut, que s'han pogut dur a terme gràcies al desbloquejament volgut i accelerat per l'actual president de la Diputació.

Institut d'Estudis Catalans: L'acadèmia torna a casa

La Diputació li ha restituit i arranjat els seus locals històrics

Patricia Gabancho*

El Centro de Estudios Catalanes, cuya obra nefasta y traidora urge arrasar, fue el encargado de manufacturar con

avisado ingenio de mercachifle que asegura mercado a sus productos, la tradición catalanista desgajada de la tradición hispánica». Molta feina devia haver fet l'Institut per guanyar-se els dicteris que Luis de Galinsoga –cèlebre per mèrits propis– va publicar al febrer de 1939 a l'«Heraldo de Aragón». La seva crida va ser recollida i l'Institut fou arrasat. Ara, quaranta-tres anys més tard, hom posa remei a les conseqüències de l'odi anticatalà d'aquest personatge en particular i del franquisme en general.

Un procés lent

L'Institut d'Estudis Catalans torna a casa: la Diputació de Barcelona li ha restituit –i arranjat– els seus històrics locals de la Casa de Convalescència, on havia desenvolupat la seva tasca de 1931 a 1939. No ha estat pas un camí fàcil. Les primeres gestions per treure l'Institut de la seva semi-clandestinitat –és a dir, per retornar-li el caràcter oficial– van començar el 1968 a càrrec de l'aleshores president de la Diputació barcelonina Muller i d'Abadal, nebot de l'historiador. La data ja ho fa preveure: les coses van fracassar i durant temps ningú no tornà a la qüestió. Almenys, però, es retornà a la Biblioteca «Central» el seu històric nom de Biblioteca de Catalunya. Passaren uns anys: el 74-75, Samaranch, dels del mateix càrrec, emprengué un acostament envers

l'Institut, amb l'objectiu de restituir-li els seus locals i salvar-lo de les estretors a què estava sotmès en les sales cedides per Omnium Cultural, on s'estatjava. Samaranch concedí els primers milions, en nombre total de 24, per a reforma de la Casa de Convalescència, una vegada que arribà el reconeixement oficial de l'Institut, sancionat per Reial Decret, el 26 de novembre de 1976, quan Franco ja descansava en el seu «Valle» i, de passada, ens deixava descansar tots plegats.

Mesos després del reconeixement oficial, el 12 de juliol de 1977 es realitzà a la mateixa Casa de Convalescència l'acte oficial del retorn, per part de la Diputació i de l'Ajuntament com a antic propietari, a l'Institut d'Estudis Catalans, dels seus locals històrics, segons un document signat pel president Samaranch, l'alcalde Socias Humbert, i el president de l'Institut Alsina i Bofill.

L'artífex del «miracle» del reconeixement oficial, per Decret reial, de l'Institut d'Estudis Catalans, va ser Gabriel Ferraté, que aleshores era director general de Política Científica. Després d'una sèrie de contactes privats amb els membres de l'Institut, s'aprofità una visita oficial del Ministre d'«Educación y Ciencia», Carlos Robles Piquer, a Barcelona, per fer un sopar, el plat fort del qual fou la preparació del futur Reial-Decret. Hi era present Salvador Sánchez Terán. Tot anà com una seda: sense modificar ni una coma dels estatuts originals de l'IEC, el Consell de Ministres donà el vist i plau: «**Se reconoce oficialmente al Institut d'Estudis Catalans como corporación académica, cuyo ámbito**

de actuación son las tierras de lengua y cultura catalanas...». Un reconeixement gairebé insòlit de la unitat cultural dels països catalans. Qui sap si avui l'haurien deixat passar.

Sota la presidència de Francesc Martí

Però amb això no quedava tot resolt. Les obres de la Casa de Convalescència marxaven a ritme simbòlic. L'any 1979, el president Tarradellas aprovà un projecte definitiu de restauració que sota la presidència de Francesc Martí a la Diputació de Barcelona ha estat accelerat a partir de 1980, amb un cost de 70 milions més sobre els 24 anteriors. Noranta quatre milions ha estat doncs el cost total de les obres, si bé aquesta xifra encara pot considerar-se augmentada en dos o tres desenes de milions quan hom té en compte que moltes de les obres fetes per la Diputació a la Biblioteca de Catalunya han estat de fet obres a la veïna Casa de Convalescència, edifici barroc construït entre 1629 i 1680, que havia patit força els anys de tancament.

Els membres de l'Institut diuen que ha estat Francesc Martí i Jusmet, actual president de la Diputació de Barcelona, qui ha desencallat definitivament el tema. I no solament per accelerar i acabar en dos anys, de 1980 a 1982, les obres de renovació tan esperades, sinó també per donar impuls i vida a l'Institut, a través de tres importants subvencions econòmiques per a les seves activitats: 60 milions concedits l'any 1980 com a subvenció extraordinària, 30 milions el 1981 i la mateixa quantitat el 1982, quantitat

*Periodista i escriptora.

La Casa de Convalescència havia estat seu de l'IEC de 1931 a 1939, cedida per l'Ajuntament de Barcelona

que restara com a criteri de la subvenció anual de la Diputació de Barcelona a l'Institut d'Estudis Catalans. A més, la Diputació de Barcelona muntarà i finançarà anualment, amb persones i manteniment, la infraestructura mínima de funcionament de l'Institut en els seus nous locals de la Casa de Convalescència.

La subvenció oficial haurà de ser, per a l'Institut de caràcter absolutament independent, la seva principal font de subsistència. L'Ajuntament de Barcelona també donarà subvencions a l'Institut i ha col·laborat, concretament en el jardí penjant, a l'arranjament de la Casa de Convalescència. Quant a la Generalitat, un acord de col·laboració amb l'Institut fou signat el 6 de maig de 1981 i a partir d'aquest any s'ha previst una subvenció anual a l'Institut que pot oscil·lar entre 30 i 50 milions de pessetes. La tornada als antics locals, renovats, inicia per a l'IEC una etapa decisiva als 75 anys d'història,

La Biblioteca de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans tenen la mateixa entrada. (Foto: Antonio Espejo.)

llegant amb aquell passat que nasqué el 1907 gràcies a la visió de futur d'Enric Prat de la Riba.

«La superior investigació de la cultura catalana»

«La superior investigació científica de tots els elements de la cultura catalana»: vet aquí l'objectiu de l'Institut d'Estudis Catalans, segons les paraules de Prat de la Riba, que el creà el 18 de juny de 1907. Començà modestament: només vuit membres, concentrats en la secció Històrico-Arqueològica. I tot seguit es llançaren a posar ordre en l'envitricollat patrimoni nacional: excavacions arqueològiques, catalogació de monuments, restauracions... La mà de Pijoan, primer i efímer secretari de l'Institut, és fàcil de percebre. Però no trigà gaire la secció de Ciències i poc després aparegué la Secció Filològica amb la comesa de portar a terme l'ordenació de la llengua. Llavors es fixà el nombre de set membres per secció i es traçà un pla d'investigació essencial en les diverses matèries: una base científica d'indubtable valor, que s'establí pràcticament partint de zero.

Enric Prat de la Riba tenia molt clar que al país li calia una acadèmia capaç de dictaminar, amb autoritat, sobre

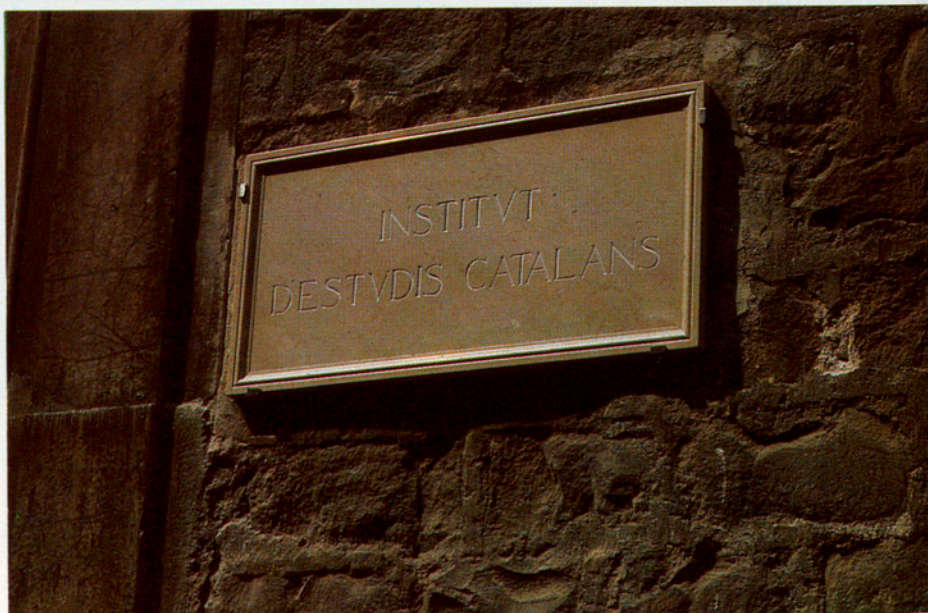
matèries científiques i que alhora pogués tractar-se de tu a tu amb organismes semblants de l'estranger

L'Institut acomplí amb escreix aquesta doble funció. I no trigà a donar fruits: el 1914 inaugurà solemnement la Biblioteca de Catalunya, el 1915 creà el primer cartell de premis i l'any següent establí la categoria de membres corresponents, set catalans i catorze estrangers per cada secció.

Els contactes internacionals van ser profitosos: en crear-se el 1919 la Union Académique Internationale, l'Institut en fou admès com a membre el 1922 i els seus representants ocuparen càrrecs en el consell directiu de l'organisme. Val a dir que l'intercanvi amb l'estranger ha estat una de les constants de l'Institut, que ha servit de plataforma internacional per als científics catalans. Publicació de treballs, seminaris dictats per especialistes convidats expressament, assistència a congressos, etc., ha estat la tònica de l'Institut.

La reforma ortogràfica de Pompeu Fabra

De cara a l'interior del país, potser la tasca més espectacular, per les seves repercussions *urbi et orbi*, va ser la de

El «hall» d'entrada de la Casa de Convalescència conté una placa que explica la història de la construcció de la Casa i els plafons de rajola valenciana, nombrosos arreu de la Casa, mostren la vida de Sant Pau, obra de Llorenç i Pau Passoles. La primera pedra de la Casa de Convalescència fou col·locada pels «consellers» de la ciutat el 1629. Per diverses causes –incendi el 1638 d'una sala de l'hospital veí, la Guerra dels Segadors, l'epidemia de pesta del 1650 al 1654– les obres estigueren paralitzades fins el 1655, any en que foren repeses amb un nou projecte i acabades el 1680.

(Fotos: Pere Monés.)

Els presidents de la Diputació Muller d'Abadal i Samaranch iniciaren les gestions pel retorn de l'IEC a casa seva

L'Ajuntament de Barcelona

les normes ortogràfiques, portades a terme per Pompeu Fabra i un ample estol de col·laboradors. Però hi ha una llarga llista de realitzacions silencioses al darrera: d'investigació i de publicació, sobretot. Hi ha els Anuaris de l'Institut, les memòries de les diferents seccions –l'any 1968 se'n creà la quarta i última, la de Filosofia i Ciències Socials–, els estudis sobre flora i fauna de Catalunya, la «Biblioteca Filosòfica», els «Estudis romànics» (una de les revistes europees més importants sobre llengües romàniques), els «Cursos de Física i Matemàtiques», els «Estudis de Bibliografia Lul·liana», la «Catalunya carolíngia», i un llarg etcètera. I, en un altre terreny, les excavacions arqueològiques, la catalogació i conservació de monuments, la creació del Laboratori de Fonètica Experimental... Una enumeració que és lluny de ser exhaustiva. En tot cas, l'Institut va obrir el camí cap a la investigació científica feta en català, la qual cosa comportà un salt qualitatiu fonamental en l'ús de la llengua.

Per superar els límits de la seva estructura acadèmica, l'Institut acollí o creà a partir del 1913 les Societats filials, que incorporaren a la feina una sèrie d'estudiosos que d'altra manera no hi haurien trobat cabuda. Aquesta diversificació permet també un aprofundiment de la tasca, perquè multiplica i potencia la feina de les seccions de l'Institut. Amb les tretze filials actualment existents, el panorama és complet: no hi ha gairebé

cap matèria que no quedi contemplada, des de la musicologia a la litúrgia, passant per la química o la geografia. Cada una d'aquestes societats filials té el seu propi règim de publicacions i de recerca.

L'any 1931, L'Ajuntament de Barcelona cedí a l'Institut els locals de la Casa de Convalescència, a tocar de la Biblioteca de Catalunya, que l'Institut anà nodrint de manera constant amb l'important fons que rep de l'estranger mitjançant el règim d'intercanvi de publicacions. Els hi cedí a perpetuïtat, però val a dir que la història jugà una mala passada.

L'«Institut» franquista de Serrano Súñer

Amb l'ensulsiada del 1939, aquell «**cenáculo pueblerino aislado del resto de la nación y sin posible comunicación con el mundo culto**» –paraules d'Enrique Gabana el «Correo Catalán» del 16 de gener de 1940– va ser perseguit, i molts dels seus membres forçats a l'exili. Va ser llavors que el governador civil de Barcelona, Wenceslao González Oliveros, va tenir una pensada: el qui havia estat director general d'ensenyament amb Primo de Rivera i vocal del Tribunal de Responsabilitats Polítiques amb Franco va decidir de crear un Instituto Español de Estudios Mediterráneos, «**al servicio de la Nueva España y del Nuevo Estado**», amb totes les majúscules que es gastaven a l'època.

Ramon Serrano Súñer es va enamorar de la idea, clamorosament aprovada per la Diputació de Barcelona. L'entitat rebé una primera dotació d'un milió de pessetes i, és clar, els locals de l'Institut, al qual havia d'esmenar la plana.

Però aquell **Instituto** havia de ser un regal que Barcelona ofrenés a Espanya per fer-se perdonar les vel·leïtats catalanistes de l'anterior. Així doncs, el governador González Oliveros va iniciar una recaptació «voluntària» entre els habitants de Barcelona, amb la qual va reunir alguns milions més. L'11 de novembre de 1940, Serrano Súñer va ser elegit president de l'Institut que, van dir, aviat aconseguiria «**renombre universal**». No se'n tornà a parlar. La Casa de Convalescència, ben tancada, va començar a acumular pols i, dels milions recaptats, ni notícia.

Cap al 1942, els tossuts membres de l'Institut repregueren les seves reunions. La major part del material de treball –inclòs el fitxer lexicogràfic amb que treballava Pompeu Fabra i que havia de servir de base per redactar el Diccionari definitiu– estava segrestat dintre de la Casa de Convalescència.

Però, amb una vida esllanguida i sense cap altra dotació que les aportacions particulars i algun mecenatge que mai no falta al país, l'Institut tirà endavant.

El 1946 tornà a publicar un minso cartell de premis, que anà ampliant a mesura que el pressupost s'engreixà.

Els poetes que ens feren la llengua

L'objectiu de posar fi al guirigall lingüístic de principis de segle trobà el seu canal adequat en la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, creada el 1911. Els set membres fundadors foren Antoni M.ª Alcover (que plegà uns anys després, per les ja conegudes discrepàncies amb mestre Fabra), Josep Carner, Frederic Clascar, Pompeu Fabra, Angel Guimerà, Joan Maragall (mort a penes encetada la tasca) i Lluís Segalà. La proporció de poetes i literats s'anà incrementant amb el temps, amb la incorporació de J. Bofill i Mates, Joaquim Ruyra, Carles Riba i Josep M. López Picó. No es pot negar que el català s'ordenava sota auspicis literaris.

Ja a la postguerra, la tendència continuà. Josep M.ª de Sagarra hi entraria el 1942, junt amb Ramon Aramon i Pere Bohigas. Als anys cinquanta se sumarien a la tasca Joan Coromines i Josep M.ª de Casacuberta i la dècada dels seixanta veuria l'ingrés de J.V. Foix, Francesc de B. Moll i el recentment traspasat Manuel Sanchis Guarner. Com a membres corresponents, han passat per la Secció Filològica el poeta Joan Alcover, Gabriel Alomar, mossèn Costa i Llovera, Salvador Galmés, Joan Amades, Menéndez Pidal i Miquel Dolç, entre d'altres.

La feina ha estat profitosa: el 1913 es publicaren les Normes Ortogràfiques –que la Diputació oficialitzaria tot seguit–, el 1918 la primera gramàtica fabriana i el 1932 el Diccionari General de la Llengua Catalana, el popularment conegut «Fabra», actualitzat sense treva per la Secció Filològica de l'Institut.

L'any 1979, el president Tarradellas aprovà el projecte definitiu de restauració de la Casa de Convalescència

L'IEC als locals de l'«Omnium Cultural»

Quan, l'any 1962, es crea Òmnium Cultural, cedi a l'Institut les sales del Palau Dalmases. Amb aquest espai

limitadíssim i no gaire més de cinc persones en nòmina —«ànimes caritatives que treballen cobrant una misèria», les defini Ramon Aramon, actual secretari de l'Institut—, la primera acadèmia catalana s'ho arreglà com pogué. La continuïtat de l'Institut, en

les seves precàries condicions, ha estat un cas de fidelitat quasi matrimonial, si això existís.

Començant pel mateix Aramon, tots han menyspreat oferiments de feines potser més

Vistes del claustre central de la Casa de Convalescència. L'any 1401 el Consell de Cent barceloní decidí la construcció de l'Hospital de la Santa Creu (avui Biblioteca de Catalunya), per unificar diversos hospitals de la ciutat, que es va anar ampliant al llarg de dos segles. L'hospital fou completat a partir de 1622 fins 1680 per l'anexa Casa de Convalescència, la primera casa de rehabilitació del país. Per diverses causes —incendi el 1638 d'una sala de l'hospital veí, Guerra dels Segadors, epidèmia de pesta de 1650 a 1654— les obres es paralitzaren fins l'any 1655, quan foren repeses amb un nou projecte. L'estructura de la Casa de Convalescència és formada per quatre grans crugies al voltant d'un pati porticat. Es va poder construir gràcies als llegats del ciutadà Pau Ferran i de les ciutadanes Lucrècia de Gualba, Victòria Astor, i Helena Soler. Al centre del pati hi ha l'escultura de Sant Pau (1678), una de les més famoses obres de Lluís Bonifaç. (Fotos: Pere Monés.)

El president de la Diputació Major

El president Francesc Martí i Jusmet ha donat l'impuls definitiu per a la subvenció i acabament de les obres de restauració.

còmodes i segurament més ben remunerades per mantenir la màquina en marxa.

Perquè l'Institut ha continuat publicant monografies, finançant investigacions i elaborant dictàmens malgrat els equilibris físics que allò comportava, amb el material entaforat per tots els racons fins a fer impossible qualsevol mena d'ordre. Una senzilla consulta podia significar una hora de cacera del paper indispensable entre munts i munts de documents inclassificats.

«A veure on ho tenim això...», solia dir, resignat, el doctor Aramon, encerclat de paquets. I al cap de vint anys de trescar pel laberint de material, a fe que el llibre, buscat apareixia a la primera!

Anècdotes a part, la feina de l'Institut no es va interrompre, si bé va patir les condicions anormals en què es desenvolupava i va agafar un ritme alentit a l'espera del temps millor. Ha col·laborat estretament amb les institucions catalanes en aquest període de pre-normalització: en són exemples el dictamen sobre les reserves uraníferes a Girona o la declaració sobre la unitat de la llengua amb motiu dels atacs anticientífics perpetrats a València. I, sobretot, en aquest moment de recuperació de la toponímia catalana, l'Institut ha evacuat totes les consultes que se li feren al respecte. Amb un criteri clar: no imposar res, però emetre un informe i unes recomanacions sobre cada nom a modificar. «**Les decisions són polítiques...**», diuen.

Al costat d'això, lògicament, hi ha hagut la permanent actualització del diccionari, una tasca essencial. L'espai no donava per a gaire més, ni el pressupost tampoc.

La nova imatge i el nou Diccionari

La situació que s'obre a partir d'ara és completament diferent i ha de servir per espolsar la imatge de l'Institut de qualsevol etiqueta de conservadorisme que se li pugui penjar –hi ha casos en què conservar ja és gairebé un miracle.

«**Però no hem de fer res més que aplicar els principis que traçà en Prat de la Riba**», diu Ramon Aramon, i amb raó. L'Institut va ser creat amb un doble vessant: l'acadèmic i el de la recerca.

En aquest sentit es va avançar al seu temps i s'allunyava molt de la imatge convencional dels vells acadèmics empolainats discutint al marge del seu temps. La recerca és el factor de dinamització que ara es podrà potenciar amb les noves dotacions:

«**L'Institut ha de ser un centre d'investigació i de treball. Amb una nova dinàmica atraurà les noves generacions**», assegura Aramon, recordant que la clau és el pressupost:

en això, no hi ha més cera que la que crema. I, d'altra banda, la recerca es podrà organitzar seguint els exemples més moderns: en col·laboració amb la Universitat i altres institucions, sobre la base de plans conjunts de treball i suggeriments d'estudis a fer.

El tema del diccionari serà, com és lògic, una preocupació central. Després de quaranta anys tenen a l'abast no només els milers de cèdules lexicogràfiques elaborades per Fabra,

sinó la possibilitat **«de treballar en el mateix lloc on ell treballava»**. Com si encara hi quedessin efluis que poden servir d'estímul! La realització del Diccionari «de l'acadèmia» no té data fixa, perquè encara no s'ha pogut avaluar el material existent. I perquè caldria multiplicar el personal. Hi ha, a més, tot un seguit de tasques pendents: reprendre el ritme normal de publicacions, acabar el catàleg arqueològic de Catalunya, la recopilació del Cançoner Català Medieval –del qual hi ha un volum–, la «Catalunya carolíngia», la fixació toponímica, tot plegat aturat per manca de mitjans.

I, per últim, un embolic que cal desembullar: el de la Biblioteca de Catalunya, concebuda des del seu inici com a biblioteca pública al servei del país i regida per un patronat tripartit Diputació-Ajuntament-Institut. Actualment hi ha un patronat elegit el 1981, amb la presidència –honorària i vitalícia– de Josep Tarradellas. La Generalitat no hi és representada i, d'altra banda, no s'ha reunit mai. «**Cal fer un nou patronat, perquè una biblioteca com aquesta no pot funcionar sola, com fins ara**», diuen els membres de l'Institut. La corporació té un important lot de llibres i col·leccions, fruit de l'intercanvi, que pensa aportar a la Biblioteca de Catalunya quan acabi el trasllat als nous locals. Però aquest tema, prou que ho saben, sembla que crema a les mans de tothom. Potser per això, l'objectiu principal en aquest moment és prendre possessió del nou espai i començar a desenvolupar el batibull creat per quaranta anys d'estretors.

Els entrebancs de la clandestinitat

Durant molts anys, l'Institut d'Estudis Catalans visqué una situació força curiosa: mentre que era reconegut internacionalment com a organisme oficial, a l'interior a penes si era tolerat per les autoritats franquistes. Aquesta doble vida fou causa d'un ric anecdotari, però potser el fet més gruixut es va produir quan Òmnium Cultural va ser temporalment tancat per les «autoritats» del 1963 al 1967.

Entre els papers que quedaren dintre dels locals hi havia alguns textos d'investigadors estrangers, els quals –al marge del que passava a Catalunya– els reclamaren per via diplomàtica. De manera que el Ministeri de Asuntos Exteriores va haver de redactar una autorització especial perquè el doctor Aramon, flanquejat per la policia, pogués entrar al local per «alliberar» els originals.

No tot eren dificultats, però. Durant alguns anys, l'Institut va rebre puntualment subvencions d'algunes corporacions estrangeres que, encara que petites, ajudaren a pal·liar les penúries econòmiques de la nostra acadèmia.

En fundar l'IEC, el 1907, Prat de la Riba li assignà l'objectiu de «la superior investigació científica, principalment de tots els elements de la cultura catalana».

Què és l'Institut d'Estudis Catalans

“La creació de l'Institut d'Estudis Catalans assenyala el començament del període d'internacionalització de la llengua catalana, el de consagració de la llengua catalana com a instrument de canvi en la vida científica internacional” (Enric Prat de la Riba, 1907).

A

quest article-descripció del què és l'Institut d'Estudis Catalans no preten evidentment esgotar un tema de gran complexitat quant a la seva història de

75 anys i el seu futur. Ha estat redactat per «Arrel» a partir de diversos materials recentment eixits sobre l'Institut d'Estudis Catalans: una carta escrita pel tresorer del l'Institut Josep M. Muntaner i Pascual el 20 d'octubre de 1979 explicant breument què és l'Institut d'Estudis Catalans; l'opuscle de Ramon Aramon, secretari general de l'Institut, que és ampliació de l'explicació que sobre l'Institut apareix a l'Enciclopèdia Catalana; la revista «Serra d'Or» de juliol-agost de 1978, que oferia un dossier sobre l'Institut; una entrevista amb Ramon Aramon apareguda a la revista «Ciència» en el seu número 12 de desembre de 1981; i especialment la Nadala o llibre de Nadal de la Fundació Jaume I, que al Nadal de 1981 fou fonamentalment dedicat a l'Institut d'Estudis Catalans, amb un documentat article del Conseller Miquel Coll i Alentorn.

1. Del passat al futur

Els quatre següents apartats d'aquest article, es refereixen: amb el número 2, a la fundació, objectius globals i història breu de l'Institut; amb el número 3, a l'estructura de l'Institut: les quatre Seccions i els seus membres, les tretze Societats filials, i els Serveis creats al llarg de la seva història; amb el número 4, a les seves principals activitats, concretades especialment en les principals publicacions; i amb el número 5, a les opinions de tres membres de l'Institut sobre el futur d'aquesta institució que ha acomplert el passat 18 de juny de 1982 el seu 75 aniversari. Així, del passat al futur, aquest article vol ser una divulgació del que és l'Institut d'Estudis Catalans, que ha estrenat els seus històrics locals, renovats, a la Casa de Convalescència veïna a la Biblioteca de Catalunya, al carrer del Carme, 47.

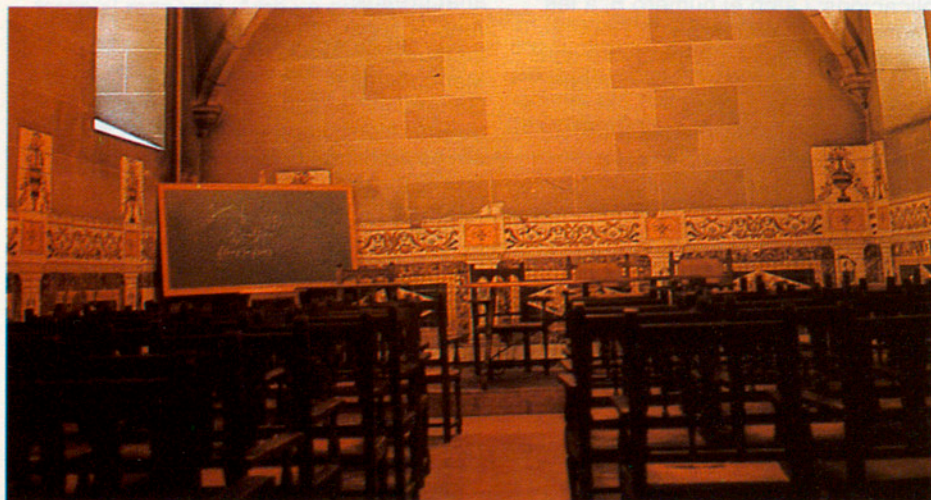
2. Fundació, objectius i història.

L'«Institut d'Estudis Catalans» (IEC), és una corporació acadèmica, científica i cultural, l'àmbit d'actuació de la qual s'estén a les terres de llengua i cultura catalanes. Fou fundat a Barcelona el 18 de juny 1907 per

decret del president de la Diputació barcelonina Enric Prat de la Riba, amb la funció de promoure la investigació científica superior, principalment de tots els elements de la cultura catalana. Al llarg de la seva fecunda història de 75 anys, ha realitzat una tasca notabilíssima en els diversos camps de la recerca científica, tant directament a través de les diverses seccions que el constitueixen com per mitjà de les Societats filials que ha anat creant.

Amb el suport de les principals Institucions catalanes (Diputacions, Mancomunitat de Catalunya, Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona), anà incrementant les seves activitats i els seus grups de treball especialitzats (seminaris, laboratoris, serveis, i oficines tècniques). El 1914 obri al públic, amb el nom de Biblioteca de Catalunya, els seus fons bibliogràfics i documentals, actualment el dipòsit científic més important dels Països Catalans. La seu oficial de l'IEC és, des del 1931, l'antic Hospital de la Santa Creu i l'annexa Casa de Convalescència, cedits a l'Institut per l'Ajuntament de Barcelona. Des del 1922 forma part de l'«Union Académique Internationale», on ha

El president Francesc Martí i Jussà ha donat l'impuls definitiu per a la subvenció i acabament de les obres de restauració.

Diverses vistes de la planta baixa de la Casa de Convalescència, on encara hi ha diverses sales on s'amunteguen arxius de la Diputació i també de l'època 1931-1940 de l'Institut, especialment fitxes de les Oficines Lexicogràfiques, la recuperació de les quals pot ser molt útil. Son visibles en els prestatges els paquets ja traslladats de l'IEC, que contenen les seves publicacions històriques així com altre material, tot plegat protegit amb màquines especials del perill de la humitat. Arraconades en una sala romanen també, des de després de la guerra, les formidables escultures de Josep Llimona, que seràn situades a la planta baixa en lloc preferent. També veiem una sala de reunions per a unes 50 persones (que abans era menjador de la Casa de Convalescència) i l'escala d'accés de la planta baixa als nous despatxos del president i secretari general de l'Institut, amb rajoleria artística dels Passoles. (Fotos: Pere Monés.)

En fundar l'IEC, el 1907, Prat de la Riba li assignà l'objectiu de «la superior investigació científica, principalment de tots els elements de la cultura catalana»

tingut una participació constant, fent-hi apareixer la cultura i ciència catalanes en parangó amb la dels altres països del món.

Les vicissituds polítiques de l'Estat espanyol, que afectaren negativament el procés de reconstrucció nacional catalana (esdeveniments del 1919-20, dictadura de Primo de Rivera, guerra insurreccional de 1936-39, règim franquista) implicaren dificultats o interrupcions de la tasca exclusivament científica i cultural de l'IEC. Especialment, en el llarguissim període de persecució catalana iniciat el 1939, la incautació per l'Administració franquista dels locals, instal·lacions, materials, serveis, arxius i Biblioteca de l'IEC, l'eliminació de totes les subvencions, la supressió de qualsevol menció de l'Institut i la manca de reconeixement oficial d'aquest —malgrat la continuïtat del seu reconeixement internacional—, reduïren l'IEC a una mínima actuació, a una situació extrema en el límit de la supervivència.

Malgrat tot això, la voluntat dels seus membres i, en particular, l'esforç perseverant i lluitador del seu secretari general, el doctor Ramon Aramon i Serra, amb l'auxili de mecenatges particulars, d'alguns d'internacionals (la Unió Acadèmica Internacional i el Consell Internacional de la Filosofia i les Ciències Humanes de la UNESCO) i, especialment, el suport econòmic i la cessió d'espais de treball al Palau Dalmasas per part de la societat promotora de la cultura catalana «**Omni Cultural**», permeteren que, en aquests gairebé quaranta anys de persecució i marginació oficials de la cultura catalana, l'IEC hagi desenvolupat, moltes vegades privadament, algunes tasques científiques, hagi fet notables publicacions, hagi participat en sessions científiques internacionals, hagi contribuït al foment de la recerca mitjançant els seus anuals «**Cartells de premis**», i hagi format estudiosos en els cursos anuals dels «**Estudis Universitaris Catalans**» i dels també anuals «**Cursos de Cultura catalana per a estudiants estrangers**».

El 26 de novembre del 1976, mitjançant un Reial Decret

(3118/1976, publicat al BOE del 21 de gener del 1977) l'Estat espanyol atorgà reconeixement oficial a l'IEC, li assenyalà com àmbit d'actuació les terres de llengua i cultura catalanes i aprovà els seus Estatus, els quals constitueixen la norma fonamental per a les seves activitats. La definitiva tornada als seus locals històrics permetrà aconseguir a l'IEC, a través de les subvencions oficials, la plena normalització de les seves activitats.

3. Estructura i membres.

La primera reunió de l'IEC, prop de tres setmanes després del decret fundacional de Prat de la Riba, tingué lloc el 5 de juliol de 1907 en una sala del segon pis del Palau de la Generalitat. La tasca de «**la superior investigació científica, principalment de tots els elements de la cultura catalana**», fou confiada pel mateix Prat de la Riba als vuit homes que participaren en la reunió constitutiva de l'IEC, tots ells historiadors de diferents especialitats: Antoni Rubió i Lluch com a president, Guillem M. Brocà, Pere Coromines, Jaume Massó i Torrents, Joaquim Miret i Sans, Miquel del Sants Oliver, Josep Puig i Cadafalch, i Josep Pijoan com a secretari. L'any 1911, per disposició d'Enric Prat de la Riba de 14 de febrer, el nucli fundador esdevingué Secció Històrico-Arqueològica, de la qual sortí Pere Coromines per passar a la nova Secció de Ciències, integrada per Miquel A. Fargas com a president, Josep M. Bofill i Pichot, l'esmentat Pere Coromines, August Pi Sunyer, Esteve Terrades, Ramon Turró, i Eugeni d'Ors com a secretari. De la tercera Secció creada, la Filològica, el primer nucli fou format per Antoni M. Alcover com a president, Frederic Clascar, Pompeu Fabra, Angel Guimerà, Joan Maragall, Lluís Segalà, i Josep Carner com a secretari. Fins avui s'ha conservat aquesta estructura de set membres per Secció, com també en la quarta Secció de l'IEC, la de Filosofia i Ciències Socials, que fou creada en la clandestinitat l'any 1968 com a desdoblament de l'antiga Secció de Ciències i per adequar l'IEC a les noves branques de la ciència i el pensament. Aquesta secció abasta les disciplines de la filosofia, el dret,

l'economia, la sociologia, la geografia humana i les afins a aquestes. L'IEC és doncs constituït per quatre Seccions, i cada una d'elles té set membres numeraris. En cas d'absència prolongada o d'impossibilitat d'actuació d'algun membre numerari, es poden designar membres adjunts. Membre numerari emèrit és aquell que deixa la seva col·laboració activa a les tasques de l'IEC per raons de força major. Hi ha també agregats i membres corresponents (veure més endavant). Els membres numeraris, reunits periòdicament en sessions plenàries, regeixen la vida de l'Institut. Per al govern continuat de la corporació, el ple elegix cada dos anys un Consell Permanent format pel president, actualment el doctor Joan Ainaud de Lasarte, el vice-president, actualment el doctor Enric Casassas i Simó, el secretari general, càrrec de caràcter perpetu ocupat pel doctor Ramon Aramon i Serra, i el tresorer, actualment el doctor Josep M. Muntaner i Pascual. Els actuals membres de l'IEC, distribuïts en les quatre grans seccions, són els següents (entre parèntesis s'indica l'any d'elecció com a membre de l'Institut):

I. Secció Històrico-Arqueològica: Membres numeraris:

1. Jordi Rubió i Balaguer (1942) (†).
2. Joan Ainaud i de Lasarte (1970).
3. Miquel Coll i Alentorn (1970).
4. Josep M. Font i Rius (1971).
5. Miquel Tarradell i Mateu (1971).
6. Anscari M. Mundó i Marcet (1975).
7. Emili Giralt i Reventós (1975).

El president de la Secció és Miquel Coll i Alentorn. El secretari, Anscari M. Mundó i Marcet. El membre d'aquesta Secció Joan Ainaud i de Lasarte és el president de l'Institut d'Estudis Catalans.

II. Secció de Ciències:

Membres numeraris:

1. Josep Alsina i Bofill (1963).
2. Lluís Solé i Sabaris (1964).
3. Oriol de Bolós i Capdevila (1965).
4. Josep Teixidor i Batlle (1968).
5. Enric Casassas i Simó (1977).
6. Josep Laporte i Sales (1979).
7. Enric Ras i Oliva (1980).

El president de la Secció, i alhora

Arrel / Cultura

Vistes del primer pis del claustre i de l'exposició de llibres de l'Institut. Les publicacions de l'Institut, prop de mil llibres i fullets en 75 anys d'història, palesen la immensa tasca científica i literària desenvolupada per l'IEC. (Fotos: Antonio Espejo).

Entre 1911 i 1920, l'Institut d'Estudis Catalans va ocupar la Casa de Convalescència, amb capacitat per a 50 persones. Aquí es trobaran a partir d'ara, periòdicament, els 28 membres numeraris de l'Institut, que cada dos anys elegeixen el Consell Permanent, òrgan directiu de l'IEC. Al fons, el quadre de Torres Garcia «La Filosofia, setena musa», presentada per Pal. las Athenea», encarregat per Eugeni d'Ors, secretari general de l'Institut de 1911 a 1920. (Foto: Antonio Espejo).

La nova Sala de Plens de l'Institut d'Estudis Catalans, al primer pis de la Casa de Convalescència, amb capacitat per a 50 persones. Aquí es trobaran a partir d'ara, periòdicament, els 28 membres numeraris de l'Institut, que cada dos anys elegeixen el Consell Permanent, òrgan directiu de l'IEC. Al fons, el quadre de Torres Garcia «La Filosofia, setena musa», presentada per Pal. las Athenea», encarregat per Eugeni d'Ors, secretari general de l'Institut de 1911 a 1920. (Foto: Antonio Espejo).

Vista parcial del darrer sector de la nova Sala d'Actes de l'Institut, la porta al fons de la qual comunica amb la històrica capella (vegeu fotos posteriors) de la Casa de Convalescència. La renovada Sala d'Actes té una capacitat per a 150 persones assegudes i s'hi realitzaven les grans sessions de l'Institut els anys 30. També se celebrà en aquesta Sala l'acte de devolució dels locals de la Diputació a l'Institut el 12 de juliol de 1977. Aquesta Sala era abans el dormitori de la Casa de Convalescència i aquí, a partir d'ara, el secretari general de l'Institut, Ramon Aramon, farà cada any, com era tradicional pels voltants de Sant Jordi, la ressenya pública de les tasques de l'Institut, amb motiu de la Festa anual de l'IEC. (Foto: Pere Monés).

El 1922 l'IEC fou reconegut com a membre de la «Union Académique Internationale», amb la qual continua col·laborant intensament

vice-president de l'Institut d'Estudis Catalans, és el doctor Enric Casassas i Simó. El secretari, Oriol de Bolós i Capdevila. Enric Ras i Oliva ocupà la vacant, per mort, del doctor Pere Domingo i Sanjuan, el 1979.

III. Secció Filològica:

Membres numeraris emèrits:

Josep M. de Casacuberta i Roger (1960).
Josep Vicenç Foix i Mas (1962).

Membres numeraris:

1. Ramon Aramon i Serra (1942).
2. Pere Bohigas i Balaguer (1950).
3. Joan Coromines i Vigneaux (1960).
4. Francesc de Borja Moll i Casanovas (1962).
5. Antoni M. Badia i Margarit (1978).
6. Joan Bastardas i Parera (1978).
7. Jordi Carbonell i Ballester (1982).

Membre adjunt:

Joan Veny i Vizcaya (1978).
El president de la Secció és Pere Bohigas i Balaguer. El secretari, i alhora secretari general de l'Institut d'Estudis Catalans a perpetuïtat, Ramon Aramon i Serra. Jordi Carbonell i Ballester ha ocupat la vacant, per mort el 1981, de Manuel Sanchis i Guarnier.

IV. Secció de Filosofia i Ciències Socials:

Membres numeraris:

1. Joan Sardà i Dexeus (1968).
2. Ramon Trias i Fargas (1968).
3. Eusebi Colomer i Pous (1968).
4. Ramon Faus i Esteve (1968).
5. Raimon Noguera i Guzman (1974).
6. Josep Iglésies i Fort (1979).
7. Joan Triadú i Font (1980).

Membres adjunts:

Josep M. Muntaner i Pascual (1979).
Carles Gasòliba i Böhm (1979).
El president de la Secció és Ramon Faus i Esteve. El secretari en funcions, Carles A. Gasòliba i Böhm. Joan Triadú i Font substituï, per mort el 1980, Pau Vila i Dinarés. El membre adjunt Josep M. Muntaner és alhora tresorer de l'Institut.

A més de les figures de membres numeraris, membres numeraris emèrits, i membres adjunts, que han estat 89

persones en la vida de l'IEC fins avui, hi ha a l'IEC 22 agregats, nova categoria de col·laboradors especials creada el 1978, al mateix nivell acadèmic que els altres membres, encara que sense les facultats i funcions administratives d'aquests. Són agregats de la Secció Històrico-Arqueològica Antoni Comas (†), Joaquim Molas, Jordi Nadal, Alexandre Cirici, Joan Maluquer, Pere de Palol, Joan Vernet, i Joan Fuster. Ho són de la Secció de Ciències, Creu Casas (la primera dona membre de l'IEC), Antoni Prevosti, Heribert Barrera, Manuel Castellet, Ramon Folch, Oriol Riba, Josep Vigo, Carles Bas, Josep Castells, Eduard Bonet, Gabriel Ferraté, Ramon Margalef, Manuel Ribas, i Josep Vaquer.

Finalment, l'IEC ha elegit, des de 1916, cent vint-i-tres membres corresponents, personalitats en majoria no catalanes de naixença que han fet notables aportacions científiques a qualsevol dels elements de la cultura catalana. Entre ells, trobem Benedetto Croce, Lucien Poincaré i Pierre Vilar, a més de Ramon Menéndez Pidal.

L'estructura de l'IEC es completa amb les Societats filials, creades a partir de 1913 i que depenen d'una o de diverses de les quatre Seccions de l'Institut, el qual nomena un delegat a cada una d'elles, que són avui tretze en total, per a la seva orientació i enllaç amb les tasques de l'IEC. Aquestes són actualment, indicat entre parèntesis l'any de fundació:

1. Societat Catalana de Biologia (1913).
2. Institució Catalana d'Història Natural (1899, incorporada a l'IEC el 1915).
3. Societat Catalana de Filosofia (1923).
4. Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques, i Matemàtiques (1931).
5. Societat Catalana de Geografia (1935).
6. Societat Catalana d'Estudis Històrics (1946).
7. Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics, i Socials (1951).

8. Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (1969).
 9. Societat Catalana de Musicologia (1974).
 10. Amics de l'Art Romànic (1977).
 11. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (1979).
 12. Societat Catalana d'Estudis Clàssics (1979).
 13. Societat Catalana d'Ordenació del Territori (1979).
- Cada una d'aquestes societats té la seva Junta de Govern i en algunes d'elles es creen seccions específiques, celebren un ple periòdic i duen a terme diverses publicacions. Finalment, cal esmentar els serveis o seminaris o laboratoris creats per l'IEC en els seus primers anys, alguns d'ells encara existents o que estan sota la responsabilitat de Corporacions públiques, i que es restructuraran de nou amb motiu de la tornada de l'IEC als seus locals històrics: el Servei d'Excavacions, que havia de proporcionar els materials per al Museu Arqueològic de Catalunya, i el Servei de Conservació i Catalogació de Monuments, dependents de la Secció Històrico-Arqueològica; les Oficines Lexicogràfiques, el Laboratori de Fonètica Experimental i les Oficines de Toponímia i Onomàstica, de la Secció Filològica; el Servei Geològic i Geogràfic, l'Institut de Fisiologia, l'Estació Aerològica de Catalunya (després Servei Meteorològic de Catalunya) i el Laboratori de Psicologia Experimental, de la Secció de Ciències. L'estructura de l'IEC s'articula doncs en quatre Seccions, tretze societats filials, i els seus Serveis o seminaris. La base organitzativa, les Seccions, es deien a l'inici Instituts, però s'optà pel nom de Secció a fi que no hi hagués confusió entre el nom fonamental d'Institut d'Estudis Catalans i les Seccions que el formen. Quant als presidents de l'Institut, fins a 1939 es seguí el torn quadrimestral d'un president rotatiu, que eren els presidents de les tres seccions. Des de la reconstrucció, el 1942, fins al 1968 no hi hagué una presidència específica. A partir del 1968, hi ha hagut presidents elegits pels membres numeraris, que han estat els següents: Jordi Rubió i Balaguer, Pere Domingo i Sanjuan, Josep Alsina i Bofill, i

Entre 1907, 1911, i 1968, es crearen les quatre Seccions de l'Institut, amb set membres cada una, i a partir de 1913 les Societats Filials, que avui ja són tretze

actualment, per un període de dos anys que acaba el 30-IX-82, Joan Ainaud de Lasarte. Quant als secretaris generals, han estat en els 75 anys de vida de l'Institut, Eugeni d'Ors, Ramon d'Alós, i a partir de 1942 Ramon Aramon. Per últim, els presidents de les quatre Seccions han estat al llarg dels 75 anys els següents: de la Secció Històrico-Arqueològica, Antoni Rubió i Luch, Josep Puig i Cadafalch, Jordi Rubió i Balaguer, Joan Ainaud de Lasarte, Miquell Coll i Alentorn; de la Secció de Ciències, Miquel A. Fargas, Pere Coromines, Pius Font i Quer, Eduard Fontseré, Joaquim Carreras i Artau, Antoni Esteve i Subirana, Enric Casassas i Simó; de la Secció Filològica, Antoni M. Alcover, Pompeu Fabra, Carles Riba, Josep M. de Sagarra, Pere Bohigas i Balaguer; de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, Joaquim Carreras i Artau, i Ramon Faus i Esteve. Els darrers citats en cada Secció són els actuals presidents.

Aquest marc estructural de l'IEC troba la seva explicació en la manera com s'estructuraven a inicis de segle els Instituts o Acadèmies europees, i es va tenir en compte especialment l'estructura de l'«Institut de France».

4. Activitats i publicacions.

L'esmentada estructura ofereix per ella mateixa l'esquema global de les principals activitats de l'Institut, la immensa tasca científica del qual pot concretar-se en les publicacions com a resultat tangible d'una constant activitat fins i tot en els moments més difícils. A part de les publicacions, entre les seves activitats actuals, que es veuran ampliades i reorganitzades amb motiu de l'ocupació de la Casa de Convalescència, es poden ressenyar nombrosos actes acadèmics i d'estudis, els premis i borses d'estudi anuals, l'establiment de les denominacions correctes dels pobles de Catalunya a través de la Secció Filològica i l'aprovació d'un escut a tots els municipis catalans a través de la Secció Històrico-Arqueològica, la participació a les Assemblees biennals de l'Associació Espanyola de Ciències històriques que va contribuir a fundar el 1957, i l'organització de grans

col·loquis internacionals al voltant d'un tema concret, com la commemoració del VI Centenari del Cisma d'Occident als Països Catalans duta a terme des de 1978 i coronada amb unes Jornades celebrades a Barcelona i a Peníscola amb la col·laboració de la Societat Castellonenca de Cultura els dies 19 a 21 d'abril de 1979.

Especialment destacables són les seves activitats internacionals, i sobretot la constant participació a la Unió Acadèmica Internacional, de la qual ha ocupat a èpoques, des de l'ingrés el 1922, la presidència, la vicepresidència, la secretaria i diverses vocalies. El secretari general de l'Institut Ramon Aramon assistí a la reunió anual de la Unió el passat mes de juny a Brussel·les. L'IEC col·labora amb aquest organisme internacional en l'elaboració del «Corpus vasorum antiquorum» i del «Diccionari de llatí medieval», entre altres aportacions.

També ha participat l'IEC a les Assemblees biennals del Consell Internacional de la Filosofia i les Ciències Humanes, com també intervé en l'Associació Internacional d'Arqueologia Clàssica, Associació Internacional d'Estudis Bizantins, i a través de les seves Societats filials, en la Federació Internacional d'Estudis Clàssics i Societat Internacional Arturiana entre altres.

La millor valoració de les activitats històriques de l'IEC, està centrada en les seves publicacions, que al llarg dels 75 anys d'història es poden calcular al voltant de mil llibres o llibrets publicats com a resultat de nombroses investigacions en tots els àmbits de la ciència i les lletres. La llista fóra interminable, però és interessant de citar algunes de les publicacions. Ja el mateix any de la fundació, 1907, aparegueren el primer fascicle de «**Les Pintures Murals Catalanes**» de Josep Pijoan, i el primer «**Anuari**», dividit en quatre seccions, arqueològica-històrica-jurídica-literària, amb estudis d'una vintena de persones en català, castellà, francès i italià. L'any següent, un nou «**Anuari**», el primer volum de «**Les Monedes Catalanes**» de Joaquim Botet i Sisó, i també el primer volum dels «**Documents per l'Història de la cultura mig-eval**» de Rubió i Lluch. El

1911 la Secció de Ciències inicià els Arxius de l'Institut de Ciències i el 1913 la Secció Filològica engegà la «**Biblioteca Filològica**», mentre que el 1912 la Ponència Ortogràfica de la mateixa Secció donà a conèixer unes normes, publicades el 1913 sota el títol de «**Normes Ortogràfiques**» de gran transcendència per al futur del català escrit. Complement de les «**Normes**» foren el «**Diccionari ortogràfic**», dirigit per Pompeu Fabra i publicat el 1917, i la «**Gramàtica Catalana**» del mateix Fabra, de 1918. Quan el 1932 aparegué el «**Diccionari General de la Llengua Catalana**», no publicat per l'IEC però en bona part fruit de la tasca de la Secció Filològica, el seu autor Pompeu Fabra el prologà assenyalant que «**el meu Diccionari és el canemàs del futur Diccionari de l'Institut**».

Les activitats històriques de l'IEC concretades en les publicacions són vistes així per Ramon Aramon, secretari general de l'Institut: «**A partir del moment mateix de la seva fundació, l'IEC es preocupà d'aplegar i de donar a conèixer els materials d'estudi representatius de l'estat aleshores actual dels coneixements i que poguessin servir de base a treballs posteriors. Establí de bell antuvi un pla per a una sèrie d'investigacions en disciplines ja més o menys conreades fins aleshores a Catalunya, per a les quals organitzà algunes missions d'exploració —jurídiques, arqueològiques, bibliogràfiques, documentals, etc.— i en donà a conèixer els resultats en diverses obres, algunes de les quals han esdevingut essencials per a l'estudi del país. Pocs mesos després de la seva creació, la Secció Filològica establia, en col·laboració amb les altres Seccions de l'Institut, unes Normes Ortogràfiques que posaren fi a l'anarquia existent en aquesta qüestió als Països Catalans i començava l'aplega de materials per a un diccionari general de la llengua catalana i per a una gramàtica normativa. Les publicacions de l'IEC formen diverses sèries o col·leccions: per la Secció Històrico-Arqueològica, l'«**Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans**», «**Les Pintures Murals Catalanes**», els «**Estudis de****

La preocupació fonamental de l'IEC és avui elaborar el Diccionari de l'Institut, partint dels materials treballats per Pompeu Fabra

Bibliografia Lul·liana», les «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica», les «Cròniques Catalanes», i la «Catalunya Carolingia», entre altres; per la Secció Filològica, el «Butlletí de Dialectologia Catalana», la «Biblioteca Filològica», les «Memòries de la Secció Filològica», els «Estudis Romànics», algunes sèries literàries d'escriptors grecs i llatins, de traduccions bíbliques i d'obres cabdals de la literatura universal, ultra els diccionaris i les gramàtiques; per la Secció de Ciències, la «Fauna de Catalunya», «Flora de Catalunya», «Arxius de l'Institut o Secció de

Ciències», «Col·lecció de Cursos de Física i Matemàtica», i la «Biblioteca Filosòfica», entre altres.

En la nit fosca de la primera Dictadura, de Primo de Rivera, les activitats de l'Institut foren brutalment lesionades amb la retirada de tota subvenció oficial, però el prestigi internacional adquirit –especialment a partir de 1916 amb els Cursos Monogràfics d'Alts Estudis amb important participació dels millors especialistes estrangers– i el mecenatge entre altres de Francesc Cambó i Rafael Patxot, permeteren seguir amb les publicacions, destacant els primers volums de les «Cròniques

Catalanes», segons un pla de Jaume Massó aprovat ja al 1910, i els primers plecs de la «Catalunya Carolingia», el primer volum de la qual no veié la llum fins als inicis dels 50. Tant les publicacions com tot tipus d'activitat es potenciaren durant la Generalitat republicana, que subvencionà l'IEC tot respectant la seva independència.

Tornaren a funcionar entre altres el Servei de Conservació i de Catalogació de Monuments, creat el 1914, els Serveis d'Excavacions i el Geològic i Geogràfic, creats el 1915, i el Metereològic, creat el 1921.

La històrica capella de la Casa de Convalescència, amb les famoses pintures de Josep Viladomat (1678-1755), el pintor més gran que produí Catalunya en aquells temps, especialitzat en temes religiosos i paisatgístics. (Fotos: Antonio Espejo.)

L'estructura de l'IEC s'articula en 4 Seccions, 13 Societats filials, i els seus Serveis o seminaris

L'exili, les morts, la nova dictadura, endinsaren l'Institut en la clandestinitat. Les famoses Oficines Lexicogràfiques encara van tenir un permís tolerant de l'aleshores president de la Diputació Comte del Montseny per treballar fins l'any 1940.

El 1942, el retorn de l'exili de Josep Puig i Cadafalch permeté, amb l'acció conjunta de Ramon Aramon, la reconstitució de l'IEC, clandestinament en part però sense que les autoritats s'atrevisin a desfer-lo, donat el suport de la Unió Acadèmica Internacional. Ja el 1943-44 l'IEC pogué tenir el seu primer pressupost de la post-guerra gràcies al decisiu mecenatge de Fèlix Millet i el 1945 celebrà, clandestinament, la primera festa de Sant Jordi. Malgrat les condicions estrictes de supervivència, els 1946 i 1947 es publicaven el «**Diplomatari de l'Orient Català**» de Rubió i Lluch, i la «**Histopatologia**» de Duran i Jordà. El 1949, el primer volum d'«**Estudis Romànics**», i el primer volum de «**Pere**

el Gran» de Ferran Soldevila el 1950. Es va reprendre també la publicació dels «**Anuaris**» de l'Institut, encara que només sortiren els de 1952 i 1953.

Una nova etapa per a les difícils activitats de l'IEC s'iniciaria amb el seu establiment, el 1962, a la seu d'Òmnium Cultural al Palau Dalmaes, continuant però al pis de la Gran Via on s'amuntegaven els papers en difícil ordre. La situació s'agreujà, però, en ser tancat l'Òmnium de 1963 a 1967.

De fet, la nova etapa no començaria fins al 1968: la nova Secció inicià la publicació dels «**Treballs de Filosofia i Ciències Socials**» i entre altres publicacions que arriben fins a l'època actual cal citar alguns butlletins editats per les Societats filials donant compte dels seus diversos i recents treballs d'investigació. El cens, però, de publicacions i activitats, d'aquesta darrera època de l'Institut fins a l'actualitat, és encara a establir: tot s'ha d'ordenar, en els nous locals, i la paperassa acumulada els darrers anys,

i tots els altres, és encara immensa, des de la planta baixa de la Casa de Convalescència –on resten diverses sales amb arxius de fa molts anys– fins als papers dispersos a tantes cases particulars i despatxos dels membres de l'Institut. «**Caldrà evacuar i ordenar tot l'immens material sense que cap paper quedi malmès**», diu el president de l'Institut Joan Ainaud de Lasarte. D'altra banda, uns 30.000 llibres acumulats per l'Institut durant els darrers 40 anys, molts d'ells en intercanvi de publicacions amb l'estranger, seran dipositats per l'Institut, a la Biblioteca de Catalunya. La manca d'uns locals adients ha perjudicat fortament l'IEC en els darrers anys, després del perjudici continuat que li fou imposit per la dictadura. Ara es tracta de començar de nou, però amb la immensa base de les activitats que formen tota una història de l'IEC al servei de la investigació científica i de la difusió de la llengua catalana.

5. El futur de l'Institut

Amb motiu de l'ocupació dels seus històrics locals, ara ja definitivament instal·lat l'IEC, els seus dirigents i les Corporacions oficials catalanes creuen que és arribada l'hora que l'Institut –marcat per una història inestable com la del país en aquest segle, però mostra viva de la pervivència fins i tot en els temps més difícils de la realitat catalana en els seus alts nivells científic i cultural– torni a recuperar aquella embranzida dels primers anys. La naixença de l'Institut fou una necessitat històrica nacional: després de la «**revolució cultural**» de la Renaixença, la consolidació del catalanisme polític a través de la unitària Solidaritat Catalana el 1906, i el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana del mateix 1906, l'Institut brollà com el màxim instrument d'investigació en llengua catalana, paral·lelament als Centres Nacionals d'Investigació que anaven creant a primers del segle xx tots els països europeus, més enllà dels acadèmics del segle XVIII o del paper exclusiu de la Universitat el segle XIX. Així ho escrivia Prat de la Riba en el decret fundacional de l'Institut el 18 de juny de 1907: «**Amb**

Per la porta lateral de la capella, s'accedeix a aquesta sala, que serà el lloc de reunió de la Secció Històrico-Arqueològica i on es guardaran els llibres-biblioteca indispensables per al treball diari de l'Institut (lògicament, els llibres estaran

tots a la veïna Biblioteca de Catalunya, exceptuant aquests d'ús continuat). La renovació de tots els locals seguint la pauta de com eren en l'antigüitat, i igualment els mobles, ha estat la norma renovadora de la seu de l'IEC. (Foto: Antonio Espejo.)

Les activitats de l'IEC tenen un termòmetre privilegiat en les seves publicacions, prop de mil malgrat els anys de clandestinitat sense mitjans

la Renaixença de Catalunya i el públic reconeixement de la seva personalitat, vénen noves obligacions que cal que siguin ateses per la Diputació, que sempre ha procurat correspondre, segons la mida de les seves forces, a les exigències de l'opinió pública. Aquesta, avui, demana el restabliment i l'organització de tot el que es refereix a la cultura genuïnament catalana, i seriem culpables, no solament davant de Catalunya sinó de totes les nacions, si no féssim el que depèn de nosaltres per a la major intensitat d'aquesta cultura, facilitant-li els mitjans possibles, ja dels elements materials necessaris, ja procurant que l'exemple de la Diputació el segueixin altres organismes que vinguin a impulsar la nostra iniciativa i a completar els nostres esforços». La conclusió del decret fundacional assignava en conseqüència a l'IEC l'objectiu de «la superior investigació científica, principalment de tots els elements de la cultura catalana».

Setanta-cinc anys després, tres opinions autoritzades lliguen aquest passat amb el present i l'esdevenidor, l'ex-president de l'Institut Alsina i Bofill, l'actual president Joan Ainaud de Lasarte, i el secretari general Ramon Aramon.

Alsina i Bofill

Josep Alsina i Bofill ha escrit que «la recerca és una activitat bàsica en la vida de qualsevol país, perquè és el fonament de la seva evolució cultural i econòmica, que ha d'influir decisivament sobre el seu nivell de vida intel·lectual. No participar en el progrés de la ciència vol dir endarrerir-se en el camp de la tècnica; això és, conformar-se amb la dependència del país respecte als altres. Com en tants d'altres aspectes de l'ordenació nacional, la visió de Prat de la Riba fou insuperable. El seu raonament era diàfan: Catalunya no té primeres matèries, per tant només pot subsistir dominant la tècnica».

Continua en el seu article escrit a «Serra d'Or» (juliol-agost de 1978): «Un grup d'estudiosos que han reflexionat sobre la promoció científica a Catalunya han arribat a la conclusió que el nostre país no té prou pes demogràfic ni econòmic per

encarar-se a tota mena d'investigacions. No li queda altre remei que acceptar la divisió nacional i internacional del treball científic. Cal establir un cert esquema d'orientació. Per citar només països de petites dimensions, n'hi ha prou de recordar que Suïssa parla amb veu pròpia en el camp de la química farmacèutica, dels productes naturals, de l'alimentació, sense oblidar les seves aportacions a la metal·lúrgia d'alta precisió. Israel compta amb l'Institut Weizman, que és el millor qualificat en investigació agronòmica. El minúscul Principat de Mònaco acull un dels millors centres mundials d'investigació oceanogràfica». I és partint d'aquestes conclusions, com Alsina i Bofill veu la necessitat d'una evolució de l'Institut: «Calia que el nucli permanent, vitalici, de l'Institut, format pels seus membres numeraris, respongués a les noves exigències. Per a tothom ha estat evident que el numerus clausus imosat per l'estatut fundacional avui no és vàlid... Amb la nova categoria de membre agregat (creada el 1978), per tal de no contradir els estatuts, s'han afegit a l'Institut nous valors de la ciència i de la tècnica». I acaba l'esmentat article, dient que «sense una cultura vàlida a tots els nivells, Catalunya perdria la millor raó per a legitimar les seves reivindicacions nacionals i la seva pròpia categoria de nació».

Ainaud de Lasarte

Per la seva banda, en un escrit-separata a la Nadala de la Fundació Jaume I (1981), l'actual president de l'Institut Joan Ainaud de Lasarte, commemorant el 75 aniversari de la institució, escriu:

«Ara, amb motiu dels setanta-cinc anys, l'Institut prepara tres reculls bibliogràfics. Dos d'ells consistiran a actualitzar la bibliografia general de l'Institut i la individual dels seus membres i un tercer els estudis de tema català dels membres corresponents. Penso que el conjunt i la temàtica no mancaran de vàlua ni d'interès, però el balanç en resultarà per força molt desigual. Les conclusions que hom podia treure del volum del 1932 eren positives i anaven per bon camí: els membres de

l'Institut pertanyents a la generació fundacional tenien sovint un important curriculum que els precedia abans de la data decisiva del 1907, però era a partir d'aquest moment que la vàlua individual es conjuntava en una tasca col·lectiva i institucionalitzada. Després del 1939 la tasca individual s'ha mantingut fins allà on ha estat possible, però les circumstàncies han estat sempre anormals quan no declaradament adverses. Un dels problemes més evidents és el dels Diccionaris, l'objectiu primordial de la Secció Filològica, i de fet un dels serveis més urgents que el país reclama –i exigeix– de l'Institut. Les antigues paperetes lexicogràfiques es troben encara en vies de recuperació, i fins i tot quan la recuperació estigui acabada, el seu caràcter incomplet i el pas inexorable del temps obligaran a considerar-ne la insuficiència. Per dues vegades la suplència haurà servit al país, però això no és cap ideal: la primera, el 1932, Pompeu Fabra va haver de preparar un diccionari d'urgència –encara en servei a través de successives reedicions– i ara, culminada la publicació del Diccionari Moll-Alcover i la gran tasca de l'Enciclopèdia Catalana, cal dur a terme amb urgència la confecció d'un segon Diccionari. És veritat que membres molt destacats de l'Institut han contribuït decisivament a aquestes dues empreses, i que un de sol, Joan Coromines, duu com un atlant damunt les seves espatlles la tasca del Diccionari Etimològic i la de l'Onomasticon, però persisteix la diferència de concepte entre una obra individual, per impressionant i benemèrita que sigui, i un treball col·lectiu que justifiqui una institució. Al costat d'aquest tema podria evocar-ne molts més, sobretot de cara a l'establiment i la duta a terme de programes d'abast general, però no crec pas que aquest en sigui el moment. Per això prefereixo aturar-me en algunes consideracions de caràcter general de cara al present i al futur de l'Institut. En primer lloc voldria comparar les circumstàncies fundacionals i les actuals. El 1907 la cultura superior de temàtica catalana es trobava bandejada totalment de la

L'Institut ha de tenir el doble caràcter d'Acadèmia de la Llengua i Centre de Recerca Científica

Universitat i, per tant, es plantejava una certa antinòmia que abans de la primera Generalitat i de la Universitat Autònoma només aconseguiria una línia important de penetració, l'encapçalada pel doctor Bosch i Gimpera que ha fructificat en una veritable escola d'investigadors. Altres iniciatives, alguna tan important com la de l'Arxiu d'Etnologia i Folklore, van frustrar-se en el temps de la primera Dictadura. Mai no ponderarem prou la vàlua del projecte de la Universitat Autònoma, malmès després de l'octubre del 1934 i destrossat el 1939. Però la penetració progressiva de la cultura catalana a la Universitat es produiria com un procés lent i esporàdic, però ja irreversible, a desgrat de totes les insuficiències. En les circumstàncies actuals, per incompletes i adverses que les judiquem, ja no hi ha, doncs, contradicció entre l'Institut i la Universitat, i els nexes personals hi són en nombrosos nivells. En el camp de les ciències físiques i químiques ja s'han iniciat alguns programes de col·laboració que estic convençut que marcaran el camí per a altres iniciatives paral·leles, fins a obtenir una desitjada i indispensable coordinació de la recerca dins i fora de la Universitat. Poden ajudar també molt les activitats de les Societats filials de l'Institut, concebudes no pas amb un sentit de dependència paternalista —en la mala accepció que monstruosament ha rebut aquell mot—, sinó de concepció general articulada i federativa. Manquen mitjans i molts canvis en la mentalitat d'uns i d'altres. Pensem que tal com s'esdevé en qualsevol país normal, actualment la recerca requereix una dedicació retribuïda amb un cert que eviti a la vegada el voluntarisme incoherent i la burocratització esterilitzadora. Enlloc no resulta fàcil d'evitar aquests esculls, que ací vénen agreujats per la manca o insuficiència d'equipaments i de recursos.»

Ramon Aramón

Finalment, el secretari general de l'Institut Ramon Aramón i Serra, respon així a una pregunta de la revista Ciència (desembre 1981, n. 12) sobre quin hauria de ser el futur de l'Institut, si acadèmia o centre de recerca o tot

plegat, en la societat catalana: «Creat l'Institut amb el doble caràcter d'acadèmia i de centre de recerca, tal com són les més importants acadèmies del món, crec que hauria de ser allò que Prat de la Riba volia que fos i que en una altra ocasió vaig sintetitzar així: una corporació acadèmica en la qual fossin investigats tots els elements de la cultura catalana, mitjançant comissions de treball, serveis, laboratoris, seminaris; una corporació acadèmica que tingués cura de l'inventari, l'estudi i la difusió de la llengua catalana; una corporació acadèmica on la ciència sense pàtria fes conèixer el resultat de les seves investigacions en la nostra llengua; una corporació acadèmica que realitzés el seu treball a base d'un petit nucli actiu, sistema fonamentalment oposat al de les tradicionals acadèmies, sovint inclinades a la tertúlia i a la divagació. L'Institut, com és ben patent, anava per aquest camí, però el resultat de la guerra li va fer perdre els serveis, laboratoris, oficines, que fins aleshores havia creat i que encara no li han estat retornats. El pla de treball esbossat en els primers anys de la seva existència, que els avatars polítics del país no han permès que fos realitzat fins ara, és encara vàlid i caldria que tots, homes de ciència i homes de govern, hi poséssim el coll per a dur-lo finalment a terme. I sobretot, caldria també, ara que ha estat creada la CIRIT (Comissió Interdepartamental per a la Recerca i

Innovació Tecnològiques) pel Govern de la Generalitat, que hom no confongués les finalitats de cadascuna de les dues institucions científiques, sinó que intentés de coordinar-ne els esforços i les activitats en bé del millorament i la consolidació de la recerca a Catalunya».

El debat sobre el futur de l'Institut d'Estudis Catalans resta obert. Després de 75 anys continuen presents les paraules de Prat de la Riba el 1907: «L'afirmació de la llengua catalana no serà definitiva sinó quan en ella hauran parlat a tot el món culte matemàtics, històlegs, psicòlegs, investigadors de la química, dels astres, o de les condicions biològiques al fons del mar».

Porta d'entrada a la sala de lectura Rubió, que es troba al costat de la sala indicada en la foto anterior, i sala d'espera dels despatxos del president i secretari general de l'Institut. A la porta de la Biblioteca hi ha el bust d'Antoni Rubió i Lluch, primer president de l'Institut, i dins la sala de lectura el de Ramon Llull. Ambdós bustos són de Clarà i aviat, també a la porta de la Biblioteca, hi haurà el bust de Jordi Rubió i Balaguer, primer director de la Biblioteca de Catalunya, mort el passat 25 de juliol de 1982.

Reconeixement oficial, per decret reial, de l'Institut d'Estudis Catalans

R

EIAL DECRET 3118/1976, de 26 de novembre, pel qual s'atorga reconeixement oficial a l'Institut d'Estudis Catalans (publicat en castellà

al «Boletín Oficial del Estado», amb el número 1.867, el 21 de gener de 1977).

La Diputació Provincial de Barcelona va crear, el divuit de juny de mil nou-cents set, i per iniciativa del qui llavors n'era President, Enric Prat de la Riba, l'Institut d'Estudis Catalans, amb la funció primordial de promoure la investigació científica i, de manera molt principal, la cultura catalana.

La tasca desenvolupada a iniciativa de l'Institut i de les Societats filials que va arribar a constituir ha estat particularment notable. Basta recordar les seves publicacions sobre «Les pintures murals catalanes», «La Catalunya Carolingia», el «Butlletí de Dialectologia Catalana», els «Estudis Romànics», la «Fauna de Catalunya», la «Flora de Catalunya», la «Col·lecció de Cursos de Física i Matemàtica» i, en especial, l'«Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans», les «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica», els «Arxius de la Secció de Ciències» i els «Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials», moltes de les quals es continuen publicant com un exponent de la seva vitalitat i interès, i que constitueixen la millor expressió de la labor realitzada per les diferents seccions de l'Institut.

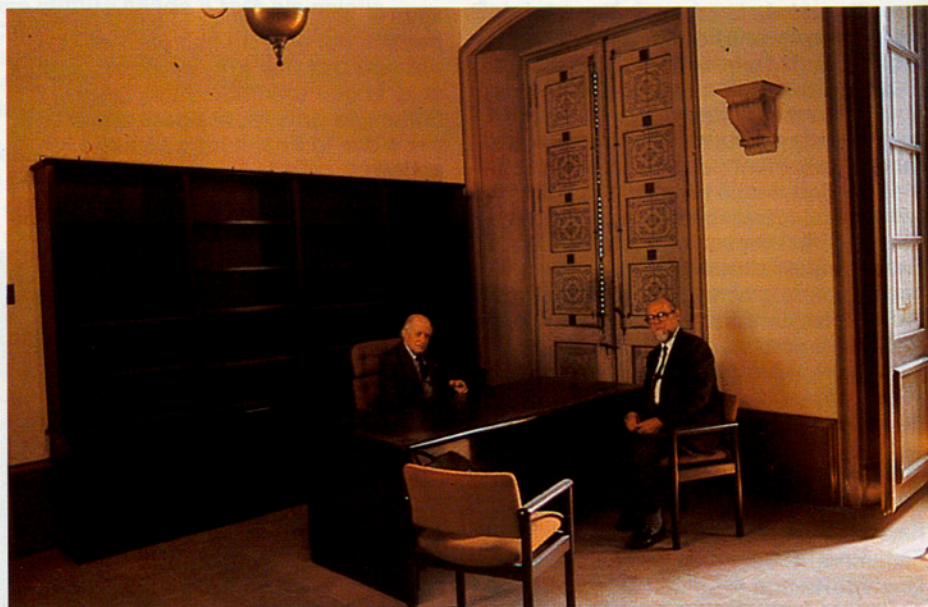
Mereix especial menció, en referir-se a les seves seccions, la Secció Filològica, a la qual es deu la normativa vigent de la llengua

catalana, que va dirigir al seu temps l'insigne Pompeu Fabra i que recolza principalment en l'infatigable treball fet per les Oficines Lexicogràfiques, el Laboratori de Fonètica Experimental i les Oficines de Toponímia i Onomàstica.

L'Institut, per acomplir millor el seu contingut, va crear també una sèrie de serveis, seminaris i laboratoris d'investigació dependents de les seves seccions. Entre ells, i fent referència només als que depenien de la Secció de Ciències, mereixen recordar-se per les seves meritories publicacions l'Institut de Fisiologia, el Servei Geològic i Geogràfic i l'Estació

Aerològica de Catalunya, que després fou el Servei Meteorològic de Catalunya.

A partir de mil nou-cents tretze, i amb la finalitat de fer possible la incorporació de més vastos nuclis d'investigadors a les seves empreses científiques, l'Institut va crear una sèrie de filials, com ara la Societat de Biologia de Barcelona (mil nou-cents tretze), la Societat Catalana de Filosofia (mil nou-cents vint-i-dos), la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (mil nou-cents trenta-u), la Societat Catalana de Geografia (mil nou-cents trenta-cinc), la Societat Catalana

El nou despatx del secretari general de l'Institut, Ramon Aramon, el qual és acompanyat per Jordi Carbonell, que

compleix actualment les funcions d'adjunt a la Secretaria General de l'IEC. (Fotos: Pere Monés.)

El 26 de novembre de 1976, el rei Joan Carles signà el decret de reconeixement oficial de l'IEC

d'Estudis Històrics (mil nou-cents quaranta-sis), la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials (mil nou-cents cinquanta), la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (mil nou-cents seixanta-nou) i la Societat Catalana de Musicologia (mil nou-cents setanta-quatre). D'altra banda, la Institució Catalana d'Història Natural, fundada el mil vuit-cents noranta-nou, també es va convertir, el mil nou-cents quinze, en filial de l'Institut.

El mil nou-cents catorze, l'Institut va donar caràcter públic a la seva biblioteca sota el nom de Biblioteca de Catalunya, que havia de ser regida per un Patronat mixt format per representants de l'Institut, de l'Ajuntament i de la Diputació de Barcelona. Aquesta biblioteca, que ha arribat a constituir el dipòsit bibliogràfic més important de les terres de llengua i cultura catalanes, es troba actualment instal·lada a l'antic Hospital de la Santa Creu i la Casa de Convalescència annexa, un monument les claus del qual va cedir simbòlicament, el mil nou-cents tretze, l'alcalde de Barcelona.

Tot al llarg dels seus quasi setanta anys, l'Institut, que des de mil nou-cents vint-i-dos forma part de la Union Académique Internationale, ha estat un motor viu de la cultura catalana, principalment a nivell superior. En reconeixement de la labor que ha desenvolupat fins ara i com un estimul per a la seva progressió futura i per al seu desenvolupament més ampli i millor, fent realitat a més l'especial desig de sa Majestat el rei Joan Carles I, procedeix reconèixer oficialment l'Institut d'Estudis Catalans i aprovar els Estatuts que serveixen de norma fonamental de les seves activitats.

En virtut d'això, a proposta del Ministre d'Educació i Ciència, i prèvia deliberació del Consell de Ministres en la seva reunió del dia vint-i-sis de novembre de mil nou-cents setanta-sis.

DISPOSO:

Article primer. S'atorga reconeixement oficial de l'Institut d'Estudis Catalans, corporació acadèmica, científica i

cultural, l'àmbit d'actuació del qual s'estendrà a les terres de llengua i cultura catalanes.
Article segon. S'aproven els Estatuts de l'Institut d'Estudis Catalans, el text dels quals es publica com un annex al present Reial Decret.

Donat a Madrid a vint-i-sis de novembre de mil nou-cents setanta-sis.

JOAN CARLES

El Ministre d'Educació i Ciència
AURELIO MENÉNDEZ Y MENÉNDEZ

El nou despatx del president de l'Institut, Joan Ainaud de Lasarte. En el moble, hi ha inscrit el nom de Pau Ferran, el ciutadà barceloní que donà entre altres

els diners per a construir la Casa de Convalescència.

(Fotos: Antonio Espejo.)

L'Institut d'Estudis Catalans és una «corporació acadèmica» i el seu àmbit són «les terres de llengua i cultura catalanes»

ANNEX ESTATUTS DE L'IEC

Article 1r. L'Institut d'Estudis Catalans és una institució acadèmica que té per objecte l'alta investigació científica i principalment la de tots els elements de la cultura catalana.

Article 2n. L'Institut d'Estudis Catalans té la seva seu a la ciutat de Barcelona.

Article 3r. L'Institut d'Estudis Catalans es compon de quatre Seccions: Secció Històrico-Arqueològica, Secció de Ciències, Secció Filològica i Secció de Filosofia i Ciències Socials. En són funcions, d'acord amb les finalitats previstes a l'article primer dels presents Estatuts, les següents:

a) La Secció Històrico-Arqueològica tindrà cura de l'estudi de la Història, de l'Arqueologia, de la Història de l'Art, de la Història Literària, de la Història del Dret i de les disciplines que siguin afins a aquestes.

b) La Secció de Ciències atindrà l'estudi de les Ciències naturals, matemàtiques, físiques i químiques, i de les disciplines afins, com també de la seva aplicació tecnològica.

c) La Secció Filològica s'ocuparà de l'estudi de la llengua catalana en tots els seus aspectes, com també de l'inventari del seu lèxic i la formulació de les seves normes gramaticals.

d) La Secció de Filosofia i Ciències Socials tindrà cura de l'estudi de la Filosofia, del Dret, de l'Economia, de la Sociologia, de la Geografia humana i de les disciplines afins a aquestes.

Article 4t. Cada una de les Seccions de l'Institut d'Estudis Catalans és formada per set membres numeraris, de caràcter vitalici, i pels membres adjunts que les respectives Seccions acordin designar per suplir les absències prolongades o la impossibilitat dels membres numeraris. L'Institut pot designar també un nombre limitat de membres corresponents, que no pot ser superior, per cada Secció, a vint-i-un.

Article 5è. L'Institut d'Estudis Catalans en ple es reuneix en sessió ordinària per resoldre tot allò que es refereixi a la vida col·lectiva de la Corporació, especialment per al nomenament i recepció de nous membres, per a la concessió i

lliurament dels seus premis, per a la formació i distribució dels pressupostos i per a qualsevol altra qüestió d'interès general. L'Institut es reunirà també en sessió plenària extraordinària sempre que les circumstàncies ho aconsellin o a petició d'una Secció.

Article 6è. El govern de la Corporació correspon a un Consell Permanent, format per un President, un Vice-president, un Secretari general i un Tresorer. Aquests càrrecs s'elegeixen en sessió plenària, tenen una durada de dos anys i són reelegibles una sola vegada, tret del de Secretari general, que es perpetu.

Article 7è. Les publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans són en llengua catalana. Els autors no catalans, tanmateix, poden usar l'idioma que creguin oportú.

Article 8è. L'Institut d'Estudis Catalans té capacitat jurídica:

a) Per adquirir i posseir béns de tota mena a títol oneros o gratuït, per obligar-se per contracte amb qualsevol persona pública o privada i per exercitar accions conforme a Dret.

b) Per disposar dels seus recursos econòmics de la manera que cregui convenient als fins d'estudi i d'investigació que li són propis, sens

perjudici de complir les condicions relatives a la rendició de comptes que li imposin l'Estat, les Diputacions, els Ajuntaments i d'altres Entitats o particulars que el subvencionin o li facin donatius, pel que fa a l'ús de les quantitats atorgades.

Article 9è. L'Institut d'Estudis Catalans pot també:

a) Formular i modificar el seu Reglament de Règim Interior.

b) Fixar el seu domicili.

c) Crear Subseccions, Societats filials, Seminaris d'estudi i d'investigació, Comissions de treball, etcètera, dins dels límits de la seva missió fundacional i sempre sota la seva superior orientació i representativitat.

Article 10è. L'Institut d'Estudis Catalans podrà elevar al Govern la proposta de reforma dels seus Estatuts, mentre no comporti alteració del que es disposa a l'article primer. Per a això caldrà una majoria de dos terços de membres de la Corporació.

Article 11è. La Biblioteca de Catalunya, fundada per l'Institut d'Estudis Catalans, es regeix per un Patronat, segons el conveni del mes de març de 1931 amb la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona.

El jardí penjant de la Casa de Convalescència, que ha estat reconstruït per l'Ajuntament de Barcelona, i té entrada pel primer pis del claustre i pel despatx del secretari general (porta al centre de la foto).

L'edifici que es veu a l'esquerra (separat de la Casa de Convalescència pel carrer Egipcíaques) és el «Centro Superior de Investigaciones Científicas».

(Foto: Pere Monés.)

Darrers retocs al sostre renovat del primer pis del claustre (juny 1982), que abans era de guix, i l'arquitecte de la Diputació responsable de la renovació, Jordi Querol: «tot nou però respectat mil·limètricament com era, i per això hem realitzat un treball minuciós, que compensa molt, ja que un edifici motivat pels criteris de l'estètica ha resultat ser alhora un monument a l'estètica». (Fotos: Pere Monés.)

Entrem al segon i darrer pis de la Casa de Convalescència. Les Oficines Lexicogràfiques, que contenen milers de fitxes, al mateix lloc on eren als anys 30, i –amb una taula central, estanteries, i una taula junt a la finestra– el despatx on treballà Pompeu Fabra, en el marc de la Secció Filològica, i les seves Oficines Lexicogràfiques, els anys 30. Durant la guerra –Fabra i altres hi treballaren fins a la fi de la guerra i alguns fins i tot hi continuaren mig tolerats fins l'any 1940 per concessió de l'aleshores president de la Diputació Comte del Montseny– una bomba arrencà el balcó que es troba darrera la finestra. Aquestes són les dues úniques sales del segon pis que utilitzà l'IEC durant els anys 30. (Fotos: Pere Monés.)

L'Institut d'Estudis Catalans és una «corporació acadèmica» i el seu àmbit són «les terres de llengua i cultura catalanes».

Passadís en les dues ales que abans eren golfes de la Casa de Convalescència, que no utilitzà l'IEC durant els anys 30, i que en el segon pis de la Casa formen els elements més interessants, des del punt de vista arquitectònic, de la renovació. Es tracta de la zona on hi ha més sales i despatxos, que en part seran dedicats a reunions i treballs de les Societats filials de l'Institut. (Fotos: Pere Monés)

Dues sales del segon pis, per a reunions de tot tipus. En total, l'IEC ocuparà unes trenta estances noves, renovades, en tota la Casa de Convalescència, a la planta baixa i als dos pisos que la componen. (Fotos: Pere Monés)

El sostre del segon pis és d'una gran bellesa arquitectònica i ha estat renovat tal com era, segons el principi general seguit de reutilització d'un espai usant els elements existents. La reconstrucció de les encavallades i la multiplicitat de

diferents formats i posicions de la fusta tenen un caràcter d'originalitat extraordinari, mostrant com la Casa de Convalescència fou estèticament molt pensada, criteri que s'ha seguit literalment en el procés de renovació. A

fi d'evitar les humitats, s'han posat noves teules especials i per prevenir els tèrmits, en un edifici on la fusta és element essencial, s'ha aplicat a tota la Casa de Convalescència un tractament antixilòfag, d'una durada de deu anys.

Un català més enllà de l'espai i del temps

Frederic Marés dona la seva col·lecció d'incunables a la Biblioteca de Catalunya

“El patrimoni d'una persona no pertany a ella mateixa, pertany a tot el poble, a tots els ciutadans”

August Puncernau*
(Fotos: Pere Monés)

Parlar amb Frederic Marés és una experiència al·lucinant. Hom té davant seu un home actiu, inquiet, en plenitud de facultats, que, amb tota

normalitat, parla de quan va conèixer Santiago Ramón i Cajal o de la duresa del seu treball durant la preparació de l'Exposició de 1929.

El temps sembla haver-se deturat per a aquest home. Com si des de la seva atalaia d'home immortal, més enllà de l'espai i del temps, pogués parlar amb tota naturalitat de la història d'aquest darrer segle.

Als seus 88 anys només la seva sordesa i una certa manca de memòria per les dates denoten que hom es troba davant d'un home que s'apropa a la centena.

L'art per damunt de la política

Barcelona és plena de les seves escultures, des del monument a Francesc Llairet fins a l'estàtua en homenatge als caiguts en la que abans s'anomenava «Plaza de la Victoria». Escultures de significats ben diversos, que omplen el paisatge urbà i que es corresponen amb una vida

també molt plural, plena de llum i d'ombres, però en la qual destaca el seu amor apassionat per l'art i la cultura.

Són colpidores les planes dedicades a la guerra civil de les seves «**Memorias de la vida de un coleccionista**». En un moment en què el país es convulsiona, en què la gent mor en defensa de les seves idees, Marés es commou per cada pintura que perilla, pels tresors artístics d'una església incendiada, per les obres d'art que es malvenen al carrer.

És un enamorat de l'art i de la cultura fins a un punt en què no se sap on acaba l'home i on comença allò que tan curiosament ha col·leccionat.

Rafael Alberti el va saber reflectir molt bé en la seva poesia «**A Federico Marés, visitando su museo en soledad**»:

«Vi tu museo en soledad cerrada y centrándolo vi tu alta figura iluminando toda la escultura que puso en él tu mano enamorada»

«Qué fantasmagoría desvelada: sueño y éxtasis, sombras de locura, hambres de eternidad y hermosura, llanto y amor encierra tu morada»

«Salí y a entrar volví de pensamiento, perdiéndome en las solas galerías transitadas tan sólo por tu aliento».

«La soledad hablaba en su mutismo y vi, bajo las luces que ascendía, que eras tu allí la estatua de ti mismo».

Avui Frederic Marés resideix en la darrera planta del seu museu, al Barri Gòtic, a un pas de la Catedral. Potser un xic oblidat després dels honors oficials de la postguerra. Allà voltat de llibres i escultures, continua la seva tasca com si el temps no passés.

Durant els darrers anys ha treballat a posar a punt nombrosos museus arreu de Catalunya. Així, la seva col·lecció d'armes del segle XVI ha estat una aportació important al Museu Militar de Montjuïc, com també ho ha estat la seva col·laboració a posar en marxa el Museu de Montblanc, el Museu de l'Empordà de Figueres, i el Museu de les Puntaires d'Arenys de Mar, actualment en preparació. Una tasca que continua i amplia la seva obra fonamental, el Museu Marés, instal·lat a l'antic palau de la reialesa catalana del carrer Comtes de Barcelona.

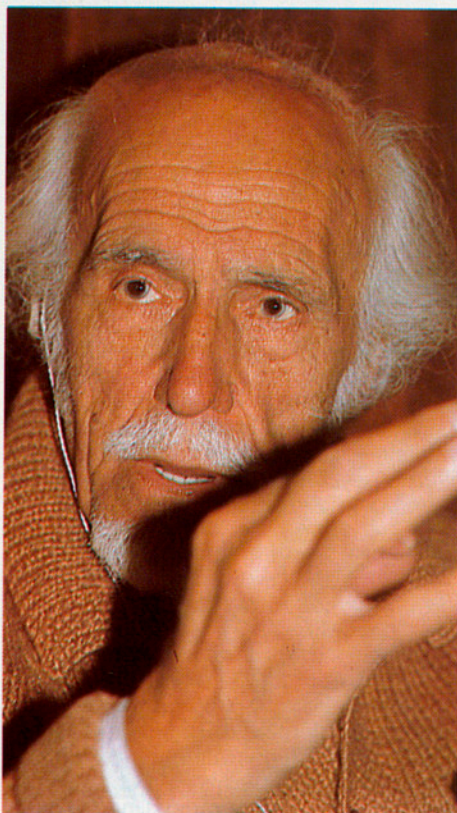
* Periodista

Marés prepara un veritable «Museu del Llibre» per a la Biblioteca de Catalunya

Donació a la Biblioteca de Catalunya

Però de les innumbrables col·leccions de Marés, n'hi ha una que encara es desconexia: més d'un miler de llibres antics, entre els quals hi ha uns 85 incunables a més de còdexs i llibres gòtics. L'escultor pensa fer donació d'aquesta valuosa col·lecció a la Biblioteca de Catalunya. «**Estic preparant per a la Biblioteca de Catalunya el veritable Museu del Llibre**», afirma Marés amb orgull. «**Els llibres més valuosos els tenen a les biblioteques, tancats. Només els especialistes els poden veure. Jo, el que pretenc és que estiguin a l'abast del públic**», afegeix.

Amb aquest objectiu, és ja pràcticament acondicionada una de les millors estances de la Biblioteca

Frederic Marés a casa seva, al pis superior del Museu Marés: «el president Francesc Martí va ser aquí i va copsar de seguida la importància d'aquesta col·lecció».

de Catalunya, la Sala del Via Crucis, antiga sala dels malalts distingits de l'Hospital de la Santa Creu. A les vitrines aniran els millors llibres de la Col·lecció Marés: les primeres edicions de les obres de Ramon Llull, procedents de la cartoixa de Valldemosa i entre les quals figura l'edició príncep del «Blanquerna», de juliol de 1521, la gramàtica de Nebrija, incunables anònims, etc. Una àmplia col·lecció de la qual ara es fa l'inventari.

Encapçalarà la sala un retaule que es considera el més antic, de Ramon Llull, i als seus costats hi aniran medallons de prohoms de les lletres catalanes, com Arnau de Vilanova, Bernat Metge, Francesc Eiximenis, Anselm Turmeda, Ausias Marc. «**Serà un veritable homenatge als grans valors de la cultura catalana**», afirma Marés.

Marés parla de l'herència paterna

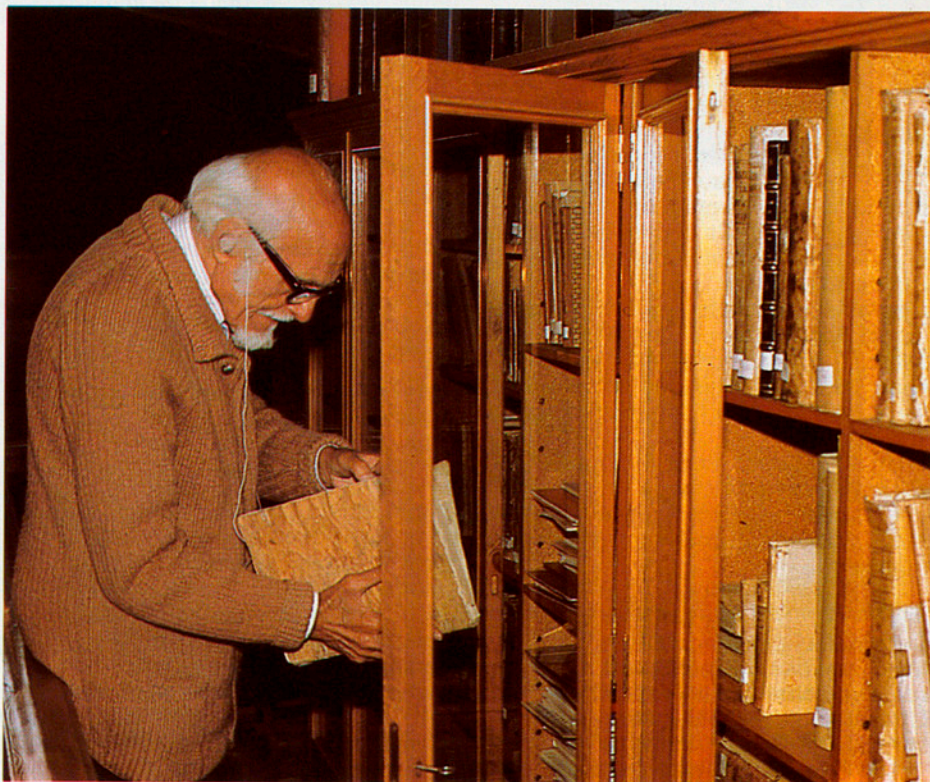
«**La biblioteca, la va formar el meu pare. Era un llibreter, perquè havia de viure, i un veritable bibliòfil. Va fer**

una biblioteca important que jo vaig anar augmentant. El meu pare va morir el 1914 i fins fa un parell d'anys ningú no sabia res d'aquesta biblioteca, que durant més de 40 anys ha estat tancada. Tenia por de l'arna...»

«**Vaig començar a pensar què s'havia de fer i a parlar amb alguns amics.**

He rebut moltes ofertes. La primera edició del «Blanquerna» es pot valorar, com a mínim, en unes 400.000 pessetes. Una altra primera edició de Llull va sortir a subhasta a Madrid per més d'un milió de pessetes».

«**Se'n va assabentar, d'aquesta biblioteca, el director de la secció d'incunables de la Biblioteca Nacional de Madrid. Era a Catalunya fent el catàleg de tots els incunables d'Espanya. I n'anava trobant un aquí, dos allà. A la nostra biblioteca va trobar fins a 18 incunables inconneguts a Espanya».**

«Estic preparant per a la Biblioteca de Catalunya el veritable Museu del Llibre».

La cultura com a superació de la tragèdia de la vida és un principi absolut per a Marés

«Quan vaig tenir la idea de fer-ne donació, vaig pensar en l'Institut d'Estudis Catalans, en la Biblioteca de Catalunya i en la Diputació. Si hagués tingut espai al Museu l'hauria col·locat aquí. Però no hi ha espai.»

«El president Francesc Martí va ser aquí i va copsar de seguida la importància d'aquesta col·lecció i que pogués ser contemplada per tothom, com el veritable Museu del Llibre. El president va tenir un gest: es començarien les obres ràpidament i la partida que tenia directament a la seva disposició es destinaria a les instal·lacions.»

Superar la tragèdia per la cultura

Marés parla apassionadament. Dels seus llibres, d'on col·locarà el retaule de Lull i els medallons, de com cal respectar la ceràmica verda i blanca de la Sala del Via Crucis. Sembla decidit a fer d'aquest Museu del Llibre una obra més de la seva vida. Però també s'hi barregen els records:

«El meu pare era funcionari de la Duana de Portbou. L'home tenia l'aspiració que els seus fills fossin alguna cosa i per això vam venir a Barcelona. Va fundar la llibreria Castells a la Ronda Universitat. Tenia una certa exigència pel llibre que venia. Pensava que no s'havia d'adaptar als gustos del públic sinó que calia educar el públic perquè

escollís els bons llibres. I les coses no li van anar bé, es va arruïnar. El que el va arruïnar de debò va ser la guerra europea. Tenia relació amb els millors llibreters d'Europa i amb la guerra es va trencar el seu negoci.»
«Era un home altruista, que prestava suport a tots els intel·lectuals de Catalunya. A Nicolau d'Olwer, a Eugeni d'Ors. Es reunia amb ells, li demanaven llibres. Es va gastar els seus diners en les seves llibreries i biblioteques de qualitat. Això li va amargar molt la vida. Va morir el 1914, l'any de l'epidèmia de tifus, amargat, arruïnat. La meua mare també va emmaltir, però se salvà.»

Marés guarda un mal record d'aquell any i de l'Hospital de la Santa Creu. «Nosaltres hi vivíem molt a prop. Al carrer dels Àngels xamfrà al carrer Peu de la Creu. Encara hi havia l'Hospital de la Santa Creu al carrer del Carme. Allí va morir el meu germà, de fam. Havia agafat el tifus. El van ficar en una mena de calabós fosc al soterrani de l'Hospital, on no hi havia més llum que la que entrava per una estreta finestra. I el van deixar morir de gana. Llavors els metges creien que als malalts de tifus no se'ls havia de donar menjar.»

«Encara em recordo d'aquell calabós sinistre. Del tros de pa, per únic menjar, que hi havia sobre la taula.

Van haver-hi moltes protestes a la ciutat contra l'Hospital arran d'aquella epidèmia».

La Sala del Via Crucis no és gaire lluny d'on va morir el germà de l'escultor. «He volgut transformar el que va ser un centre de la tragèdia en un temple de la cultura».

Escultor o col·leccionista?

Quan hom veu la immensa obra col·leccionista de Frederic Marés, la pregunta és inevitable: ¿com ha estat possible?

«Tot això ha sortit de la meua escultura», diu amb seguretat. «La primera peça que vaig comprar va ser el retaule de Ramon Lull. Tenia 17 anys. Coneixia tota la seva vida i miracles. Des de petit l'havia anat seguint als llibres. Vaig guanyar un concurs d'escultura i em van donar 500 pessetes, que en aquell temps eren el sou d'un ministre, tot un capital. Al meu pare li havien enviat una caixa amb el retaule de Ramon Lull, però en aquell moment no el podia comprar. La quantitat que en demanaven era de 500 pessetes, i el vaig comprar amb les meves».

«Tota la resta ha estat igual. Al principi comprava als antiquaris. Després als convents. Sobretot després de la guerra, quan m'escrivien les mares abadeses. ¡Com si jo fos milionari! No hauria fet

Els fons de la Biblioteca de Catalunya

La Col·lecció Marés, com a Museu del Llibre, vindrà a enriquir els ja molt notables fons de la Biblioteca de Catalunya. Fundada el 1914, a partir dels fons bibliogràfics que l'Institut d'Estudis Catalans havia acumulat des de la seva fundació el 1907, la Biblioteca de Catalunya compta avui amb prop d'un milió de volums, entre els quals destaquen els dits «fons especials de reserva de la cultura catalana».

Hi ha més de 2.600 manuscrits i més de 300 incunables en aquest fons on es troben les «Homilies d'Organyà», el manuscrit més antic, del segle XIII, l'autògraf de l'oda «A la pàtria» de Bonaventura Carles Aribau, o la col·lecció de manuscrits de Verdager. Destaquen també les edicions arcaïques, la col·lecció de llibres dels segles XVI i XVII, i entre les dites col·leccions especials, a més de l'esmentada col·lecció verdageriana, hi ha la col·lecció Kempis o els fullets Bonsoms de propaganda política del segle XVI al XVIII.

Altres seccions importants són els fons manuscrits de música, amb una destacada col·lecció de partitures de música barroca, els arxius de documents històrics, i els fons de Mapes i Gravats i de dibuixants del país. Tradicionalment, la Biblioteca de Catalunya s'ha beneficiat dels fons de persones particulars, com la col·lecció Torres Amat, i recentment les donades pels doctors Trueta i Pedro Pons.

Als 17 Anys, Marés comprà la primera peça: el retaule de Ramon Llull

la quantitat d'escultures que he fet si no fos per la meva col·lecció. No hauria treballat amb tanta intensitat». Només al Museu Marés, on hi ha una excel·lent col·lecció d'escultura peninsular de diferents èpoques, hi ha invertida una veritable fortuna. «Abans que res sóc escultor», afirma Marés amb rotunditat. Però hom creu que més aviat serà recordat com un gran col·leccionista que ha donat a Catalunya alguns dels seus més importants tresors artístics. «El patrimoni d'una persona no pertany a ella mateixa, pertany a tot el poble, a tots els ciutadans», conclou.

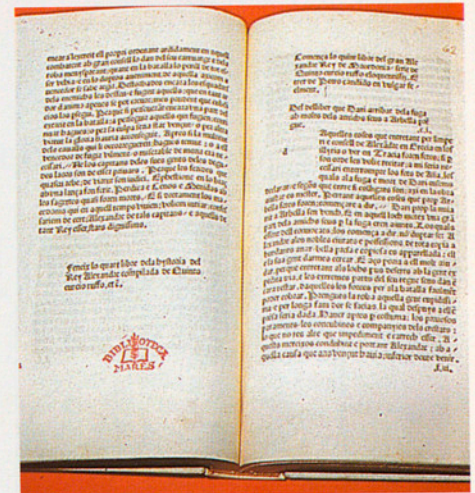

«La meva biblioteca la va formar el meu pare. Era un llibreter, perquè havia de viure, i un veritable bibliòfil».

El taller-biblioteca de Marés: «abans que res, sóc escultor».

ALGUNS DELS INCUNABLES DONATS PER MARÉS

Un dels incunables més antics de la col·lecció Marés, «Història del gran Alexandre Rey de Macedònia», de Quinto Curcio. Impres, segons s'explica en el mateix llibre, «en la noble ciutat de Barcelona, per Pere Prosa i Pere Bru, en 1481».

«Roma Civitas Sancta», incunable d'autor anònim, imprès a Roma el 1492.

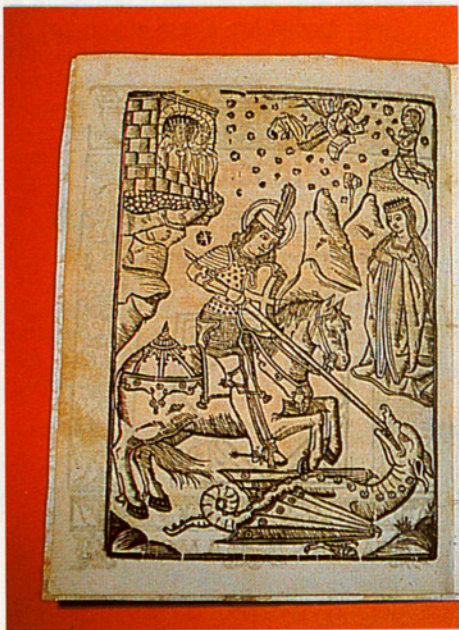

Edició princep del «Blanquerna», de Ramon Llull, impresa a València el 1521. Aquest incunable està valorat en 400.000 pts.

Edició princep de l'obra de Ramon Llull «Ars inventive veritatis», impresa a València per Didac de Gummiel el 1515.

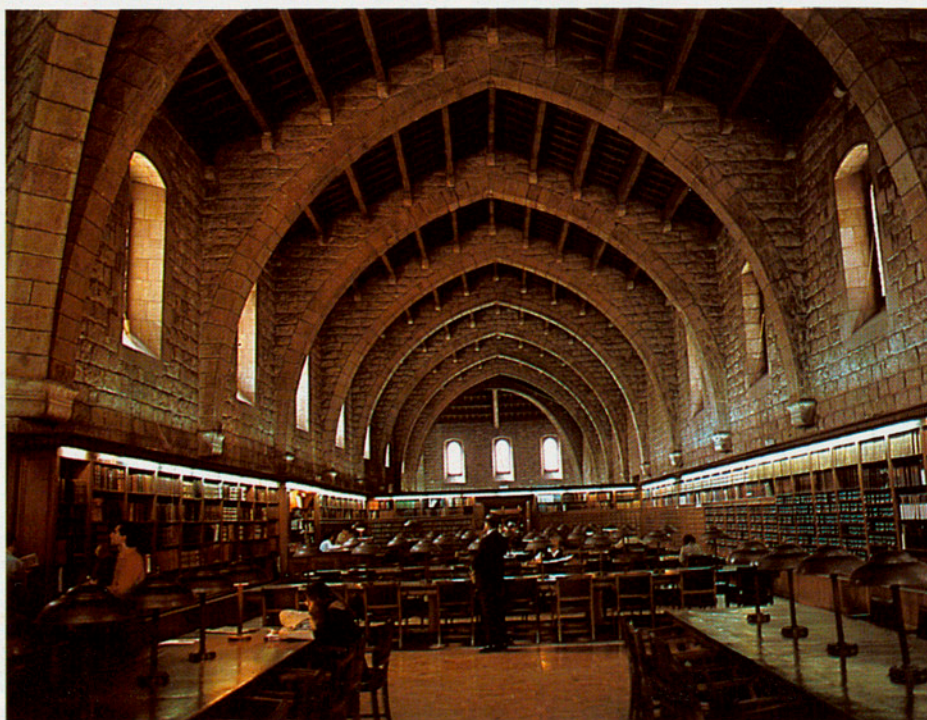
Així, 17 anys, Marés comprà la primera peça del retaule de Ramon Lull

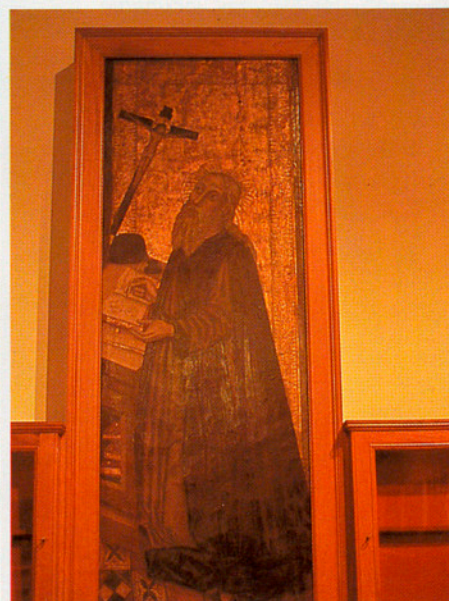
Les «Ordinacions sobre les Generalitats i Casa de la Diputació del Principat de Catalunya», imprès a Barcelona per Carles Amorós el 1543.

La sala del Via-Crucis de la Biblioteca de Catalunya on quedarà instal·lada la col·lecció Marés.

Una de les sales de lectura de la Biblioteca de Catalunya.

El retaule de Ramon Lull, segle XVI, adquisició de joventut de Marés, que presidirà l'exposició permanent bibliòfila donada per Frederic Marés a la Biblioteca de Catalunya.

El joc de l'aigua

Una campanya educativa del Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona

En ser creat, l'any 1980, el Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona pel seu President Francesc Martí i Jusmet, una de les primeres tasques que volgué acomplir fou la d'endegar un cicle permanent de campanyes sobre el medi ambient, en consonància amb el que l'any 1972 havia recomanat a totes les institucions públiques i de govern la Primera Conferència Mundial del Medi Ambient d'Estocolm (Suècia) en el punt 19 de les seves conclusions finals: «l'educació ambiental és essencial». La mateixa recomanació s'ha tornat a fer en el marc de la recentment reunida, a Nairobi (Kenya), Segona Conferència Mundial, el passat mes de maig.

D'experiències de campanyes d'aquest tipus n'hi ha moltes a l'estranger, destacant-hi especialment el camp anglosaxó. Inspirats en els mètodes de treball pedagògics per educar sobre el medi ambient de diversos països, dos joves professors catalans, biòlegs i ecòlegs, Jaume Josa i Llorca, i Jaume Terradas i Serra, amb el dibuix mural a càrrec de Marjorie Coup, han creat un joc original i català, dit el Joc de l'Aigua, que el Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona ha integrat en una campanya sota el lema «L'Aigua: què en fem?», que, a més del Joc de l'Aigua, conté uns exercicis pràctics sobre l'aigua i un laboratori bàsic de l'aigua, segons que explica en el següent article Françoise Breton, responsable dels programes pedagògics del Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, dirigit pel sociòleg Jordi Cardelús. Abans de l'estiu de 1981 ja s'havia completat tot el material de la campanya, adreçada pedagògicament a la població escolar de la circumscripció

de la Diputació de Barcelona, les onze comarques barcelonines. El Joc de l'Aigua i dels materials complementaris es començaren, doncs, a distribuir al mes de setembre de 1981 a les prop de 2.300 escoles, de Barcelona i comarques, d'Ensenyament General Bàsic. El joc es destina especialment als alumnes de vuitè curs d'EGB i també als de primer curs del Batxillerat Unificat i Polivalent (BUP), és a dir, noies i nois de 13 a 16 anys. El Joc ha arribat, doncs, a un total de 80.000 a 100.000 alumnes d'aquests dos cursos, i el seguiment realitzat durant el curs escolar 1981-1982 ha permès d'acreditar-lo com un instrument importantíssim per a l'educació mediambiental.

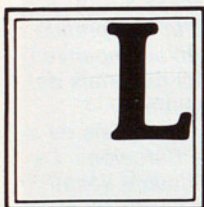
No es tracta d'un Joc competitiu. Hi juguen uns trenta alumnes, més o menys, dividits per grups, és a dir, una classe, i tots participen, a través de la negociació i les decisions, en la transformació d'un poble que té com a punt de referència essencial un riu, i, en conseqüència, l'esforç comunitari -fabricants, veïns, Ajuntament, pagesos, periodistes que n'informen,...- té com a finalitat preservar el medi ambient tot desenvolupant el poble. No cal dir que la pedagogia d'aquest Joc porta, a través del medi ambient, a aprendre en la pràctica els mecanismes negociadors i operatius de l'Administració i dels diversos grups socials. Així, el Joc de l'Aigua esdevé una eina pedagògica de caire social, partint de la component ecològica o mediambiental essencial en tota activitat humana. El Joc de l'Aigua i el programa «L'Aigua: què en fem?» constitueixen el primer gran pas de tota una sèrie de campanyes mediambientals que vol dur a terme el Servei de Medi Ambient de la

Diputació de Barcelona. Per comprendre millor l'article següent, s'hi acompanyen diverses il·lustracions dels materials del Joc de l'Aigua i complementaris. L'edició i difusió del Joc i materials és a càrrec de la Diputació de Barcelona. La concepció del Joc és de Jaume Josa i Llorca, Jaume Terradas i Serra, i Marjorie Coup (dibuix mural). La documentació bàsica i els exercicis pràctics són de Jordi Pujol i Forn. El laboratori bàsic és de Narcís Prat i Fornells, amb dibuixos dels organismes indicadors fets per Maria dels Àngels Puig i Garcia. L'assessorament i l'experimentació pedagògica, a càrrec d'Anna Agenjo i Bosch, i Marina Mir i Teixidó. La coordinació tècnica, és sota la responsabilitat de Françoise Breton i Renard, i la coordinació general de Miquel Monge i Vacas. El disseny ha estat realitzat per «...i3» (Imatge i Comunicació i 3, S.A.), i la compaginació per Beltran i Tonda. En la confecció i assessorament del Joc de l'Aigua i dels materials complementaris han intervingut, col·laborant-hi, Josep Bargalló i Torres, Jem Cabanes, Ramon Folch i Guillèn, Fundació Roca i Galès, Ròmul Gavarró i Castelltort, Jaume Macià i Ignacio, Maria dels Àngels Marquès i Roca, Jordi Prat i Soler, Santiago Ullió i Costa, i les escoles Icària (Barcelona), Jungfrau (Badalona), Laietània (Barcelona), «E.N. Reyes Católicos» (Barcelona), Acadèmia Sant Josep (l'Hospitalet de Llobregat), i C.N. Santa Maria de Cervelló (Cervelló).

Tota persona, grup o escola que s'interessi pels materials del Joc de l'Aigua o pels materials de «L'aigua: què en fem?» pot adreçar-se al Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, carrer Urgell 187, Barcelona 36, telèfon (93) 321 80 00.

La campanya: l'aigua què en fem?

Françoise Breton Renard*
(Fotos: Pere Monés)

'Aigua: què en fem?' és una campanya per sensibilitzar sobre el problema de l'ús i de la gestió de l'aigua, dissenyada i realitzada pel Servei

de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona.

I - Els objectius d'una campanya.

Des de la seva creació al 1980, el Servei del Medi Ambient ha anat realitzant nombroses tasques d'assessorament tècnic als Ajuntaments sobre problemes de manca o contaminació d'aigua. També

ha promogut i publicat treballs d'investigació sobre contaminació de fonts, rius, aqüífers, ecosistemes aquàtics, aigües residuals, etc. Tanmateix, es veia la necessitat de fer conèixer aquesta tasca a un públic més ampli que l'especialitzat, i, més important encara, difondre informació al ciutadà a fi que conegui els problemes relacionats amb el proveïment de l'aigua i el control de la seva qualitat i compregui quines repercussions pot tenir la pol·lució sobre la seva vida quotidiana (salut, treball productiu, qualitat de vida, etc.) Per tot això, i responent a la iniciativa del President de la Corporació, es va pensar a realitzar una campanya de

sensibilització que girés al voltant de l'aigua, recurs fonamental per a la vida, que comença a esdevenir escàs. En plantejar la forma que prendria la campanya i a qui aniria adreçada, va semblar més adient orientar-la a la població escolar perquè es tracta d'un públic en edat de formació i, per tant, més receptiu. Una campanya enfocada de cara a l'escola permetia així realitzar una tasca més profunda que no pas a través dels mitjans de comunicació de masses.

En aquest enfocament, els mitjans utilitzats han estat l'elaboració i difusió, a totes les escoles de la província, de materials didàctics sobre la problemàtica de l'aigua. Les nombroses peticions adreçades al Servei per part d'Ensenyants sol·licitant materials didàctics sobre problemes de medi ambient influïren també en la decisió. A més, mestres i pares podien participar-hi, ja sia com a motivadors en fer utilitzar el material, ja sia com a receptors en recollir comentaris o preguntes dels nois i noies.

Després d'estudiar els programes escolars i tenint en compte l'edat de la quixalla -a fi que pogués interessar-se per la problemàtica- es decidí que els destinataris principals de la campanya fossin els alumnes del curs de vuitè d'Educació General Bàsica.

La campanya s'ha articulada en **tres etapes:**

1) Ha comprès tota el disseny i elaboració dels materials didàctics

* Responsable dels programes pedagògics del Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona. Coordinadora tècnica de la campanya «L'aigua: què en fem?».

El Joc de l'Aigua, els exercicis pràctics amb aigua, i el laboratori bàsic d'aigua, són els tres materials de la campanya de medi ambient

amb les consegüents proves en diferents escoles a fi de millorar-ne el contingut i fer-lo assequible al públic al qual s'adreça. Un cop elaborat i imprès, aquest material s'ha repartit a totes les escoles de la província que disposen de vuitè curs d'EGB.

2) Ha comprès tota la tasca d'informació per donar a conèixer el material. Durant el procés d'elaboració s'enviaren un parell de cartes d'informació a totes les escoles de la província i també a tots els Ajuntaments. Just abans de la tramesa a les escoles, el material s'ha presentat a ensenyants i públic en general, a Barcelona i comarques. Per a aquesta tasca, s'ha elaborat un material de suport (video, pòsters i triptics).

3) Aquesta etapa comprèn una tasca de seguiment de la campanya en una

doble vessant: l'enriquiment de la campanya per l'intercanvi d'experiències portades a terme a les escoles així com la valoració del nivell d'utilització i la qualitat del contingut dels materials.

II - L'AIGUA: què en fem?, material didàctic sobre l'ús i la gestió de l'aigua.

L'AIGUA: què en fem? comprèn un conjunt de materials diversos que proposen cada un una forma diferent d'aproximació a la problemàtica de l'aigua. És format per **EL JOC DE L'AIGUA**, material col·lectiu que s'utilitza a nivell de tota la classe; **L'AIGUA: exercicis pràctics**, material individual de cada alumne, i **L'AIGUA: laboratori bàsic**, per treballar amb petits grups de nens.

a) El Joc de l'Aigua

La complexitat de la gestió ambiental és difícil d'introduir pedagògicament en forma de lliçó convencional. Calia elaborar un material amb el qual els nois i les noies poguessin intervenir directament, prendre decisions, observar, informar-se, actuar, etc. Per això es va idear el **JOC DE L'AIGUA**, com una simulació, o millor dit, una dramatització, que requereix la participació activa dels nois i noies.

Davant d'un mural representant un poble travessat per un riu, els alumnes d'una classe, dividits en grups, assumeixen els papers dels diferents protagonistes d'aquest poble: **els veïns** (obrers, pagesos i comerciants); **els propietaris de la fàbrica**; **els constructors i l'ajuntament**. Cada grup té diferents interessos i diferents opcions per fer créixer el poble. Uns volen ampliar la fàbrica, d'altres construir urbanitzacions o fer nous barris; uns són ecologistes, d'altres pensen a explotar el camp, etc.

Cadascun pren decisions que afecten el protagonista principal de la història: **el riu**. Per informar-se abans de prendre una decisió o quan es planteja algun problema, els diferents grups poden acudir al grup dels **tècnics**, que disposa d'un dossier de documentació per portar a terme la seva tasca d'assessorament. Finalment, els **periodistes** informen els ciutadans del que va passant al poble i expliquen les accions dels diferents grups. Durant la simulació, escriuen un diari dels esdeveniments.

Com en la realitat, el riu pot veure's afectat en la qualitat i en la quantitat de les seves aigües. Així, el desenvolupament del poble pot provocar problemes de manca d'aigua o de pol·lució. Això afecta tota la comunitat, que es veu obligada a cercar alternatives, a reflexionar sobre les causes i a intentar solucionar el problema. A la fi del joc, en una taula rodona, es posen en comú les vicissituds sofertes pel riu i les actuacions de cada grup. S'analitza a fons la situació a la qual s'ha arribat i les conseqüències que se'n deriven. Es proposen i s'estudien altres alternatives. Es compara el que ha passat al poble fictici amb el que

Arrel / Diputació.-----

Tot el material permet una reflexió profunda sobre el tema de l'ús i de la gestió de l'aigua als nivells biològics, econòmics, socials, i altres

passa al barri, a la vila o al poble reals.

b) L'aigua: exercicis pràctics.

Durant la simulació, el nen es troba amb situacions noves que requereixen ampliar la seva informació sobre diversos problemes. Això li desvetlla l'interès per entendre millor les necessitats d'aigua i estudiar-ne l'ús i la gestió.

Amb aquesta finalitat, es proposa als nens un quadern per dur a terme una recerca de camp al seu barri o al seu poble. En **L'AIGUA: exercicis pràctics**, la quitxalla trobarà una sèrie de guions per recollir informació de base, fer enquestes, desenvolupar treballs d'observació, i altres exercicis, sobre el tema de l'aigua. El quadern és organitzat segons els següents capítols: la pluviositat, la conca d'un riu, el cabal, l'aigua i l'activitat agrícola, l'aigua i l'activitat industrial, l'aigua i l'activitat domèstica, l'aigua: síntesi de les activitats d'una conca, i la gestió de l'aigua.

Per respondre a algunes de les qüestions plantejades s'aconsella utilitzar **L'AIGUA: documentació bàsica**, dossier de fitxes que és a les mans dels **tècnics** durant la simulació. A les pàgines centrals del quadern hi ha un mapa mut de la conca del riu Llobregat, previst perquè s'hi dibuixi els rius i s'hi situï les depuradores, els abocaments més importants, les àrees més contaminades, etc.

A la contratapa de **L'AIGUA: exercicis pràctics**, els nens trobaran **el petit joc de l'aigua**, on cada jugador representa una gota d'aigua. Es tracta d'anar seguint el recorregut que fa la gota pel riu, els horts, la fàbrica, l'alimentació humana, l'evaporació i la pluja. Així s'aprèn, tot jugant, el cicle de l'aigua. El quadern va acompanyat d'un diari, **El Pregoner**, on s'han recollit les notícies més recents sobre l'aigua a casa nostra.

c) L'aigua: laboratori bàsic.

Com **L'AIGUA: exercicis pràctics**, el laboratori permet dur a terme un treball de camp. El seu objectiu és d'observar la vida que hi ha als rius. Aprofitant una sortida, la quitxalla treballa a la vora del riu, i recull mostres d'aigua i d'organismes vius

que s'hi troben. A partir de la identificació d'aquests organismes els infants poden saber quin grau de contaminació presenta l'aigua a cada punt de mostra. El laboratori bàsic conté **unes normes** que expliquen quin material cal portar, com s'ha de prendre mostres, a quins llocs del riu cal agafar-les, etc. Conté també deu fitxes representant organismes indicadors molt fàcils de trobar a les aigües dels nostres rius. Aquestes fitxes permeten d'identificar els animals trobats a partir del seu dibuix i de les indicacions que hi venen mencionades: color, moviment, etc.

Donen informació sobre l'animal –com viu i com s'alimenta, quins són els seus enemics, etc.– que faciliten una

observació de la vida a les diferents parts del riu.

Així, el conjunt de **L'AIGUA: què en fem?** permet una reflexió profunda sobre el tema de l'ús i de la gestió de l'aigua a diversos nivells: biològics, econòmics, socials, etc. Proposa activitats variades tant a la classe com al camp, on l'observació i la participació del nen són fonamentals. Cadascú pot treballar-hi individualment o col·lectivament. Vet ací uns materials, acurats en el seu contingut i en la seva presentació, per desvetllar la curiositat i l'interès de la quitxalla envers un problema de medi ambient molt important, l'escassetat i la pollució de l'aigua, i proporcionar als nens els mitjans d'entendre'l a partir de l'experimentació pròpia.

A part de nombroses presentacions públiques, s'ha fet un seguiment pedagògic dels resultats del Joc de l'Aigua

III - Presentació i informació pública dels materials L'AIGUA: què en fem?

Tractant-se d'un material que té molts recursos didàctics i que es destina a ser distribuït a totes les escoles de la província, es considera de primordial importància organitzar una campanya de presentació i d'informació als ensenyants i als professionals de la pedagogia en general. Efectivament, la tasca del mestre és la que realment permetrà desenvolupar totes les possibilitats de L'AIGUA: què en fem? i utilitzar els materials amb el màxim de profit. En una segona fase, semblava també interessant donar a conèixer els materials, així com els continguts de la campanya sobre l'ús i la gestió de l'aigua, a un públic més ampli que se'n pugui fer ressó: joves fora de l'àmbit escolar (grups d'esplai, colònies, etc.) i adults, tots afectats pels problemes de la contaminació de l'aigua.

Les presentacions al gran públic es varen fer utilitzant els mitjans de comunicació social (ràdio, premsa i televisió) i organitzant xerrades a Barcelona i a comarques a través dels diferents Ajuntaments. D'altra banda, els materials es varen exposar durant 15 dies a l'estand del Servei a la fira del Medi Ambient de Barcelona. Per a aquest gran públic es va editar un pòster, dos tríptics i es va fer una sèrie de xerrades a molts Ajuntaments de la província. De fet, a través

d'aquestes actuacions es va arribar també a molts ensenyants, que ens ho varen fer saber. Ara bé, es va tenir especialment cura de les presentacions dirigides als mestres, persones clau en la pedagogia.

Es van emprendre diverses actuacions. Per mitjà de cartes informatives enviades en diferents moments d'elaboració dels materials, s'entrà en contacte amb les escoles i amb el cos ensenyant. Però, sobretot, s'organitzaren unes conferències de presentació dels materials dirigides als mestres, tant a Barcelona com a comarques, per mitjà de diferents escoles d'estiu, de diverses entitats pedagògiques (IME, ICE, Associació de Mestres Rosa Sensat, escoles normals, etc.), i dels diferents Ajuntaments. Sobre la iniciativa d'aquests últims, cal dir que s'inclou L'AIGUA: què en fem? a determinats programes, com per exemple el de Sanitat a l'escola, de jornades de reciclatge de mestres, durant campanyes municipals de medi ambient o festes majors. Durant aquestes presentacions i sessions d'informació es presenta també un documental de vídeo, L'AIGUA: què en fem?, que explica els principals problemes que afecten les nostres aigües i mostra com un grup de nois utilitza el conjunt dels materials, a la classe i fora, i fa treballs de camp. El vídeo permet

comprendre la dinàmica del JOC de l'aigua i en facilita la utilització. Aquest curt de vídeo es deixa en préstec a les escoles, grups de mestres, Ajuntaments, etc. que ho sol·licitin. Val a dir que els materials han estat exposats permanentment al Servei del Medi Ambient i que s'ha informat a totes les persones, generalment ensenyants, que passaren a veure'ls.

IV - El seguiment de L'AIGUA: què en fem? a les escoles.

L'AIGUA: què en fem? apareix, doncs, com un material molt complet, que permet treballar de forma interdisciplinària sobre un tema concret al llarg de l'any escolar. Pensem que la seva riquesa de forma i de contingut pot donar lloc a experiències de treball col·lectiu utilitzant tècniques varies. A més d'informar sobre aspectes poc coneguts d'un problema, posa els nens en contacte amb la seva realitat i intenta fomentar la curiositat i l'observació directa. Creiem també que facilita unes relacions més directes i dinàmiques entre la quitxalla i els mestres, així com entre els mateixos nens.

Les possibilitats didàctiques dels materials i el fet que és la primera experiència d'aquesta envergadura que es dona a l'Administració a casa nostra, feia necessari saber com són rebuts aquests materials a les escoles i quin ús se'n farà. Recollir les

EL PREGONER

FULL INFORMATIU
SETEMBRE, 81-ANY I- n° 001

L'aigua:

Política Catalana

Reus

Arrel / Diputació

El Joc de l'Aigua ha arribat a totes les escoles de Barcelona i comarques barcelonines, per als nens de 13 a 16 anys, en nombre de vuitanta a cent mil

diferents experiències i valorar pedagògicament aquests materials serien, així, els principals objectius del seguiment.

Aquest s'organitza en quatre nivells:

1) Una valoració quantitativa de com s'ha utilitzat L'AIGUA: **què en fem?** en tot l'àmbit de la «provincia», per mitjà d'una enquesta que s'envia a totes les escoles.

2. Una valoració qualitativa del contingut dels materials i un recull de les experiències pedagògiques que es poden portar a terme a les escoles.

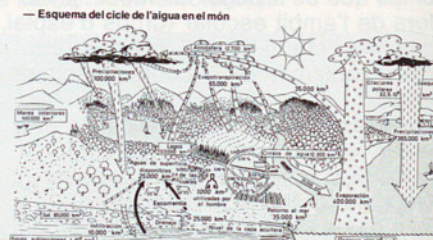
Per això s'organitzen diversos seminaris de mestres disposats a utilitzar de forma experimental els materials a la seva classe, en diverses institucions relacionades amb l'ensenyament (Associació de Mestres Rosa Sensat, ICE, IME, Escoles normals, etc.). L'objectiu serà discutir els problemes que sorgeixen a la pràctica, criticar el contingut a nivell pedagògic i fer-hi esmenes, valorar la utilització de L'AIGUA: **què en fem?** amb nois de vuitè d'EGB.

3) Una dinamització de la utilització de L'AIGUA: **què en fem?** a les escoles, mitjançant un intercanvi d'experiències, la recollida dels treballs fets pels nens i la seva

publicació en un diari, **El pregoner**, que s'enviarà a totes les escoles. Amb aquesta finalitat, s'organitza un servei de préstec de la cinta de vídeo perquè la puguin veure el màxim d'ensenyants. També es deixa oberta la possibilitat d'organitzar xerrades i debats sobre L'AIGUA: **què en fem?**, com la d'utilitzar els mitjans de comunicació tradicionals (ràdio, premsa especialitzada, premsa infantil) per divulgar els resultats de les experiències.

4) Finalment, s'ha previst una sèrie d'experimentacions controlades a diverses escoles, amb un pedagog que es desplaçarà a algunes escoles representatives i que, col·laborant amb els mestres, seguirà amb especial atenció com es desenvolupa l'experiència i quins resultats en treuen els mestres i els nois. Aquests diversos nivells portaran a una valoració del contingut dels materials, de la seva utilització a l'escola i la seva adequació al curs de vuitè d'EGB o d'altres, i permetrà també confeccionar una guia d'utilització per als mestres. Per les informacions encara aïllades que arriben d'escoles que ja han començat a utilitzar L'AIGUA: **què en fem?**, sabem que la quitxalla entra

apassionadament en el joc i s'interessa per ampliar qüestions lligades amb la simulació. Els nois interpreten el seu paper seriosament i amb entusiasme. Ara bé, cal també la mà esquerra del mestre per treure profit dels estímuls que neixen de la simulació i orientar els nois i noies cap a l'anàlisi, la clarificació de les situacions i de les conductes, cap a la recerca de la informació, la discussió d'alternatives, etc. Per això estem convençuts que amb l'entusiasme del mestre es traurà el màxim de profit dels materials L'AIGUA: **què en fem?**

Situa't en el mar, imagina't que ets una molècula d'aigua i veus seguint les diferents trajectòries que apareixen en el cicle. Això és aproximadament el que es vol representar en el PETIT JOC DE L'AIGUA.

EL RIU durant el joc no parla mai. Només tendrà converses amb els TECNICS. En canvi, al final del joc, haurà d'explicar als companys de la classe tot el que li ha esdevingut. Penseu que el RIU és el protagonista d'aquesta història. Conviu, doncs, que aneu totes les coses que li van passant, així us facilitarà molt les explicacions posteriors.

Heu de treballar amb aquests materials:

- un dau que heu de construir (ajuntant retallat i enganxant).
- les TAULES 1, 2 i 3 que s'inclouen en aquesta fitxa.
- el mural.
- Fitxer: pasta adhesiva que serveix per enganxar unes targetes que fareu servir.
- dos tipus de targetes:
 - 1) Línies de transparència, on escriureu amb llapis el CABAL que porta el riu en cada un dels punts d'observació. S'enganxaran damunt dels

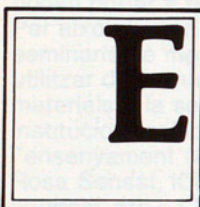
EL RIU no parla mai durant el joc. Solé mantindrà converses amb els TECNICS. En canvi, al final del joc tendrà que explicar a les companys de la classe tot el que li ha succeït. Penseu que el RIU és el protagonista de esta història. Conviu, doncs, que aneu totes les coses que li van succeïdo: així us facilitarà moltes les explicacions posteriors.

Teniu que treballar amb estos materiales:

- un dado que debéis construir (cortando y pegando).
- las TABLAS 1, 2 y 3 que se incluyen en esta ficha.
- el mural.
- Fitxer: pasta adhesiva que sirve para pegar unas tarjetas que hareis servir.
- dos tipos de tarjetas:
 - 1) Líneas triangulares, donde escribiréis con lápiz el CABAL que lleva el río en cada uno de los puntos

Un Joc pensat a casa nostra

El «Joc de l'Aigua» ha tingut un gran ressò en la premsa d'arreu de les comarques barcelonines. Ja el 27 de juliol de 1981, «Hoja del

Lunes» de Barcelona donava la primera informació: «ha nascut un nou joc, el joc de l'aigüa, que la Diputació enviarà el mes de setembre a totes les escoles barcelonines». Tres dies després, el 30 de juliol, deia l'«Avui»: «els escolars aprendran jugant el cicle biològic de l'aigua. La Diputació regala un joc didàctic a totes les escoles». El mes d'octubre de 1981, tota la premsa de Barcelona informava de la presentació del nou Joc. Diverses presentacions descentralitzades a comarques foren recollides fins l'abril de 1982 per la premsa comarcal. Més de cent informacions sobre aquest Joc en diversos mitjans han estat comptabilitzades. Pel seu interès reproduïm l'article escrit per Joan Argemí al número 17, juny 1982, de la revista «Ciència».

**El Joc de l'Aigua,
per Joan Argemí i Abadal
(revista Ciència, n.º 17, juny 82)**

Molt abans que Charles Arrow inventés el seu cèlebre Monopoly, el joc s'havia utilitzat ja com una eina capaç de simular situacions. El joc del cel i de l'infern (Backgammon), per exemple, va néixer com una simulació d'encontre entre dos bàndols enemics; els escacs i les dames van néixer també com a figuracions bèl·liques de saló. Al segle passat, els jocs de guerra (*wargames*) van donar als

estratègies possibles solucions de campanya. I en aquest segle, la terrible depressió del 29 va possibilitar el llançament d'un joc que prefigurava un model econòmic en comptes de models bèl·lics, tanta era la pressió ideològica del moment. El Monopoly, comprat per una editorial al seu creador, la va convertir en una temuda multinacional, avui encara capdavantera en investigació diguem-ne ludològica.

Però no és això el que ens interessa, sinó l'extrema difusió que ha tingut i que té el Monopoly. Difusió que ha estat l'última empena necessària per convertir el joc en una font de suggeriments i inspiracions. És així que, a partir dels anys quaranta, surten d'universitats americanes (Cornell de Nova York, sobretot) models constituïts a base de mecàniques i taulers de joc, referint-se a realitats urbanes com les del seu predecessor. Passen uns anys gloriosos per als descobridors d'unes tals tècniques que, avalats després per Von Neuman i la seva teoria dels jocs, desenvolupen gran quantitat de models: urbans, econòmics, polítics, prospectius, locacionals... etc. Aquests models, més o menys afortunats, s'inclouen com a pràctiques en assignatures especialitzades de nivell universitari o purament es descriuen en *readings* com un complement informatiu dinàmic. Quasi mai aquests jocs-models no es publiquen com a jocs a causa de la seva extrema complicació. Amb el temps, una tendència simplificadora es va imposar. Era necessari convertir els jocs-models en més jugables. La mostra la tenim en els darrers, ara ja publicats com a jocs. L'*Struggle Class* de Berthel Oltman (de Cornell també) és segurament el més clar exemple del que diem. S'hi

prefigura la lluita de classes i porta empena per convertir-se en un altre best-seller del joc.

Gràcies, doncs, a aquests cinquanta anys de ludologia —comercial o no— neix l'experiència suficient per poder decantar-se cap a models abstractats i jugables de la realitat en comptes de models molt figuratius i per tant quasi tan injugables com la realitat mateixa. En el nostre país, l'audiència que tenen els jocs és gran —com a tots els països de tradició mediterrània— però això no vol dir que els jocs-models anglosaxons siguin ben rebuts. No, una tasca d'adaptació i de transsimbolització sembla necessària perquè els índexs comercials hi estiguin a l'altura. I encara així, durant molts anys la difusió entre nosaltres de jocs estrangers va estar estancada. I no parlem de la difusió de models més complicats com els econòmics (*business games*) o els de creixements urbans, que va ser pràcticament nul·la. El nostre tarannà sembla desconfiar de jocs seriosos. Per a nosaltres el joc ha de ser joc, sense pragmatismes. En aquest aspecte, la poca experiència de la nou nada ludologia ens ha donat una mica de raó. Si volem aprendre per un joc, primer haurem de jugar a jugar. I si després en traiem conclusions, millor encara. L'etologia advoca per les mateixes conclusions. Les conductes lúdiques apareixen primer sense cap sentit, i s'omplen d'elles mateixes. És molt després quan l'espècie se n'aprofita per fer aprendre als individus destins específics. És dintre d'aquest àmbit on hem d'emarkar la iniciativa —recentment portada a terme— del joc de l'aigua. Inquietuds ecologistes de conscienciar el jovent de la problemàtica de l'aigua

L'escenificació del Joc de l'Aigua és d'una transcendència insospitada, i fa aprendre la relació de l'aigua amb la salut, el benestar, i el creixement

van dur un grup de biòlegs a la ideació d'un joc que simulés *in totum* la difícil gestió moderna de l'aigua. La Diputació de Barcelona se'n fa ressò i el projecte es fa possible. A compte del seu servei del medi ambient, el joc serà publicat i repartit a totes les escoles d'EGB de la província de Barcelona. La creació d'un model de la gestió de l'aigua és complexa, perquè hi intervien molts factors i molt diversos per ser intervalorables directament. Les pretensions d'un usuari qualsevol que només pretén dutxar-se i rentar la roba no poden comparar-se a les del fabricant que necessita l'aigua per produir. O a les de l'Ajuntament, que té per ofici conjugar totes les pretensions sense que s'interferixin entre si. I tot això condicionat per anyades pluviomètriques diferents que originen diversos cabals i que donen lloc -juntament amb altres factors- a distints graus de contaminació.

L'escenificació de tota aquesta realitat aconsegueix en el joc de l'aigua una transcendència insospitada. Al voltant d'un plànol ideal -centrat en la rogalia

d'una vila- es construeix una polèmica en què els jugadors representen interessos definits. Així, entre els jugadors es reparteixen els diversos rols; mentre uns representen l'Ajuntament, els altres els veïns, els periodistes, els fabricants, els constructors, i els tècnics. El riu, que s'aprofita d'aquesta plasticitat del model, intervé també en el diàleg general i compta com un jugador amb veu però sense vot. L'atzar s'hi fa intervenir a compte d'una imprevisible pluviometria assenyalada per un dau especial. El curs del joc es condiciona a l'anyada pluviomètrica que marca el dau i dona lloc a una jugada general. I, mitjançant les converses entre els diferents interessos representats pels jugadors, es construeixen habitatges, fàbriques... i s'apuja la renda per càpita en «peces» dels veïns de la vila. Tot això emmarcat en un clima on la peremptòria necessitat de l'aigua està magnificada per tal de fer patent la seva relació amb la salut, el benestar i el creixement.

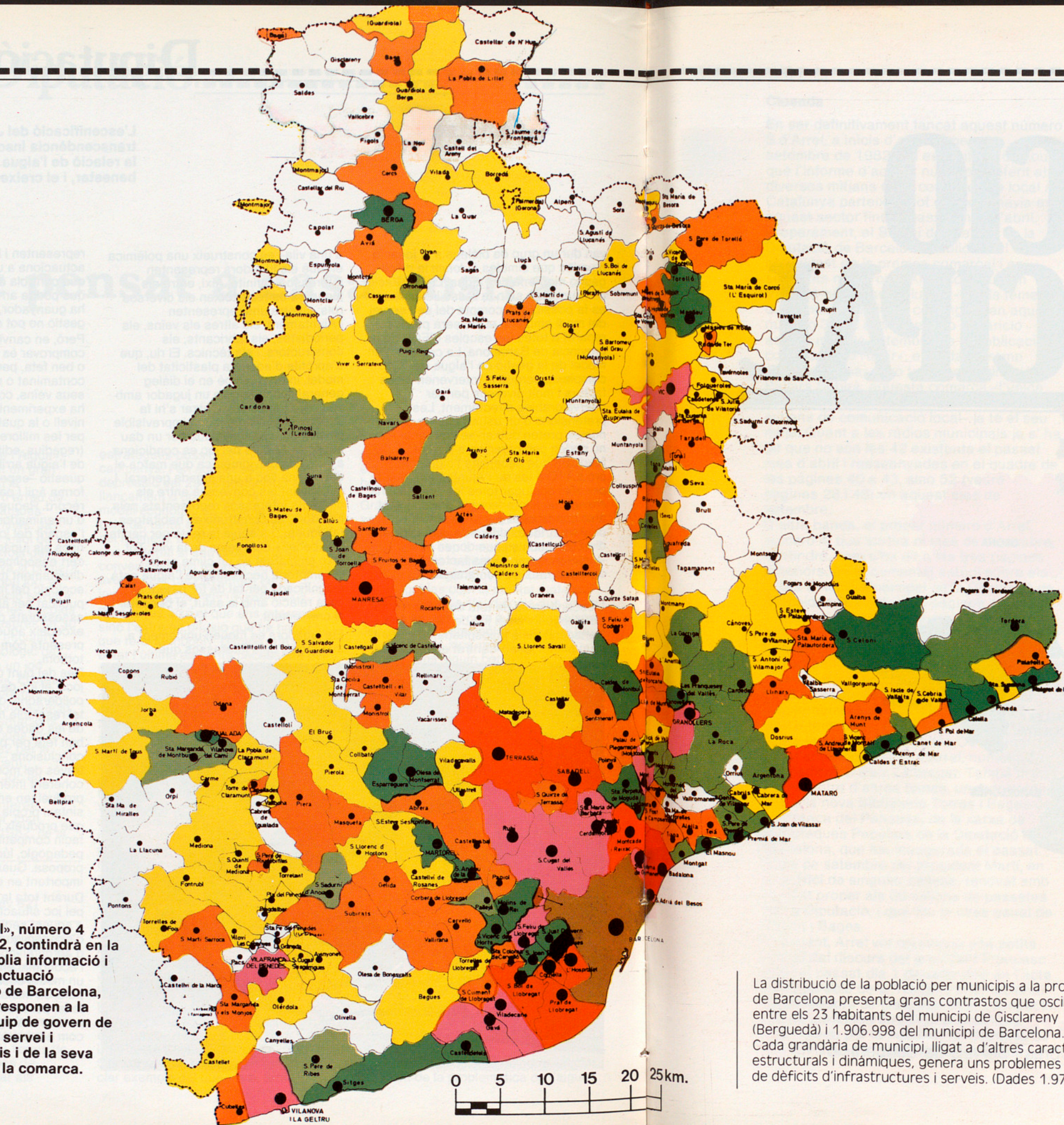
Els jugadors es mouen únicament a instàncies dels interessos que

representen i han de referir les seves actuacions a una moneda, la «peça», que controla els excessos d'irrealitat a què podria arribar el model. De fet no hi ha guanyador, ja que l'aigua i la seva gestió no pot ser exclusiva de ningú. Però, en canvi, el que sí que es pot comprovar és si la gestió ha estat mal o ben feta, perquè el riu ens dirà si està contaminat o no, i la vila -a través dels seus veïns, constructor...- ens dirà si ha experimentat un augment en el nivell o la qualitat de vida -expressat per les millores aconseguides (regadius, edificis, depuradores). El joc de l'aigua arriba a reflectir l'estat de la qüestió -especialment complex- de forma àgil i passadora en un temps rècord. Requereix, això, sí, la presència d'un animador que porti una mica l'esperit del joc, perquè com que no té riscs els jugadors poden caure en un cert ensopiment si no estan directament motivats per l'esperit ecològic del model. Encara que publicat per als alumnes d'EGB (4.1) assessorats pel professor, el joc excedeix aquestes exigències i se'ns presenta com un model requerible per tothom.

Des del punt de vista de la teoria dels jocs, el joc de l'aigua és un joc polipersonal de suma oberta, i com a tal resoluble matricialment. L'extracció de les dades de la realitat està prou ben feta per poder-ne treure conclusions -i apuntar solucions- a través del model. El model és, a més, coherent internament i no es produeixen en el seu si errors de sintaxi pròpia. El lleuger soroll de fons que produeix la falta de riscs que el facin competitiu no priva el guany pedagògic, lúdic i prospectiu que ens proposa. Guany especialment important en els temps que correm. Durant tota la història s'havien evocat pel joc situacions bèl·liques i en arribar a aquest segle se n'evocaven d'econòmiques. Potser és el moment d'aprofitar-nos de tot el que la guerra i l'economia ens han ensenyat per crear un model ecològic. I crear-lo al nostre país, on iniciatives com aquesta fan falta, per reemmarcar la nostra cultura en una avantguarda del refinament, tal com per història ens correspon.

Joan Argemí d'Abadal

- - 500 habitants
- 501 a 2.000
- 2.001 a 5.000
- 5.001 a 10.000
- 10.001 a 25.000
- 25.001 a 50.000
- 50.001 a 300.000
- Més de 300.000

El proper número d'«Arrel», número 4 d'octubre-desembre 1982, contindrà en la secció Diputació una àmplia informació i estudi sobre els plans d'actuació municipal de la Diputació de Barcelona, iniciats l'any 1981 i que responen a la principal voluntat de l'equip de govern de la Corporació, és a dir, el servei i coordinació dels municipis i de la seva agrupació natural que és la comarca.

La distribució de la població per municipis a la província de Barcelona presenta grans contrastos que oscil·len entre els 23 habitants del municipi de Gisclareny (Berguedà) i 1.906.998 del municipi de Barcelona. Cada grandària de municipi, lligat a d'altres característiques estructurals i dinàmiques, genera uns problemes diferents de déficits d'infraestructures i serveis. (Dades 1.979)

ACCIO MUNICIPAL

Diputació de Barcelona
Servei del Pla d'Obres i Serveis de Cooperació

Cloenda

En ser definitivament tancat aquest número 3 d'Arrel, a inicis d'aquest mes de setembre de 1982, cal especificar de nou que l'Informe d'aquest número 3 referit als diversos mitjans de la comunicació local a Catalunya parteix de tot el que hi havia en aquest sector fins al passat mes d'abril. Properament, el Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona publicarà el Cens actualitzat de la premsa comarcal i en següents números d'Arrel continuaran tractant-se i desenvolupant-se els temes de comunicació local continguts en aquest número 3. Val a dir que amb l'aparició aquest mes de setembre de la publicació comarcal «Lo Raier», editada a Tremp (Pallars Jussà) però també amb difusió al Pallars Sobirà, aquesta comarca –l'única catalagonda en l'Informe com carent de mitjans de comunicació local– ja té el seu mitjà. Quant a les ràdios municipals ja s'ha dit que no són les 42 existents el passat mes d'abril i resseenyades en el quadre de les pàgines 40 a 43, sino 52 (veure pàgines 28 i 48) en aquest mes de setembre.

D'altra banda, el proper número d'Arrel, número 4, que sortirà el mes de desembre, contindrà, com s'ha dit a les tres pàgines anteriors, un documentat estudi sobre els Plans d'Acció Municipal de la Diputació de Barcelona: les anteriors pàgines 158 i 159 contenen el mapa de municipis i els seus habitants de les onze comarques de la circumscripció barcelonina i la pàgina 160 és reproducció de la portada del fullet sobre el Pla d'Acció Municipal de 1981, fullet en el qual hi ha el mapa indicat. El proper número d'Arrel contindrà també, com a tema principal o Informe, un estudi sobre la comarca del Vallès Occidental, tal com l'anterior número d'Arrel, número 2, fou dedicat al Baix Llobregat. També hi haurà, entre d'altres temes, un reportatge sobre la nova Biblioteca Torras i Bages de Vilafranca del Penedès, de la xarxa de Biblioteques Populares de la Diputació de Barcelona, que fou inaugurada el passat Onze de setembre pel president Martí, en un edifici de singular bellesa, renovat amb un cost proper als 30 milions de pessetes per la Diputació, i que fou la casa pairal de Torras i Bages.

Finalment, Arrel vol ressenyar una petita síntesi del discurs del president Francesc Martí el passat dia 1 de setembre en l'acte d'inauguració de la Trobada Internacional de Professors de Ciències de la Informació, que es perllongà fins al 3 de setembre, organitzada per la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma

de Bellaterra. El tema de la Trobada fou «**Democràcia i Comunicació**» i Francesc Martí participà a la cinquantena de professors europeus i llatinoamericans l'interès de la Diputació de Barcelona, com a institució local, en els temes referents a una política de la comunicació local. Un exemplar fotocopiats dels textos d'aquest número 3 d'Arrel es distribuï als qualificats especialistes participants en la Trobada. **«El paper de les institucions –digué el president Martí– ha de ser impulsar, sense mediaciones instrumentalitzadores, tot el capital comunicatiu del país»**, qualificant el cas de Catalunya, pel nombre i la originalitat dels mitjans de comunicació local, com **«sense parió en comunitats de característiques semblants»**. El president Martí explicà breument el sentit de la política de comunicació de les institucions i en concret de la Diputació de Barcelona amb aquestes paraules: **«La informació és una funció central de l'estratègia democràtica i no una rampa que mou el cos electoral cada quatre anys, tres o quatre setmanes abans de les eleccions. La informació és un dret dels ciutadans i no un monopoli del poder, una condició «sine qua non» perquè els ciutadans s'interessin i participin, una premisa per passar de la «democràcia per delegació» a la democràcia participativa, i un instrument imprescindible en la consecució de comunitats responsables»**. Es precisament el tema de «Polítiques nacionals de comunicació» el que està previst com a contingut del Congrés Internacional de l'AIERI (Associació Internacional d'Estudiosos i Investigadors de la Informació) de 1986, que probablement se celebrarà a Barcelona, el la qual cosa es decidirà en el Congrés de Praga el 1984, segons el consens aparegut en el recent Congrés de l'AIERI a París, del 6 a l'11 de setembre passats. La Diputació de Barcelona dóna ple suport a la celebració d'aquest Congrés a Barcelona, en el marc del principi que «no pot haver-hi política de comunicació sense investigació sobre la comunicació». I és també en aquest marc que els estudis i accions realitzats en els dos darrers anys per la Diputació en aquest camp han estat publicats en aquest número 3 d'Arrel, que com els anteriors i els futurs, té un mateix fil: contribuir a la principal fita que s'ha fixat l'equip de govern de la Diputació, el servei dels municipis i la seva agrupació natural que és la comarca, així com fer-se ressò de les principals manifestacions de la cultura catalana.

